

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A hivatal, a vallás és a társadalom

Írta: Bede Jób.

Mai elmékedésünkhöz, amelyik politikai vakáció idejében vasárnapra szól, a predikációk könyvéből vehetnők a textust, ha ezt szenteskedőnek, avagy ellenkező módon a kegyeletes szokások megsértésének nem tekintenék. A hivatal annyi, mint a hatalom e földön, a vallás a lelkek indulatja és a társadalom az emberiség gyarlóságai szerint alakuló harcok és küzdelmek foglalata. Miképpen kerülnek ezek össze éppen minálunk, most helyet kérni az aktuálisok között? Okát csak azok részére kell magyaráznunk, akik az események megfigyelésében önállóan nem gondolkoznak. Más mindenki észreveszi, hogy a politikában keletkeznek szünetek, ellenben e három tényező egymásra való hatása folytonosan észlelhető és állandóan foglalkoztatja a minden rangú és minden rendű, ugy a jó módu, mint a szegénységgel küzdő emberek gondolkozását. Hiszen, ha csupán napi aktualitást keresnők, azt mondhatnók, ama véleményeket fogjuk tárgyalni, melyek a közoktatási és vallásügyi kormány felől keletkeznek. Hogy esetleg a hírekkel foglalkozunk, amelyek alappal vagy alap nélkül ama Barkóczy áthelyezéséről szólanak, aki hivatali állásának kötelemait nem tudja összeegyeztetni vallásos meggyőződésével. A pápai encziklika miatt keletkezett mozgalom szintén aktualitás lehet azzal a problémával együtt, hogy a hivatal (a mi alatt ezuttal a magyar kormányt kell érteni) eltűrheti-e az idegen beleavatkozást a maga rendjének megháborítására. És továbbá csak egy nap választ el attól, hogy a karlócai patriárka-választó gyűlésen királyi megbízott gyanánt megjelenik a magyar kormány képviselőjében egy negyvennyolczas miniszter és hivatalos minőségében az egyházi aktus jelentőségének emelésére kénytelen meghallgatni a Gotterhaltét, melyet ugyanaz a negyvennyolczas elvű polgárság, mely a minisztert hivatali előjárójának tekinti, gyűlöl.

De ahogy gondolkozásunk egyik eset után másikra szökik át, mind több és több egyéb körülmény kerül előtérbe és meg kell értenünk, hogy a politikai életben épügy, mint ennek más és más vonatkozásaiban és a társadalmi rendben egyaránt, a vallási kérdések hovatovább domináló szerephez jutnak nálunk Magyarországon, ahol elhagyatott vidéki város skandalumkrónikájában mindenekelőtt a szereplők vallását kutatják és ha csalók kompromittálják a külföld előtt ezt az országot, rögtön vallásuk szerint általánosítják cselekedetüket, valamint amikor a nemzet részére hirnevet és dicsőséget szereznek világversenyek po-

rondján, egyfelől gunnyal, másfelől dicsekvéssel tolakszik elő a vallásszerinti különbség feltüntetése. Bizony ezek érzelbeli dolgok, majdnem elpusztíthatatlanul öröklött hagyományok, szokások, melyeknek törvényei mélyebben gyökeredzők és erősebbek minden más törvényénél, ami nem a lelki világok indulatjából táplálkozik. S már éppen nem speciális magyar szokás az ellenségeskedés állami és egyházi ténykedések bírálásánál, valamennyi nemzetnek a felvilágosodottsáért vívott küzdelmei között át kell esnie ezeken a harcokon, melyeket valamikor csakis emberéletet pusztító fegyverekkel vívtak, ma ellenben a hatalom eszközein kívül a tudományos és társadalmi összes készségek felvonultatásával, a sajtó agitációival és a társadalmi szervezkedések erejével, gazdasági, kereskedelmi és szociális mozgalmakkal tesznek változatosabbá, kevésbé veresékké, de lényegileg szenvedélyesebbé. Látjuk, mily közeli a gyanúsítás, hogy ha a hivatal képviselője, a hatalom birtokosa, aki ezuttal a miniszter, buzgó vallásos hittel nőtt fel, milyen féltékenység kíséri minden lépését és cselekedetét, hogy vajjon hivatali hatalmát nem arra használja-e fel, hogy a maga vallásbelije egyéneinek kedvezzen és a többit hátraszorítsa. Szerencsére ez a nagy államférfiu végigjárta a tapasztalatok iskoláját, ugy tudományos tanulmányainak útján, a külföldi példákon való okulással, valamint idahaza az ország lakossága körülményeinek, a hasznos és a kárttevő hatások hosszú időn át gyakorolt megfigyeléseivel. És ugyancsak gróf Apponyi Albert meggyőződhetett a felől, hogy a hivatal kötelességeinek lelkiismeretes teljesítése csak akképen történhetik, ha a társadalom békéje első és legfontosabb szempont gyanánt lebeg szeme előtt és következésképpen a vallási különbségek nem szerepelhetnek külön befolyásoló tényezők gyanánt. Apponyinak tehát a felekezeti oktatás kérdését is csak az anyagi képességek szerint lehet eldöntenie, nem-hogy amikor új intézményekről és reformokról van szó, avagy egyes pozíciókra arra képesített egyéneket kell elhelyezni, a vallási tekintet irányítaná elhatározását és emiatt a tekintet miatt előnyben részesitené a kevésbé alkalmasat az alkalmasabbal szemben. Következik ebből, hogy a minisztériumban intézkedési jogkörrel nem bírhat más se olyan, aki az állam és a társadalom békéjét részrehajló elfogultsággal feladja. Barkóczy iránt a gyanu nem látszott egészen alaptalannak. És ha a néppárt, mint politikai tényező, ehhez kötötte magát, helyesebb, ha a junktimot máshová teszik át, de Barkóczyt is átteszik. Mindenesetre tisztán kell megőrizni

gyakorlati vonatkozásaiban is azt az elvet, hogy a vallás hatalma nem gyűrheti le az állami törvényeket s ha az állam a vegyes házasságokat minden következményeivel együtt törvényeseknek ismeri el, akkor nincs az a pápai encziklika, mely e törvényességet leronthatná, valamiképpen és valameddig igazság az, hogy a törvények a koronázáskor az alkotmányra esküt tett magyar király által szentesítettek a „megtartom és megtartatom“ záradékkal, nem pedig a pápa által. Továbbá pedig ahogy semmiféle agitátor nem tüntethet a fennálló törvények ellen, aképen a katolikus egyházi világhatalom képviselője se emelhet vétót a nemzet törvényhozása részéről megszavazott, a király által szentesített, a gyakorlatban életbeléptetett és az országban hasznosnak ismert alkotásokkal szemben. Pax! Ez a jelszó nem maradhat elmuló frázisnak. A türelmesség nem maradhat csakis az evangéliumba írott fogalomnak. És egymás hitének és meggyőződésének a lelkeikben respektálása nem lehet csak elhamvadó láng, szeretet nélküli beszéd, anyagtalanságban a gyakorlatba át nem ültethető fogalom.

A hivatalnak, a hatalomnak meg kell tennie a magáét és az egyház, a vallás akkor maradhat jogai háborítatlan birtokában, hogyha más jogokból erőszakkal, avagy az elfogultság sugialta, ravaszszággal semmit el venni nem akar. A világejlődés megjelöli a jövődök útját. Hogy a vallási befolyás csakis a lelki élet gondozására fog szorítkozni. Az állami intézmények ettől különválnak. A hogy a fizikai nevelés nem veheti példának a vallási bigottságot, ugy a szellemi sem. Hisz máskülönb a szerzetesek sorvasztó életmódja szerint kellene nevelni a férfiakat és az apácakolostorok fogadalmi szerint a leányokat mindhalálíg. Így következnek el a szellemiekben is a meddőség és a pusztulás. Avagy más vallás fogadalmainak megfelelően se az ország védelméről nem lehetne gondoskodni, se a társadalmi élet tényezőinek egyesülésére nem lehetne kilátás. Társadalmi élet! Ha valahol, ugy minálunk szükséges, hogy ez élet követelményei előtt meghódoljanak a különböző vallások. Nálunk, ahol a társadalom amugy is annyira mély árkokkal elválasztott kasztokból áll, hogy napról-napra égbekiáltó igazságtalanságok esnek. Itt, ahol a hazafias érzések kiirtásának munkája azért lehet ambíciójuk a nemzetközi ugynevezett apostoloknak, mert magukhoz vonhatják a társadalmi osztályozások miatt és vallási különbségtevések folytán elkeseredetteket, akik máskülönb inkább lennének törvénytisztelő jó hazafiak és a társadalmi egyenlőség áldozatkész hivei. A különbségek, amint mondtuk, láthatók

és káros hatásukban érezhető az élet minden vonatkozásában. Nálunk ugyanarra, hogy ha valamikor, hát mostan kell bölcs megfontolással és az összes tanulságok számbavételével gondoskodni a bekövetkező nagyobb veszedelmek megelőzéséről.

A politika pihenő szezójában mindenkinél, aki tárgyilagosan szemléli az eseményeket, arra kellene közreműködnie, hogy a felekezeti szempontokból való háboruszkodások visszazorítottassanak és ártalmatlanokká tétessenek. És pedig annál inkább, mert éppen az ilyen időszak kedvez a kártévő törekvéseknek. Az élet sok gondja miatt, az elégtelenség és a rossz sors miatt a lelkek hajlandók a gyűlölködés mérgét magukba fogadni és ennek hatása alatt keletkeznek cselekvések, amelyeknek pusztítását egész korszaknak nemzedéke megérezzi. Persze csakis prédikáció nem használ ellene. A hivatal egymagára szintén nem. Hanem hogyha összefogna a hivatal a vallási tekintélyek ama nemesebbjeivel, akik a krisztusi tanokból a türelmet és a szeretetet nemcsak ígérek hirdetik, de a gyakorlatban is megvalósítva óhajtják látni és ha megtalálnák a kapcsolatot a társadalom vezető egyéniségeivel, akkor az ország részére meg lehetne szerezni azt a békét, amelyikhez hasonló hasznosságú nem volt sehol és soha. Elkövetkezik-e a meggyőződéses ilyen harmóniája? Ábrándnak is merész lenne. De a nagy magyar éretnyek világrendítő veszedelmek idejében a történelmi tanulságok szerint már annyi meglepőt produkáltak, nekünk — legalább így vasárnapi elmélkedés alkalmával — még ezzel az ábránddal is szabad foglalkoznunk.

Budapest, július 25.

A horvát vasutasok a bálnál. Zágrábról jelentik, hogy a horvát vasutasok nagyobb küldöttsége kereste föl ma a bánt és memorandumot nyújtott át neki, amelyben összefoglalták sérelmeiket. A küldöttség egyuttal kérte a bánt, hogy járjon közbe illetékes

helyen sérelmeik orvoslása végett, különösen pedig annak, a szerintük igazságtalan rendelkezésnek eltörlése érdekében, hogy az altisztek és szolgák véglegesítésénél megkövetelik tőlük a magyar nyelv tudását. A bán megígérte, hogy közbenjár úgy a miniszterelnöknek, mint a kereskedelemügyi miniszternek, hogy a horvát vasutasok jogos sérelmei orvosoltassanak.

Ismét osztrák intrika.

Budapest, július 25.

A politika nyári szünetének csöndjét ismét harci zaj veri föl. A Lajtán túl ismét megkezdtek az aknamunkát, amelynek ezuttal is az a célja, hogy Magyarország belső életének nagy nehezen és átmenetileg helyreállított békéjét és rendjét megzavarja. Most Georgi altábornagy, osztrák landwehr-miniszternek az urakháza legutóbbi ülésén tartott beszédének ama része, amely az új véderőtörvény előkészítéséről szól, adott alkalmat a bécsieknek, hogy a katonai kérdések előránczígálásával igyekezzenek ezt a célt elérni.

Az osztrák landwehr-miniszter tudvalevőleg említett beszédében azt mondta, hogy az új véderő-törvény dolgában remélhetőleg már az ősszel megindulnak a tanácskozások, s miután ismeretes, hogy a hadvezetőség ennek a törvénynek keretében akarja keresztülvinni az ujonczlétszám fölemelését, ami viszont a katonai kérdések megoldása nélkül el sem képzelhető, a bécsi „N. Fr. Pr.” nyomban megragadta az alkalmat, hogy meggyanúsítsa a magyar képviselőházat és a magyar kormányt. Hihetetlen perfídiával azt híreszteli, hogy a koalíció, csakhogy ne oszlássák föl a képviselőházat a választói reform megvalósítása után, hajlandó a katonai kérdéseket a nemzeti követelményeknek legcsekélyebb mértékre való redukálása mellett megoldani. Ezt a vakmerő állítást pedig még azzal is sulyosítja, hogy egyenesen kiírja, hogy az uralkodó ezt a fölkinálkozást visszautasította, mert ragaszkodik a paktumhoz, amely szerint mindenekelőtt megalkotandó a vá-

lasztói reform, a katonai kérdések rendezéséről pedig csak akkor lehet beszélni, ha az új választásokból kikertül az általános választói jog parlamentje.

Hogy ez a perfid állítás mennyire képtelen, azt egy kis számítás is bizonyítja. A mostani képviselőház 1906 tavaszán ült össze, tehát megbízatása 1911 tavaszán járna le. A választói jog reformjáról szóló törvényjavaslatot még ez évben ősszel be-terjeszti gróf Andrássy Gyula belügy-miniszter és a törvényhozás legkésőbbben a jövő esztendő tavaszáig a javaslatot elintézi, amelyből tehát még az 1909. esztendő folyamán törvény lesz. Az új választói névjegyzékek összeállításához és az új választások előkészítéséhez még körülbelül egy esztendő szükséges, úgy, hogy az új választások az 1910. esztendőben legkorábban tavasszal, de legkésőbbben ősszel megejthetők. Az 1906—1911-iki országgyűlést tehát mindössze egy fél, vagy esetleg háromnegyed esztendővel oszlatják föl hamarabb, ezért a kis időért pedig — hogy osztrák módra fejezzük ki magunkat — igazán nem érdemes még egy kisebb fajta hazaárulást sem elkövetni.

Ami pedig a fölkinálkozás visszautasítását illeti, hát ezzel igazán nem is érdemes komolyan foglalkozni. Majd a bécsi hadvezetőség visszautasít egy olyan ajánlatot, amely azt mondja, hogy most minimális áron megkaphatja a régóta epedve várt létszám-fölemelést. Két kézzel kapna utána és azt a kormányt, amely ezzel kedveskedne neki, tejbe-vajba fűrosztené. Hogyne, mikor a magyar kormánynak most olyan kényelmes helyzete van, hogy a paktum értelmében neki nincs is joga ezzel a kérdéssel előhozakodni. Amikor nyugodtan megvárhatja, hogy a hadvezetőség milyen ajánlatot tesz neki a fölemelt létszámért s nyugodtan mérlegelheti, az uralkodó szavára támaszkodva, mennyiben felel meg ez a bécsi ajánlat a nemzeti követelményeknek. És ha úgy találja, hogy az ajánlat ki nem elégítő, ha azt látja, hogy a hadsereg magyar részének magyar jellegét még mindig nem akarják a külső és belső életben kifejezésre juttatni:

Szerkesztői üzenet.

Irta: Nógrádi László.

(Utánnovomás tilos.)

„Lehet-e férfi és nő között barátság...“ — olvasta a finom keskeny betűket s azzal hirtelen odadobta a többi levél közé az íróasztal egyik sarkába. Már egész garmadával állt itt minden rendű és rangú levél, melyben a helyesírásról a kártyán és agarakon keresztül egész a tenger mélységeig vannak kérdések, hogy a szerkesztő üzenje meg az igazságot. Mert amit ő üzen, az az igazság.

Földes Pál, a szerkesztő, „egyes“ kérdéseket fenntart magának, a többi pedig rábizza Lábánra, a szerkesztőségi titkárra. Vesződjék vele ő. Az íróasztal jobbik sarka napról-napra megtelik feleletre váró levelekkel, melyek fölött Lábán ur ítél s felel a lap szellemének s anyagi érdekének megfelelően.

Földes Pál boszus volt, mikor a kérdést elolvasta. Annyiszor kérdezték már ezt s annyszor felelték már erre, hogy igen utszéli dolognak tartotta ennek az elcsépelet kérdésnek az ismétlését.

Mikor a többi levél közé dobta, valami nagyon kellemes illat szállt ki a finom kis levélkéből. Idegesen bontogatta a többi, de félszemmel akaratlanul is az eldobott levélkét nézte.

— Lássuk, — mondta boszusan s újra kihálászta a levelet a csomóból s olvasni kezdte: „Engedje meg, Szerkesztő ur, hogy ezzel a ba-

nális kérdéssel fordulok önhöz, de nagy szükségem van a tiszta igazság megismerésére. Az eset a következő. Lány vagyok s két héttel ezelőtt ismerkedtem meg egy fiatal emberrel. Komoly s igen képzett ember, de én nőül semmi esetre se akarok menni se hozzá, se másához. Erre igen komoly okom van. De barátságot kötni szeretnék egy olyan komoly, eszes és finomlelkű emberrel, mint említett ismerősöm. Hanem attól félek, hogy ez a barátság nem maradna pusztán barátság, pedig én csak ennek szeretném. Lehet-e tehát férfi és nő között csak barátság, kizárva minden mást. Erre kérek feleletet. Szerkesztő ur emberismerete s pártatlansága mindenesetre a helyes utbaigazítást fogja adni s én ennek teljesen alávetem magamat.“

Földes Pál kétszer is átolvasta a finom betűkkel irt levelet, melyből különös kellemes illat szállt fel. A levélnek se stílusa, se gondolatmenete, de maga az eset se volt valami különös, mégis sajtószérien megragadta a lelkét. Amint ott tartotta maga előtt a levelet s nézte, különös gondolatok hullámzottak át lelkén. Egy finom, szép leányalak bontakozott ki előtte, aki gondra hajtva fiatal, székefűrtös fejét, (mert bizonyosan széke), azon töpreng, hogy közte s a közt a komoly és képzett fiatalember között lehet-e csak pusztán barátság.

Földes Pál nemcsak rideg politikus-szerkesztő volt, hanem poéta is. Olykor lágy, finom dalok zsongtak át lelkén s igen hangulatos események szövődtek össze. Persze, se a dalokat, se a novellákat nem írta meg. Napról-napra le-robotolta a politikai czikkeket, vesződött a szer-

kesztés ezer bajával s amellet irigyelte azokat, kik írók maradhattak s így költeményeket és novellákat írhattak.

A hozzá intézett lányos kérdésből téma lett hamarosan, melyet fel lehetett volna dolgozni ügyes és fordulatossal novellának. Egy szép lány, aki nem akar férjhez menni s aki csak pusztán barátságot szeretne közte s egy komoly és eszes fiatalember között.

— De hát az a kérdés, hogy szép lány-e, — fordult meg a Földes Pál fejében. — A másik kérdés pedig az, hogy az a bizonyos fiatalember akarna-e barátságot kötni. Ha erre a két kérdésre igenlő a felelet, akkor lehet csak komolyabban szó arról, hogy a kérdést megfontolás tárgyává tegyük.

Ezt gondolta Földes Pál, de ez a gondolat is egész más izgalmakat szült lelkében, mint holmi szürke kérdés. Erősen érdeklődött s bizonyos megmagyarázhatatlan izgalom fogta el lelkét. Hiába küzdött ellene, mégis csak minduntalan visszatért gondolata a kis, finombetűs levélkére.

Levelet irt. Ez ugyan kívül állt minden szerkesztőségi szabályon, de hát mégis irt.

„Levele egy nagyon szövevényes lelki probléma elé állított, melyet korántsem lehet holmi banális felelettel egész egyszerűen megoldani, ha a levélíró szép és fiatal s ha az a komoly fiatalember maga is óhajtja a barátságot. Bővebben, esetleg levélben, majd akkor, ha a két adatot megírja.“

A levelet ajánlván küldte el s türelmetlenül várta a feleletet. Már csak az egyik adat izgatta,

— egyszerűen visszautasíthatja és bizonyára vissza is utasítja a bécsi ajánlatot.

Ez a magyar nemzet álláspontja és erre kell helyezkednie a kormánynak is, amely éppen azokból a férfiakból alakult, akik a nagy küzdelemben a nemzet vezérei voltak. Ma különben a kormány környezetéből már ki is jelentik, hogy a véderő-törvényre vonatkozó javaslatok még távolról sincsenek abban a stádiumban, hogy őszszel tanácskozások tárgyává legyenek tehetők és nyomtatékosan hangsúlyozzák, hogy a magyar politikai körök ragaszkodnak ahhoz a megállapodáshoz, hogy a választói reform megalkotásáig, illetőleg mindaddig, míg az új választójog alapján megválasztandó képviselőház össze nem ül, a katonai kérdések kikapcsolva maradjanak. Az osztrák intrikára ezt a választ adhatja csak a magyar kormány.

A sztrájk törvény.

Budapest, július 25.

Tíz évvel ezelőtt még az egész magyar társadalom a legnagyobb rokonszenvvel nézte a munkások mozgalmát. Az az idő volt ez, mikor a társadalom először ébredt komolyan tudatára annak, hogy a munkások anyagi helyzetének javítása nemcsak az ő magánügyük, hanem a legfontosabb állami érdek is, mert ez lehet csak az első módja annak, hogy nálunk egyáltalán ipar fejlődhesse ki. Mert, ha az ipari munkás anyagi helyzete sivár, akkor az ipari társadalom nem alakulhat ki, mert nem tekintetik olyan életpályának, amelyre ambícióval lépne. Hisz példabeszéd volt náunk, sőt századokon át üzött sajnálatos gyakorlat, hogy azt a gyereket, aki tanulni nem akart s akinek szellemi ereje nem volt elégséges arra, hogy ugynevezett honorárczior legyen belőle, azt iparostanoncznak adták.

Ennek az állapotnak meg kellett változnia s ennek egyetlen módja van, az anyagi helyzet javítása. Ha a munkások a szervezkedésben csakis ezt a célt tüzték volna maguk elé s ha nem egyuttal hatalmi eszközök is lettek volna, amire törekedtek s ha nem egyenesen hadjáratot indítottak volna a társadalom ellen, akkor is el-

érték volna céljukat, anélkül, hogy egyenesen gyűlöletet ébresztettek volna a társadalomban a munkásmozgalmak iránt. De a szervezkedés esztelen, hazafiatalan alapon indult. Egy tized év óta minden nemzetellenes mozgalom a szocialista munkásságban keresi és találja támogatóját, akik magukat nyíltan nemzetközieteknek vallják s ami még szomorubb, nyíltan a nemzeti állam és nemzeti társadalom aláaknázására törekednek. Amellett egyenesen a munkásmozgalmak voltak azok, amelyek az egész társadalom számára, ha nem is minden téren, de sok tekintetben a megélhetési viszonyokat megdrágították. Nem lehet tehát csodálni azt, hogy öntudatlanul is, tudatosan is kifejlődött bizonyos munkásellenes áramlat, mely a folyton meg-megújuló munkásmozgalmakkal szemben törvényes korlátokat akar felállítani.

A sztrájk törvény megalkotása tehát, azt lehet mondani, közóhaj volt. A kérdést csak az képezte, vajjon minő formában történjék ez. Lehetett volna külön törvényt alkotni, egy önálló sztrájk törvényt. De miután nálunk az ipartörvény revíziója husz év óta készült, helyesebbnek tünt fel, magát a sztrájk jogot is ennek a törvénynek keretében szervezni, mert végre is tagadhatatlan, hogy a sztrájk, főleg a mai formájában, igazán olyan rákfene, hogy az ipari jogviszonyok szabályozása csonka volna, ha a sztrájk jog nem magában az ipartörvény keretében oldatnák meg. Végre is kerülő uton a sztrájk jogot nem lehet szabályozni, a bujkálás teljesen meddő volna, amit bizonyít, hogy még a konzervatív Németországban is meghiusultak az erre vonatkozó kísérletek, amit az Umsturzworlage, aztán a Zuchthausvorlage s a Schutz der Arbeitwilligen jellegével a birodalmi tanács elé beterjesztett javaslatoknak szomorú sorsa bizonyít.

A magyar kereskedelemügyi kormánynak az az elhatározás tehát, hogy az ipartörvény keretében szabályozza a sztrájk jogot, minden tekintetben helyes, mert öszinte.

A másik kérdés, ami eldöntendő volt, az, hogy a munkások szervezkedésének utját ne állja, a munkások jogos bérküzdelmét, ha az a társadalmi rendbe be tud és be akar illeszkedni, meg ne akadályozza, de módot és eszközt adjon

a polgári társadalomnak és a munkaadóknak is arra, hogy viszont a saját jogos érdekeiket megvédjék. Ezért, mint a kereskedelmi kormány az indokolásban mondja, ki akarja a törvényjavaslatban küszöbölni a munkaadók és munkások gazdasági viszonyából azokat a hatalmi eszközöket, amelyek az egyéni jog fölött álló köz- és gazdasági érdekek, valamint a jogrend szempontjából meg nem engedhetők. Egyéb vonatkozásaiban a törvényjavaslat a munkabeszüntetések és a munkáskizárásokat és az ezek létesítésénél használt törvényes eszközöket, a törvényes magánjogi következmények fenntartása mellett, szabadon hagyja és általában azt az elvet vallja, hogy a munkaadók és munkások tulajdonképpeni gazdasági harcrai csak a közvetlenül érdekeltekre korlátoztassanak, azok szabadsága egyáltalán ne érintessék.

A régi czéhrendszer idején nem voltak sztrájkok, mert akkor még a munkaadók és munkások közös érdekeket fallottak. S ez az egyik oka annak is, hogy egy évtizeddel ezelőtt a régi czéhrendszernek valami formában való visszaállítását tartották Németországban óhajtanónak mindazok, akiket a munkásmozgalmak közvetlenül érintettek. De az ipari szabadság már megdönthetetlen jog s azt korlátozni a modern viszonyok közt ilyen célzattal igazán nem lehet. A sztrájkot betiltani nem lehet büntető határozatokkal s ez a törvénytervezet is a sztrájk szabadságot elismeri, csakis némi korlátozást tesz. A munkabeszüntetések és munkáskizárások létesítésére, terjesztésére, vagy foganatosítására irányuló megállapodásokat és egyezményeket, ha azok a törvénybe, illetve a törvényes szabályokba, vagy a jó erkölcsökbe nem ütköznek, magánjogilag joghatályosaknak ismeri el. De tiltja a munkabeszüntetések és munkáskizárásokat az olyan üzemekben, amelyekben a munka abban hagyása lényeges közérdekeket sért: ezek az üzemek a közvilágítási és vízvezetési, folyam- és tengerhajózási- és kompi-üzemek, a kórházak és hivatásos tüzoltói szolgálat s a géperezői közforgalmi vasuti üzemek stb.

Ezt a korlátozást meg kellett tenni, mert fontos közérdek volt s a büntető szankciót is helyeseljük.

hogy szép-e a levélíró, aki férjhez nem akar menni.

— Szép-e? — kérdezte ébren s megálmodta, hogy szép. Szép és finom, mint Rubens angyalai.

Megmagyarázhatlan gyerekeskedésnek tartotta, hogy ő ezzel a dologgal annyit foglalkozik. Miért? kérdezte önmagától s feleletet nem tudott adni. Sajátságos látományai támadtak s ő, a rideg politika gyakorlott embere egy kis lányos levél hatása alatt saját álmait kezdte elemezni, ezekben gyönyörködött s várta az álmot, hogy újra álmodhasson arról, akit még sohasem látott.

Egész egyszerre szerelmes lett egy létező, de soha se látott valakibe, aki lehet minden, minden, csak ahhoz nem hasonló, amilyen képet ő megálmodott. Tisztára nevetséges dolog, ezt belátta. De hogy ezt a nevetséges lelkiállapotot ki-üzze lelkéből, arra már képtelen volt.

Jóval előbb ment fel nap-nap után a szerkesztőségbe s izgatott gyorsasággal futott végig a levelek során. A felelet sokáig késett. S ez még izgatottabbá tette. Már féligmeddig betege lett annak a saját szerű lelkiállapotnak, amelybe került. A legkülönbözőbb hangulatok hullámverése dobálta ide-oda. Talán nem helyesen fejezte ki magát s valami bántó éle volt levelének, talán nem akar az ismeretlen vele levelezni, talán csakugyan csunya, beteges s ezt nem akarja megírni. Ezek s még egy csomó kérdés bukkant eléje. Háttha meg se kapta levelét. Lehet. Ez a gondolat annyira kihozta sodrából, hogy a közlekedés rovat szerkesztőjével egy mérges kirohanást intéztetett a posta ellen, melyből megért-

hette mindenki, hogy ez a mintaszerű intézmény is kezd már zúllani.

Végre mégis megjött a válasz. Ugyanaz a finom írás a borítékon s kedves illat a levélen.

„Boecásson meg, szerkesztő ur, a késésért, de csak nehezen tudtam magam elhatározni, írjak-e magamról, vagy fényképet küldjek. Feleletet minden áron kapni akarok, mert attól függ eljárásom s így a szerkesztői felszólításnak is eleget kell tennem. Arczképet még se küldök, mert már ezzel is tudnak csálni s így szerkesztő ur is csalódhatna. Tehát írok: se korom, se anyagi helyzetem akadályja nem lehetne annak, hogy férjhez menjek. Ezt öndicsékvés nélkül irhatom. Mondjuk, hogy mások szépek tartanak. Én magam nem mondom, csak az adat hitelességeért hivatkozom másokra. A másik kérdésre pedig az a feleletem, hogy igenis az a bizonyos fiatalember szívesen lenne barátom. Kedvtelésnél egyebet nem látok benne. Szeretem a művészetet s legkedvesebb foglalkozásnak tartom, ha ilyen dolgokkal foglalkozhatok. Ez a bizonyos komoly fiatalember épp erre hivatkozott, de én félek, hogy a művészi téren nem tudna megmaradni a mi barátságunk. Épp ezért kérem a feleletet.”

Földes Pál most már eleget megtudott a válaszból. Tehát szép és finom lelkű. Szóval olyan, amilyennek megálmodta. És az a fiatalember szívesen kötne vele barátságot s erre a művészi érdeklődést használná fel. Hirtelen határtalan féltékenység szállta meg lelkét s gyűlölet az ismeretlen fiatalember iránt, aki biztosan csak adja a komolyat, egyébként pedig léha, mint a többi s így akarja behálózni az ő álomképének lelkét.

Most már a féltékenység is izgatta s az álomképét jobban szerette, mint előbb.

— De hát mit akarok én, tisztára nevetség. Mi közöm az egész kérdéshez. Oda adom Lábánnak s írjon, amit akar, — gondolta egyik pillanatban. De az elkéséredés ezen elhatározásán hamar felülkerekedett a másik felfogás. — Nem engedem, meg kell legalább oltalmaznom őt, hisz hozzám fordult tanácsért.

A dolog egyszerű lett volna, ha Földes Pál össze nem zavarja. Egész egyszerűen csak meg kellett volna írni, hogy ezerszer s egyszer megírták már poéták, írók, szerkesztői üzenetek, regények, szindarabok, filozófusok, hogy leány és fiatalember között érdek nélküli ugynevezett barátság nincs, ez a lehetetlenség országába tartozik.

Megírhatná, de háttha máris szereti azt a fiatalembert s csak lányos érzékenykedésből szenved. A legelső kötelessége tehát ezt kikutatni. Ujabb adatért irt tehát.

„A dolog most még szövevényesebbé vált. A művészet iránti érdeklődés mindenesetre nagyon alkalmas tér két egyért lelkesedő rokonek gondolatainak kicserélésére. S ez ellen kifogásunk nem is lehetne, mert hiszen a művészet maga legerősebben kizárja az egyéni érdeket, csak az a kérdés, hogy az egyének ki akarják-e ezt zární. Ha bármelyik fél is más színezetű érzelmét visz magával, mint pusztán a művészet iránti szeretetet, akkor ez az egyéni önzés halomra dönti a tiszta barátságot. Tehát azt kell még tudnom: nem érdeklődik-e máris jobban legendó barátia iránt, mint amennyire a művészet

De törvény, ha az még oly jó és még oly szigorú is, a sztrájkokat nem fogja megszüntetni. Akik minduntalan Angliára hivatkoznak s azt mondják, hogy ott soha nincs sztrájk, tehát ott eldördülő állapota lehet a munkásságnak, nem ismerik a viszonyokat. Az angol munkás sorsa sem jobb, mint a hazai munkásoké. S hogy ott mégis nincs sztrájk, ennek az az oka, hogy az angol munkások szervezetével a munkaadóknak hatalmas, sőt talán még hatalmasabb szervezete áll szemben, mely a legkisebb sztrájkmozgalomra is azonnal munkáskizárással felel. S ha még oly jó, még oly helyes is ez a törvény, mégis az a véleményünk, hogy a sztrájkmozgalom ellen nem törvény kell, hanem a munkaadóknak szervezkedése, mert a sztrájk hatalmi kérdés s a munkások hatalmi erejével nem törvény, hanem csakis egy másik hatalmi szervezet tudja a harcot a siker reményével felvenni.

Budapest, július 25.

Uj törvények. Ma, július 25-én megjelent az „Országos Törvénytar” (Corpus Juris) 10. száma a következő tartalommal; XXIX. t.-cikk. A Budapest székesfővárosban és környékén állami költségen létesítendő munkaházakról. XXX. t.-cikk. A m. kir. állami vasgyárak tüzelőanyag- és vasszükségletének biztosítása érdekében tartandó némi intézkedésről.

Supilo „leleplezése.” Supilo Ferenc lapjának mai számában továbbra is a vasutas pragmatika által teremtett helyzettel foglalkozik s hivatkozik az 1907. július 12-én és az év márciusában tett deklarációkra, melyekben a horvát koalíció azt hangoztatta, hogy az új helyzet folytán fel van mentve azon kötelezettsége alól, hogy államjogi kérdéseket fel ne vessen. Cikke további részeiben az általános magyar és horvát politikai viszonyokkal foglalkozik.

A nagyatádi választás. Kaposvárról írják, hogy a központi választmány augusztus elsejére tűzte ki a nagyatádi választást. A választáson dr. Marton Gyula kaposvári ügyvéd fog elnökölni. Eddig két jelölt van: S z a b ó István csokonyai gazda és P r i n k e Sándor babocsei bérő, mindketten függetlenségi programmal.

közös szeretete megengedné, továbbá a leendő barát személyi körülményeit is ismernem kell legalább vázlatosan. Bocsásson meg, hogy ennyire egyéni dolgokat kérdezek, de igazat akarok felelni.”

Persze, hogy nem volt őszinte, ezek a kérdések már nem tartoztak a szerkesztői felelethez, hanem egyetlen Földes Pál féltékenységből fakadtak. Szerette volna megtudni, ki az ellenfele s nem szereti-e már álmokképe ellenfelét. A józanság egy-egy időre felülkerekedett ugyan lelkeben, de azt a sajátos érzést, melynek jóformán se keletkezéséről, se növekedéséről számot nem tudott adni, képtelen volt elnyomni. Ismét a várakozás izgalmai töltötték el lelkét. Sokkal nagyobb s hevesebb kíváncsiság gyötörte, mint az előző levél várásakor. Fog-e felelni és ha fog, mi lesz a felelet.

Nem sokáig kellett várnia. Harmadnapra levelet kapott. Még pedig hosszú levelet. A finom, pókhálóvonású betűk sűrűen egymás mellé sorakozó lapokat töltötték meg, melyben a barátság érzése volt fejtetve. Egy rendkívül finom lélek tiszta gondolatai voltak ebben kifejezve. Még több, egy művészlélek vallomásai voltak, tele nőies bájjal, kedves fordulatokkal, melyekben ott volt az erős lélek határozottsága is. De ezen kívül más is volt a levélben.

„Hogy szeretem-e azt a komoly fiatalembert, — azt hiszem ezt akarja a sorok között kérdezni, — egész határozottan azt felelem, nem. Ha szeretném, nem kérdezném: kössek-e vele barátságot, vagy sem, mert a szerelemben benne már a barátság, még pedig a legszorosabb barátság. Épp azt akarom tudni, szerkesztő

A török alkotmány.

Budapest, július 25.

Az új-törökök győzelme teljes. A török kormány már elrendelte a választásokat is és így Törökország a mai napon az alkotmányos országok sorába lépett. A kezdetben jelentéktelennek látszó mozgalom tehát kardcsapás nélkül megvalósította célját, amelyért más országokban már annyi vér folyt. Ki hitte volna, amikor az új-török mozgalom első hírei jöttek, hogy az rövid idő alatt oly lavinaszerűen fog kiterjedni egész Macedóniára.

Az új-törökök aktív szereplése tulajdonképpen Semszi pasa meggyilkolásával kezdődött. A Yildiz, úgy látszik — dacára a czáfolatoknak — rögtön felismerte a helyzet veszélyes voltát, mert Monasztirban kihirdette a statáriumot és az ottani garnizon összes tiszteit pedig Szalonikibe helyezte át, Anatóliában pedig mobilizált a katonai kormány. Harminczkét redif-ezredet rövidesen Ázsiából Macedóniába vezényelt. Az új-törökök pártja ekkor már nyilván az árulók, a Yildiz kémei ellen fordult. Kavallán az új-törökök egy rendőrszét, aki körülöttük felsőbb megbízás folytán kémzolgálatot teljesített, agyonlőttek. A mohamedán lakosság nagy része az új-törökökkel szimpatizált s már akkor több, mint bizonyos volt, hogy az esetben, ha kenyértörésre kerül a dolog, a felkelők pártjára fog állani. A porta ekkor a mozgalom lecsillapítására Osman basát, a második hadtest parancsnokát rendelte ki.

Az új-törökök resnai tábora kezdetben várakozó álláspontra helyezkedett. A felkelő katonaságot a nép látta el élelemmel. Hasszán bey, Nuri bey és Dzsevdet bey vezérkari ezredek vették át a felkelő tábor parancsnokságát. A vezetők követelése a következők voltak: Minden néptörzsnek meg legyenek a maga képviselői a parlamentben, tekintet nélkül nemzetiségre és vallásra. Törökök és keresztények egyaránt legyenek kötelesek a hadseregben szolgálni. (Eddig tudvalevőleg a hadsereg csak mohamedánokból egészítődött ki.) Egyszóval egyenlő jogok, egyenlő köteleességek, ez volt az új-törökök jelszava. A vezetők úgy számítottak, hogy ezzel elejét vennék a bandaharcoknak is, mert a törökök panasza amiatt, hogy évekig kell a tartalékban szolgálni, éppen oly jogos, mint a keresztények panasza a bandalüzmek miatt.

Az új-török mozgalom időközben az egész harmadik török hadtest területét, a második hadtest területét pedig részben uralta. A monasztiri kerületben a mozgalom vezetői sok helyen már

kormányhatalmat is kezükbe ragadták. A hatóságok tehetetlenek voltak a felkelőkkel szemben, mert a tisztek és csapatok nyílt szolidaritásban léptek fel. Egy tiszti küldöttség memorandumot nyújtott át a konzuloknak, kérve, hogy igazságos ügyüket a nagyhatalmaknál támogassák. A vidéki lakosság teljesen meg volt nyerve. Az új-török bizottság megnyugtatóra közzétette, hogy a rablásokat, mint árulást, rögtönítélő bíróság útján halállal fogják büntetni. Tényleg a rablások és a bandák garázdálkodásai csaknem teljesen megszűntek, ami a legnagyobb mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a békés lakosságot a mozgalomnak megnyerje. A bizottság az adók beszedését is mindenfelé sikerrel megkezdte. Monasztirban a lakosság egészen az új-törökök pártján állt, kik példás fegyelmet tanusítottak.

Időközben a porta egyre-másra szállította Anatóliából a csapatokat a mozgalom színterére, de ezek kereken kijelentették, hogy az új-törökök ellen nem harcolnak. Ily körülmények között a porta tehetetlenül nézte, hogy miként terjed napról-napra a mozgalom. A régi módszer is csütörtököt mondott, amennyiben a felkelők már nem hittek az ígéretekben, amelyben tudvalevőleg a porta mindig bőkezű volt. Utóbb már szóba sem álltak az új-törökök a szultán embeireivel. Sőt amikor maga Sükrü pasa üszkübi utja alkalmával katonai szemlét tartott s az összegyűlt csapatokat a szultán iránti hűségre figyelmeztette, beszéde végzetével egy tüzértiszt lépett a csapatok elé s bajtársai nevében kijelentette a pasának, hogy ők mindannyian a padisah hű alattvalói, amíg az alkotmányosan uralkodik s bármikor készek a felkelők ellen életre-halálra harcolni, ha azok a haza ellenségei, de e hűség megszűnik, ha az alkotmányos uralom helyét a despotizmus foglalja el s a parancsot, mely a haza alkotmányos életéért felkelő török testvérek leverését kívánja, nem teljesítjük! Ezzel kivont kardját a pasa elé dobta. Mikor pedig Sükrü pasa a tiszti kiadatasát kívánta, a teljes tisztakar szolidaritást vállalva társukkal, a kiadatasát megtagadta.

Ez a szellem uralta az összes európai vilájetek katonaságát s ez okozta, hogy a szultán engedni volt kénytelen az új-törökök követeléseinek, mert a Yildizben jól tudták, hogy másképp nem tudnak boldogulni.

Mai távirataink a következők:

Miért adott a szultán alkotmányt.

A nagyvezér az összes külföldi missziókat táviratban értesítette a török képviselőház és a szenátus összehívásáról. A választás két hónap múlva lesz. A képviselők többsége kétségtelenül ifju-török lesz.

hogy megzavarták volna nyugalma. A mély érzélem vihara szállt rá. Egy álmokkép, egy pár levél és semmi más, csak annyi az egész, ami őt sodorja, sodorja magával anélkül, hogy védekezni tudna, anélkül, hogy tudná, miért s merre viszi.

— Gyerekség, gyerekség, kétségbeejtő gyerekség, — ismételtette önmagában s hiába látta, hogy gyerekség, még se bírta a férfi legyőzni.

Irnia kellett, lelkének érintkeznie kellett az a másik lélekkel, ezt sürgette a belső szenvedélyes erő.

És irt. A rideg szerkesztői tollat felcserélte az íróval. Nem a szerkesztő, de az érzések, a hangulat és gondolatok formáló művésze szólt levélben. Az a lélek, amely eddig szóhoz nem juthatott. A levelek sűrűn váltották egymást. Íróasztalának rejtett fiókjából már minden más régebbi emléket kiszorítottak. És ezekkel a levelekkel nagyon szeretett foglalkozni. Ezekkel a finombetűs levelekkel, melyekből annyi édes okosság és finomság szólt hozzá.

Egy nap ezt a levelet kapta: „A felelettel még mindig adós maradt. Kérem tehát, feleljen: lehet-e férfi és nő között csak barátság?”

Felelet: „Férfi és nő között talán, de véleményem szerint férfi és léány között csak kivételesen lehet szerelem nélkül barátság. S most én kérdezek. Feleljen erre őszintén: barátok vagyunk-e mi ketten?”

Izgatottan várta a feleletet, de megjött. „Barátok és én nem tartozom a kivételek közé. S ön?”

Erre már Földes Pál ülésszóval adta meg a szerkesztői üzenetet.

uram, hogy minden barátság erre vezet-e férfi és nő között. Hogy mért akarom ezt tudni, oka az, mert nem akarom, hogy a barátságból szerelem legyen. Tehát feleljen. Ki az a fiatalember? Léleklátó szerkesztő uram, csak annyit írok, minden léány boldognak tarthatná magát, ha feleségül mehetne hozzá. Férfinek való.”

Ez a levél teljesen összezavarta Földes Pált. Mind rejtélyesebb lett előtte a dolog. Egy fiatal léány, aki szép és gazdag, művelt, megismer egy fiatalembert, akivel érzi, hogy lelke rokon s olyannak tartja, akihez férjhez menni minden léány boldogságának tarthatná, mégis csak akkor akar barátságot kötni vele, ha a szerelem veszedelme nem fenyegeti. Föltette a kérdéseket Földes Pál, miután igyekezett kellő nyugodtsággal minden oldalról megvizsgálni a dolgot, talán másba szerelmes már (de akkor minek ez a barátság), talán családi kényszerűségből kénytelen férjhez menni (de hát akkor miért akarja a barátságból teljesen kizárni a szerelemet, hiszen ezt inkább keresni kellene), talán . . . talán. Hiába, a dolog nyitját nem tudta megtalálni.

— Legokosabb lesz egy semmitmondó felelettel a dolgot elintézni s aztán pont, — gondolta. — Befejeztem a dolgot. A történet véget ért.

Megirta a feleletet és félredobta újra, Abba a gondolatba, hogy a felelet után a nagy semmi következik, nem tudott belenyugodni. Bántó érzések s fájó hangulatok szálltak fel lelkében, melyek valósággal megrontották azt a nyugalmas életet, melyben eddig volt. Melynek eddig nem voltak bántó szenvedélyei s csak apró pillangószerelemek suhantak át rajta könnyedén, anélkül,

A parl egyik, sik, am nyos le ötven- nak ka csapato szultán testek katonas Ezek a szervez tak a s rököny partra Monasz érkeze kabinet a szult visszaa a palot a portá a kabín és pém jeli táv minden hivni. T kar, ke követel kialaku török k tározták a tiszti renczia részébe hogy a gét az tőrekvé év óta van, am fizetik ilyen ha galomna jeik az Az ifju-török csak ke illetve és az a balká közt, m dern áll és határ színü, h még. KÜ fokra er intézetel tonatiszt

Az vözi az szultán- len volt zsiában új fordu alkotmán intézett hangulat jellemzi.

Szal tekon hi mányren ifju-török len és e a néphe szavukat hatása a sági épü mos poli ifju-török vaali pa esküdtek ban kihí hivatalos ben a n

A parlamentben egyáltalában csak két párt lesz, az egyik, amely a kormányt támogatni fogja és a másik, amely kritizálni fogja. Mind a két párt alkotmányos lesz. Jelöltek bőségesen lesznek. A képviselők ötven, a szenátorok száz török font havi fizetést fognak kapni. A porta gyors elhatározását az anatóliai csapatok viselkedése idézte elő. Mint ismeretes, a szultán a megbízhatatlanná vált maczedóniai hadtestek megfélemlítésére harminczöt zászlóalj kisázsiai katonaságot akart partra szállítani a vilajetekben. Ezek a csapatok a kisázsiai muzulmán lakosságból szerveződtek és eddig mindig rendületlen hűvei voltak a szultánnak. Nagy volt ennél fogva a porta megrökönyödése, amikor híre jött, hogy a Szalonikiben partra szállított zászlóaljak közül az egyik nem akart Monasztir ellen vonulni, három pedig Monasztirba érkezve, azonnal a fölkélok pártjára állott. Az új kabinet erre a hírre azt a határozatot hozta, hogy a szultánnak ajánlani fogja az 1876-iki alkotmány visszaállítását. Kücsük Szaid pasa és a főlema, a palotába sietett, rövid idő múlva már visszatértek a portához azzal a hírrel, hogy a szultán hozzájárult a kabinet előterjesztéséhez. Ez csütörtökön történt és pénteken, a törökök szent napján, a csütörtök éjjeli táviratban küldött utasítás alapján kihirdették mindenütt, hogy a szultán a parlamentet össze fogja hívni. Teljesen bizonyos, hogy az egész török tisztikar, kevés kivétellel, egyértelműen az alkotmányt követelők pártján állott. A tisztikar véleményének kialakulására a legnagyobb hatással a múlt évi ifju-török konferencia volt. Ezen a konferencián határozta el, hogy az alkotmányos mozgalom számára a tisztikart meg kell nyerni. Az ifju-török konferencia résztvevői szétmentek Törökország minden részébe és egyedül figyelmüket arra fordították, hogy a tiszteknek a helyzettel való elégedetlenségét az alkotmányos mozgalom javára fordítsák. Ez a törekvés sikerült különösen Maczedóniában, ahol hat év óta mintegy kétszáz ezer főből álló török csapat van, amelyet rosszul látnak el, amelynek tisztjeit nem fizetik és amely téltelenségre van kárhóztatva. Az ilyen hadsereg mindig kész talaja a forradalmi mozgalomnak. Most is a maczedóniai hadtestek és tisztjeik azok, akik a mozgalomnak a lökést megadták.

Az összes jelentésekből konstatálható, hogy az ifju-török szervezkedés kezdete igen gyenge volt és csak kevesek bátor példája, valamint az első sikerek, illetve merényletek ragadták magukkal a habozókat és az elégedetlenek nagy tömegét. A hatalmak és a balkáni államok egész új helyzettel állanak szemközt, minthogy a török birodalom kétségtelenül modern állami fejlődés kezdetén áll, melynek nagyságát és határait egyelőre nem lehet elképzelni, bár valószínű, hogy különböző és súlyos krízisek várhatók még. Különösen nagy és új faktor a hadsereg magas fokra emelkedett önérzete, amely a fiatal, a katonai intézetekből való katonatisztek köréből a többi katonatisztekre és az egész intelligenciára áttérjedt.

A hangulat Törökországban.

Az egész konstantinápolyi sajtó örömmel üdvözlö az új fordulatot és hálás köszönettel adozik a szultánnak. Rámutatnak arra, hogy a fejlődés vértelen volt, nem úgy, mint Oroszországban és Perzsiában és tárgyalják azt a perspektívát, amelyet az új fordulat megnyit. Közvetlenül ezután az egész alkotmányt, valamint a Midhat pasához e tárgyban intézett egyidejű szultáni kéziratot. Az általános hangulatot lelkesedés és méltóságos magatartás jellemzi.

Szalonikiben még tegnap az ifju-törökök plakátokon hívták föl a népet, hogy csatlakozzék a kormányrendszer ellen megindított mozgalomhoz. Az ifju-török tiszték nyíltan lépnek föl a kormány ellen és egész nap beszédeket intéznek az utcákon a néphez, amely élénk helyesléssel kíséri minden szavukat. Az ifju-török tiszték izgató beszédeinek hatása alatt a nép tegnap elfoglalta a kormányzó-sági épületet, a távirtdahivatalt és városházát. Számos politikai foglyot kiszabadítottak. Üszkűbben az ifju-törökök mozgalma hasonló arányokat öltött. A vaali pasa és az összes kormányhivatalnokok felesküdtek a koránra és az alkotmányra. Monasztirban kihirdették az alkotmányt. Délután Hilmi pasa hivatalos táviratot kapott Konstantinápolyból, amelyben a nagyvezír értesít, hogy a Yildizben elvben

hozzájárultak az alkotmány, a parlament és a sajtó-szabadság visszaállításához.

Hilmi pasa este közhírré tette a táviratot, amelyet a nép nagy örömrivalgással fogadott. Mindenfélé nagy az öröm, a nép késő este is ujongva tolong az utcákon.

Enver bey.

Az ifju-török Enver bey vezérőrnagy, ki egy hónap előtt megszökött, ma a hegyekből, ahol agítált, visszatért Szalonikibe. Enver beyt a lakosság tobzódó ujongással fogadta. Utja lovassági fedezet alatt valóságos diadalmenet volt. A tiszték megölelték és megcsókolták és vállakra emelték. Enver bey, aki tudvalevőleg egyike volt az ifju-török mozgalom vezéreinek, tegnap a „N. Fr. Pr.“-hez következő levelet intézte:

Ma volt az első szabadságnapunk. Az egész nép: törökök, bolgárok, szerbek, stb. résztvettek ennek a napnak a megünneplésében. Ha a szultán nem adja meg az alkotmányt, megyünk Konstantinápolyba.

Tisztelettel

Enver vezérőrnagy,
az „Ottoman Union and Progress“-bizottság tagja.

Ferid pasa bukása.

Ferid pasa még csak néhány nap előtt is a legnagyobb meglepéssel említette egy látogatója előtt, hogy magát nagyon erősnek érzi hivatalában. Elbocsátásának oka a következő volt: A Ferissovicsnál összegyűlt albánok táviratilag kértek engedelmet a szultántól, hogy Monasztirba utazva, gyűléseket tarthassanak a válság megoldása végett. Ferid pasa azzal a kéréssel kapta meg a táviratot, hogy legyen szíves azt támogatni. A szultán bizalma ennek következtében Feridben megingott és Saidot nevezte ki utódának, aki iránt haragja az utóbbi években eloszlott.

Nagy feltűnést kelt Kiamil pasának tárczanélküli miniszterré való kinevezése. Kiamil nagyvezér és aztán 1906 végéig smyrnai váli volt, hol egy napon kényszerítő ok nélkül az angol konzulátusra menekült. A hatóságok akkor csak rabló fiát akarták elfogni. Azóta nem volt hivatala. Angolbarát ember és kinevezése azt bizonyítja, hogy a szultán az angol reformtörekvésekkel szemben előzékenységet akar tanúsítani.

A török alkotmány és a külföld.

A pétervári külügyi hivatalban a török alkotmány megoldását rokonszenvesen fogadták. Az orosz kormány elhatározta, hogy tartózkodik minden befolyásolástól. Az orosz-angol reformterveket egyelőre félreteszik. A csárnak a török események minden részletéről kimerítő távirati tudósítást küldtek Revalba, ahová a csár tegnap Izvolszky külügyminiszterrel elutazott.

Az orosz sajtó üdvözlö a török alkotmány létrejöttét, hangsúlyozza azonban, hogy a dolgok további fejlődését be kell várni, mert a Balkán-kérdés veszedelmes elfajulásától kell tartani. A Novoje Vremja már török-bolgár háboru lehetőségét tárgyalja és úgy véli, hogy a keresztények helyzete a Balkánon az ifju-törökök győzelme által nincs biztosítva. A Slovo interjú közöl Sinoviev, ott tartózkodó konstantinápolyi orosz nagykövettel, aki az új nagyvezér kinevezésben új éra biztos jelét látja. A szultán, mint minden radikális eljárás ellensége, valószínűleg kísérletet fog tenni részleges reformok megvalósítására és gyökeres reformok megakadályozására. A „Rjecs“ hangsúlyozza Oroszország és Angolország-nak a Balkán-politika terén való szoros összetartásának szükségességét.

Belgrádban a törökországi alkotmány helyreállításának híre minden politikai körben a legmélyebb hatást keltette és mindenütt rokonszenves fogadtásra talált. Politikai körökben azt a véleményt táplálják, hogy a szultán ezen elhatározása a legrövidebb idő alatt megszünteti az ifju-török mozgalmat és megnyugtatja a kedélyeket. Azt is valószínűnek tartják, hogy az alkotmányos engedmények a törökországi keresztény lakosságnak is javára fognak válni.

Londonban is a legtöbb lap a szultán által megadott alkotmányról vezércikket közöl. Hír és távirat

azonban csak kevés érkezik Törökországból és csak a ferman felolvasását közlik.

Athénben az egész sajtó üdvözlö a török politika váratlan megváltozását és azt hiszi, hogy a liberális rezsim, ha őszintén alkalmazkodik, a görög lakosságnak fokozódó jólétet fog biztosítani. Az „Embros“ című lap üdvözlö a szultánt gyors és bölcs elhatározásáért. A „Patria“ hangsúlyozza a mozgalom békés jellegét és megállapítja ennek irányában a maczedóniai görög lakosság szimpatikus magatartását. A „Kropolis“ azt írja: Törökország új érába lépni, melyben a reformokat kiterjeszti mindazon népekre, melyek az ottomán birodalomban laknak.

Naim bey merénylője.

Naim bey merénylőjét, mint már jelentettük, elfogták. A merénylő közkeletű katona fedezettel nyomban a közeli kaszárnyába vitték, ahol egyelőre lecsukták. 15—20 perc múlva, midőn a merénylőt ki akarták hallgatni, úgy ez, valamint az őrzésére kirendelt katonák is nyomtalanul eltűntek a kaszárnyából. Ez is csak amellett bizonyít, hogy a párt összeköttetései, különösen a katonaság körében, igen széles körben ágaznak el. Naim bey ma reggel a merénylet alkalmával nem sebesült meg s így Konstantinápolyba utazhatott.

Az a hír, mely szerint Holusszi beyt, a kivételes törvényszék elnökét agyonlőtték volna, valószínűleg bizonytalan. A meggyilkolt egyén nem Holusszi bey volt, hanem a marsall pasa egyik ordonánca, ki a pasa postáját vitte. A merénylők az ordonáncaznál lévő összes iratokat magukhoz vették.

Hüsszein Hüsszi beyt, Debre muteszarifját a debrei kormányzósági épületben agyonlőtték. Hüsszein bey, a monasztiri és üszkűbi vilajetek igazságügyi inspektora volt.

A mai szelamlík.

Eddigi jelentések szerint az elassonai kajmakámot, a szerreszi rendőrbiztost és 12 más embert ölték meg az utjörök mozgalom alkalmából. A csapatok a mozgalom eddigi folyamán nagy fegyelmelzetséget tanúsítottak. Kétségtelen, hogy most a katonaság és a mohamedánság uralja a maczedón helyzetet. A keresztény bizottságok és a bandák magatartása eddig ismeretlen. A tegnapi rendkívüli minisztertanács a Yildizben délután 3 órától éjjeli 11 óráig tartott. A tanácskozás izgalmas lefolyásáról különböző verziók keringenek, így például az a híresztelés járja, hogy Kücsük Szaid pasa nagyvezér néhány perczig el volt mozdítva állásától. Ma délelőtt, mikor a csapatok a szelamlíkhöz vonultak, a galatai tőzsde előtt a görögök óvációkat rendeztek, éljenezve a szultánt és a hadsereget. A katonaság visszatérésekor a néptömeg Padsain Cso! Jasa! (a szultán sokáig éljen!) kiáltásokkal fogadta őket. A Yildizbe óriási számmal érkeznek köszönő táviratok. A török sajtó is köszönő táviratot intézett a szultánhoz. A lapok ezidőszent azon tanácskoznak, vajjon továbbra is elismerjék-e az eddigi súlyos cenzurát. A lapulajdonosok konzervatív érzelműek, míg a szerkesztők a cenzura teljes visszautasítását követelik. Az európai ügynökségekhez és lapokhoz érkezett táviratokat a cenzura ma is, mint mindig, órákon át visszatartotta. A cenzura azt akarja, hogy alkotmányadományozás szó helyett alkotmányvisszaállítás szó használtassék. A mai szelamlík a rendes módon folyt le és csak a görög és szerb ügyvivők voltak ott jelen. A szultán éppen olyan színben volt, mint máskor. A csapatok a szokásos módon üdvözölték.

A szultán fél.

Konstantinápolyból jelentik: Jellemző a szultán kedélyállapotára, a döntő elhatározás előtt, mikor megadta az alkotmányt, hogy még legbizalmasabb szolgálát is kezében revolverrel fogadta. A mikor a lakajok beléptek hozzá, az a veszedelem fenyegette őket, hogy a legcsekélyebb, gyanusnak látszó mozdulatra agyonlövöi őket a szultán. Kedvenc fia, Burhan Effendi folyvást atyja mellett van. Nagyon aggasztja az uralkodót az albán testőrség magatartása. A főparancsnok, Tahir pasa kezességet vállalt ugyan az albán testörök hűségéért, de a 80 éves pasa elvesztette minden tekintélyét az albán testőrség előtt és ez a körülmény a szultán félelmét mérhetetlenül növeli. A Yildiz három kapuja be van zárva. A legkísérletesebb hűségű szolgálók őrködnek mellette és

még a palota hivatalnokainak sem szabad akármikor ki- és bejárniok. A szultán egykori kedvence, Izzet, aki Said pasának nagyvezérré történt kinevezésével vérig sértve érezte magát, mert Said pasa neki esküdt ellensége, jóllehet kegyvesztett lett, ma mégis megjelent a Yildizben és kibékült a nagyvezérrrel.

Kiamil pasa, aki most a nagyvezér mellé van beosztva, maga is többbizben volt nagyvezér, utoljára 1891-ben, amikor Said pasával, Rizat hadügy-miniszterrel, Nazi pénzügyminiszterrel és az ifjú-török Murad bey-jel memorandumot dolgozott ki és átnyújtotta a szultánnak. Ebben a memorandumban az alkotmány helyreállítását tanácsolta. A szultán ekkor izgatottan ráförmedt:

— Te is áruló vagy! Te mindent, még engem és az országot is feláldoznál személyes érdekeidnek. Takarodjád kutya, többé ne kerüli szemem elé!

A „Tagblatt“ konstantinápolyi tudósítója táviratozza: Jó forrásból értesülök, hogy a szultán a múlt éjszakai minisztertanácson kifejezte azt a kívánságát, hogy lemond a trónról fia, Burhan eifendi javára. — Konstantinápolyból jelentik a „Vossische Zeitung“-nak: Beavatott körökben beszélnek, hogy a szultán a régi rezsim legtipikusabb képviselőit el fogja távolítani környezetéből. Holnap fog megjelenni az az irade, amely a politikai vétkeseknek bűnbocsánatot ad.

Törökország utolsó fellegvára.

Egy kiváló állású török diplomata a Neue Freie Presse levelezőjének a helyzetről a következőket mondotta: Meg vagyok arról győződve, hogy a nagyhatalmak nem fognak nehézségeket okozni Törökországnak, annál is kevésbé, mert tisztában vannak azzal, hogy a legcsekélyebb beavatkozás olyan lángba borítaná Törökországot, amit az összes hatalmak közös erővel ki akarnak kerülni. Törökország nem engedi Maczedóniát elszakítani. Minden török hazafi tudatában van annak, hogy Maczedónia Törökországnak utolsó fellegvára Európában, tehát azt körömszakadtáig kell védelmezni. Ha tehát e miatt háborúra kerülne a sor, az életre-halálra menne. Ha Európa megpróbálná a törököket Maczedóniából visszaszorítani Ázsiába, Törökország az egész Izlamot segítségül hívna. Legközelebbi szomszédaink a Balkánon bizonyára békében fognak bennünket hagyni. Ha Bulgária elérkezték látná az időt nagyratörő terveinek megvalósítására, akkor szemben találná magát az erősen fegyverezett és egységes török hadsereggel, mert ha küllenséggel gyűlne meg a bajuk, akkor elmúlnának minden el-
lentéink.

Ujabb hírek.

Londonból jelentik, hogy az ott élő ifjú-törökök a konstantinápolyi eseményeket, a parlament összehívását és a változást a nagyvezérség élén, gyanakodással nézik. Azt hiszik, hogy a szultánnak mindezzel az a titkos célja, hogy az alkotmányos forradalmárokat megnyugtatva s pillanatnyilag elhárítsa a fenyegető válságot, de ha sikerül valamennyire lecsillapítani a kedélyeket, lesz rá módja, hogy a mozgalom vezéreit ártalmatlanná tegye és az alkotmányt ismét eltörölje. Bukarestben is az az általános vélemény, hogy a szultán csak végső szükségből adta meg az alkotmányt s hogy az nem egyéb, mint ugrás a sötétbe, amelynek nem lesz jó hatása. Felelős körökben óvakodnak attól, hogy véleményt nyilvánítsanak az új helyzetről.

Athénből jelentik, hogy jó forrásból származó hírek szerint egész Maczedóniában teljes a nyugalom. Monasztirban a lakosság örömeiben tüntetéseket rendezett. Nagy meetinget tartottak, amelyen örömmel és lelkesedéssel üdvözölték az alkotmány kihirdetését. Serresben 15.000 ember előtt proklamálták az alkotmányt a papság jelenlétében. Az iradé felolvasása után a görög metropolita, a mufti és a bolgár lelkész a tömeg viharos tetszése közben megölelték és megcsókolták egymást. A görög metropolita beszédet mondott, melyben kifejezte azt a reményét, hogy az alkotmány békét és áldást fog hozni az országra. A nyugalom teljes. Különböző nemzetiségek élénken barátkoznak egymással. A különböző vallású papok kollektív táviratban üdvözölték a szultánt. A gyűlés után a tüntetők zenekarral vonultak végig a városban. A török konzulátus előtt a görög himnuszot játszotta a zenekar. A néptömeg egész uton azt kiál-

totta: Éljen a szabadság. Több katonatiszt meglátogatta a görög konzult. Szalonikiben hasonló tüntetések voltak. Enver bey, az új-török mozgalom egyik vezére, Szalonikibe érkezett és meglátogatta Hilmi pasát. Enver bey és Hilmi pasa kiléptek azután a palota erkélyére és ott a néptömeg élénk ovációi közben megölelték és megcsókolták egymást.

A „Times“ foglalkozik a török alkotmánnyal és a következőket írja: Rokonszenvvel látjuk az újabb kísérleteket, de nem csekély aggodalmakat is keltenek azok bennünk, mert a legutóbbi napok eseményeinek közvetlen következménye lesz a maczedóni probléma súlyos bonyodalma. Azok az angol javaslatok, amelyek az európai székvárosokban oly kielégítő fogadtatásra találtak, e pillanatban, mikor Törökország zürzavarban van, alig szolgálhatnak további eljárás alapjául. Be kell azonban várni, vajjon az új kormány bizonyos idő múlva megvalósítja-e azon reformjavaslatokat, melyeket a hatalmak sürögőseknek jeleztek. Mindig az volt a véleményünk, hogy ha Maczedóniát szomszédai békében hagynák, a maczedón probléma legjobb megoldása Törökország reformálása lenne. Akár a szultán, akár a parlamentje lesz hivatva e feladat teljesítésére, bizonyos idő múlva szükséges a török hatóságokat arra figyelmeztetni, hogy akármi történik is Törökországban, Maczedónia nem maradhat abban a nyomoruságos állapotban, amelyben oly sokáig szünylődött. Különös felelősség nyugszik a Törökországgal szomszédos államokon. Minden arra irányuló kísérlet, hogy az újabb bonyodalmakból valaki hasznot húzzon, hogy ez által a szultán birodalmának valamely részében újabb viszálykodást idézzen elő, a többi európai államok részéről nyomatékos tiltakozásra talál.

Konstantinápolyból jelentik, hogy ma iradé jelent meg a politikai foglyok és a cenzura, valamint a titkos rendőrség megszüntetése tárgyában. Stambulban ma délután imponáns népgyűlés volt. Sok ezer török vett részt a népgyűlésen. A népgyűlés végeztével a résztvevők zászlók alatt és zeneszó mellett a portára vonultak, ahol a kormány tagjainak a szultánhoz intézett háladó feliratot adták át.

A Vossische Zeitung tudósítója táviratozza Konstantinápolyból: Burhan Eddin, akinek trónigénye jóval Mehemed Rizat mögött van, mert három bátyja is előtte tarshat igényt a trónra, korra nézve a császári hercegek sorában a tizennegyedik, de a szultán Rizatot ellenségének tartja, Burhan ellenben a legkedvesebb fia. Trónörökösödési viszályra volna kilátás, ha a szultán Burhant tenné meg trónörökösnek. De kérdéses, vajjon a szultán egyáltalán rendelkezhet-e a trón felett, mert eltekintve attól, hogy a sejk-ül Izlamnak is beleszólása van, a győzedelmes ifjú-törökön áll a döntés.

KÜLFÖLD.

Fallières Svédországban.

Budapest, július 25.

Fallières elnök tegnap érkezett északi utjána második állomására, Stockholmba. Az ősz elnököt itt is, mint Kopenhágában tüntető szívélyességgel fogadták, annál is inkább, mert tudvalevőleg a svéd királyi család francia származású. Az elnök tiszteletére adott ebédén maga a svéd király is rámutatott erre, amikor az elnök látogatásáért örömeinek adott kifejezést. Gusztáv király ugyanis az ebéd folyamán a következő felköszöntőt mondta:

Elnök ur! Élénk örömmel tölt el, hogy önt ma Svédországban üdvözölhetem. Az öröm, amelyet a francia nép legfelső képviselőjének látogatása bennem kelt, igen természetes érzés, mert sohasem fogom elfelejteni, hogy királyi családom a nemes francia nemzetből származik. Azonkívül abban a gondolatban, amely önt most Svédországba vezérelte, elhunyt atyám emlékének megtisztelését látom, ami mélyen megragad és a miért legúszintább köszönetet mondok önnek. Franciaországnak és Svédországnak számos közös emléke van az elmúlt századokból, a melyekben többször küzdöttünk egymás oldalán. Habár ezek a napok már régen a történelem körébe tartoznak, emlékek mégis tovább él a svéd nemzetben a nagy-

nemzet iránt nemzedékről nemzedékre érzett rokon-
ézés és csodálat által. De az elmúlt idő emlékének még erősebbek azok a kötelékek, amelyek bennünket összekapcsolnak a francia civilizációval, amelynek varázsa mindenkor nagy vonzerőt és befolyást fog gyakorolni a svéd nemzet gondolatvilágára. A békés hódítás terén mind a mai napig együtt küzdünk az emberiség haladásáért és boldogságáért. Élénk meglepéssel láttam azt is, hogy Franciaország és Svédország néhány hónappal ezelőtt több más északtengeri hatalommal együtt egyezményt írtak alá. Az e tenger körül fekvő országok békéjének megerősítése, amely célzt ezen egyezmény szolgálja van hivatva, csak növelheti és szorosabbra fűzheti a két nemzet barátságát és rokonérzetét. Áthatva ezektől az érzelmektől, amelyek dicsősége időkre emlékeztetnek és áthatva attól a vágytól, hogy a jövőben a békét és a közös munkálkodást elősegítsük, emelem poharamat a francia köztársaság és a nagy francia nemzet boldogságára és dicsőségére.

Fallières elnök a következő beszéddel válaszolt Gusztáv király pohárköszöntőjére.

Azok a szavak, a melyekkel Felsőged üdvözölt a szép Svédországban tett látogatásom alkalmával, mélyen megragadtak, és élénk örömet érzek, hogy felsőged oldala mellett üdvözölhetem a királyné ő felségét is, akinek jelenléte kiváló örömmre szolgál. Mélyen megragad a szíves fogadás és köszönetet mondok érte felsőgednek, a svéd népnek és a svéd főváros lakosságának s kijelentem, hogy fővárosuk gyönyörű fekvésénél s imponáló építkezéseivel fogva a világ legszebb városai közé lehet számítani. Engedjék meg, hogy ez alkalommal én is tolmácsoljam a francia flotta csodálatát az élénk küldött három szép hajóhadosztályon. Felsőged helyesen értelmezte gondolataimat, mikor megemlékezett a hódolatról, melylyel fenkölt atyjának emléke iránt adozom. Nagyon jól tudjuk, mily szorosan van egybekapcsolva a svéd királyi ház azzal a nemzettel, amelyből eredt és én magam is tanúsíthatom, hogy milyen mély rokonérzéssel viseltetik a francia nemzet a svéd nemzet iránt. A közös tradíciókat kétségtelenül dicsőségeknek tekinthetjük, mert Franciaország és Svédország már évszázadok előtt egyesítette erejét a szerződésesség és a nemzeti függetlenség eszméinek megvalósítására. A mint felsőged kiemelte, a békés hódítás területei azok, amelyeken Franciaország és Svédország a békés ideálok szolgálatában működtek együtt és éppen e téren vettek részt országaink nem régen oly tárgyalásokon, melyeknek célja újabb békegaranciák teremtése volt. A cselekvésekben és gondolatokban megnyilatkozó közönség csak szorosabbá teheti a barátság és rokonérés kötelékeit, melyek nemzeteinket egyesítik. Ez érzelmektől áthatva, melyek tökéletesen megegyeznek a Svédország és Franciaország által mindenkor szem előtt tartott tradíciókkal, emelem poharamat felsőged, ő felsége a királyné és a királyi család egészségére, valamint a nemes és hős svéd nemzet boldogságára és dicsőségére.

Isvolski külügyminiszter egy hírlapírónak azt mondta, hogy a czár és Fallières elnök találkozására újabb biztosítéka a világbékének; szerinte nagy szükség van az államok politikai csoportosulására, hogy a bonyodalommal fenyegető kérdéseket békésen oldják meg. Így történt ez a perzsa kérdésben Anglia és Oroszország között s ez a megállapodás Perzsa függetlenségének és gazdasági fejlődésének záloga. A török kérdésben Oroszország Konstantinápolyból olyan ígéreteket kapott, hogy nem tartja célszerűnek a beavatkozást és minden tekintetben egyértelműen fog eljárni a többi hatalmakkal. A távol Keleten Oroszország a status quot akarja fenntartani, ami pedig az Amur-vasutat illeti, az föltétlenül szükséges a mai területi viszonyok biztosítására. Ez a vasút azonban egyidejűleg gazdasági célokat is szolgál, kiépítése pedig fokozatosan fog megtörténni, aszerint, amint a дума megszavazza a költségeket. Japánnal a legszívesebb viszony áll fenn, a nyugati szomszédállammal pedig Oroszország inparkodik megőrizni a tradícionális jóbarátságot s ezt nem zárja ki a Franciaországgal fennálló szövetség. Az orosz birodalom külpolitikájának alapja továbbra is a kettős szövetség marad.

Hivatalosan jelentik, hogy Pichon külügy-

miniszter a reváli találkozás után Fallières elnököt Krisztiánába fogja kísélni, tehát nem találkozhatnak Berlinben Bülow herczeggel.

Az angol hadügyminiszter beszéde. Londonból jelentik, hogy Haldane hadügyminiszter, a délafrikai polgári orvosok disztribúcióját beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy ha az angolok hirnevüket meg akarják őrizni, figyelemmel kell kísérniük, hogy mit csinálnak a németek.

A Beck-kormány újjaalakítása. A „Prager Tagblatt” jelentése szerint Prade földművelésügyi miniszter helyébe dr. Pergelt nevezik ki. Ebben az esetben azonban újabb nehézség állhat be, mert ezáltal a minisztériumban két német haladópartit foglal helyet. Emiatt dr. Marchet állítólag távozik állásából s helyét dr. Stürgkh gróf foglalja el. Abban az esetben, ha dr. Korytowski pénzügyminiszter is beadná lemondását, a pénzügyminisztérium vezetését dr. Fiedler kereskedelemügyi miniszter foglalná el. A közigazgatási bíróság elnöki állására Bacquehem marquist és dr. Koerber volt miniszterelnököket emlegetik.

Perzsa forradalom. Teheránból jelentik, hogy a tebrisi események a fővárosban s különösen a sah pártjában nagy izgatottságot keltenek. A sah parancsára felszedték a heriabadi nyaralóhely körül levő katonai tábort s a két gyalogezred a hegyi útegekkel a Bagsa-kert felé indult, hogy az ottani helyiséggel együtt Tebris felé vonuljon. Mivel félt, hogy Teherán ellen északról támadás készül, a Bagsa-kerten kívül Zachwin tájékán is katonai tábort ütnek.

A szkupstina ülése. A szkupstina mai ülésén több interpellációt nyújtottak be, a többek között Pavlovics (haladópartit), aki a transbaikáli-dunai-adriai vasut ügyében. Radulovics, aki a balkánbank buza-, helyesebben homokszállítás ügyében és Gerasimovics és társai Cvijics szerb tudósok Hercegovinában történt elfogatása és az osztrák kémek ellen tett intézkedések ügyében interpellált.

Aehrenthal és Tittoni találkozása. Rómából táviratozza a Piccolo tudósítója: Aehrenthal és Tittoni Kranskában, Znaim mellett, Frasso Dentice herceg nyaralójában fognak találkozni. A herceg meghitt barátja Tittoninak, de Aehrenthal nem ismeri őt. A találkozás eszméje Tittonitól eredt, aki azért fogadta el a herceg meghívását, hogy úgy tüntesse fel a találkozást Aehrenthallal, mintha az véletlen műve volna és egyáltalán nem politikai jelentőségű. Mivel a herceg huga, gróf Schönborn neje súlyos beteg, lehetséges, hogy a találkozás hamarabb fog megtörténni, de ha a grófné időközben meghal, akkor a találkozásból nem lesz semmi.

EGYHÁZAK.

A szerb patriárka-választás.

Budapest, július 25.

Keddén lesz Karlóczán a szerb patriárka-választás, melyen dr. Günther Antal igazságügyminiszter lesz a kinevezett királybiztos. A választás programját már hivatalosan megállapították s e program szerint a karlóczi ünnepélyek így fognak lefolyni:

Dr. Günther Antal igazságügyminiszter, mint a görög-keleti szerb nemzeti egyházi kongresszuson a király képviselője, hétfőn reggel 7 óra 10 perccor indul a keleti pályaudvarról Karlóczára, ahova délután háromnegyed egykor érkezik meg. Fogadtatására Karlóczán a pályaudvarra katonai diszszázad vonul ki zászlóval és zenével s megjelenik ott Karlóca városa előjárósága is. A királyi biztost a katonaság szabályszerű tisztelegéssel fogadja, vagyis meghajítja előtte a fekete-sárga zászlót és a zenekar rázendít a Gotterhaltéra. Amikor az érkező vonat a Karlóca előtti utolsó állomást, Péterváradot elhagyta, a szintén kivonult tüzérség megkezdi a százegyház üdvözlését, amelyet a vonatnak Karlóczára érkeztek, a hatvanhatodik lövés után félbeszakítanak és a királyi biztosnak az érseki rezidenciában levő szállására való megérkezése után folytatnak.

Az érseki rezidencia előtt Bogdanovics Luczián budai szerb püspök, az érsekség és metropolia adminisztrátora fogadja a püspöki kar és a papság élén. Az épület főbejárata előtt katonai kétfős díszőr fog állani.

A királyi biztos ezután tisztelegéseket fogad. A patriárkaválasztó kongresszus ünnepélyes megnyitása kedden délelőtt tíz órakor lesz. Felvonul a diszszázad a zászlóval és a zenével és a királyi biztost érkezése és távozása alkalmával a szabályszerű tisztelegésben részesíti.

A királyi biztost egy püspök vezetése alatt küldöttség hívja meg és vezeti az ülésterembe. A bejáratnál a püspöki kar élén a legidősebb püspök, Nikolic Miron pakráci püspök, mint kongresszusi elnök fogadja. A teremben a királyi biztos részére mennyezetes emelvényen karszéket állítanak fel; a kongresszus elnöksége részére ezen emelvény előtt, alacsonyabb emelvényen állítják fel az asztalt. A királyi biztos feltett fővelgel megy a karszékhez s kinevezési okiratát felolvasás végett átadja a balján az emelvény első fokán álló adlatusának, Joanovich Pál osztálytanácsosnak.

A királyi leirat felolvasása alatt a királyi biztos fővegét leveszi s a leiratot úgy ő, mint a többi jelenlevők állva hallgatják meg; ugyanígy hallgatják meg a királyi leirat szerb fordítását is, melyet dr. Szekulics Lázár, a nemzeti egyházi titkár olvas fel. A leirat felolvasása alkalmával a kivonult diszszázad díszlőzet ad s ezt a kivonult tüzérség átveszi.

A királyi leirat felolvasása után a királyi biztos felteszi fővegét s karosszéke előtt állva elmondja megnyitó-beszédét, amelyet a jelenlevők állva hallgatnak meg. A királyi biztos azután, helyet foglalva, meghallgatja a kongresszus hódolatnyilvánítását, amelyet Nikolic Miron püspök tolmácsol. A királyi biztos a hódolatnyilvánításra fedetlen fővel ülvél válaszol s egyben megteszi a további közléseket.

A királyi biztos ezután átveszi a kongresszuson elnököl legidősebb püspök hódoló beszédének leírt szövegét s a kongresszust e püspök elnöklete alatt hagyván, visszavonul. A távozó királyi biztost a püspökök az ülésterem kijáratáig, a meghívó küldöttség pedig lakásáig kíséri.

A patriárkaválasztásra kitűzött napon a királyi biztost ugyanígy hívják meg és fogadják. A király képviselője helyet foglalván, fedetlen fővel megteszi közlését s azután felhívja a kongresszust, hogy a Szentlélek segítségül hívása végett vonuljon a templomba.

Az ünnepélyes istentiszteletre a püspöki kar és a kongresszusi képviselők a templomban gyülekeznek. Az összegyűlékezés megtörténte bejelentetvén, a királyi biztos adlatusával diszfogaton a templom elé vonul, ahol a diszszázad szabályszerű tisztelegéssel fogadja, a templom főbejárata előtt pedig a püspöki kar és a fungáló lelkesedés élén Bogdanovics adminisztrátor fogadja és az elkészített diszhelyre vezeti. Az istentisztelet alatt a kivonult diszszázad szabályszerűen díszlőzetet ad s ezeket a szintén kivonult tüzérség is átveszi. Az egyházi szertartás után a pontifikáló adminisztrátor a püspöki karral és a fungáló papsággal a templom főbejárataig kíséri a királyi biztost, aki a diszfogaton a diszszázad tisztelegése mellett távozik.

Miután a patriárkaválasztást a kongresszus világi elnökének, dr. Gyorgyevics Miklósnak elnöklete alatt zárt ülésben megejtették, a királyi biztost küldöttség hívja meg a kongresszus ülésébe. Fogadása és távozása a már említett szertartások közt történik. A királyi biztos a szokott szertartás mellett fogadtatván, a legfelsőbb királyi leiratot felolvasás végett átadja adlatusának, majd a legfelsőbb királyi leirat szerb fordítását a nemzeti egyházi titkárral felolvastatja. A legfelsőbb leiratot az összes jelenlevők állva hallgatják meg. A választást megerősítő legfelsőbb leirat felolvasása alatt a kivonult diszszázad díszlőzetet ad, valamint a kivonult tüzérség is üdvözléseket tesz. A harangok meghuzatnak.

A legfelsőbb helyről megerősített patriárkát, aki a legkegyelmesebb királyi leirat felolvasása után elnöki székebe ültetetik, valamint az egybegyűlt kongresszust a királyi biztos üdvözlöi s ennek során kifűzi az ünnepélyes beigtatás idejét s azután a szokott szertartás mellett távozik.

A patriárka esküvételénél és ünnepélyes beigtatásánál a következő szertartás követendő:

Az esküvételre és beigtatásra kitűzött időben a diszszázad a templom előtt felvonul. A királyi biztost a katonai diszszázad szabályszerű tisztelegéssel fogadja. A templom főbejárata előtt a királyi biztost az érseki díszbe öltözött s az érseki pásztorbotot tartó új érsek-metropolita-patriárka fogadja. A királyi biztos a legfelsőbb adományozási oklevelet adlatusával felolvastatja s ezután felhívja az új érsek-metropolita-patriárkát, hogy ő felsége iránti állandó és törhetetlen hűségének esküjét ünnepélyesen és nyilvánosan tegye le. A latin nyelven fogalmazott esküt — mely már előzőleg az érsek-metropolita-patriárka által sajátkezűleg leiratott és aláíratott — az érsek-metropolita-patriárka a királyi biztos adlatusának előolvasása mellett teszi le az elkészített szent evangéliumra.

Az esküvétel után a királyi biztos az új érsek-metropolita-patriárkát székebe bevezeti, illetve beigtatja. Ezután a püspökök, a papság és a nép az érsek-metropolita-patriárka elé járulnak s öt évi szokás szerint háromszoros éljenzés mellett a ma-

gasba emelik. A kivonult katonaság díszlőzetet, a tüzérség üdvözléseket ad s az összes harangokat meghuzzák. Az új patriárka rövid köszönő beszédet tart, melyre a királyi biztos válaszol. Az ezután következő hálaadó istentiszteleten a királyi biztos szintén résztvesz s az istentisztelet alatt a diszszázad és a tüzérség a szabályszerű díszlőzeteket adja. Az istentisztelet végeztével a királyi biztost az érsek-metropolita-patriárka és az összes püspökök, valamint a fungáló papság ünnepélyesen kíséri s a templomból a diszszázad tisztelegése mellett s harangzúgás közben a készen álló diszfogaton távozik. A kirendelt diszszázad egyszersmind katonai asszisztenciát is képez, amely előfordulható esetekben a királyi biztosságnak közvetlenül rendelkezésére áll, valamint a királyi biztos rendelkezéseinek a helyi politikai hatóságok is eleget tenni tartoznak.

Hamlet országa

Nem túlzás azt állítani, hogy Dánia rossz hírét Hamlet költötte. Minden ugynevezett művelt embernek kutyakötelessége szent áhitattal hallgatni e királyfi bölcselkedéseit. Minden valamirevaló professzor legalább egy kétkötetes munkát írt az ő fensége által használt egytagu köztöszök hallatlanul mély értelméről. Hogyne terjedt volna el hát az a fölséges mondása, hogy valami büzlök Dániában! Dánia az elmaradottság, a konzervativizmus hazája; a korrupció ott olyan gyakori, mint nálunk a kétkraiczáros zsemlye. Az újságok „vegyes” rovatának vezetői nem akartak a művelt közönség mögött maradni és ezért megírták, hogy Dániában most, a huszadik század hajnalán, visszaállították a botbüntetést és a raboknak reggelre nem czibere-levest, de huszonötöt adnak.

S míg a művelt világ boldog megvetéssel nézett le a kis Dániára, azalatt a kis Dánia nyugodtan dolgozott. Ma azt mondják, hogy sehol a föld kerekéségén nincsen olyan jó adminisztráció, mint Dániában. Majdnem valamennyi civilizált állam nyögi a közigazgatás kemény igáját; nagy szó hát az, hogy van Európában hely, ahol a közigazgatás nem átok, hanem áldás.

Dánia agrár-állam, földje nem termékeny és a földművesnek meg kell feszítenie mind a két karját, ha meg akar állani a lábán. Az állam az agronómia minden vimányát átvitte az életbe. hogy a hálátlan talajt virágzóvá tegye. Bárha a képviselőházi többség a földbirtokosokból regrutálódik, az ipar és kereskedelem nincs a Hamupipóke szerepére kárhozthatva. Olyan kereskedelmi flottája van a kis Dániának, hogy bár melyik államnak becsületére válnék. Az ipara is virágzó, amit legjobban bizonyít az, hogy hatalmas szociáldemokrata-párt van az országban, maga a főváros pedig teljesen a szociálisták kezében van.

Hanem a mi Dániát végképen kiemeli a hamleti légkörből, az a szociális téren való haladása. Az utolsó öt esztendőben törvényt hoztak arról, hogy minden munkás biztosítva legyen a baleset ellen. Az ebből származó terhek nagyobb részét az állam viseli. Törvényt hoztak arról is, hogy minden hatvan esztendejét betöltött munkás vagy munkásnő nyugdíjat kap, ha semmiféle más jövedelme nincs. A terhek nagyobb részét az állam itt is magára vállalta. De Hamlet királyfi országa még itt nem állott meg. Törvényt hozott arról, hogy a munkanélküliségbe jutott munkás segedelemben részesüljön. Ha tehát valami válság vonaglik végig a gazdasági életen, a dán munkás nyugodt lehet, mert akkor is kap fizetést, ha önhibáján kívül nem dolgozhat. Ez olyan szociális reform, mely más államban még nincsen meg.

Még valamivel dicsekedhetik Dánia, amivel a többi államok bajosan dicsekedhetnek; az államadóssága évről-évre csökken. Vannak optimista emberek, akik már ma ki tudják számítani, hogy mikor elégítheti ki Dánia az utolsó hitelezőjét is.

A dán litteratura olyan magas fokon van, hogy még az angolok és francziák is elismerik, hogy az ő irodalmuk még ma is őrzi a dán irodalom hatását. A tankötelezettség általános, de nemcsak papiroson, hanem valóságban is. Most azon gondolkodik Dánia, hogy sebezhető pontjait megerősítse. Várakat, erődöket épít, hadseregét reorganizálja.

Erre az országra bajosan lehet ráfogni, hogy illatozik.

Az olimpiád mérlege.

— Magyarok a harmadik helyen. —

Budapest, július 25.

A legfényesebb olimpiai játékok színterén, a londoni Stadionban a mai nappal befejeződtek a versenyek, a hatalmas tribünök padsorai egész őszig üresen maradnak, amidőn új életre kel a versenytér, melyen az olimpiai football- és rugby-mérkőzéseket fogják megtartani.

Tízennyolcz nemzet fiait küzdöttek egymással az olimpiai babérrért s az öt világrész minden tájáról összesereglett sportemberek küzdelméből a magyar a harmadik helyre küzdötte fel magát és csak az angolok és amerikaiak előzték meg. Éppen egy hete van annak, hogy az első napok kudarczai után a kishitűek siránkozni kezdtek, attól tartván, hogy a sok reménnyel utnak bocsátott magyar csapat azon a helyen végez, ahol akkor volt, az utolsón. Már akkor jeleztük, hogy kár volt minden reménységünket az uszókba vetni és hogy a következő napokon kerülnek sorra azok a versenyszámok, melyekben legrealisabb esélyeink vannak. Az olimpiád utolsó napján ime tehát örömmel konstatálhatjuk, hogy a tízennyolcz nemzet között a harmadik helyen vagyunk. Kedves osztrák szomszédainknak pedig átadtuk az utolsó helyet, mert biz ott végeztek ők. Az athletika, birkózás, vívás, uszás, torna és kerékpárversenyek eredményeit tekintve, azt látjuk, hogy az athletikában első helyen Amerika áll, megnyervén a 800, 1500 m. futó, 110 m. és 400 m. gátfutó, magas-, táv- és rudugró, továbbá a súly-, kalapács- és diszkoszvetés, végre pedig a marathoni futóversenyt. Utána Anglia következik, az 5 angol mértföldes, a 3200 m. csapatfutás, 3200 m. akadályfutás, a 3500 m. és 16 kilométeres gyaloglás és kötélhuzás versenyeit. Harmadik helyen a svédek vannak kettős gerelyvetési győzelmükkel, utánuk egy-egy győzelemmel Délafrika és Kanada következnek. Nekünk Somo dy révén egy második helyünk van, Bodor negyedik helyen végzett, a Mudin-testvérek a súlydobás és diszkosz- és gerelyvetésben szerepeltek elég jól.

A görög-római birkózásban Weisznak győzelme folytán mi kerültünk az első helyre. A francia rendszerű birkózásban, melyet az angolok Catch-a-s-Catch-Can-nak neveznek, Amerika két, Anglia pedig egy győzelemmel foglalták le az első helyeket.

Az uszásban, dacára annak, hogy győzelmet nem arattunk, ha eltekintünk a műugrásoktól, melyek czirkuszi produkeciók és az uszással csak úgy hozhatók egy kalap alá, mert ezek is vízben történnek, Anglia után a második helyen vagyunk, mert Halma y és uszóstafétánk szereplése félgőzelemnek tekinthető és nem szabad arról sem megfélekednünk, hogy a 400 méteres döntőjébe három magyar került.

A vívásban a csapat- és egyéni versenyben aratott fényes győzelmünk alapján, az összes nemzetek felett állunk. Még a legvérmesebb reményű vívónk se gondolta azt, hogy a legveszedelmesebbeknek tartott olasz és francia vívókkal oly könnyen végzünk és a döntő hat helyén öt magyar vívó lesz. Dr. Fuchs győzelme alkalmából nem szabad megfélekednünk Rákossy Gyuláról, az olimpiai győző mesteréről, kinek nagy vívótudásánál csak szerénysége a nagyobb.

A tornában első helyen a svédek állanak a csapatversenyben aratott győzelmük folytán, míg a mi dicső példányképeink, a németek az utolsók között végeztek, mögöttük csak mi vagyunk.

A kerékpár-sportban Anglia 5 győzelemmel első helyen áll, a francziák egy győzelmet arattak, míg a németek és belgák csak helveket tudtak maguknak biztosítani.

Az összes labdajáték-versenyeket, egy kivétellel, mely a milliomas Gould révén Amerika zsákmánya lett, Anglia nyerte meg. A czellövőversenyekben Anglia 6, Amerika 3, Svédország 2, Norvégia 2, Belgium 1 és Kanada 1 győzelmet arattak.

Az alant következő kimutatásba csak a Stadionban lefolyt athletikai-, birkózó-, torna-, uszó- és vívóversenyek eredményeit vettük, mint az igazi olimpiai játékoknak megfelelő sportágakat. Nem szerepelnek benne tehát a kerékpár-, a labdajáték- és czellövőversenyek, melyeknek legnagyobb részét azért vette Anglia az olimpiai játékok programjába, mert speciális sportját képezik és ezáltal az olimpiai játékok eredménymérlege az ő javukra billen. Kimutatásunkban nem vettük még fel a 400 méteres síkfutás, rud- és hármasugrás és a 110 m. gátfutás és 1600 m. stafétafutás eredményeit, melyek ismét néhány győzelmet jelentenek Amerika javára, továbbá az 1500 méteres uszás-, törvívóversenyeket sem, belekerül még a jövő héten lefolyó regatta is.

A pontozásnál a szokásos módon jártunk el: a győzelmet három, második helyet két, harmadikat egy ponttal véve. Az egyenlő pontszámok egyenlő sorszámot kaptak, a legközelebbi kisebb pontszámok azonban már oly sorszámot kaptak, melyek a sorrendnek megfelelnek.

Nemzetek sorrendje	I.	II.	III.	Pont sz.
1. Amerika	16	7	7	69
2. Anglia	10	15	3	63
3. Magyar	3	4	—	17
4. Svéd	3	1	5	16
5. Német	2	1	3	11
6. Francia	1	1	2	7
6. Finn	1	1	2	7
6. Kanada	1	—	4	7
9. Afrika	1	1	—	5
10. Norvég	—	2	1	5
11. Görög	—	2	—	4
12. Olasz	1	—	—	3
13. Ausztrália	—	1	—	2
13. Orosz	—	1	—	2
13. Cseh	—	1	—	2
13. Dán	—	—	2	2
17. Osztrák	—	—	1	1

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Győr város törvényhatósági bizottsága nemrégiben 1,593.000 korona törlesztéses kölcsön felvételét határozta el. A határozatot a belügyminiszter jóváhagyta. A város tanácsa az ügyletet lebonyolító pénzügyintézeteket felhívta a kötvények lebonyolítására.

Elhagyott gyermekéért. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter valamennyi csendőrkörületi parancsnoksághoz a következő, társadalmilag oly nagyfontosságú és nemeszérű körrendeletet intézte:

Erkölségi romlásnak kitett, avagy züllésnek indult gyermekek oltalmáról az állami gyermekvédelem körében 60.000/1907. szám alatt körrendeletet bocsátottam ki az összes törvényhatóságokhoz, valamennyi árvászekhez és a m. kir. állami gyermekmenhelyekhez. A körrendelettel szabályoztam a szóban levő gyermekeknek az állami gyermekvédelem körébe való bevonását és az állami gyermekvédelem körében való oltalmát. Tekintettel azonban arra, hogy az ily gyermekek éber figyelemmel kísérése nemcsak társadalmi, de közbiztonsági szempontból is felelősen fontos, szükségesnek tartom a parancsnokság figyelmét felhívni, hogy gondoskodják arról, hogy a járőrök portyázásai alkalmával éber figyelemmel legyenek oly 15 éven aluli gyermekekre, akik, ha büntetett, vétséget vagy kihágást nem is követtek el, egyébként züllésnek indultak, továbbá oly gyermekekre, kik büntetett, vétséget vagy kihágást követtek el, de az elkövetéskor még nem haladták meg tizenkettedik életévüket s így bünvád alá nem vonhatók. Ha a csendőrség ily gyermekekről akár közvetve, akár közvetlenül értesül, kötelessége ezt azonnal az illetékes közigazgatósági hatóságnak a további intézkedések megtétele végett bejelenteni.

Sátoralajuhely város képviselőtestületének legutóbbi ülésén a polgármester száz munkáslakás építésére vonatkozólag előterjesztést tett. Egy munkásház 200—300 négyszögölnyi területet foglalna el

állana egy szobából, konyhából és kamarából. A képviselőtestület az indítványt kiadta a rendészeti és pénzügyi bizottságnak.

A régi jó idők

vagy

nem úgy van már, mint volt régen.

AZ ELSŐ MERENGŐ: Régen az kérem nagyon jó volt. Nyáron nem történt semmi, nem kellett új-ságot olvasni és az ember kiszellőztethette a fejét.

A MÁSODIK MERENGŐ: Hja régen... Az már nagy vicez volt, ha egy buta czápa beuszott a buccari-öbölbe és a halászok kiránczigtálták a partra. A lapnál volt egy fiatal ember, aki erről nagyszerű humorokat tudott és azokat minden évben kiírta.

AZ ELSŐ MERENGŐ: Ma csak a bundáknak van nyugtuk a Katzernél...

A MÁSODIK MERENGŐ (busan): Azoknak sem... Augusztusi házbér előtt azokat is kiránczigtálják, hogy meglegyen, ami a háziurak bendőjébe kell... Ma kérem, minden nyáron történik, minden csuda nyáron esik meg, az úlságrókat elviszi az ördög, mert nyáron több dolguk van, mint télen és az adriai czápa egy nagy bottal sétál Grácban, mint a többi penzionált.

AZ ELSŐ MERENGŐ: Azért ez jó, mert így az ember nyáron is tornáztatja az esztét... Régen, amikor semmi sem volt, az egész agyműködés addig terjedt, amig az ember kitalálta, hogy Pesten vagy Budán rontja el a gyomrát. Már ha arra kellett felelni az asszonynak, hogy: te vén lator, mit csináltál te nőekkel a Városligetben, mert látták, te csirkefogó és csak jöjnek haza, akkor majd lesz, bizony isten hazamegyek a papához, úgyis mindig mondták, hogy miért megyek hozzád, te csak a pénzemet akarod és nem szeretsz, na várj, — látja akkor nem tudunk mást felelni, mint: muczi, az egy iskolatársi találkozó volt és egy barátunk elhozta a mamáját... Én most például, dacára a nagy melegnek, mindent tudok... Én tudom, mi az ifjútörök mozgalom, én tudom, mi a londoni Olimpiád, nekem maga nem mondhat ujat a patriárka-választásról, engem maga nem adhat el sehol...

A MÁSODIK MERENGŐ: Én is elolvasok mindent, de én a melegben elálmosodom... A neveket elfelejtetem...

AZ ELSŐ MERENGŐ: Ez az, amihez én nagyszerűen értek. Itt van ez a Ferid bey, Weisz Rikárd, Neumann és Raab, Enver bég, én mindről tudom, hogy mi volt, hogy volt, mit csinált... Essen el, de én tudom, hogy Enver bég 52 m. 75-re dob gerelyvel és ha egy kicsit jó kondícióban van, akkor veri a világbajnokot, ezt a Neumann és Raabot... A Weisz Rikárd, az egy ifju-török, aki igen kitűnő a minaret-emelésben... Ha nyugati szél fú, kétszáz minaretet emel...

A MÁSODIK MERENGŐ (kicsit habozva): Ez az ifju-török mozgalom, ugy-e? ... Mert én mindig elálmosodom, ha olvasok.

AZ ELSŐ MERENGŐ (sok jóakarattal): Az ifju-török mozgalom más... Ifju-török mozgalom különben már nincs is, mert a finnek levették az ifju-törököket és ezek nem kerülnek be a döntőbe... Most a török stafétacsapatok, amint olvasom, megtagadták az engedelmességet...

A MÁSODIK MERENGŐ: Óriási, hogy tud maga...

AZ ELSŐ MERENGŐ: Na ja... Különbem nem is olyan nehéz, csak figyelni kell... Holnaputánra azonban összehívják a török Stadiont, akkor aztán már nehezebb lesz...

A MÁSODIK MERENGŐ (szerényen): Igen...

AZ ELSŐ MERENGŐ (csipősen): Talán nem? Talán jobban akar valamit tudni? Mert én mindent elolvasok...

A MÁSODIK MERENGŐ (ijedten): Kérem, hiszen én nem szóltam semmit, én látom, hogy nagyszerűen van tájékozva, én irigylem is ezért, de én nem tudok... Én, kérem, rögtön elálmosodom...

AZ ELSŐ MERENGŐ: Mert nem figyel eléggé... Mert nem tornáztatja az esztét. Ezért írja maga még ma is: muczi, az egy iskolatársi találkozó volt és egy barátunk elhozta a mamáját...

Ray.

Bűn és bűnhődés.

— Egy törvényszéki bíró tragédiája. —

Budapest, július 25.

Egy bűnös bíró drákói szigorúsággal ítélte saját maga fölött Egerben s az ítéletet nyomban végrehajtva, öngyilkossági kísérletet követett el. A tragikus sorsot ért bírót súlyos anyagi zavarok hajszolták a bűnbe. Azt mondják róla, hogy végső szorultságában, amikor már az anyagi zavarok teljesen összecsaptak a feje fölött, bírói állásával össze nem illő módon igyekezett pénzt szerezni, az érdekelt felekhez fordult kölcsönkért. Emiatt bírótársai bojkottálták s a fegyelmi eljárást is megindították ellene. Mind e hajszá közben ért meg a bűnös bíró elkeseredése annyira, hogy önmaga ellen fordította a fegyvert s egy revolvergolyóval akarta elintézni számítását.

A tragikus eseményről a következőkben van alkalmunk beszámolni:

A bűn.

Az egri büntetőtörvényszéken, amelynek Kardos Kálmán táblabíró az elnöke, eszterdők óta ítélőbíró a Farkas táblabíró tanácsában Csanády Ákos törvényszéki bíró. A Cséky Sándor-utca 3. számú házban lakott családjával. Hat gyermeke volt, akik közül a legidősebb, Csanády Tibor honvédhadnagy Szegeden. Csanády bíró szegény ember volt; szegényesen is nősült és a szaporodó családdal növekvő terheket nem bírta a bírói fizetés szűkös alamiznájából. Eszterdők óta járt napról-napra a hír, hogy Csanády nagy anyagi zavarokkal küzd, majd hogy Csanády teljesen eladósodott, hogy furcsa és nem egészen tiszta adósságai vannak, majd az, hogy — megvesztegethető. Rendkívüli eladósodottsága arra bírta, hogy a bírói állással össze nem férő módon igyekezett pénzt szerezni. Megtette, hogy levélben, sőt olykor személyesen is kölcsönt kért olyanoktól, akiket az egri törvényszéken fölmentett. Abban a néhány esetben, amikor levélben kérte a kölcsönt, mindig hozzátette:

— Felmentésében én is közreműködtem! . . .

Egerben szélteben beszéltek, hogy Csanády tulajdonképpen egy előkelő és jónevű ügyvéd áldozata. Az ügyvéd, akinek neve még nem jutott nyilvánosságra, amikor tudomást szerzett Csanády rettenetes anyagi bajairól, szinte behajszolta abba, hogy a bírói állásával összeférhetetlen módon szerezzen pénzt. Csanády tehát rátért a bűn útjára: nem tudott megélni, megvesztegethető lett. És meg is vesztegették.

A botrány kipattant. Amiről szélteben beszéltek, mindenhol tudtak, bejutott az illetékes hatóságok fülébe és a törvényszéken Csanády bíró ellen megindították a fegyelmi eljárást. A megaláztatások hosszú sora lett ezután Csanády élete. Az utcán nem mehetett végig, hogy ujjal ne mutattak volna rá, mindenhol megszégyenítették, bírótársai hallgatóságosan bojkottálták, ügyeit elvették tőle, lehetlenné tették. Csanády fegyelmi ügyéről mindenki tudott; szélteben beszéltek botrányról az egész városban, ami Csanádyt valósággal életuntá tette. A környezete azt mondja, hogy az utóbbi időben állandóan buskomor volt, még a családjával sem törődött és már régebben foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Nagyon bizott abban, hogy a törvényszék teljes ülésén, a fegyelmi tárgyaláson rehabilitálják. Tegnapra, július huszonegyedikére tüzték ki a Csanády fegyelmi ügyének tárgyalását.

A bűnhődés.

Az egri törvényszék épületében, a nagy tanács-teremben tegnap délelőtt tíz órakor volt Csanády Ákos fegyelmi ügyének tárgyalása. Kardos Kálmán törvényszéki elnök ült az elnöki székekben. Megjelentek a törvényszék összes bírái, elfoglalták a helyeiket és megkezdtek a tanácskozást. A formalitások és az apróságok elintézése után egyszerre csak nyílt az ajtó és megjelent a tanácssteremben Csanády Ákos. Néma fejhajtással köszöntötte bírótársait, néhányan, az elnök is visszaintettek neki, mire Csanády letette a kalapját és a botját és a helye

felé tartott. Joga, sőt kötelessége volt megjelenni. Amikor leült, két bíró, akik egymás mellett ültek, felugrott a helyéről:

— Ilyen emberrel nem ülünk egy tanácsban! — kiáltották izgatottan; kirugták maguk alól a széket és kimentek a teremből.

Csanády Ákos megdöbbenve nézte ezt a jelenetet. Halotthalvány lett, egész testében remegett, könybelábadtak a szemei és néhány érthetetlen szót mondott:

— De, kérem . . . én miattam . . . inkább elmegegyek! . . . — mondotta reszkető hangon.

Csanády fogta a kalapját, a botját és elment. Izgatottan, könyezve és senkinek sem köszönve tette be maga mögött az ajtót. A fegyelmi tanácskozást pedig félbeszakították.

A törvényszéki palotából egyenesen a postára ment Csanády Ákos. Ott két sürgöny-blankettát kért és sürgönyözött a fiának, aki honvédhadnagy Szegeden és egyik nővérének, aki egy felvidéki városban van férjével. Erre hazament. Tizenkét óra lehetett. A családjá már ebédhez készült; ő egyenesen a hálószobába ment:

— Én ma nem ebédelek! — mondotta a feleségének és borzasztóan izgatott volt.

— Miért?

— Rosszul érzem magamat! Vessétek meg az ágyamat.

Csanády erre lefeküdt. Behívatta a legkisebb gyermekét, egy gyönyörű ötesztendő fiúcskát és forró, szeretettel megsókolta. Ezután kiküldött mindenkit a szobából, magára zárta az ajtót, az egyik szekrény fiókjából kivette a revolverét és mellbe lökte magát. Mikor benientek a szobájába, vérben fekiúdt, lélegzett, de már nem volt eszméleténél.

Az öngyilkosság színhelyén megjelentek az orvosok és a rendőrség. Tóth Sándor alkapitány vezeti a vizsgálatot a rendőrségen. Csanádyt rögtön kórházba szállították.

Az egri irgalmások kórházának ügyeletes orvososa Csanády állapotáról ezeket mondotta:

— Csanády Ákos bíró egy hét milliméteres revolverrel lötte magát mellbe. A golyó a baloldalon a negyedik és ötödik borda közé furódott. Este és éjszaka nagyon rosszul volt az öngyilkos, kis láza is volt. Reggelre eszméltre tért és most olyan az állapota, hogy bizni lehet a felgyógyulásában, ha természetesen komplikációk nem lépnek fel. A golyót egyelőre nem vesszük ki. Ma délelőtt már a rendőrkapitány is kihallgatta.

Csanádyt nagy gonddal ápolják. Ha komplikáció nem jön közbe, különösen, ha nem kap tüdőgyuladást, négy-öt hét alatt felgyógyulhat.

Beszélgetés a rendőrkapitánnyal.

Csanády Ákos öngyilkosságának ügyében a rendőrség részéről Tóth Sándor alkapitány vezeti a vizsgálatot, aki egy hírlapíró előtt így nyilatkozott Csanády öngyilkosságáról:

— Csanády bíró tegnap délután egy órakor követte el az öngyilkosságot. Én azonnal megjelentem a helyszínen és intézkedtem, hogy az irgalmások kórházába szállítsák. Az öngyilkos semmiféle levelet, semmiféle írást nem hagyott hátra. Ma délelőtt felkerestem a kórházban és kihallgattam. Állapotára való tekintettel nem kérdeztem sokáig. Az öngyilkosság okára vonatkozólag azt mondotta nekem, hogy anyagi gondjai és ellenségeinek üldözése kergették a halálba . . .

— Arról, hogy nagy anyagi gondjai voltak és állandó pénzzavarokkal küzdött, arról privát is, hivatalosan is van tudomásom. Egyéb ügyeiről, arról, hogy megvesztegettek, hogy fegyelmi ügye volt a törvényszéken, arról hivatalosan nincsen tudomásom. Ez teljesen a törvényszék belső ügye.

Az egri törvényszéken — úgy értesülünk — Csanády felgyógyulásáig felfüggesztették a fegyelmi ügy tárgyalását. Akkor csakis abban az esetben veszik uira elő, ha Csanády felgyógyul és odaállhat bírúi, bírótársai elé.

Egerben szélteben beszéltek, hogy egy jónevű, közismert ügyvéd a fő büntőrsa Csanádynak. Ez az ügyvéd vitte volna bele Csanádyt a romlásba. Több ügy volt ellene a kezében, végrehajtásokat vezetett ellene és folyton árverésekkel fenyegette. Egyenesen ez az ügyvéd adta a köztudat szerint a tanácsot

a becsületes Csanády Ákosnak, hogy hogyan és honnan szerezzen pénzt, sőt ő hajszolta fel neki a megvesztegetőket, akik leggyakrabban az ügyfelei voltak.

Az áruló büntárs.

— Rémy ékszerész gyilkosai. —

Budapest, július 25.

Párisban nagy szenzációt vert föl az a titokzatos körülmények közt elkövetett gyilkosság, melynek Rémy ékszerész esett áldozatul a Rue-Pépinieeren levő házban. Hamard rendőrfőnök a legügyesebb defektivekkel végeztette a nyomozást, de minden eredmény nélkül, amíg végre Georges Courtois, a meggyilkolt ékszerész inasa döntő vallomást tett előtte. Ez a vallomás egész váratlanul tisztázta a sötét bűnügy rejtelmét. Courtois ugyanis Renard házmestert nevezte meg a gyilkosság elkövetőjeként. Minthogy a szolga vallomása gyanusnak tünt fel, le tartóztatták őt is. Vele szemben is kiterjedt az új mederben indult vizsgálat és bűnrészsége kiderült.

Courtois elmondta élettörténetét töviről-hegyire. Courtois mindössze tizenhétéves. Anyját kisgyerek korában vesztette el, atyja pedig két év alatt újra nősült. Atyja a fiatal fiút fivérének gondozásába adta, akinél a múlt év augusztusáig tartózkodott. Ekkor jutott Courtoisnak eszébe, hogy szolgálai állást keres és evégből Párisba ment. Először egy katonatisztnél nyert alkalmazást és onnét került az ékszerész szolgálatába. A gyilkosságot közönyösen adja elő, de még mindig megmarad azon állítása mellett, hogy a gyilkosságot egyedül Renard követte el.

— Nagyon szomorú és kétségbeesett voltam — így beszél el a dolgot Courtois — mert semmi pénzzel nem rendelkeztem és nem is tudtam, mi módon, honnét kerithetek. Havi bérem negyven frank volt. Renard észrevette bankódásomat és annak okát tudakolta. „Ej, ne busuljon — mondta — nincs egyszerűbb, mint pénzhez jutni.“ Hogy miként? Erről egyelőre nem beszélt. A gyilkosság napjának estéjén így szólt hozzám: „Ma éjszaka bemegyek a szobádba.“ Éjjélkor tényleg megjelent Renard, teljesen meztelenül, kezében késsel. „Kelj fel és gyere velem!“ szólt hozzám.

— Hová? — kérdeztem.

— Mindegy, hogy hová. A gazdagság vár ránk. Erre utána mentem.

A vizsgálóbíró itt félbeszakította Courtoist és azon való csodálkozásának adott kifejezést, hogy nem intézett Renardhoz több kérdést különös megjelenésének magyarázatát illetőleg.

— Szokva vagyok ahhoz — felelte Courtois — hogy hallgassak, engedelmeskedjem és ne sokat kérdezősködjem. Renard fölöttem volt, engedelmeskedni tartoztam neki.

Ezután nyugodtan előadta Courtois a gyilkosság rémes jelenetének lefolyását. Hogyan védekezett az ékszerész és hogyan dőtte a kést szívébe Renard.

Ezután Renardot hallgatta ki a vizsgálóbíró, miközben Courtoist természetesen egy másik szobába vezették.

— Hazugság — kiáltotta — amit Courtois állít. Ez a ficzko szemtelenül hazudik. Nem foghatom fel, mért akar engem tönkretenni, holott sohasem vétettem ellene.

— Courtois majd megismétli vallomását ön előtt.

— Ezt akarom én is! — mondta a házmester izgatottan.

Erre bevezették Courtoist, akit a vizsgálóbíró szembesített Renarddal és aki halk, visszafojtott hangon megesküdött vallomástétele igazságára.

— Esküszöm az élő Istenre, hogy az igazat vallottam!

— Hazug, megátalkodott hazug ficzko! — ordította magánkivül Renard.

— Kész vagyok Renard minden kérdésére válaszolni! — felelte Courtois.

— Csakhogy nekem egy szavam sincs ehhez a pokol fajzatjához, ehhez a megátalkodott gazemberhez! — felelte sápadozva a házmester, aki megmarad csökönnyösen azon állítása mellett, hogy Courtois hazudik.

A vizsgálóbíró a szembesítést legközelebb a gyilkosság színhelyén megismételteti.

Mozgó képek.

Annapanján.

Abból az elvitázhatatlan tényből, hogy a császárfürdői Anna-bálok divatjukat multák és hogy a vidéki fürdőhelyek Anna-bálojai sem örvendenek az egykori népszerűségnek, öreg hűlő lenne arra következtetni, hogy az Annákat ma kevésbé imádnák, mint anna dazumal.

Ez legfeljebb azt bizonyítja, hogy a bálók, mint olyanok, lejárták magukat, bármilyen czim, név vagy czél szolgálataiban álljanak is.

Az Annák ellenben örökké kedvesek maradnak. Már az ó-testamentumban is glóriával öveztek és még ezredévek múlva is virágot fognak szórni lábukhoz.

Csak hogy ők is kénytelenek a divatnak hódolni, mint mindenki ezen a sártéken. Amint valaha pep-lumba, majd viganóba, később krinolinba öltöztek, ma pedig testhez simuló empire-szerű ruhát viselnek, úgy változik a nevük is a különböző áramlatok hatása alatt.

Szépek lehettek az Annaperenna római isten-asszonyok tiszteletére rendezett ünnepek. Tulajdonképpen ketten voltak. Anna az év kezdetén, Peranna az év végén uralkodott. Talán azok az ünnepek voltak a XIX. századbeli Anna-bálok ősei.

Királyi nők voltak a nők századokon végig. Trónuson ültek, koronával fejükön. Hogy tánczoltak-e, arról nem tudok. Azt se hiszem, hogy mindig boldogok lettek volna. Az egyik, a szépséges Boleyn Anna életével lakolt azért, hogy egy szépséges királynak adta oda a szívét.

Jött idő, amikor a fenséges Anna név a derűsebb Ninon alakot vette fel. Ebben az időben is szeretett, mert forró vér csörgedezett ereiben és sebesen dobogott a szíve. Ennek a kornak a legismertebb képviselője a bájos Ninon de Lenclos.

A szentimentalizmus napjaiban Annchen-nek becézték. Szelid volt, kékszemű és haja szőke. Megható, epedő, édes verseket irtak hozzá és ő mosolygott, amint ezt Innocent Ferencz Annchen von Tharan czimű festményén láthatjuk.

Amikor a magyar színészet első virágzását élte, egy Anikóért rajongott a haza ifjúsága. Amikor ő a világot jelentő deszkákra lépett, tapstól rengett az egész ház. A zsinórpadról rőzsák hullottak alá, a karzatokról dicsőítő verseket szórtak, az előadás után kocsijából kifogták a lovakat és a mamák Anikónak keresztelték újszülött leánykájukat.

Nyitramegye értelmisége mindig kaczerkódott a nemzetiségekkel. A nők, bár kifogástalan honleányok, társalgás közben három nyelvet kevernek össze. Talán azt hiszik, hogy ugyanazon idő alatt háromszor annyit beszélhetnek, ha magyarul-tótnémetül diskurálnak össze-vissza. Azért szólítják ama vidéken az Annákat tótosan Anyieskának, Ancsurának, vagy röviden Ancsának. Ami — nem tagadom — szintén kedvesen cseng... Különösen, ha csinos és fiatal nének szól.

A politikában is szerepel a dicső Anna név. Amikor a kinaiak elfoglalták Tonkingot, vezérük szerelmes volt egy Anna nevű hajadonba. Imígyen sóhajtozott hozzá:

— Oh Annám, Annám!

Es ennek tiszteletére Annám-nak nevezték el az új birtokot.

De miért kalandozunk olyan messzire? Hiszen, csak nagyon kevés hónappal ezelőtt, heves viták folytak a magyar képviselőházban amiatt, hogy a kormány — az ellenzék állítása szerint — nem csatolt össze bennünket egy bizonyos Anna Berg nevű leánnyal.

Kissé frívólnak találtam ugyan, hogy az ország törvényhozói annyi súlyt fektetnek egy egészen ismeretlen német leányka bírására, de mindenesetre ez is az Annák népszerűségére vall.

A modern kor színvonalán álló Annák ma a Nusi névre hallgatnak. Így szerepelnek a teniszpályán, a bál névsorban és a kabaret-dobogón, ahol éredig érő, mélyen kivágott, csillogó tüllruhában, a fejük felé vetik áttört harisnyába bújított lábukat és hang nélkül pajkos strófákat énekelnek.

De legyenek bár orfeumi divák, vagy áitatos nénik, főiri kisasszonyok, vagy tót szolgálóleányok — amint Anna a nevük, kedvesek, rokonszenvesek és feléjük száll a buzgó kívánságom, hogy — boldogan éljenek!

Rosta.

Az olvasóhoz.

E hó végével új előfizetést nyitunk az „Egyetértés“-re, a legrégebb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés“ úgy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hű marad eddigi nagy múltjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományaihoz híven, eddig irányította, ezentúl is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés“ ezentúl is törhetetlenül és megújuló intenzivitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzásul a legváltozatosabbban és a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar naplaptól adjuk, amely úgy irányelveinek szigorú betartásával, mint a napl események részletes és pontos feltárásával ezentúl is a vezető helyen fog állni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ czimű, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a küll- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés“ a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentúl csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

TÁVIRATOK.

A czári pár Reválban.

Revál, július 25. A Standard császári jacht a czárral és a czárnával ma reggel 8 órakor érkezett az itteni kikötőbe.

Anglia és a háború.

London, július 25. Az alsóházban Chamberlain (konzervatív) a pénzügyi törvény harmadik olvasása alkalmával a kormány pénzügyi politikáját bírálta és utalt Cromer lord intő szavaira, aki

kévéssel ezelőtt a felsőházban hangsúlyozta annak szükségességét, hogy számolni kell egy esetleges nagy európai konfliktussal. Llod George kicstári kancellár kifejtette, hogy nem emlékezik vissza oly időre, amelyben Európában a helyzet nem lett volna komoly. Az egyik perczben a közeli, a másikban a távoli keleten fészkel a veszély, majd megközelebről jön a fenyegetés, sőt a veszély már annyira közel volt, mint a francia partvidék. Öt-hat évvel ezelőtt — ugymond — komolyan beszélünk a Franciaországgal való háboru esetről és inváziós tervekről. Ma senki sem mondja, hogy ilyenről egyáltalában szó volt, ellenben egy másik állam magatartását tartják fenyegetőnek. Ez évről-évre így lesz, csak amint volt a multban is, mindaddig, míg a nemzetek le nem tesznek kölcsönös féltékenységről. Sokkal jobb volna, ha azt a négyszáz milliót nem kellene hadi czélokra fordítani és ha mégis megegyezésre juthatnánk. Reméli, hogy ez a mostani állapot nem lesz állandó és hogy a helyzet javulni fog. Némi javulás már most is tapasztalható. Oroszországgal a távoli kelet miatt állandóan folyt a viszály, Franciaországgal pedig Afrika miatt. E nehézségek ma már megszűntek és a helyzet ma már kedvezőbb, mint annakelőtte. Az a már szokássá vált kísérlet, hogy a helyzetet egyesek úgy igyekezzenek feltüntetni, hogy egyik vagy másik nemzet ellensége Angliának, bizonyos körülmények között még arra vezethetne, hogy háboruba keveredünk, amelyben vereséget is szenvedhetünk.

UJDONSÁGOK.

A sport.

Tehát fölhúzták a londoni Stadion ormára, (— legalább száz sportudósítás ezzel a jó hírrel kezdődik —) a háromszinű trikolor! Nem magyar, kinek szíve e hir hallatára sebesebben nem ver. Hanem azután, amikor a sziv visszalendült régi helyére, a nyugodtabban dolgozó elme kutatni kezdi, mi igaz abból a sok szép tulajdonságból, melyet a sportnak tulajdonítanak.

Ma már nem kevesebbet állítanak, mint azt, hogy a sport (vívás, box, ugrás, football, futás) képes nemzeteket regenerálni, átalakítja a társadalmi rétegeket és valóságos új, fölfrissült nemzedékeket képes produkálni. Az ilyen föltevésben egy kevés túlzás is van. Hiszen egy nemzetnek vagy népnek, fájdalom, csak csekély töredéke foglalkozik és foglalkozhatik sporttal: így hát a testgyakorlat éltető nedve csak igen tökéletesül és sajnos: hiányosan szivároghat be a nemzet-testbe.

Sportnak ott van nagy hivatása, ahol a szellemi munka elhatalmaskodását kell ellensúlyozni: a dolgozó millióknak azonban erre semmiféle szükségük nincsen, mert hiszen ők reggeltől estig izom-munkát végeznek. Ne gondoljunk most arra az egy-két foglalkozásra, mint a szabóságra, vagy az órásmesterségre, amelynek keretében a testi gimnasztika igen korlátolt. A nép tulnyomó része fárasztó fizikai munkát végez s ha munkáját bevégzi, önkéntelenül egy újságlap vagy kalendárium után nyul — ha ugyan a koresma ár-talmas voltáról már meg van győződve.

Ezeknek a millióknak nem izom-munka kell, hanem éppen ellenkezőleg, mostani izom-munkájának csökkentésére volna szükség. Ha szellemi munkáját arányba állítanák fizikai munkájával s a szellem jól táplálkoznék, jól öltözködnék és a higiénia szabályai szerint élne, akkor igenis fölfrissülne a nemzet, a faji tulajdonságok kivirulnának és azt lehetne mondani, tavaszi zsendülés fogná el. De épp az a baj, hogy a sportnak szükségszerűleg meg kell állania a milliók orra előtt, vagyis ott, ahol a fizikai munka óriási tulsúlyban van a szellemi munka fölött.

Ilyen körülmények között határozottan túlzás a sportnak amolyan világrendítő hatásokat tulajdonítani. Annyi bizonyos, hogy az intelligencia ifjúsága igen jól teszi, ha sportol. Nálunk még csak csiráiban sincs meg a sport-mánia; de Angliában és Amerikában a professzorok ma mind arról panaszo-

kódnak felé fej kultur körül e miában san len mus, m bizony

A s ha elle ban a szellem egyéb. ilyen tu ságaink küzdöpi denkit, jövőjét

NAL kat.: D. orosz: ju kél regge perczkor. este 7 ór

A m Allar szeli szal lépő-dij r nyitva 9- téri szal ruházati Belépő díj 9-12-ig. A Mezőgy. Múzeum zsum ny nyitva 9- fél 2-ig. A Közleke. Múzeum — A Te György M. Múzeum zárva.

szencz

lusztrál sebb k egyes r zso bá Nemzet

Imre, Pompás képe és leány

írásban lonczhá bankáro

része i hogy k fogadja

a rokor

tüzérség A pályá gadták.

würtenb Gmunde királyná is. Este

— dor pőr helyette meghag vezte. — Puky ezen áll mérnök főbánya kérelmé ven éve réseül a rály.

— karának részen épülete, fognak.

lesz, a tanszék tudomár

kodnak, hogy az ifjuság szelleme visszafelé fejlődik és hogy a sport erősen lenyomja a kulturát. A diákok valóságos glóriával fognak körül egy Izom Palit, míg azt, aki például a kémiában rendkívüli talentumnak bizonyul, gunyosan lenézik. Ez tisztára az a spártai barbarizmus, melyet, sajnos, az iskolákban még mindig bizonyos kultuszszal tanítanak.

A sportnak csak akkor van becsületes célja, ha ellensúlyozza a szellemi foglalkozást; de abban a pillanatban, mikor egy újjnyit elfoglal a szellemi foglalkozásból fölös túlekedésnél nem egyéb. Nálunk a sport hatása, mert ment minden ilyen túlzástól, rendkívül hasznos és faji kiválóságainkat nemesítő. Ifjaink szereplése a világ küzdőpiaczn csak büszkeséggel tölthet el mindenkit, aki a nemzet intelligens fiatalágának jövőjét szíven viseli!

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, július 26. — Róm. kat.: D. 7. Anna sz. — Prot.: D. 6. Anna. — Görög-ország: jul. 13. E. 6. Gáb. — Zsidó: Tham. 27. — A nap két reggel 4 óra 30 perczkor, nyugszik este 7 óra 41 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 31 perczkor, nyugszik este 7 óra 35 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Allandó nyári kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Nyitva 9—1-ig. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6-ig. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva 9—8-ig. Belépő-díj 20 fillér. — Egyenruházati kiállítás a Techn. Iparmúzeumban nyitva 9—6-ig. Belépő díj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9—12-ig és 2—6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9-től fél 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A történelmi képcsarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A földtani intézet muzeuma nyitva 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9—12-ig. — A Széchenyi Múzeum zárva. — Az aquincumi muzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György Múzeum (Váosligeti-fasor 10.) zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig. — A nyilvános könyvtárak zárva.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“ e héten szenzációs. Megelőzve az összes magyar illusztrált lapokat, tizenhárom érdekesnél érdekesebb képben mutatja be a londoni Olympiád egyes mozzanatait. Közli továbbá Gromon Dezső báró arczképét, továbbá Somló Sándor, a Nemzeti Színház távozó igazgatójának és Tóth Imre, az új igazgatójelölt sikerült képmásait. Pompás Weisz Richárd, a birkózó világbajnok képe és Beier Grete, a Freiburgban lefejezett leány portrajtja. Az „Egyetértés Vasárnapja“ írásban és képben érdekes riportot közöl a toloncházról, továbbá hozza a letartóztatott zugbankárok arczképeit. A melléklet szépirodalmi része is legsikerültebb. Örömmel tapasztaljuk, hogy közönségünk a legnagyobb érdeklődéssel fogadja az „Egyetértés Vasárnapját“-t, amely ezt a rokonszenvet mindenképpen megérdemli.

— Személyi hír. Lipót Salvátor főherceg tüzéségi főfelügyelő ma délután Prágába érkezett. A pályaudvaron a helytartó és a hatóságok feje fogadták.

— A király vendégei. Ulrich és Albrecht württembergi herczegek és Fülöp herczeg neje ma Gmundenből Ischlbe érkeztek és látogatást tettek a királynál. A vendégek részt vettek az udvari ebéden is. Este visszatértek Gmundenbe.

— Kinevezés, kitüntetés. A király Hrvat Nándor pénzügyi tanácsost, pozsegai pénzügyigazgató-helyettesét, a jelenlegi VII. fizetési osztályban való meghagyással, pozsegai pénzügyigazgatóvá kinevezte. — Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Puky Pál gazdasági akadémiai rendkívüli tanárt, ezen állása alól való egyidejű felmentésével kir. főmérnöké nevezte ki. — Makay Pálnak, a sóvári főbányahivatalnál alkalmazott mázsatisztnak, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából negyven évet meghaladó hű és buzgó szolgálata elismerésül az arany érdemkeresztet adományozta a király.

— Az új szemészeti klinika. Az egyetem orvoskarának Üllői-uti telepén, a Mária-utca felé nyúló részen teljesen készen áll a II. szemészeti klinika épülete, melynek berendezéséhez közelebb hozzáfognak. Az új klinika vezetője dr. Hoór Károly lesz, a most kinevezett nyilvános rendes tanár, aki tanzékét az új iskolai évben foglalja el a budapesti tudományegyetemen.

Kérjen mutatványt!

Mindenkit

meglepett az a szokatlanul nagy ajándék és figyelmes ujtás, a melyben a legrégibb magyar lap részesítette olvasóit. Hetenként ingyen, az előfizetési árak felemelése nélkül ad egy gyönyörűen kiállított heti szépirodalmi lapot. Mindenkit

érdekel

az Egyetértés Vasárnapja, mert szépirodalmi részét a magyar írógárda legkiválóbbjai szerkesztik, illusztrációi pedig mindenkor aktuálisak. A siker útka tehát csupán

Ez

mert az Egyetértés 43 évi fennállása óta annyira megerősödött, hogy olvasó közönsége teljes bizalmát érdemelte ki, ezt hátájuk meg

a

szokatlan kedves ajándékkal, az Egyetértés Vasárnapja című ingyenes heti melléklettel. — Ez a

páratlan

ajándék nem jelent az előfizetőre tulkiadást, mert az előfizetési ár maradt a régi, negyed évre 7 korona. Az Egyetértés Vasárnapja mint

kedvezmény

pontosan bekapogtat minden vasárnap az előfizetőknél.

— Edvárd király Ischlben. Edvárd király ischli látogatásáról a következőket jelentik: A király augusztus 12-én érkezik Ischlbe. Nem áll, hogy az entrevuen valamennyi főherczeg jelen lesz. Ferencz Szalvátor bajor főherczeg, királyunk második veje és Jenő főherczeg lesz jelen az angol király fogadásánál. Különös érdekessége lesz a látogatásnak, hogy ez izben először fogadják Ischlben Edvárd királyt katonai pompával. Diszszázad fogja a pályaudvaron várni; ennek élén Ferencz Szalvátor és Lipót főherczegek fogják üdvözölni Edvárd királyt. Az „Elisabeth“-szállóban Mária Valéria és Gizella főherczegnők fogadják a királyt. Még nincs elhatározva, hogy Ferencz József király Gmundenig az angol király elé utazik-e, avagy az ischli állomáson várják-e be. Délben a király nyaralójában déjeuner lesz, melynél katonai zenekar fog hangversenyezni. Délután a két uralkodó sétakocsizást fog tenni, este pedig a Cursalonban diner lesz, melyen a bécsi férdfidalárda fog szerenádolni. Sem illumináció, sem theatre-paré nincs tervbe véve. Másnap reggel az angol király korán reggel elhagyja Ischl és Karlsbadba utazik. Az ünnepélyek tartamára a Cursalont s gyógyhelyiségeket feldíszítik és villanyos világitással szerelik fel.

— A spanyol trónkövetelő beteg. Don Karlos herczeg veszedelmesen megbetegedett s állapota reménytelen. A herczeg gyomorrákban szenved s az orvosok kijelentették, hogy a műtét elhalaszthatatlan. Don Karlos hatvan éves.

— A katonai léghajók. A berlini reggeli lapok jelentése szerint tegnap este nyolcz óraker a tegeli gyakorlótérrel fölzállt a régi katonai léghajó, amelynek gondolatjában dróttalan táviró-állomás van elhelyezve. A léghajót Sperling őrnagy kormányozta. A léghajó-zászlóalj dróttalan táviró-állomásáról több táviratot küldtek a léghajóra, amelyeket ez elfogadott. Az erre irányuló kísérlet kitünően sikerült. A léghajó egy óráig maradt a levegőben, azután leszállt. — Farboroughból táviradozzák, hogy a Nulli Secundus katonai léghajó tegnapi föl szállása sikerrel járt. Két előző kísérlete a motor elromlása miatt sikertelen volt. A léghajó tíz mérföldnyi utat tett meg a levegőben és kör alakú pályán a ballon-csarnok közvetetlen közelében simán szállott le.

— Gelléri Mór Angliában. Gelléri Mór, királyi tanácsos, az Országos Iparegyesület igazgatója és az Országos Magyar Kiállítási Központ ügyvezetője Londonba érkezett, hogy a magyar, valamint az angol-francia kiállításokat tanulmány tárgyává tegye.

— Eiboros temetése. Rómában ma volt Nocella baboros temetése. A szertartáson tizenöt baboros, számos pápai udvari méltóság, a vatikáni diplomáciai testület, valamint több vallásos rend képviselői vettek részt. Satolli baboros szentelte be a holttestet.

— Japán vendégek Mezőhegyesen. A japán állami ménésparancsnokság főnöke, a tokiói ménetelep főparancsnoka és a londoni japán tolmács Koves miniszteri tanácsos kíséretében Mezőhegyesre érkeztek, hogy tanulmányozzák az ottani állami ménestelepet abból a célból, hogy majd a japán ménésgazdaságot annak mintájára reorganizálják. Podmaniczky Béla báró őrnagy kalauzolja a vendégeket, akik buzgón készítik feljegyzéseiket a látottakról és többször a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a mezőhegyesi ménestelep berendezéséről. Kormányuk megbízásából tíz apamént is vásároltak. A japán kiküldöttek kijelentették, hogy a mezőhegyesi ménestelepet mintaszerűnek és tanulságosnak tartják. Az idén már harmadizben történik, hogy japánok tanulmányozás céljából a mezőhegyesi telepet keresik fel.

— Gromon Dezső jobban van. Báró Gromon Dezső állapota tartósan javul. A tüdőlob szűkebb körre szorítkozik és oldódik. Az erőbeli javulás is tartós, az étvágy folyton jobb. Az éjszaka a bárót többször bántotta köhögési inger, de éjfélok elaludt és reggelig nyugodtan töltötte az éjjelt. Reggel teát kapott. Mától kezdve a beteg állapotáról nem adnak ki orvosi jelentést. Ma délelőtt a bárót meglátogatta gróf Apponyi Lajos udvarnag és Josipovich Imre volt horvát miniszter.

— Sztrájk Bombeyben. Ma délelőtt Bombeyben tüntető sztrájkolók és a katonaság között újból összeütközésre került a sor. A katonaság fegyverét használta. A rendezavarók közül három elesett, többen megsebesültek.

— **Czimadományozás.** A hivatalos lap mai számának jelentése szerint a király megengedte, hogy Nádor Vincze posta- és táviró-főigazgató saját kérésére végleges nyugalomba helyeztessék és neki ez alkalomból, sok évi buzgó szolgálata elismeréséül a miniszteri tanácsosi czimet adományozta.

— **Diplomáciai botrány.** Láthatóan nem kis diplomáciai botrány fog abból kifellődni, hogy Meteyas, Görögország eddigi londoni követét kormánya Rómába helyezte át. Az olasz és görög lapok egyesült erővel támadják a szerencsétlen diplomatát, aki ellen az olasz parlamentben az őszre már interpellációt is jelentettek be. Meteyast azzal vádolják, hogy fülig eladósodott ember s nemcsak Aténban voltak piszkos adósságai, hanem ugyanilyenek miatt kénytelen volt menekülni Londonból. Görögország egyáltalán nyomorúságosan fizeti diplomatáit s ezért már angol lapok írták, hogy ne tartson külföldi államokban követségeket, amelyeknek sok esetben csak az a föladatuk, hogy más embereknek nyakába sózzanak különféle üres czimeket. A szegény Meteyasnak a rovására írják, hogy a londoni görög kolóniától elfogadott szerény hatszáz sillinget ajándékképpen, holott a távozó diplomatát külföldön élő honfitársai mindig valami emléktárggyal s nem készpénzzel lepik meg. A londoni görög kolónia sokkal gazdagabb, semhogy külön pénzajándékkal, vagy emléktárggyal ne lephette volna meg Meteyast, de sokkal kevesebbre becsülte — így mondják — semhogy megerőltette volna magát. Még azt is szeméretlik, hogy a képes lapoknak pénzért kínálta arczképét közlés végett. Szóval a görög diplomatának most Rómában is keserves a helyzete.

— **Az Astra közgyűlése.** Az Astra román kulturegyület augusztus 6—8-ig, három napon át országos gyűlést tart Szilágyosmlyón, ahová Romániából is sok vendéget várnak. 6-án a vármegye határán, Csizér községben fogadják ünnepiesen a vendégeket. Ismerkedési est után 7-én mise lesz, ezután banquet, amelyre a vármegye főispánját, alispánját, a város polgármesterét, főjegyzőjét és rendőrkapitányát is meghívják. Ezután népiünnep, majd szini előadás lesz, amelyen Mojsze Pakulár szerelme című darabját játszzák. Szombaton, 8-án, a templomban folytatják az ülést, amelyen állítólag politika kizárásával tisztán a kulturegyület ügyeivel foglalkoznak. Az ünnepség alkalmából a románok közgazdasági és kulturális állapotáról monográfia jelenik meg, amely kizárólag a megyei románok multjával és jelenével foglalkozik. Ez egész új irány az Astra életében, amelyet a jövőben más vármegyében is hasonló alakban mutatnak be. A város értelmisége, művelt és intelligens emberekhez méltóan, teljes nyugalommal és barátságosnak mondható érülettel tekint a románság czélabavet mozgalma elé. Egyébiránt a magyarságot küldöttséggel Lázár János szerkesztővel az élén hívja meg a román rendezőség az összes ünnepségekre és magára az Astra közgyűlésére is. E békülékeny hangulattal szemben azonban óvatosságra ad okot az, hogy az oláhság más elemei viszont a régi nótát fújják. A Budapesten megjelenő Lupta című román lap legutóbbi számában vezércikket közöl a hazai románságnak a jövőben az „idegenekkel” szemben tanúsítandó magatartásáról. A Lupta, belátva, hogy törvényes eszközökkel a román politika ezidőszerinti korifeusai semmi czélt nem érhetnek, mert a román nép kulturális és politikai sulya erre őket semmiképpen sem jogosítja fel, egyenesen anarchiára hívja fel a néptömegeket. Kiadja a jelzőt: a román nép ne érintkezzék az idegenekkel az élet semmiféle vonatkozásában; bojkottálja a magyar hivatalnokokat és pusztítsa ki tüzzel-vassal azokat a románokat, akik a magyarokkal érintkeznek.

— **Nagy zápor.** Bártfafürdön ma óriási zápor esett, amelynek következtében a Bártfa és Kolosso közötti vasuti hid megrongálódott s a vonat csak Hertnekig közlekedhetik. A közlekedés meg van békítva. Az akadályok elhárítására napok lesznek szükségesek.

— **A mármaroszigeti tifusz-járvány.** A mármaroszigeti tifusz-járványról hiteles értesülés alapján jelentik: A városban a legutóbbi hét folyamán tifusz megbetegetés nem fordult elő. Jelenleg gyógykezelenek a városban öt, a külterületeken három, a közkórházban három beteget. Halálozás tíz nap óta nem fordult elő, a kezelés alatt lévők is lázmentesek. A járvány teljesen megszüntnek mondható.

— **A Gotterhalte miatt.** Megirtuk, hogy a nemzetiséglaktá vidéken levő Fehértemplom város nagyvendéglőjében, mikor a katonazenekar a Gotterhaltét játszotta, a polgármester és asztaltársasága nem állott fel. Az ülve maradt társaság tartalékos tiszt tagjai ellen a felettes katonai hatóságnál megtették a feljelentést, a polgármesternek pedig a városi képviselőtestület bizalmatlanságot szavazott. Most Dsida Lajos, Fehértemplom város polgármestere a következő felvilágosításokkal egészíti ki az eset krónikáját:

A sok port felvert „fehértemplomi eset”-re vonatkozólag, mely legmélyebb sajnálatomra magának a városnak kevés dicsőséget fog szerezni, két megjegyzést teszek: Az első az, hogy engem semmiféle tiltató szándék nem vezérelt akkor, amikor, mint magamember egy nyilvános vendéglő helyiségében a „Gotterhalte” elhangzása alatt nem állottam fel és ezt a körülményt akkor, amikor szabadságra mentem, zárt borítékban hátrahagyott s a közgyűlésen valószínűleg felolvasott nyilatkozatban hangsúlyoztam is. A második, amit ki kell jelentenem, az: hogy én ezért az eljárásomért senkitől bocsánatot vagy elnézést nem kértem. Megyénkben köztudomású dolog, hogy majdnem két évtizedre terjedő, a magyar állameszme és városunk érdekében kifejtett becsületes munkásságom után jutottam csak a jobb belátásra tért német parasztagadák többségével — igaz, csekély szótöbbséggel — a polgármesteri székbe, amelyet, ha tettemben az opportunitás vezérelt volna, bizonyára jóval előbb értem volna el. De éppen megalkuvást nem tűrő eljárásom úgy az állami, mint városi avagy közügyekben eredményezte azt, hogy azok, akik politikai aspirációinak útját állom, négy héttel a szóbanforgó eset megtörténte után és távolléteimet felhasználva, az ellenem folytatott hajszát győzelemre vezethették. Azok, akik a fehértemplomi viszonyokat csak távolról is ismerik, nem fognak csodálkozni egyáltalán azon, hogy 106 szavazatra jogosult polglott nemzetiségű városi képviselőtestületi tag között akadt 32 olyan, aki bármely alkalmat felhasznál arra, hogy zűrzavart keltsen és zavarosban halásszon. Hangsúlylalom emelem ki azt is, hogy az ellenem készülő hajszá elől egyáltalában nem akartam kitérni, mert teljes négy héttel szembenéztem a támadásnak és csak mikor már megrongált egészségem helyreállítása végett elodázhatlan szükségem merült fel távozásomnak, hagytam el működésem helyét.

— **Beomlott alagut.** A Lötsch-alagut 1100 méter hosszában omladékokkal telt meg. A kitakarítási munkálatok csak nagy gonddal végezhetők, mert két dinamit-raktár rombadőlt és a készletek széthullottak. A kitakarítási munkálatok közben több dinamit-töltényt találtak. A hegyomlás áldozatait még nem találták meg teljes számban, ellenben több testrészt találtak. A munkások egy része el akar utazni, mint-hogy a munkálatok hosszabb időre megakadtak. A vállalat megtagad minden felvilágosítást és nem enged meg az alagut megközelítését.

— **Bosnyák politikai foglyok az aradi várban.** Tegnap reggel az aradi vár katonai börtönébe tizenhat csendőr hét boszniai politikai foglyot szállított be. A foglyokat Banyalukából hozták. Köztük van egy közszéki előjáró, Jankovics Dragomir, a szerb nyelvű „Otaacsina” banyalukai újság főmunkatársa, egy Prokovic nevű pap, egy postahivatalnok, a többi pedig előkelő foglalkozású banyalukai lakos. A foglyok a nagyszerb propagandában vettek részt, s emiatt a megszállott tartományok katonai törvényszéke mindegyiküket több évi nehéz börtönre ítélte. Börtönbüntetésüket közös cellában az aradi katonai fegyházban fogják kitölteni, évenként háromszor 30—30 napig magánzárkában lesznek, ekkor munkát sem kapnak. Máskülönbén pedig a különböző iparoműhelyekben alkalmazzák őket.

— **A banjalukai elítéltek elszállítására.** Banjalukából jelentik: A megszünt „Otaacsina” szerb lap munkatársait, akiket a haditörvényszék felségárulásért több évi várfogságra ítélte, az itteni börtönből a hó 23-án szállították el magyar és osztrák katonai fegyházakba. Az aradi várba szállították: Bilbija, Popovics, Tomics, Miljevics, Ugronévics és Markovics nyomdászokat. Budapestre Jankovics nyomdász és végül Olmützbe a nehéz várfogságra ítélte Prokovic lelkész és Jankovics Dragomir hirlapíró. Habár az elszállítás idejét titokban tartották, mégis nagy közönség kísérte az elítélteket a pályaudvarra. A foglyokat kilenc szuronyos csendőr kísérte.

— **A marosvásárhelyi találkozó.** A marosvásárhelyi törvényszék vádtanácsa ma döntött Pártos Gyula mérnök vizsgálati fogsága kérdésében s nem látván igazoltnak, hogy a gyilkosság önvédelemből történt, a vizsgálatot fentartotta. Ujabb vallomások szerint a gyilkosság Giacomuzzi és Pártos találkozására és az inzultus után fél órával történt, tehát a második találkozás után.

— **Az Ungaro Croata alkalmazottainak fizetése.** A társulati gépészek kérelmeit tegnap tárgyalta le az a vegyes bizottság, amelyet az alkalmazottak memorandumának megvitatására küldtek ki. A gépészek ugyanazt a fizetésjavítást, illetve drágasági pótlékot és egyéb kedvezményeket kapják meg, mint a kapitányok. Ezzel a hajós-sztrájk ügye véglegesen elintéztést nyert. A munkaadók szövetsége és a magyarhorvát hajóstársaság igazgatósága ez alkalomból küldöttségben járt fen gróf Nákö Sándor kormányzónál, akinek meleg köszönetet mondtak a sztrájk megszüntetése és a kérdés rendezése körül kifejtett erélyes és odaadó közreműködéséért. Az igazgatóság és az alkalmazottak között felmerült differenciáknak ez a gyors és sikeres megoldása nagy megnyugvást kéltett a város közönsége és különösen kereskedői körében, annál is inkább, mert az általános sztrájk fenyegető veszélyén kívül a kikötőben és a vasutállomáson beállott árutorlódás is, ha még tovább tart a sztrájk, óriási károsodásokat idézett volna elő.

— **Debreczeni Márton emléke.** Kolozsvárott nagyarányu mozgalom indult meg Debreczeni Márton, a világhírű bányász és jeles poéta emlékének a jövőre számára való fenntartása czéljából. A mozgalom élén dr. Haller Károly nyug. egyetemi tanár főrendiházi tag és Kuzsók István szerkesztő állanak.

— **Lezuhant új épület.** Weiler et Comp. czég most építi Zalaegerszegen a törvényeszéki kétemeletes fogházat. A legfelső párkányzat ma délután, — mint nekünk írják — nagy robajjal leesett, lerombolva az alatta levő állványt is. Nyolcz ember sérült meg a 120 munkás közül. Ezek közül is élet-halálveszélyben csak kettő van, Farkas József és Németh József közmives-munkás, előbbi a mellén, utóbbi a fején kapott ütésektől. Egyiknek a fejeseit rögtön a szomszédban levő dr. Halász Miksa járásorvos varrta be saját takasán, a többieket dr. Gráner főorvos vette gondozás alá a kórházban. Szalay László vizsgálóbíró, Puskás állami és Schmidt városi mérnökök azonnal vizsgálatot tartottak. Weiler építő 30 ezer koronával olcsóbban vállalta az építést, mint a helybeli Morandini építő. A tervet természetesen a miniszteriumi szakemberek is megvizsgálták és helybenhagyták.

— **Musolino a börtönben.** Musolino József, a kalábriai bandita, akit évekig valóságos hadsereg üldözött s akit végre is elfogtak s ez idő szerint a porto-longouzi fegyház lakója s még öt esztendeig marad itt, ahonnet más börtönbe szállítják. Abban a fegyházban elég sokba került az őrzete az államkincstárnak, mert valósággal két külön fegyházi őrt tartanak mellette, akik tőle jobbra és balra laknak egy-egy cellában és soha sem tángitanak mellőle. A fegyőrnek nem szabad kalábriai születésűnek lenni, mert joggal tartanak attól, hogy minden honfitársa is előmozdíthatná szökését. Két ór társaságában napi egy órát sétál, de mindig más időben, mint rabtársai. Musolino semmit nem dolgozik. Olvas, a szentek életével, jó irányu regények és történetek olvasásával foglalkozott sokat, de végre általános meglepetésre és derültségre olasz-görög szótárt kért, mert állítása szerint az antik görög nyelvet akarta megtanulni. Erre unt rá azonban leghamarább. A briganti nagyon megtört a fegyházban; meghajlott, lesóványodott, reszketeg lett. Olyan szigorúan őrzik, hogy még jogászok tanulmányi bizottsága sem látogathatja meg.

— **Öngyilkos postatiszt.** Győrött Neubauer Sándor tizenkilenc éves postasegédtsizt, aki az ajánlott levelek osztályát kezelte, ma délelőtt a hivatalában öngyilkosságot követett el. A postafőnök rovancsolta a hivatalban. Mikor a rovancsolást elkezdte, Neubauer észrevétlenül kivette a revolverét, a pénzszekrényhez ment, lehajolt és föbelötte magát. Azonnal meghalt. A rovancsolásnál százhetven korona hiányt találtak. Az öngyilkosságra előre készült; zsebében öngyilkosságáról szüleit értesítő távirat-fogalmazványt találtak.

— **A hamis tanu.** Newyorkban Mrs. Ben J. Peal, egy színész felesége, és Flemming Julia 5000 dollárért rábírták Monsley Harry detektivet, hogy Gould J. Frank válpörében bizonyítékokat szerezzen. A detektiv megvesztegette Caustlan Mabel varróleányt, aki a hatóságnak bejelentette, hogy Gouldot egy tánczosnővel igen intim helyzetben találta. Később a leány megbánta a dolgot és feljelentette a triót, mely neki ezer dollárt ígért, hogyha az ügyesszégnél Gould ellen vall.

— **Gróf Dessewffy Aurél emléke.** Julius huszonhetedikén lesz száz esztendeje annak, hogy gróf Dessewffy Aurél született. Ez alkalomból igen érdekes fölleveníteni azt a dicsőséges pályafutást, amit gróf Dessewffy csinált. 1808-ban született zemlén-megyei Nagymihályon. Apja gróf Dessewffy József író, tudós és politikus volt. Ő maga már tizenöt éves korában kezdte meg a nyilvános szereplést. Itt egy merész beszédet az akkori hírhedt törvénysértő rendeletek végrehajtására Zemlénbe küldött királyi biztos ellen. Ettől kezdve szédületesen haladt felfelé. 1828-ban gróf Teleki József maga mellé vette joggyakorlatra, 1830-ban Reviczky Ádám főkanzellárt kísérte az országgyűlésre és két évvel később már a helytartótanács titkára lett. 1833-ban a huszonöt éves fiatal embert a Magyar Tudományos Akadémia, 1836-ban pedig a Kisfaludy-Társaság tagjává választotta. Résztvett a pesti árvizi bizottság munkálkodásában, amiért Pest város 1839-ben díszpolgárává választotta. Ez évben jelent meg az „Árvizkönyv” 3-ik kötetében „A magyar nyelv és előkelőink nevelési rendszere” című nevezetes értekezése. Az 1839—40-iki országgyűlésre Sárosmegyében követte kívánta magát megválasztatni, de ez nem sikerült. A kormány, hogy némileg kárpótolja a veszteségért, helytartósági tanácsossá léptette elő. Az országgyűlésen a főrendiházban foglalta el helyét. Itt megalakította a konzervatív pártot, melynek vezére volt haláláig, amely 1842 február kilencedikén következett be. Halála országszerte legnagyobb részvétet keltette.

— **Hol van az ellenség?** Valahogyan kitudódott, hogy az angol flotta-manővereket váratlanul félbeszakították. Az ok állítólag az, hogy a támadó hajóraj, amelynek élén lord Beresford áll, nem akadt rá a védekező hajóhadra, amelynek vezetője Bridzenan ellentengernagy. Ez utóbbi félnek ilyen körülmények között módjában volt az Atlanti Óceánról összevonní tartálékát. Hogy miképpen történt a félreértés, arról mélysegesen hallgat a krónika, annyi bizonyos, hogy a két hadviselő fél nem is találkozott.

— **A kolozsvári utcái harc.** A hostáti legények közül, akik Péterfy és Varga rendőröket megtámadták, tegnap ismét négyet tartóztattak le. Kézre került a banda vezetője, Bányaai Márton, aki az egész utcái harcra értelmi szerzője volt. Rákadtak Albert Mihálynak revolverére is a Magyar-utca egyik házának kertjében. Albert Mihály volt az első, aki a tüzelést megkezdte. Előállították még unokaöccsét, Albert Miklóst, valamint Zágonyi Józsefet és Vinczi Györgyöt, akik valamennyien töredelmesen vallomást tettek. Megkerült Bányaai Mihály revolvere is, amelyet egy barátjánál rejtett el. Most már a gyilkosok közül csak egy van még szabadlában, Porkoláb Ferencz, de a rendőrség ennek is nyomában jár és valószínűleg még ma elfogják. Ma ragasztották ki a rendeletet, amely a közrend és a közbiztonság érdekében való rendkívüli és szigorú intézkedéseket teszi közzé. A rendelet szerint esti 8 óran tul minden utcái csoportosulás, köztereken való összejövetel tilos. A telkek utcáira nyíló kapuit, aifóit este 9 órától kezdve kulccsal bezárva kell tartani. A rendelet korlátozza a fegyvertartást is. Tettenérés esetén a szigorú büntetésen kívül a fegyvereket elkobozzák. A pálinkaméréseket esti 8 órakor, a korezmákat esti 10 órakor már be kell zárni. Az előbbieken a zenélés teljesen tilos, az utóbbiakban is csak esti 9 óráig engedélyezték. — A véres tragédia második áldozata. Varga István rendőr most már tul van a veszélyen. Felgyógyulása bizonyos, de több hétig tart, amíg beteggyárat elhagyhatja. A Péterfy Ádám részére megindított gyűjtés szép sikerrel jár. A Mátyás király-téren és a Széchenyi-téren gyűjtőurnákat állítottak fel az adakozó nagyközönség számára.

— **Házasságok.** Figdor Gusztáv ma délben az V—VI. kerületi anyakönyvi hivatalban házasságot kötött körmendi Frim Ibolykával.

Markstein J. Jenő nagykereskedő Vácraól eljegyezte Dukesz Terézt, Dukesz Alajos földbírtokos leányát Dietskéről.

Dr. Ambrózovics Lajos, Baja város törvényhatósági város főispánja eljegyezte huszti és kövesligeti Riskó Klárikát. Az eljegyzésnél a vőlegény nagybátyja, Kossuth Egoncz kereskedelemügyi miniszter is jelen volt.

— **Nászajándékok.** jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán műtörás ékszerterepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhették be. Nagy képed album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Pállik Béla betegsége.** Pállik Béla, az európai hírnevű magyar állatfészt súlyos betegségről már adtunk hírt. E hírel kapcsolatosan téves információk alapján valótlanúságok is kerültek forgalomba. Hiteles forrásból merített értesülés alapján a következőkben ismertetjük a művész balesetét: Pállik Béla a télen influenzába esett s a makacs betegség hónapokra kiragadta kezéből az ecsetet. Családjának gondos ápolására egészsége már a tavaszszal teljesen helyreállott, ugy, hogy újból festetgetni kezdetett. Házi orvosának tanácsára családjával együtt utókurára három hét előtt Thurzó-fürdőre utazott, ahol állandóan a társaságban és igen vidáman töltötte napjait. A szerencsétlenség vasárnap hajnalban az ágyban érte utól s ezt családja akkor vette észre, amikor felköltöni akarta. A fürdőorvos konstataálta, hogy a művészt agyszélhűdés érte s nyomban intézkedtek a fővárosba szállíttatásáról. A beteget pénteken délután vitték be a Vöröskereszt Erzsébet kórházába, ahol dr. Imrédy Béla egyetemi tanárnak belgyógyászati szanatóriumban helyezték el. Pállik Béla, dacára a hosszú, fáradsalmas utazásnak, a szanatóriumban első éjszakáját jól töltötte és szombaton is egész nap nyugodt volt. Ezen az alapon kezelő orvosai remélik, hogy az igen erős szervezetű beteg ki fogja heverni baját.

— **Feljelentés egy gabonabizomános ellen.** Gróf Esterházy Pál cs. és kir. kamarás, huszárhadnagy, pápai nagybirtokos megbízásából dr. Spett Ferencz budapesti ügyvéd bünyügyi feljelentést tett L. Aurél budapesti gabonabizományos és ismeretlen érdektársai ellen, család és sikkasztás, valamint uszorával vádolván őket. Az ivekre terjedő feljelentésében előadja a gróf, hogy öt tavaly július közepén, még kiskorúsága idejében hozta össze balsora L. Auréllal, akit egy országgyűlési képviselő mutatott be neki. Rábeszélésére körülbelül 50.000 métermázsza buza, kukorica, árpa, zab és rozs vételére adott neki megbízást. Az ügyletről szóló leszámolást most kapta meg, amely szerint összesen 11.500 koronát vesztett. Följelentésében nem is ezt panaszoja a gróf, hanem azt, hogy az ügyletekre készpénzben 10.000 koronát adott és 78.000 koronát váltókban, amelyeket azonban azonnal leszámítottak s ugyancsak rajta behajítottak. Ily módon a gróf 75.000 korona veszteséget szenvedett, amelyeket 50—60 százalékos uszora-kamat mellett számítottak le, holott a fedezetül adott készpénz teljesen fedezte a mindenkor előállott veszteséget s amennyiben az nem fedezte volna a hiányt, még mindig ott voltak a szintén fedezetül adott váltók. Panaszoja a feljelentés, hogy az egyik 12.000 koronáról szóló váltót 1907. szeptember 16-án számították le, holott neki csak november 26-án 4000 koronát, 1908. január 4-én 6500 koronát és 1908. június 15-én 1300 koronát irtak javára. Előadja a gróf feljelentésében, hogy a család ottan nyilvánult, hogy öt mint kiskorut ravasz fondorlattal ráveték tőzsde-ügyletek kötésére, vele váltókat irattak alá, elhitetvén vele azt, hogy arra szükség van; a sikkasztást a hiányzó körülbelül 77.000 korona el nem számolásában látja s végül uszora az 50—60 százalékos leszámítolási levonásoknál forog fenn. A gróf kéri a vizsgálat megindítását s megállapítását annak, kik voltak L. Aurél társai, kik osztozkodtak az elveszett pénzen s kik számították le váltóit. Amint ebből a feljelentésből kitünik, ismét egy nagyszabású szédelgéről fog a lepel lehullani.

— **Kivándorlók pénze.** Hivatalos közlés szerint a Zotti és Társa newyorki bankház (Newyork, 108. Greenwich-Street) ellen megnyitották a csődellárást. E czégnek Pittsburgban és Chicagóban voltak fióküzletei s főleg kivándorlók pénzeinek elhelyezésével és hazaküldésével foglalkozott. Az utóbbi időben a bank fizetési zavarokkal küzdött s Amerikában átvett pénzüsszegek ki nem fizetése miatt Európából számos följelentés érkezett ellene. A belügyminiszter valamennyi törvényhatóság elsőfősztviselőjéhez körrendeletet tudozott, hogy ezt hozzák azonnal a nagyközönség tudomására és figyelmeztessék a netalán károsultakat, hogy a newyorki cs. és kir. főkonzulátus a csődhitelzők érdekében csak úgy járhat el, ha az igénybejelentést a csődhitelző sajátkezűleg aláírta. Aláírását pedig az Egyesült-Államoknak Magyarországon székelő valamelyik konzula hitelesítette.

— **A zugbankárok az ügyészségen.** Neumann Miksa bankbizományos és három ügynöke az ügyészség fogházában van. Dr. Nagy Béla vizsgálóbíró csak ma délelőtt kapta kézhez a hatalmas aktacsomót, amelynek áttanulmányozása előreláthatólag a mai egész napon eltart. Valószínű tehát, hogy a szabadlábra helyezés kérdésében csak holnap fogja döntését kihirdetni. A bankárok az éjszakát másodemeleti czellájukban nyugodtan töltötték. Neumann Miksa reggel rapportra jelentkezett Kisfaludy fogházgondnoknál, akit arra kért, engedje meg neki a saját költségen való élelmezést és a dohányzást. Miután a szabályok megengedik a vizsgálati foglyoknak a saját költségen való élelmezést, Kisfaludy ez ellen nem emelt kifogást, ellenben a dohányzást nem engedte meg. Neumann erre felkísértette magát a vizsgálóbíróhoz, aki azonban szintén nem találta teljesíthetőnek a kérelmet.

Ma reggel dr. Vaisz Sándor, dr. Dési Géza és dr. Nagel Ferencz védők megjelentek Kesserü Lajos ügyésznél és tiltakoztak ajiatt, hogy egy lap a foglyok arczképét — a rendőrségi számmal együtt kiadta.

— Ez csak a hivatali titok megsértése utján kerülhetett bele a lapba — mondták. — Ezek a fényképek rendőrség hivatalos és nem nyilvános aktái és nem engedhető meg, hogy olyan embereket, akik még el sincsenek itélve, előre meggyalázzanak!

Ezután megkérdezték a védők az ügyészt, hajlandó-e hivatali titok megsértése címén eljárást indítani a rendőrségi fényképész ellen? Kesserü ügyész erre azt felelte, hogy tegyenek a védők írásos följelentést az ügyben.

Kedden a Neumann és Raab czég tagjait fogja kihallgatni Egrv rendőrkapitány. A két zugbankár állandó rendőri felügyelet alatt áll s Raabot, aki szenvedélyes mozi-látogató, még a moziba is követik a detektívek.

— **A fuvarosmunkások harc előit.** A fuvarosmunkások harc előit állanak. Néhány nagyfuvarozó ugyanis, hogy a munkások szervezetét tönkre tegye, ki akarta zárni az összes fuvarosmunkásokat. Kísérletképpen először csak az újpestieket zárták ki, de a kísérlet balul végződött, mert a kizárás a munkások győzelmével végződött. Ezért aztán a budapestiek nem mertek belebocsátkozni a kockázatos vállalkozásba s kizárás helyett följelentést adtak be a szakegylet ellen a belügyminiszterhez. Megjegyzendő, hogy a följelentést aláírták néhány munkással is. A belügyminiszter megindította a vizsgálatot a szakegylet ellen s a munkások arra is el vannak készülve, hogy a kormány a gazdák kívánságára fel fogja oszlatni a szakegyletet. Ezt azonban a munkások a fuvarosokkal kötött szerződés megsemmisítésének tekintik s az összes fuvarosoknál kimondják a sztrájkot, hogy az eddiginél magasabb béreket s rövidebb munkaidőt követeljenek. A gyárakkal, malmokkal, szállítóczégekkel és butorszállítókkal kötött szerződést ellenben főtartják a munkások, mert ezek nem csatlakoztak a följelentőkhez s a munkások jogait respektálják. Erről a gyárakat és a malmokat körlevélben fogják értesíteni. A munkások hétfőn nagy gyűlést tartanak, amelyen ki fogják jelenteni a harcot s egyuttal meg fogják beszélni, hogy mit tegyenek a szakegylet feloszlatása esetén.

— **Lezuhant turisták.** Grindelwald közelében a Wetterhornról lezuhant két turista holttestét teljesen összeroncsolva találták meg. Az egyik Grineisen ludwigshafeni vasúthivatalnok, a másik Holder anweiler czégvezető. Mindketten három berlini és két angol társaságában hóval borított hegyen akartak lejönni Glückstein felé. Egy jéggel borított sziklán Grineisen elcsuszott és esésében magával rántotta Holdert. A többiek visszatértek és másfelé jöttek le a havasról.

— **A koldus nábob.** A budapesti főkapitányságot ma arról értesítették, hogy Gajárszky Lajos tízenyolcz esztendő kórházi ápolat, kit betegsége nek gyógykezelése végett a pelsőczy Blum-féle szanatóriumban helyeztek el, a mult héten megszökött és azóta nyoma veszett. Azt hiszik, hogy pénz hiányában koldulással tartja fönn magát. Érdekes, hogy a szerencsétlen fiu duszgazdag szülők gyermeke. Szülőinek rengeteg kiterjedésű földbirtokai vannak és közeli rokonságban vannak a bácskai Dungserszky-családdal is. Nem lehetetlen az sem, hogy a boldogtalan fiatal ember, aki selypitve beszél és jobbkeze-fejére nyomorék, valami kárt tett magában.

— **Ötöstendős merénylő.** Az óbudai gyerekvilágnak van egy kis zsarnoka; egy öt estendős Babsem Jankó emberke. Sturtz András Solymár-utcai cipész-mester öklömnyi kis fia, Józsi, ez a veszedelmes gyerek, aki estendő óta veretlen nem hagyott óbudai fiút. Néha nagy kamaszokkal is kiköt és a kék foltokat nem ő viszi haza. Ezeknek a kék-foltoknak a nyomán aztán, lassanként égő gyűlölség támadt a kis Sturtz Józsi iránt s valamennyi óbudai fiúnak az a titkos vágy ég a szíve fenekén, hogy bár csak jól eltárgyalhatna egyszer a Jósikát. Szinte természetes ezek után, hogy bizonyos szövetkezések támadtak a Solymár-utca tájékán és a kis Jóska örökös hadakozásban élt az ellene összeküldtekkel. Ebben az állandó harcviselésben pedig egy elvadult a Jóska gyerek, hogy szüleinek saját vallomása szerint, minden fegyelem, minden szigorúság hiábavaló lett a fiuval szemben. Ma délelőtt egy üres háztelken sárkányt eregetett a kis Józsi. Ebben a multságában azonban egyszerre megzavarták. Rajta ütött az a banda, amelyikkel a legádázabb harcban áll. Sturtz Józsi azonban nem az a gyerek, aki megijed a maga árnyékától. A harcot habozás nélkül fölvette és kövel, bottal a támadás visszaveréséhez látott. Soká azonban nem állhatta a rohamot. A tulerő elől hátrálnia kellett volna. Ebben a kritikus pillanatban aztán, a Józsi gyerek bicskát rántott és a hosszú, hegyes pengét teljes erővel belemártotta egyik ellenfelébe. Zsigmond András villamos-kalauz kilencz estendős fiát érte a döfés, aki vértől borítva, rögtön összerogyott. A sebesült gyermeket, akinek belső sérülései veszedelmesek, a mentők szállították kórházba. Az ötöstendős merénylőt előállították a rendőrségre, tekintettel azonban fiatal korára, szülői fegyelem alatt hagyták.

— **Gyilkos asszony.** A fogarasmegyei Alsó-Moecs községben tegnapelőtt reggel vérbefagyva meggyilkolva találták Ducza Gergely 30 éves jómodu alsó-moecsi gazdát. A megindított vizsgálat kiderítette, hogy az áldozatot, miután fején és testén több sebet ejtettek, megfojtották. A nyomozó csendőrök csakhamar kézrekerítették a gyilkosokat is: a feleséget, a 24 éves Mosoi Annát és Negyembü György parasztlégényt, akivel az asszony bűnös szerelmi viszonyt folytatott. Megállapította a csendőrség azt is, hogy a gyilkosságot július 18. és 19-ike között éjjelen hajtották végre az áldozat házában. A bűnös asszony öthónapos kis gyermekét a gyilkosság éjszakájára egyik szomszédjánál helyezte el s aztán magához hívatta büntársát, kivel a szerencsétlen embert megölték. A gyilkosság elkövetése után a két gonosztevő az áldozat élettelen hulláját a lakásból az országutra hurcolta és ott hagyta, hogy a gyanút elterelje magáról. A csendőröknek feltűnt nyomozás közben az asszony közömbös viselkedése s vallatni kezdték. Az elvetemedett asszony eleinte konokul tagadott, de a lakásban talált véres fejsze, véres ing és vérfoltok elárulták. Csakhamar megkerült büntársa is, kit épp akkor csíptek el, mikor Romániába akart szökni. Mindkét bűnöst letartóztatták és Brassóba szállították. Kihallgatásuk rendjén egymásra akarják kenni a bűnösséget.

— **Lázadás egy orosz börtönben.** A permi kormányzóság várbörtönében tizenhat politikai foglyot kísért át két fegyveres porkoláb, a börtönorvos rendeletéből a börtön kórházába. A foglyok néhányan a betegszobában levő telefonhoz ugrottak, melyet egy pillanat ajatt használhatatlanná tettek; a többiek a megdöbönt két őrt lefegyverezték és az orvost meg az ápolókat az asztalon heverő orvosi műszerekkel megsebeztek, így téve őket ártalmatlanná. Kirohantak azután az udvarra, ahol ápolás alatt álló rabnók sértáltak három fegyveres őrt által kísérve. Ezt a három őrt is lefegyverezték és bezárták az összes kijáratokat. Miközben a lázadó foglyok a porkolábokkal birkóztak és lefegyverezték őket, a megrémült rabnók kiáltozni és javeszékelnéi kezdtek, amit meghallott az épület tulsó szárnyában tartózkodó börtönigazgató, aki fegyveres örökkel vonult a rabkórházhoz. Minthogy a kaput bezárva találta, elrendelte annak feltörését. Közben a lázadók igyekeztek a magas kőfalon át menekülni, de nem sikerült nekik. A börtönigazgató és emberei berohantak az udvarra, sortűzet adtak a lázadóknak, akik közül négy meghalt, a többiek pedig kisebb-nagyobb sérülést szenvedtek. Az életben maradt lázadókat vasraveztek és szigorított őrizet alá helyezték.

— **Gyilkos zivatar.** Cettysburgban, a pennsylvaniai katonai gyakorlótéren többször lecsapott a villám és három katonát agyonstított. Száznál többben megsebesültek. Olyan szélvihar támadt, hogy a katonai sátrak összeomlottak és zivatar közben a villám beütött abba a nagy sátorba is, amely alatt Stuart kormányzó a hatóságok küldötteit fogadta. Rengeteg közönség nézte a katonai parádét a sátor körül és csodával határos, hogy a temérdek aszszony és gyermek közül senki sem sérült meg. Késő éjszakáig szállították az eszméletlen katonákat az összedőlő sátrak alól a városba. A vasuti összekötetés a szélvihar miatt megakadt és a katonai parádé kíváncsi népe az éjszakát kénytelen volt szabad éjjel tölteni.

— **Halálos végű kaland.** Párisban tragikus véget ért egy Guilley Marcel nevű fiatalember. Már késő este volt, amikor Guilley távozott menyasszonyától, aki éppen az nap este mondta ki a boldogító igent. A nagy boldogságtól félig mámoros fiatalember az utcára lépve, észrevett egy rendkívül előkelő, fehér ruhás nőalakot. Az udonansült vőlegényt igazlombba hozták a formás picziny lábacskák és a nőalak után sietett. Ez egy igen szép varróleány volt, aki akkor ment haza a munkából. Guilley csakhamar utolérte és udvarolni kezdett neki, de a leány rá se hallgatott és a szemé közé nevetve, befordult abba az utcába, ahol a lakása volt. A fiatalember ide is követte s besurrant a lány után. Ugyanebben a házban lakott egy Bernére nevű postás, aki csak nem régebben költözött Párisba a vidékről és rendkívül félt az apache-októl. Most, hogy hirtelen zajt hallott a lépcsőházban, biztosra vette, hogy egy leány valamelyik apache kezébe került és azért sikoltozik anynyira. Azonnal magához vette revolverét és kisietett a folyosóra. Egy leányt látott felszaladni a lépcsőn, akit egy fiatalember üldözött. Hirtelen elzárta a fiatalember utját, aki erre fenyegetőleg közeledett feléje. Bernére most már nem kételkedett, hogy apacheval van dolga és háromszor egymásután rásütötte revolverét. Az egyik lövés a bal füle mögött érte Guilleyt, aki azonnal meghalt. Bernére a rendőrségen elbeszélte az esetet és miután előadásából kitűnt, hogy jóhiszeműleg cselekedett, a rendőrkapitány szabadon bocsátotta. A szerencsétlenül járt Guilley holttestét a hatóság a morgueba szállítottatta.

— **Fejbeszurta a gazdáját.** Varasszó Vincze betonmester a napokban valami akkord-munkát vállalt a Melocco-féle cement-gyárban s a munkához kikérte a gyár egyik munkását, Lantos Lajos huszonkét estendős napszámot.

Ma este, fizetési nap lévén, Lantos jelentkezett a gyárban a hetibéréért. Ott azonban azt mondták neki, hogy nem a gyárnak dolgozott, hanem Varasszónak, tehát tőle kérje a bérért. Lantos erre felkereste a betonmestert és a pénzt követelte tőle. A dologból szóváltás lett s a végén Lantos fejbeszurta gazdáját, akit a mentők a súlyos sebével a Bethesda-kórházba szállítottak. Lantos letartóztatták, miután azonban a vepekedésben ő is megsebesült, beszállították a rabkórházba.

— **Halálozás.** Liptószentmiklóson Palugyay Gáspár járási számvévo tegnap szívszélhűdés következtében 46 éves korában hirtelen meghalt.

— **A Fővárosi Orfeum megnyitása** augusztus hó 15-én esti 8 órakor lesz. A közönség nagy meglepetéssel fogja tapasztalni, hogy az aránylag rövid nyári szünet alatt mily nagyszabású és tisztára a közönség kényelmét szolgáló átalakításokat végeztetett az igazgatóság. A nézőtér képe lényegesen megváltozik az által, hogy padlója a szinpad felé lejtős lesz, minek következtében a földszint legutolsó helyéről is épp oly jól látható a teljes szinpad, mint az első sorból. A foyer valamint a nézőtér padlóját új találmányu aszbeszt-burkolat fedi. A télikertben izléses és tágas „amerikan-bar”-t építetett az igazgatóság. A megnyitó előadás műsora csupa elsőrendű Budapesti még nem látott variété-attrakciókból áll. Az új idényt tehát minden tekintetben elkészülve, a legjobb auspicziumok mellett nyitja majd meg Waldmann Imre igazgató, kinek egyedüli törekvése az, hogy a fővárosi, vidéki és külföldi közönségnek irányában már hét év óta tanúsított jóindulatára a jövőben is méltó legyen. Műsorait ezuttal is úgy állítja össze, hogy azokból a kétértelműségeknek még csak a látszatja is mindenkor száműzve legyen, úgy, hogy a fővárosi családok minden aggály nélkül hozzátják magukkal bármely előadásra is gyermekeiket. A megnyitó előadás műsorát annak idején falragaszokon és hirdalpillag közli az igazgatóság. Az előadások az új idényben is minden este 8 órakor kezdődnek.

— **Megkerült automobil.** Tegnap följelentést tettek a rendőrségen, hogy Petrás Sári piros automobilja eltűnt. Ma kiderült, hogy az automobil nem veszett el. Kiss Ernő gépkocsivezetőt a pilseni rendőrség gyorsajtás miatt föltartóztatta és azért nem tudott idejében megérkezni.

— **Az utolsó vasárnap.** Huszonhatodikán lesz a Beketow-czirkuszban a júliusi műsornak utolsó vasárnap délutáni és esti előadása. Tom Jack, a nagy népszerűsége szert tett kitoró-művész, a Roeders-csoport mesés légtornász-mutatványai, a 3 Sellons egyedül álló, utánozhatatlan erőművészeti gyakorlatai a vasárnapi előadásban most utoljára látható. Mindkét vasárnapi előadásban a teljes júliusi műsor, ló-, kenguru-, kutya-, majom- és macskaidomítások. Tizenegy művészszám, hat elsőrendű bohócz.

x **Tátrafüredről.** Klotild és Erzsébet királyi hercegnők július 4-ike óta Tátrafüreden tartózkodnak kényelmes szép villájukban. Gyakran tesznek kocsin és gyalog kirándulásokat; étkezni a Grand Hotel éttermébe járnak. Ugy értesültünk, hogy a főhercegnők szeptember hó végéig szándékoznak Tátrafüreden lakni, ahova hir szerint a jelenleg gömöri birtokain tartózkodó bolgár fejedelem és József kir. herceg látogatását is várják. Tátrafüreden az idén rendkívül sok külföldi vendég tartózkodik. Az idény a szokott élénkséggel folyik; táncestélyek s egy budapesti előkelő művész-társaság kabaret-előadásai szórakoztatják a közönséget, amely nagyban érdeklődik és készül a 26-án megtartandó Anna-bálra.

x **Ideális újdonság** hire járta be pár nap óta az országot. Eddig ugyanis a bélrenyheség, rossz emésztés, székrekedés bajai ellen a legkülönbözőbb drasztikus hashajtó szerek voltak használatban és hogy ezek bevételétől állandó az irtózás, azt mindnyájan tudjuk. A keserűvizet megteszik szolgálatukat, de ezeket sem veszik szívesen, mert undorító az ízük. Képzhetők tehát, hogy ujjongó örömmel fogadják az élvezetes „Fektor” hashajtó limonádét, az egyetlen édes-keserűvizet, amely amellett, hogy kellemes üdítő ital, a legradikálisabb, de enyhe és fájdalommentes okozó hashajtó szer. Főlegesen ezt a különlegességet ajánlani, majd ajánlja azt a közönség maga, ha megismeri. Üvege 80 fillér mindenütt; a vezérképviselő, Tel Vasváry Richárd Budapest, VI., Dávid-utca 10., van megbízva. Telefonja 83—81.

x **Katasztrófák színhelye** volt legutóbb a főváros s a vidék. Tüztengerben, vagyonuk romjai közt számos ember lelte halálát. Bármily megrendítőek is ezek a szerencsétlenségek, mégis milyen jelentéktelen eseményekké törpültek, ha áldozataik számát összehasonlítjuk az emberek ezreivel, akiknek élet-tragédiáját az idegesség és az ebből keletkezett betegségek okozzák. Pedig ha elolvassuk az „Értekezés a villamos gyógyomódról” című könyvet s annak tanácsait megfogadjuk, legrövidebb idő alatt a gyógyulás útjára térnénk. Fent említett könyvet ingyen és bérmentve küldi meg bárkinek az Elektro Vitalizet Orvosi Rendelő Intézet Budapest, Károly-körút 2. félemelet 10. sz.

x **Polgár Sándor** orvosi műszer, kötszer és sérv-kötőgyár, mely 15 év óta fennáll, a legjobb hírnévnek örvendő cég, ahol minden e szakmába vágó cikket, nemcsak a legújantósból áron, hanem leg-tökéletesebben elkészítve kaphatni. Prospektussal vagy felvilágosítással szívesen szolgál Polgár Sándor orvosi műszergyáros, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Zászlók,** czimerek minden kivitelen kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Dr. Hönig Izsó** elektroterapeutai és Röntgen-intézet (Károly-körút 24.) az orvosi tudomány modern gyógyeszközeivel felszerelve páratlanul áll a fővárosban és főképp idegbeteg (neurasthenia, hysteria), csuszosok, köszvényesek, szivbajosok, elhízottak, bőrbetegek, zsábában, álmatlanságban szenvedők stb. találhatnak benne bajuk ellen sikeres gyógykezelést. Az intézet hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

x **A gyorsíróiskola áthelyezése.** A Stenográfia országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró- és gépiró-iskola a közönség körében az intézet működése iránt mutatkozó fokozódó érdeklődés miatt kénytelen helyiségeit Váci-körút 33 alól Rákóczi-ut 60. szám alá, az ezen célra berendezett kényelmes helyiségbe áttenni. Az intézet f. hó 27-étől, hétfőtől kezdve kizárólag csak a fenti helyen lesz. Az augusztus elején kezdődő kedvezményes magyar, német gyorsírási és gépirási tanfolyamokra a beiratkozások már megkezdődtek és naponta folynak az intézet helyiségeiben, Rákóczi-ut 60. sz. alatt.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Direktor-csere.

Budapest, július 25.

A Nemzeti Színház, amint ez köztudomású, nemcsak otthon, hanem direktort is cserél, azzal egyidejűleg, hogy a Múzeum-körut sarkáról az Erzsébet-körut sarkára költözik, Somló Sándortól Tóth Imre veszi át az igazgatást. Somló Sándor tehát megy, Tóth Imre pedig jön s ezzel egészen természetesen fölébred az emberekben az a kíváncsiság, hogy mi haszna lesz a Nemzeti Színháznak ebből a személycseréből? Tóth Imre személyisége mivel nagyobb garancia arra nézve, hogy a Nemzeti Színházat kellő műveltséggel igazgatják, mint volt a Somló Sándoré?

Somló Sándorról, már azelőtt, hogy a Nemzeti Színház direktora lett, tudtuk, hogy kicsoda. Tudtuk róla, hogy költő és pedig hivatott költő. Tudtuk róla, hogy ő maga is drámaíró s immár többször megnyerte az Akadémia koszorúját. Tudtuk róla, hogy európai ízlésű, nagy műveltségű, széles látókörű, aki tehát nem úgy kerül a színház-igazgatósághoz, mint a hajdu a harangöntéshez.

De Tóth Imréről alig egy pár héttel ezelőtt ki sejtette széles ez országban, hogy él? Széles ez országban senkisé sejtette, mert semminemű munkával, avagy kiválósággal nem adta jelét annak, hogy létezik. Nem költő, nem író, szírike hivatalnok-ember volt egészen addig a napig, amíg a kultuszminisztérium szeszélyéből a választás éppen ő rá esett, akinek az összes tevékenysége abban merült ki, hogy a Nemzeti Színház háztartását adminisztrálta. A rendes családapa lelkiismeretességével gondoskodott minden szükségesről s legfőbb ambíciója abban merült ki, hogy hivatalos hatáskörében pontosan és szép szabályszerűen intéződjének mindenek.

Szó sincs róla, hogy ezekkel az erényekkel mintaszerű hivatalnok volt a maga helyén, de nem értjük, honnan meritik azok, akik mai felelősségteljes, nagy rangjával megtisztelték, azt a reménységet, hogy jó direktor lesz? És hogy Somló Sándort, aki mindenesetre szakember volt, miért kellett elejteni Tóth Imréért, aki lehet, hogy új hivatalába is beletanul, de eddig semmiféle hivatottságának jelét nem adta?

És itt olyan magyarázatot kell adnunk, ami bizonyos tekintetben — egész köztudatunkra jellemző. Somló Sándornak meg kellett buknia, mert voltak, akik ambíciójukat helyezték abba, hogy ezt az embert esztendőket következő munkájával lejárassák. Somló Sándornak számos olyan kiválósága volt, ami szemet szurt, ami ellenségeket szerzett. Ezek az ellenségek azután sorozatos és soha meg nem szűnő támadásokkal, apró gánccserepekkel környékeztek a Nemzeti Színház volt direktorának minden lépését. Állandó háború folyt ellene, a közvéleménynek naponta újra a fülébe sugták, hogy Somló Sándor alkalmatlan tisztére. Az indokolások, amivel ezeket a támadásokat kísérték, lényegtelenek, hiszen a legtöbbször ellent is mondtak egymásnak s egymás hitelét csorbították. De végre is sikerült elérni, hogy a közönség bizalmatlansággal kísérte Somló munkálkodását s ez a bizalmatlanság lassanként feljebb harapózott, egészen addig a lépcsőfokig, amelyen a Nemzeti Színház ügyeit intézik.

S mihelyt ez történt, Somló bukott ember lett, Tóth Imre pedig előlépett a homályból. Az ő jelentéktelenségének legalább annyi haszna volt, hogy a beköszöntővel egyszerre nem indult meg ellene az aknamunka.

Mert neki még irigyel sincsenek.

Az igaz, hogy lesznek. Attól kezdve, hogy a homályból kilépett, ezt senki sem kerülheti el Magyarországon.

(*) Budai Szinkör. Ma este ismét operai előadás volt a Budai Nyári Szinkörben. Ezúttal a Pillangó kisasszony került színre, a címszerepben Bendiner Heddy, az Operaház tagjának vendég szereplésével. A művész ebben a szerepében lépett fel először az Operaház színpadán is és akkor képességei-

ről alkalmunk volt bővebben foglalkozni. Így most csak arra szorítkozunk, hogy ismét konstatajuk, hogy hangjának üdeségével és játékának közvetlenségével ma is igen szép sikert biztosított magának. A közönség, mely zsúfolásig megtöltötte a nézőteret, a felvonások után számtalanszor hívta a lámpák elé. A tengerész-hadnagyot Bejczy énekelte, kinek a szerepben különösen érvényesült szép érczes tenorja. Rózsa a konzul szerepében ismét bizonyosságot tett arról, hogy oly szép tömör bariton, mint az övé, kevés van magyar színpadon. A zenekart Orbán vezényelte, kit az opera betanításáért külön dícséret illet. Az előadás különben is igen jó volt, ugyszintén a rendezés és díszletelés is.

(*) A Szépművészeti Múzeum új müllőncsel. Két külföldön lakó műgyűjtő értékes ajándékokkal gazdagította a Szépművészeti Múzeumot. Az egyik adományozó Macsvánzky József tartalékos huszárfőhadnagy, Bécsben élő hazánkfi, a legismertebb műgyűjtők egyike, aki tizenöt hollandi és angol festő mesterművét ajándékozta a múzeumnak, közté Old Crome-nak egy világhírű tájképet. Az ajándék maga egy egész vagonot képvisel. A másik adományozó Göschl János nürnbergi szobrász, aki 61 darab bajor és frank szobrászati és építészeti öntvényből álló igen értékes gyűjteményt ajándékozott a múzeumnak. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter mind a két adományozónak köszönetét fejezte ki.

6 **visit Fénykép 1 f 50 fr.**
HUNNIA FÉNYKÉPESZ
 BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

(Fodor József szobra Budapesten. Az Országos Közegészségi Egyesület Gerlóczy Zsigmond egyetemi tanár indítványára elhatározta, hogy az egyesület alapítója és első elnöke, Fodor József egyetemi tanár emlékének emlékszóborral örökíti meg. Az egyesület választmánya legutóbb a Fodor-szobor érdekében tiszteleggett Bárczy István polgármesternél és Heuffel Adolf középítési igazgatónál, akik Illosvay Lajos elnök beszédjére válaszul kijelentették, hogy a szobor helyül a Sándor-teret fogják kijelölni. Leövey Sándor bizottsági tag indítványára a szobor-bizottság elhatározta, hogy a közmunkák tanácsától kérni fogja a Sándor-teret Fodor József-terre való átváltoztatását.

(A budapesti állatvásár-pénztár félelvi üzletforgalma. Az állatvásár-pénztár részvénytársaság most terjesztette be a tanácshoz az intézet félelvi üzleti forgalmáról szóló jelentését. Ebből kiténik, hogy a vásár forgalma az 1908. év első felében a következő volt: 35.186 darab szarvasmarha 18.818.178 korona értékben, 60.863 darab borjú 2.923.494 korona értékben, 6829 darab birka 144.170 korona értékben, 25.234 darab bárány 160.958 korona értékben. Az összes forgalom pénzértéke 22.046.796 koronára rugott. Ebből 4.071.177 korona értékű jószág került a vásárpénztár bizományi közvetítésével forgalomba, vagyis az eladott összes állatoknak több mint 18 százaléka. A múlt év statisztikai adataival összehasonlítva a forgalmat, az tapasztalható, hogy az idei főhajtás 3487 szarvasmarhával, 14.596 darab borjival és 430 darab birkával volt nagyobb és 1190 darab bárányval kisebb. Az eladott állatok értékét tekintve, az összes forgalom — az árak tetemes csökkenése következtében — a folyó évben 1.655.306 koronával kisebb volt, mint az előző évnél ugyanebben a szakában. A mérleg tételeiből fölemlítjük, hogy az igazgatási és személyzeti költségvetés, vagyis az összes alkalmazottak fizetése 169.166 korona 26 fillérré vett igénybe; az üzemi költségvetés (üzleti, irodai, utazó költségek stb.) összege 15.997 korona 67 fillérré rugott; a leírások számláján (alapítás költségei, leltári leírás, követelések tartaléka) 41.000 korona; adószám 14.000 korona. Nyereség-egyenlegül mutatkozik 42.019 korona 53 fillér. A jövedelmek legnagyobb része a haitó- és bélyegző-díjakból folyt be: 147.270 korona 89 fillér; a beszedés-díjakból 69.951 korona 89 fillér; bizományi és alkusz-díjakból 25.770 korona. Mindezekből az tűnik ki, hogy a részvénytársaság elérte a kellő jövedelmezőséget.

(Vásárcsarnoki iparczikk-árusok kérelme. A székesfőváros hatósága elhatározta, hogy a központi vásárcsarnokból kitelepíti az iparczikk-árusokat, főleg azért, hogy a csarnokot teljesen az élelmiszerek árusítására, de különösen a husvásár céljaira lehessen használni. Ez ellen több ízben tettek már lépéseket az iparczikk-árusok. A Rittner János fővá-

rosi bizottsági tag vezetése mellett küldöttségileg tisztelegtek Folkusházy Lajos tanácsjegyzőnél, mint a közgazdasági és közlemezési ügyosztály helyettes vezetőjénél, kérve, hogy különösen a régi árusokat hagyják meg a helyeiken. Ha pedig mégis új beosztás történik, ezt csak az ő meghallgatásuk után tegyék meg, értekezlet összehívásával, hogy kívánságaikat előadhassák. Folkusházy Lajos tanácsjegyző azt a megnyugtató választ adta, hogy a nyáron át semmiféle változás nem fog történni; mindenki megmarad a régi helyén. A fölmondás azért történt, hogy annak idején a hatóságnak szabad keze legyen az új áruhelyek beosztása tekintetében. Különben is méltányosságból nem egy hónapi, hanem három hónapi időre történt a fölmondás, illetőleg november elsejére. Nem egyesek kitételéről van szó, hanem egész árucsoportokat tesznek ki. Ez pedig azért történik, hogy a vasuti forgalmat le lehessen bonyolítani, amire a hely most egyáltalában kevés. De főleg azért történik, hogy az elsőrendű élelmiszereket, például a húst, nagyobb területen, több egyén árulhassa. A küldöttség megnyugvással vette tudomásul a választ.

Nyilt-tér
 (rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)
Vérgyógyítás.
Hemopatia
 Új, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köcsvény-, asztma-, görvéllykór-, szív-, idült gyomor-, bél- és idegjelzésekben (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Bistos védelem szélhűdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz száz teljes gyógyulással számol be.
 A gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelési intézete van Budapest, V. Váci-körút 18. szám alatt.
 Rendelés naponta 8-11-g és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

KRONSTEINER KAROLY
 Bécs, III., Hauptstrasse 120.
Homlokzatfesték „VIHARÁLLÓ”
 meszoldó épületek mázolására 49 kilónál több mintabban, kilogrammonként 24 fillértől feljebb. Színesítő vizoldó mázolások, mint színesítőhomlokzat és Lapidon festékek.
 Prospektus és mintalapok ingyen és bérmentve.

Dr. HARMAT GYULA
tüdőbajosok rendelő-intézeté
 Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
 Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőszűcsuhurut, kilitáló eredménytel gyógyítottak inhalációs- és szúrásos eljárásokkal. Rendel. 11-12 óráig 2-4-ig.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.
 Téli és nyári gyógyhely.
 Természetes forró-melleg kén források. Iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kád- és kádfürdők, gyógyvizusodák. Olcsó és gondos penzió, Csuz, köcsvény, idegbőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a
 Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága Buda.

SERRAVALLO CHINABOR
 vassal,
 Kapható a gyógyszerárakban 1/2 Lt. 7388
 K 2.60, 1/1 Lt. K 4.80 palacsokokban. 7387
 gyongéllködőknek és lábadozóknak Kilitáló itü.

Gépirónó,
 ki Yost-gépen, a magyar és német gyorsírászatban teljesen jártas, alkalmazást nyer. Csak elsőrangú munkakerők ajánlkozzanak reggeli 9 órakor vagy délután 3 órakor Budapest, Eötvös-utca 32. szám alatt a kiadóhivatalban.

A szenzációs győzelemnek napja volt

PUCH

részére, a hegyi verseny a Ries-re 6 kilométer 16²/₁₀ emeléssel.

Kategória: Könnyű motorkétkerű 35 kilójg:

Wolf

Puch győztes

5 perc 56 másodpercnyi szenzációs időben. Lehúzza a rákövetkező hét erősebb kategóriának — motorkétkerűknek, mellékkocsival és automobillal 6 liter cilindertartalomig — idejét.

Kaulfersch... **Puch** -on 7 perc 1 mperc

harmadik

Kategória: Motorkétkerű mellékkocsival:

Plessing mérnök

Puch győztes

6 perc 58¹/₂ másodpercnyi lényes időben.

Behyne... **Puch** -on 7 perc 5 másodperc

második

Wetzka Ede... **Puch** -on 7 perc 10 mperca

harmadik

Kategória: 1-5 literes cilindertartályú motorok:

Hilscher

Puch győztes

Slevogt mérnök **Puch** -on 8 perc 38 mperc

második

Belletz igazgató **Puch** -on 8 p. 46¹/₂ mperc

harmadik

Pritel... **Puch** -on 9 perc 27¹/₂ másodperc

negyedik

Kategória: 4 liter cilindertartályú:

Wetzka József

Puch győztes

5 perc 58¹/₂ másodpercnyi fenomenális időben, melylyel a két következő erősebb kategóriát legyőzi. Az eredménynek így szeriája eddig egyáltalában még nem értett el és nem is fog oly gyorsan ismétlődni.

II Puch startolt — **II Puch győzött**

Biederberg-verseny Hannoverben:

Puch első és második

A világhírű ITALIA- és MARTINI-automobillal vezérlő viselősége:

Puch Márton

Budapest, VII., Erzsébet-körút 48. sz.

SPORT:

Az olympiai regatta.

Budapest, július 25.

A Stadionban rendezett versenyek után Henleybe terelődik át az olympiai játékok színtere. A nagy regatta kerül sorra, melyet egész Anglia feszült figyelemmel vár.

A négy versenyszámra beérkezett nevezéseket következőkben adjuk:

Skiff (egyes): Killer és Leviczky (magyar), Giabatti és Bramiatti (olasz), Gara (német), Hermans (belga), Bowler és Scholles (canadai), Pott (holland), Cullock és Blackstaffe (angol). E verseny favoritja Blackstaffe, ki aligha talál leverőre.

Pair-oar (kettős): Lario-Club (olasz), Berliner R. C., Canada és két angol csapat.

Négyes verseny: Az angol Leander és Magdalen College Oxford csapatai, továbbá egy belga, canadai, holland és olasz csapat.

Nyolczas: Pannonia E. C. (magyar), Argonaut R. C. (canadai), Royal de Gand (belga), R. C. Canottieri de Rome és Canottieri Lario „Como” (olasz), Norwegian Rowing C. (norvég), Cambridge University B. C. és Leander C. (angol). Legnagyobb érdeklődéssel a nyolczas verseny mérkőzéseit várjuk. A Pannonok molsai szép gőzelve után oly hírnévre tettek szert, hogy az angolok talán még jobban félnek tőlük, mint a belgáktól, akik a Henley regattán már kétszer győztek Anglia legjobbjai fölött.

Az olympiai regatta előkészületei nagyban foglalkoztatják az angolokat, kik azt akarják, hogy mindazok, kik oda kimennek, egy soha el nem muló kedves emlékekkel térjenek vissza. Henley polgármestere elnökléte alatt működő bizottság legutóbbi bizottsági ülésén bejelentették, hogy a Henleyben rendezett ünnepélyek költségeire eddig 930 font fizetett be. Az előirányzott 1200 fonthoz még hiányzó összeget Henley és környékének városai: Berck, Buchs és Oxfordshire fogják megszavazni, hogy mindaz, mit a csapatok, azok kísérői és Henley látogatói számára terveztek, meg is valósuljon. A regatta utolsó napján a walesi herceg is meg fog jelenni, aki a serleget és érmekeket a győzteseknek személyesen fogja átvenni. A bizottság indítványára azt is elhatározták, hogy a verseny minden résztvevőjének egy kis ezüst evezőt adományozzanak, melybe bevésik „Olympia Regatta, Henley 1908.”

Ma délelőtt Henley város fogadási napjával vette kezdetét az ünnepélyek sorozata, melyet naponta követnek a különféle Garden-partik, hangversenyek és végül július 30-án Henley városának a versenyzők tiszteletére rendezendő nagy estélye, melyre a kormány, a parlament tagjai is mind hivatalosak az angol közélet kitűnőségeivel s az összes angol evezős egyetek elnökségei.

Az olympiai regatta zsűriájában csakis angolok vesznek részt, éppen úgy, mint a többi sportágakban, kivéve, ha a verseny zsűrije valamely nagyteljesítményű sportsman oda meghív. A hivatalos zsűrin és funkcionáriusokon kívül egy ugynevezett tiszteletbeli bizottság (Hon. committee) is van, melyben külföldi delegátusok is foglalnak helyet. E bizottság magyar tagjai dr. Perger Ferenc és dr. Záborszky István, kik Henleybe már el is utaztak. Muzsa Gyula orsz. képviselő, a magyar olympiai csoport elnöke és Lauber Dezső titkár minden tiszteletbeli zsűriben helyet foglalnak.

Kottingbrunni versenyek.

— Negyedik nap. —

A negyedik nap óriási meglepetéssel kezdődött, amennyiben az első futamban Fokos győzelmére a totalizateur 10:453-as kvótát fizetett, míg a favorit Kaiseruhlan csak harmadik lett. A nap főszámát képező Triestingi-díjat a favorit Faragó könnyen nyerte Bisamberg ellen, harmadik Cromdale. A másik érdekesebb futamot, a Gátverseny-handicap-ot, melyben urlovasok lovagoltak, Curry nyerte meg Zangen Máriával nyergében erős küzdelem után Edömér ellen. A Kétévesek versenyét pedig a multkor gyengén fu-

tott Einsiedler nyerte, megelőzve Rapsberryt, melyet harmadiknak Folyta követett. Az egyes futamokban egyébként favoritok és outsiders felváltva győztek. Részletes eredmény a következő:

I. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Egyedi L. Fokos 52¹/₂ kg. (Pusztér). 2. Hg. Pálffy M. Gravosa 54¹/₂ kg. (Carslake). 3. Mautner V. Kaiseruhlan 56 kg. (Birkenruth). Futottak még: Titok (Aylin), Pinzgau (Blades), Gallardin (Taral), Blue Peter (Krouzil), Frania (Vajda). Könnyen ötödik helyen nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:453, 20:75, 39, 31.

II. Gátverseny handicap. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Mautner V. Curry 71 kg. (Zangen M.). 2. Goldschmidt K. Edömér 60 kg. (Tulajdonos). 3. Mattausch H. Péda 73 kg. (Stärz). Futottak még: Comme qui dirait (Czárán Z.), Ilfracombe (Krause). Erős küzdelem után fejhosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Totfl.: 10:43, 20:40, 83.

III. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gr. Trauttmansdorff Einsiedler 55 kg. (Krouzil). 2. Dreher A. Rasperry (Aylin). 3. Báro Springer Folyta (Taral). Futott még: Radegast (Birkenruth). Igen könnyen három hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:56, 20:55, 43.

IV. Triesting díj. Díj 5000 korona. Táv 1400 méter. 1. Egyedi L. Faragó 63 kg. (Taral). 2. Mr. F. Milne Bisamberg 57 kg. (Gulyás). 3. Dreher A. Cromdale 49¹/₂ kg. (Vivian). Futottak még: Bluetie (Fries), Midshipman (Blades), Lorenda (Krouzil), Simeon (Birkenruth), Blizzard (Pretzner), Galore (Dyk). Könnyen egy és fél hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:27, 20:33, 107, 48.

V. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1200 méter. 1. Mattausch H. Pallikám 52 kg. (Pratt). 2. Capt. Don Ito 59 kg. (Tausz). 3. Mr. F. Milne Lanzendorf (49¹/₂ kg. (Pulal). Futott még: Gyufa (Pusztér.) Könnyen négy hosszal nyerve, holversenyben második. — Tot.: 10:19. Helyre: 20:19, 19 és 21.

VI. Nyeretlen háromévesek gátversenye. Díj 3000 korona. távolság 2400 méter. 1. Dreher A. Tina 65 kg. (Aylin). 2. Egyedi L. Ma se 46 kg. (Paul). 3. Mr. Lincoln Saba 52 kg. (Miles). Futottak még: Monferina (Taral), Armida (Birkenruth), Sisa Pista (Heidt), Patient (Gulyás), Lobar (Seiler). Könnyen két és fél hosszal nyerve, három hosszal harmadik. — Tot.: 10:30. Helyre: 20:47 és 51.

VII. Kétévesek eladó handicapja. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. 1. Gr. Sigray A. Haxy 49 kg. (Vivian). 2. Egyedi L. Ma se 46 kg. (Paul). 3. Mr. Lincoln Saba 52 kg. (Miles). Futottak még: Monferina (Taral), Armida (Birkenruth), Sisa Pista (Heidt), Patient (Gulyás), Lobar (Seiler). Könnyen két és fél hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:29. Helyre 20:32, 46 és 44.

A Császár-díj.

— Ötödik nap. —

A kottingbrunni versenyek holnapi, ötödik napján a meeting legjobban dotált futama, a 40.000 koronás Császár-díj kerül dűlőre, melyet az idén különösen érdekessé tesz az a körülmény, hogy legjobb stayerekkel a németek egyik kiváló négyévese is felveszi a küzdelmet. A holnapi Császár-díjban, melyet az előbbi években Kottingbrunni díj elnevezés alatt futottak, csak kis mezőny, alig 4-5 ló fog starthoz állani, miután legjobb idősebb lovunk, Rother Stadl indulása következtében istállótulajdonosaink nem akarják lovaikat hiába fárasztani. A valószínű indulók a következők:

Rother Stadl	lov.	Janek
Morpeth*	„	Carslake
Matschaker	„	Taral
Delphin	„	Bullock
Galantuomo	„	Birkenruth

Ezek közül messze kimagaslik Rother Stadl, mely most kondíciója tetőpontján áll. Báro Rothschild pompás ménje az idén hatszor indult és e hat verseny közül ötször fényesen győzött, míg a Király-díjban 66 kiló abszolút magas teher alatt Peregrin és Fantome mögött a harmadik helyen végzett. Ennél fogva semmi okunk sincs arra, hogy győzelmében kételkedjünk és így az első helyre

Rother Stadl-t

jelöljük, utána pedig Morpeth és Delphin között várunk érdekes küzdelmet.

A többi futamok közül a Badeni handicap — melyben urlovasok szállnak nyeregbe — érdemes még a megemlítésre, melyben mi Andalgó győzelmét várjuk Trust előtt.

Jelöljünk:

- I. Maillart — Pinzgau
- II. Andalgó — Trust
- III. Faragó — Mattausch ist.
- IV. Rother Stadl — Morpeth
- V. Szomszéd — Alabárd

(1) Au

jeli órákban magyar harma d 400 méter gyar stafi lott s bár szerencsés kény Nem mérkőzés Amerika verte Ang rálné sze eddig ny (aranyérem), e

(2) A

Testgyakor tartja siké obólben, MTK tagj vezés érk upestiek zel 40 ne (invitation) tereket hiv Scholcz, F UE), Gőz, tagjait, ak senyek vé és a BAK gramm m Erzsébet

(3) Nag

után négy pályán az seny. Az a ben megn ébredését let rendezé ságának k érdekes és A rendező tés nélkül tása kötele zónségeit e jóval a ver többször e

Lawn

Angol és mag Hitelesített Fajjal és s zökbe való a magnesium

VERTÉSZ

TÖ

§ Relu

lalkoztak amelynek ungvári or vosi bizony alakult szé család fizle szék feljel hamítás adásának járást dr. K ián a kass megszült

§ Gyilk

hó 5-én v zenész nya aki nyomb tént, hogy rálné-uti k óra ideje e éppen arra a korcsmáb Ez végre n utczán azo és a karját az őrszoba ajtájához é len kirántot szerencsétl dett. Medv ték. A kir. tot, amelyt dolja.

VI. Perchance—Off
VII. Gekrönt—Bouquet

() Atlétánk utolsó szereplése Londonban. Késő éjjeli órákban kapjuk a hírt, hogy az utolsó napon a magyar futóstafféta Amerika és Németország után harmadik lett. A staféta kétszer 200 méteres, 400 méteres és 800 méteres futásokból állott. A magyar staféta Simon—Bodor—Nagy—Wiesnerből állott s bár minden esély nélkül ment ki, a sorsolás szerencséje mégis egy harmadik helyhez juttatta, miként Németországot egy másodikhoz, mert az előmérkőzések során éppen a két legerősebb staféta, Amerika és Anglia kerültek össze s Amerika így kiverte Angliát. Ma délután Alexandra angol királyné személyesen osztotta ki a díjakat. A magyarok eddig nyertek: három világbajnokságot (aranyérem), öt második helyet (ezüstérem), egy harmadik helyet (bronzérem).

() A M. T. K. upesti uszóversenye. A Magyar Testgyakorlók Köre vasárnap délután négy órakor tartja sikeresnek ígérkező uszóversenyét az upesti öbölben, amelyre nagyszámu nevezés érkezett. Az MTK tagjainak fentartott hat versenyszámra 90 nevezés érkezett, köztük a staféta handicapre 6. Az upestiek részére fentartott négy versenyszámra közel 40 nevezés érkezett. A meghívottak versenyére (invitation race) a MTK vezetője a következő sprintereket hívta meg: Hégnér, Ádám, Apor, Rémi (MUE), Scholcz, Perber, Sarlós, Bodó (BAK), Budai (Balaton UE), Göz, Donáth (MAFC) és Pois, Zsoldos (OTE) tagjait, akikhez a MTK sprinterei is társulnak. A versenyek végén vízpoló-mérkőzés lesz a MUE bajnoki és a BAK csapata között. Belépésre az 50 filléres program megváltása jogosít. Közlekedés az Upest—Erzsébet királyné-uti kocsin.

() Nagy sportesemény. E hó 26-án vasárnap délután négy órakor fog lezajlani a millenáris versenypályán az első nagyszabású motor- és kerékpárverseny. Az a lázas érdeklődés, mely a közönség körében megnyilvánul, a motor- és kerékpársport újabbredését jelenti. A versenyt a Kondor kerékpár-egylet rendezi s a rendezőbizottság fáradságtalan munkásságának köszönhető, hogy a főváros közönsége ily érdekes és izgalmas versenyekben gyönyörködhetik. A rendezőség által kiadott szabadjegyek minden fizetés nélkül érvényesek, csupán a program megváltása kötelező. A rendezőség szükségesnek látja a közönséget ez uton is figyelmeztetni, hogy a nézőtereket jóval a verseny kezdete előtt foglalják el, hogy a már többször előfordult tolongás elkerülhető legyen.

Lawn-tennis. Football. Diabolo

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Hitelesített athlétikai sportcikkok. Tornaszettek. Dózó övek. Fagyalt és szodagok. Hinta és nyugvóórák. Nyaratokba és fűre dőbörbe való szőkegletti cikkek és szórakoztató játékok. Lampion magnesium táklya. Tombola. Árjegyzék ingyen

VERTÉSZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

TÖRVÉNYSZÉK

§ Rehabilitált orvos. Két évvel ezelőtt sokat foglalkoztak egy ungvári biztosítási család ügyével, amelynek egyik szereplőjét, dr. Kemény Zsigmond ungvári orvost azzal vádolták meg, hogy hamis orvosi bizonyítvány kiállításával, egy erre a célra alakult szövetkezetnek lehetővé teszi a biztosítási család fizetési üzését. A beregszász kir. törvényszék fellejtésében következtében család, magánokirat-hamisítás büntette és hamis orvosi bizonyítvány kiadásának vétsége miatt megindította a bünvádi eljárást dr. Kemény ellen. A lefolytatott vizsgálat alapján a kassai ítélőtábla vádpanca jogerős végzéssel megszüntette a bünvádi eljárást.

§ Gyllkos zenész. Emlékezetes még, hogy a mult hó 5-én virradatkor Medve Imre, egy kis püpos zenész nyakszirtén szurta Szücs III. József rendőrt, aki nyomban a helyszínen meghalt. Az eset úgy történt, hogy a muzsikus éjfélig ült egy Erzsébet királyné-uti kurtakorecsmában és idogált. Amikor a záróra ideje elérkezett, Szücs III. József rendőr, aki éppen arra cirkált, a vendéglős felhívására bement a korecsmába és távozásra szólította fel a kis zenészt. Ez végre nagy nehezen felzihelődött és elindult. Az utcán azonban szóváltásba keveredett a rendőrrel és a karját is megfogta. A rendőr ellökte magától és az őrszoba irányába tuskolta. Amikor az őrszoba ajtajához ért, a kis püpos zenész a zsebéből hirtelen kirántotta a kését és a rendőr nyakába szurta. A szerencsétlen rendőr néhány perc múlva kiszvenvedt. Medve Imre elfutott, de mihamar kézrekerítették. A kir. ügyészség most adta be ellene a vádiratot, amelyben szándékos emberölés büntetével vádolja.

§ Érdekes válópör. Báró Liebenberg Gyula Viktor neje, szül. Sulzer Mária nemrégiben válókeresetet indított férje ellen. Az eljárás folyamán a báróné jogtanácsosa, dr. Taub Armin budapesti ügyvéd kiderítette, hogy báró Liebenberg Gyula Viktor, az annak idején indigenátust és magyar bárói méltóságot nyert Liebenberg Károly Józsefnek egyenes leszármazottja, magyar állampolgár. Ezt a m. kir. belügyminiszter elismervén, a m. kir. igazságügyminiszter a válópör tárgyalására a budapesti kir. törvényszéket delegálta, amely ma, a Londonban kötött házasságot, a férj részéről fennforgó hitlen elhagyás okából felbontotta. Liebenberg bárónének megengedte a bíróság, hogy férje nevét továbbra is viselhesse.

§ Itélet a pénzhamisítók bünpörében. Nyolcz napig tartó tárgyalás után ma délben hirdette ki Szepesy bíró a törvényszék itéletét annak a huszonhéttagu pénzhamisító szövetségnek a bünpörében, amely Halas és Kiskörös környékét ezerszáma árasztotta el hamis huszkoronás bankjegyekkel. Csipay Mihályt, a szövetkezet szervezőjét, aki közel egy negyed millió értékű földbirtok tulajdonosa, továbbá a bankjegyek készítőit: Horváth Pál fényképész és Timó Máté festőt a bíróság 6—6 évi fegyházzal sújtotta. Csabay István, Tompai Tóth István, Szakáll Sándor és Bodollai József 5—5 évi fegyházat, Kürthy István, Darányi István, Kurucz István és Pusztai Lajos 2—2 évi börtönt kaptak. A többiek büntetése egy hó és másfél év között váltakozik. Kettőt, nevezetesen Fejes Józsefet és Szemző Andrást — dr. Ács Bódog védelme után — a bíróság felmentett. Az elítéltek felebbezték.

§ Szabadlára helyezés. Marton József volt konyakgyárost öt rendbéli uzsora vétsége miatt nemrégiben letartóztatták. Időközben Marton családja kiegészített a panaszosokkal, akik kijelentették, hogy nem kívánják a terhelt megbüntetését. Azonban, hivatalból üldözendő cselekményről lévén szó, az eljárás tovább folyik; Martont azonban ideiglenesen szabadlára helyezték.

§ Vltás ékszerék. Még tavaly júliusban történt, hogy Lütte Ernő nürnbergi színész, aki bizalmába férközött Herzl bécsi ékszer-kereskedőnek, ettől egymillió korona értékű ékszer kapott bizományba s azzal megszökött. Az ékszerék egyrésze megkerült, mert a színész egyes barátainál helyezte el őrizetbe, a többi Nürnbergben megtalálták Wilberthau ékszerkereskedőnél s mikor a bécsi czég megindította az eljárást, a nürnbergi kereskedőnél lefoglalták az ékszeréket és a királyi banknál helyezték letétbe. Egy év óta huzódik a pör a nürnbergi törvényszék előtt, amely ma mondott itéletet. Elismerte a bécsi czég követelésének jogos voltát és elrendelte, hogy a nürnbergi királyi banknál letétben lévő 300.000 koronát erő ékszeréket adják ki a bécsi czégnek.

§ Ásványvizhamisítók. A megszökött Herczeg testvérek szabadságtéri ásványvizkereskedők ellen újabb feljelentés érkezett minap a büntető járásbíróshoz. Herczegéről kiderült, hogy pinczejükben hamisítottak ásványvizet s a büntügyi zárlat fogantatása alkalmával több ezer hamisított üveget, önkupakot és dugót találtak. Találtak ott ezrekre menő Parádi viz kupakot is, amiből következik, hogy Herczeg Márton és Herczeg Antal cégtulajdonosok parádi vizet hamisítottak és forgalomba hoztak. Gróf Károlyi Mihály nagybírtokos, a parádi-forrás tulajdonosa megbízásából dr. Spett Ferencz ügyvéd most feljelentésében kéri a bíróságot, hogy a magyar ásványviz jó hírneve érdekében a hamisításokat foglalják le, kobozzák el s illetőleg adják neki ki. Együttal kéri, hogy a hamisító ásványviz-kereskedők ellen indítsák meg a kihágási eljárást és a hamisítókat szigoruan büntessék meg. A büntető járásbíróshoz le is foglalta a hamis kupakokat.

EGYESÜLETEK.

(—) DMKE. közgyűlése. A József főherceg védnöksége és gróf Apponyi Albert kultuszminiszter, továbbá Rákosi Jenő és Herczeg Ferencz elnöksége alatt álló Délmagyarországi Magyar Közmuvelődési Egyesület, mely alapszabályszerű működési körébe vonta Békésvármegyét is, hogy e vármegyében is megkezdhesse kulturális, gazdasági és szociális tevékenységét, vármegyei jellegű D. M. K. E.-fiók felállítását határozta el. E fiók szervezési munkálatai eredményesen befejeztetvén, a D. M. K. E.-fiók szervező-bizottsága folyó évi augusztus másodikán délután három órakor a békéscsabai városháza közgyűlési termében alakuló közgyűlést tart.

(—) A Nőtisztviselők Országos Egyesülete vasárnap, e hó huszonhatodikán kirándulást rendez. Utirány: Hűvösvölgy — Mária-Remete — Kálvária — Solymár. Találkozás reggel nyolcz órakor az egyesületben, vagy kilencz órakor a hűvösvölgyi villamos végállomásán

Fodrászoknál az urak

miért követelik, hogy borotválkozás után valódi DIANA-SÓSBORSZESZ-szel fecskendezzék arcukat, vagy fejbőrüket bedörzsölgjék, vagy hajukat megnedvesítsék?

1. Mert mindenkinek többé-kevésbbé ég az arca a borotválkozástól, ami rögtön elmulik, sőt lehüti a tűzességét a bőrnek, ha borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel bespricceltetjük.
2. Mert nagyon gyakori, hogy borbélyoknál bőrbetegséget kapunk, ami teljesen ki van zárva, ha borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel fecskendeztetjük arcunkat.
3. Mert nem kaphat senki pattanást, ha arcát vagy nyakát borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel befecskendeztetjük.
4. Mert hajhullása vagy korpa képződése nem lesz, ha fodrásza Diana-sósborszeszt használ.
5. Mert a haj őszülése megakadályozható, ha Diana-sósborszesz-szel dörzsöli haját.
6. Mert kopaszfejű egyéneknek is erősíti hathatósan a fejbőrt és roppant kellemesen hűsíti az egész fejet, miáltal az embert frissíti.
7. Mert meleg napokon a Diana-sósborszesz fejbédörzölés új munkakedvet önt a kifáradt egyéneknek.

A Dianarsósborszesz bevásárlásánál csak arra kell vigyázni, hogy minden üveg sárga burkolatu papírban van forgalomban, amely papíron kívül látható már e két szó:

DIANA-sósborszesz.

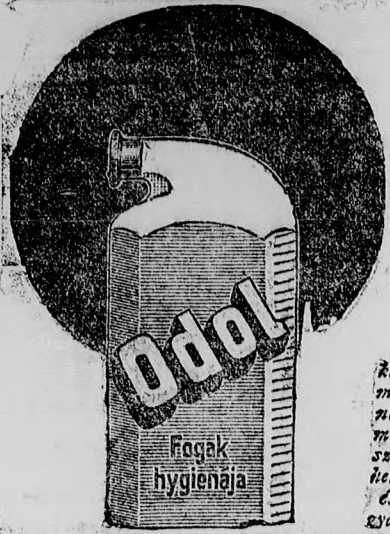
Postán szétküldi az egyedüli készítő:

Erényi Béla

DIANA-gyógyszertára

Budapest Károly-körut 5. sz.

Egy eredeti üveg ára 20 k.

Asi az Ódoló
következőt
mindennap has-
ználja, az a tudó-
mány mai állása
szerint a képez-
tést legjobban fog-
ja és szárápótlást
szakorolja.

KÖZGAZDASÁG.

Az ipartörvény reformja.

— Az új ipartörvény második része. — A sztrájkjog szabályozása. —

Budapest, július 25.

Annak a hatalmas, ipari és közgazdasági életünkben korszakot alkotó műnek, amelynek megalkotását az ország iparossága immár évek hosszú sora óta oly nehezen várta, ma jelent meg a második és befejező része. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter ma tette közzé Sztérényi József államtitkár nagy koncepciójú tervezetének, az ipartörvény reformjának második részét, mely egyszerűsödött az egész mű legfontosabb fejezeteit foglalja magában. Ebben a részben foglalkozik a tervezet ipari életünk legveszedelmesebb átkával, a sztrájkjog ügyével s általában az ipari és kereskedelmi szervezkedés jogával. A mű évek hosszú során át gyűjtött adatok alapján készült, s oly hatalmas gondolkodó fő terméke, mint Sztérényi József: így első pillanatra szinte lehetetlen mélyébe hatolni. De az már az első pillanatra is kétségtelen, hogy ezzel a munkájával Sztérényi alapvető munkát végzett s új korszakot nyitott meg ipari életünk számára.

Bizonyos, hogy a kis- és nagyipari érdekeltsegeknek, nem kevésbé a munkásság csoportjainak lehetnek olyan kívánságai, amelyek a törvénytervezetben esetleg nem jutottak kifejezésre: mindez azonban mit sem von le a reformmunka értékéből. Hiszen magának a törvényjavaslat megalkotójának is az a kifejezett intenciója, hogy az érdekeltség kívánalmaira és a kritika lehetőségig érvényesülhessen a végleges szövegezésnél. A törvényjavaslat végleges szövege csak az érdekeltk hozzászólása után fog megállapítani, mire nézve illetékes helyen szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy sem a miniszter, sem a javaslat szerzője, az államtitkár a javaslat egyetlen rendelkezésével szemben sem zárkózik el a kritika és az érdekeltég indokolt javaslatai elől.

Ami magát a tervezetet illeti, a most közzétett második rész első XXIX. fejezete

a sztrájk-ügy

Kérdéseivel foglalkozik. Alapelve, melyet a javaslat általában érvényesít, az, hogy a gazdasági tényezők szervezkedése a mai bonyolult gazdasági és társadalmi életviszonyoknak természetes folyománya, melyet addig, amíg az a közérdeket nem sérti és a jogrend határait között marad, akadályozni, vagy joghátrányokkal sújtani nem lehet. Ezért a törvényjavaslat a munkabeszüntetések és munkáskizárások létesítésére, terjesztésére, vagy foganatosítására irányuló megállapodásokat és egyezményeket, ha azok a törvénybe, illetve a törvényes szabályokba vagy a jó erkölcsökbe nem ütköznek, magánjogilag joghatályosnak ismeri el. Ezzel szemben tiltja a munkabeszüntetések és munkáskizárásokat az olyan üzemekben, ahol a munka abban hagyása lényeges közérdeket sért; ezek az üzemek a közvilágítási és vízvezetési, folyam- és tengerhajózási, ugyancsak

átkelelési (kőmp) üzemek, a közoktatás és a hivatásos tűzoltói szolgálat, vagyis a lehető legszűkebb keret, mely kizárólag a közérdek szempontjából indul ki. A géperejű közforgalmu vasuti üzemek ebben a tekintetben a törvényjavaslat szerint továbbra is az 1907. évi XLIX. t.-cz. hatálya alatt maradnak.

Ugyancsak tilosak a törvényjavaslat szerint azok a munkabeszüntetések és kizárások, amelyeknek a célja a munkaadókát illetve az alkalmazottakat a fennálló törvényes rendelkezésekbe ütköző feltételek megállapítására vagy elfogadására kötelezni, vagy a munkaadókát, illetve az alkalmazottakat törvényileg biztosított egyesülési szabadságát korlátozni, a munkaadókát, illetve az alkalmazottakat oly kötelezettségek megállapítására kényszeríteni, mely kötelezettségek teljesítésére a munkaadó, vagy az alkalmazott törvény alapján hatósági uton rászorítható; a munkaadót az alkalmazott és az alkalmazottat a munkaadó megválasztásának jogában és a munkaszabadságában akadályozni vagy korlátozni; a munkát a szerződés megszűnésével, illetve a felmondási idő betartása nélkül az állami posta- és távirada-üzemknél alkalmazottakkal s általában oly alkalmazottakkal abba hagyatni, illetve oly alkalmazottakat kizárni, akiknek munkaviszonya szerződés szerint nyolcz napnál nem hosszabb felmondási idővel és egyszerre megszüntethető, vagy nyolcz napnál nem hosszabb idő alatt felmondás nélkül is megszűnik.

Tilos a törvényjavaslat szerint minden olyan megállapodás és egyezmény is, mely szerint a megállapodásban résztvevő munkaadó bizonyos egyéneket egyáltalán nem, vagy bizonyos ideig nem alkalmaz, illetve mely szerint a megállapodásban résztvevő alkalmazottak valakinek ipari munkát nem szolgáltatnak, kivéve, ha az ilyen megállapodás vagy egyezmény csak a munkabeszüntetés, vagy kizárás tartamára szorítkozik. A munkabeszüntetésnek vagy kizárásnak a szerződés megszűnésével való foganatosítását abban az esetben szintén tiltja a törvényjavaslat, ha az a szerződő félnek a másik szerződő fél kezelésére, megmunkálására, gondozására, vagy felelősségére bízott ingó vagy ingatlan vagyont megsemmisültségre, vagy lényeges megrongálásra vagy a szerződés megszűnésére való tekintet nélkül bárkinek életét vagy testi épségét veszélynek teszi ki. Végül a munkabeszüntetésekben való részvételből teljesen kizárja a törvényjavaslat az iparos- (kereskedő) tanulókat s ezzel szemben egyszerűsödött kivonja őket a többi alkalmazottat érő kizárás hatálya alól. A törvényjavaslat a tilos megállapodások és egyezmények létesítésére, terjesztésére és foganatosítására való felhívást, az azokban való részvételt és az azokhoz való csatlakozást is tiltja. Ugyancsak tiltja a törvényjavaslat minden oly eszköznek vagy eljárásnak alkalmazását, mely a munkafeltételek megállapításával kapcsolatosan a munkaadókát vagy az alkalmazottakat szabad akarattal törvényeszerű érvényesítésében korlátozni alkalmas, vagy a felek bármelyikére kényszerít jelentene.

Az e tilalmak ellen vétők az ezért a törvényjavaslat alapján kiszabandó büntetésen felül az okozott kárt megtéríteni tartoznak. A törvényjavaslat első fejezetének ismertetett rendelkezései ki akarják küszöbölni a munkaadó és munkások gazdasági viszonyából azokat a hatalmi eszközöket, amelyek az egyéni jog felett álló köz- és gazdasági érdekek, valamint a jogrend szempontjából meg nem engedhetők.

A törvényjavaslat következő XXX-ik fejezete a törvényileg nem tiltott munkabeszüntetések és munkáskizárások eseteire nézve a

békeltető és választott bíróság

eljárását szabályozza. E fejezetnek az alapelve az, hogy a törvényileg el nem tiltható munkabeszüntetések és munkáskizárások káros hatásaival szemben az állam gazdasági érdekeit, de az érdekelt feleket is, gyors és hathatós békeltetői eljárással kell védeni. Ezért a törvényjavaslat XXX. fejezete a munkaadókát és a munkásokat a munkabeszüntetés vagy munkáskizárás kimondása, illetve foganatosítása előtt, vagy az annak foganatosításától számított legkésőbb 48 óra alatt, kölcsönös tárgyalások után és ha ezek sikerre nem vezetnek, a békeltető bíróság előtt a békés megegyezés megkísérlésére kötelezi. Azokat a munkaadókát és alkalmazottakat, kik a békeltetői eljárást nem hajlandók igénybe venni, a törvényjavaslat több joghátránnyal sújtja, nevezetesen kimondja, hogy teljesítési mulasztások vagy késedelmük mentsegeül a munkabeszüntetésre, vagy kizárásra nem hivatkozhatnak; a másik fél szerződésére alapítható követelésüket sem kereset, sem kifogás után nem érvényesíthetik; a munkaközvetítő intézet működését az alkalmazottak elhelyezéséig, illetve a munkaadó üzemében beállott hiány pótlásáig igénybe nem vehetik, végül a törvény szerint alakított egyesületektől a munkabeszüntetés vagy munkáskizárás tartama alatt segélyt nem nyerhetnek.

A tervezet következő XXXI. fejezete a

döntőbírói eljárás

módozatát tárgyalja. A döntőbírói igénybevitelét a géperejű közuti vasuti vállalatokban, továbbá azokban az üzemekben, amelyekben a XXIX. fejezet szerint a munkát összebeszélés alapján beszüntetni, vagy a munkásokat kizárni tilos, a munkaadó és az alkalmazottak vagy azok egy, része közt támadt vitás ügyben a felekre nézve, amennyiben egymás közt megegyezni nem tudnak, kötelezővé teszi. A döntő bírói eljárás kötelező a felekre, ha a vitás kivánságot vagy ajánlatot az említett vállalatok valamelyikében foglalkoztatott összes alkalmazottaknak legalább fele, vagy illető vállalat bizonyos üzletágához, vagy szakmájához tartozó alkalmazottaknak legalább egyharmadrésze terjesztette elő. A döntő bíróságok a kir. ítélőtábla helyén, a kir. ítélőtábla területére kiterjedő hatáskörrel szervezettek. A döntő bíróság minden esetben hét tagu tanácsban itél.

A XXXII. fejezet az ipari szervezetek közül a

kötelező testületi szervezés

ügyét szabályozza. E testületek a törvényjavaslat szerint háromfélék, ugymint ipartestületek, kereskedelmi testületek és vegyes testületek. A törvény rendelkezései alá eső iparosoknak, kereskedőknek e testületek kötelezővé kell tartozniuk. Ipartestületet és kereskedelmi testületet minden törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú város, ugyancsak minden járás területén kell alakítani. Ha valamely rendezett tanácsú város, vagy járás területén az iparosok, vagy kereskedők létszámának elégtelensége miatt nem lehetne életképes ipartestület, vagy kereskedelmi testületet alakítani, a kereskedelemügyi miniszter elrendelheti, hogy a rendezett tanácsú városra és járásra vagy két, vagy több egy vármegyei törvényhatóság területén lévő járás területére közös ipartestület, vagy kereskedelmi testület, vagy az iparosok és kereskedők számára vegyes ipari és kereskedelmi testület alakíttassék. Ipartestület, kereskedelmi testület, illetve vegyes ipartestület létesítése céljából egy-egy község iparosai és kereskedői, vagy ugyanazon vármegyei törvényhatóság területén lévő több szomszédos község iparosai és kereskedői is egyesülhetnek, feltéve, hogy az ipartestület és kereskedelmi testület létesítéséhez száznál többen, vegyes testület létesítéséhez pedig legalább százötvenen vannak, az érdekelteknek kétharmada a testület létesítését kívánja, az így alakítani kívánt testület a járási testület fennállását nem veszélyezteti s tagjainak hozzájárulási képessége a testület eredményes működését biztosítja.

A XXXIII-ik fejezet az

ipari nyilvántartás

ügyeivel foglalkozik, míg a XXXIV. fejezet

az ipari és kereskedelmi egyesületek

jogkörét szabályozza. Kimondja, hogy 16 éven aluli munkások nem alkothatnak egyesületet s azoknak tagjai nem lehetnek. Egyaránt hatáskörrel bízik a törvényjavaslat egy a munkaadókát, mint az alkalmazottaknak egyesülési szabadságát, gondoskodni másrészt arról is, hogy az egyesületek törvényeszerű céljaik keretén túl ne lépjenek, nevezetesen tagjaik gazdasági érdekeinek védelmében, szakképzettségük és művelődésük előmozdításán, valamint segítségükön kívül más feladatokra tevékenységüket ki ne terjeszthessék és tagjaikat polgári és politikai jogaik gyakorlásában ne korlátozhatják. Részletesen foglalkozik a törvényjavaslat az egyesületeknek azzal a jogával, hogy tagjaik nevében, illetőleg azok részére a munka általános feltételei iránt szerződhetnek. Ily szerződés csak közgyűlési határozat alapján és csak úgy köthető, ha a közgyűlésen a közgyűlés tagjainak legalább fele jelen van és a jelen levő tagoknak legalább kétharmada a kötéendő szerződéshez hozzájárul. Viszont azonban megadja a törvényjavaslat az egyesületeknek azokat az eszközöket, melyekkel tagjai az általa így kötött szerződés rendelkezéseinek betartására kötelezheti, ami annál indokoltabb, mert az egyesület az általa kötött szerződésből kifolyólag tagjai ellen támasztott pénzületi követelésért egyetemlegesen szavatol, amely szavatosságnak a javaslat azzal a rendelkezéssel a nagyobb nyomtérrel, hogy az egyesület vagyontól csak belföldön tarthatja.

A szerződési rendelkezések betartásának biztosítására szolgál különben a javaslatnak az a határozománya is, melynél fogva a kereskedelemügyi miniszter a szerződés egyesületeknek kívánságára a szerződés megszűnését rendeleti uton kihágásnak minősítheti.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorbaajosok-
nak és székezőrűlésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendező hasza-
lós. A víz 46 liter-
nyel 1000 liter-
ig.

új intézmény hatá-
mány hatá-
testület ill-
adata véle-
mint ellen-
désében,
töleg iparl-
továbbá az
azokban az
zottak test-
nyát illető-
ügyelő által
és gyárvis-
zottak szá-
ményeket
tőségnek v-
tenni.

Ugyanc-
fektetett

intézménye-
delmi és ip-
lyén és az
kaskamarák
feladata a
egyesítő kö-
ügy alakul-
mel kisér-
összegyűjt-
munkaügy
kenységbe
kamarák is
kereskedmi

A XXX
fontos

ügyét tárgy-
tást tartalm

intézményét
perke-
nélkül azok
munkaadók
vagy tanvis-
megszűnés-
telezteség-
keletkező k-
nakozólag k-
folyó jogok
nyezés, jog-
más hasonló
madik szem-
amennyiben
lőleges (eső-
tartoznak;
csoportszer-
ből kifolyó-
azok a vitá-
alkalmazott
alaján a be-
zolványi díj
törvényszék
ban járásb-
ipari (keres-
náciban itél-
lehető érvén-
mazott. Oly-
gyánakérté-
felebbezés k-
lebbvitel m-
polgári per-
Végül a

a XXXIX-ik
fejezet a ha-
kezik. Ez új
sági teendő-
kon tovább-
munkasvéde-
gek látják e-
rosok és ke-
ipar-, illetve
toznak. Ugy-
táskörükbe
bíráskodást.

MO
leg-
me-
gek

Fő-szé

B

Vidéki meg-
raktárakban

A XXXV. fejezet a

munkaügyi választmány,

új intézményét alapítja meg. A munkaügyi választmány hatásköre egy-egy ipari, illetve kereskedelmi testület illetékességének területére terjed ki és feladata véleményét nyilvánítani a testületeknek, valamint ellenőrizni is a testületeket mindazokban a kérdésekben, melyekben azok az alkalmazottakat illetőleg iparhatóságként járnak; véleményt nyilvánítani továbbá az iparfelügyelőnek és más hatóságoknak azokban az ügyekben, melyekben azok az alkalmazottak testi épségét, egészségét vagy munkaviszonyát illetőleg eljárnak; közreműködni az iparfelügyelő által foganatosítandó üzlet-, műhely-, telep- és gyárvizsgálatoknál, végül ellenőrizni az alkalmazottak számára létesített segélyező és oktató intézményeket és a tapasztaltak alapján az illetékes hatóságnak véleményt nyilvánítani, illetőleg javaslatot tenni.

Ugyancsak új intézmény a XXXVI. fejezetben lefektetett

munkáskamarák

intézménye is. A törvényjavaslat ugyanis a kereskedelmi és iparkamaráknak megfelelően, azok székhelyén és azokéval azonos területi kiterjedéssel munkáskamarák létesítéséről is gondoskodik. Ezeknek feladata az, hogy párhuzamosan a munkaadókat egyesítő kereskedelmi és iparkamarákkal a munkaügyi alakulását és fejlődését körültekintően figyelemmel kísérik, az ide vonatkozó statisztikai adatokat összegyűjtik, a kereskedelemügyi miniszternek a munkaügyi általános szabályozására irányuló tevékenységében véleménynyel szolgáltatnak. A munkáskamarák is két osztályból állnak: az ipari és a kereskedelmi alkalmazottak osztályából.

A XXXVII-ik fejezet a kisiparra nézve annyira fontos

Ipari szövetkezetek

ügyét tárgyalja, míg a XXXVIII. fejezet ismét újítást tartalmaz, amennyiben rendszeresíti az

Ipari és kereskedelmi bíróságok

intézményét. E bíróságok hatáskörébe tartoznak a perkerésés tárgyának értékére való tekintet nélkül azok a magánjogi vitás kérdések, melyek a munkaadók és azok alkalmazottai közt a munka, vagy tanviszony megkezdésére, folytatására, vagy megszüntetésére, az annak tartama alatt fennálló kötelezettségek teljesítésére, az annak megszüntetéséből keletkező kártérítési, vagy más követelésekre vonatkozólag keletkeznek, még ha a munkaviszonyból folyó jogok és kötelezettségek átruházás, engedményezés, jogutódlás, egyetemleges felelősség útján és más hasonló módon munkaviszonyban nem álló harmadik személyeket illetnek is meg, vagy terhelnek, amennyiben azok törvény szerint megállapított költölgés (csőd-, váltó-, büntető- stb.) eljárás alá nem tartoznak; továbbá azok a vitás kérdések, melyek csoportoszerződésekből, illetve közös munkavállalásból kifolyólag maguk az alkalmazottak közt; végül azok a vitás kérdések, melyek a munkaadó és az alkalmazott közt az 1907. XIX. tczikk 156. szakasza alapján a betegsegélyezési járulékok és a tagsági igazolványi díjak tekintetében keletkeznek. Minden kir. törvényszék területén felállítandók, ezenkívül azonban járásbírói székelyeken is felállíthatók az ipari (kereskedelmi) bíróságok. A bíróság ötös tanácsban ítélt, a négy ülőnek közül a szakmaszerűség lehető érvényesítésével kettő munkaadó, kettő alkalmazott. Oly vitás ügyekben, melyekben a per tárgyának értéke száz koronánál nem több, a bíróság felelbevezet kizárásával határoz, más ügyekben a felelbevitel megengedhetőségére és módjára nézve a polgári perrendtartás szabályai irányadók.

Végül a

büntető határozatok

A XXXIX-ik fejezetben foglaltatnak össze, míg a XL. fejezet a hatóságok és hatósági eljárás iránt rendelkezik. Ez utóbbi fejezet szerint azokat az iparhatósági teendőket, melyek a közérdeket érintik, első fokon továbbra is a rendes közigazgatási hatóságok, a munkásvédelmi teendőket a kerületi iparfelügyelőségek látják el, míg azok a teendők, melyek az iparosok és kereskedők önkormányzatából folynak, az ipar-, illetve kereskedelmi testületek hatáskörébe tartoznak. Ugyane hatóságok látják el első fokon a hatáskörükbe tartozó teendőkkel kapcsolatos kihágási bíráskodást. Az elsőfoku közigazgatási hatóságok és

az ipari, illetve kereskedelmi testületek hatáskörébe tartozó ügyekben másodfoku hatóság az alispán, illetőleg törvényhatósági joggal felruházott városokban a városi tanács, a kerületi iparfelügyelőkhöz tartozó ügyekben az illetékes ipari főfelügyelőség. Harmadfokon végül általában a kereskedelemügyi miniszter, illetőleg kihágási ügyekben a kereskedelemügyi miniszteriumban szervezett kihágási tanács jár el, mely öt tag jelenléte mellett, akik közül egynek az illető szakmából való munkaadónak és egynek alkalmazottnak kell lennie, ülésben hozza ítéleteit.

Kossuthi Ferencz Kereskedelemügyi miniszter a törvényjavaslat itt ismertetett második és befejező részét mindazoknak a hatóságoknak és érdekképviseleti szerveknek megküldötte tanulmányozás és hozzászólás végett, amelyek a törvényjavaslat első részét annak idején megkapták, ezenkívül az egész törvényjavaslatot könyvpiacon is bocsátja és egyúttal arról is gondoskodott, hogy a törvényjavaslat német nyelvre fordítva, nemzetközi kritika tárgya is lehessen. A kereskedelemügyi miniszter e törvényjavaslat értekezleti tárgyalását az érdekeltég illetékes ténnyezővel folyó évi október havának első hetében szándékozik megkezdetni és azt folytatónlag megtartani, úgy, hogy a javaslatot még a tél folyamán a képviselőháznak benyújthassa, minthogy nagy súlyt fektet arra, hogy a hazai iparosság az általa annyira sürgetett új ipartörvényhez minél előbb hozzájuthasson.

A pénzpiacról.

Budapest, július 25.

A helyzet alig változott az elmúlt héten a világpénzpaczon. A legutolsó napokban már megindult az ultimó-reguláció munkája, minek — láthatólag — semmi nehézséggel sem kellene küzdenie, miért is igen valószínű, hogy az ultimó esendben, nyugodtan fog lefolyni. Annyi bizonyos, hogy némi élénkület hozott, ami ugyancsak ránk fér. Kissé feltűnő jelenség — mit már különben az elmúlt héten is megjegyeztünk — hogy a forgalom a pénzpiacra, de különösen a kereslet a bankokkal szemben, (kivéve a hét utolsó napját) igen szerény keretben mozgott. Okát nagyon természetesen a még mindig tartó érvényre jutó tartózkodással és a még mindig tartó általános üzemredukcióval kell magyaráznunk, megjegyezvén, hogy az optimizmus nélkül remélhető javulás ezen a téren talán már a közel jövőben is. Emellett bizonyít az élénkület és szorgoskodás a nyílt piacon már ma, öt-hat nappal az ultimó előtt. Megemlítésre méltó még az elmúlt hét eseményei között az aranyözlés kérdése, specziel az Osztrák-Magyar Banknál. Amikor megemlítettük azt, hogy a jegybanknál az év eleje óta vagy 34 millió korona arany folyt be, hangsúlyoztuk, hogy ezen összeg nem a külföldről jutott hozzánk, hanem az tisztán a belföldi forgalom kiválása. Történt ez pedig éppen a jegybank politikája folytán. Hogy a külföldről nem jutott hozzánk arany, annak az a magyarázata, hogy először a nyugoti jegybankok nagy aranygyűjtési versenyében az Osztrák-Magyar Bank, miután erre semmi oka sem volt, nem vett részt, másodsor, mert a jegybankunk éppen ezen idő alatt a kedvező pénzpiaczi helyzet kihasználására deviza-politikájával törekedett az utóbbi időben megcsappant deviza-állományát szaporítani, amit teljes mértékben el is ért. Az utolsó napokban érkezett külföldi aranyajánlatot a bank nem fogadta el, nincs azonban kizárva, hogy a közel jövőben már fog aranyat vásárolhatni. A nemzeti bankok kimutatásaiban nincs lényeges változás, de már megállapítható belőlük, hogy azok ultimó előtt vannak. A német birodalmi bank jelentése szerint az elmúlt héten számottevő visszaözlés volt, ami a bank státusát kedvezően befolyásolta. Adómentes

Bankjegytartaléka 202 millió márká. Érczkészlete, pedig 200 millió márkával nagyobb, mint az elmúlt év ugyanezen szakában volt. Az aranyának visszavándorlása Amerikából sokkal gyöngébb. Ennek azonban — tekintettel a bank egyebekben igen kedvező státusára — éppen nem kell jelentőséget tulajdonítani. Az angol bank állása július 23-án: Össztartalék 26,753.000 (—51.000). Bankjegyforgalom 29,469.000 (—1000). Bankkészlet 37,771.000 (—53.000). Váltótárca 29,331.000 (+220.000). Magánosok követelése 46,791.000 (—1,012.000). Kincstár követelése 6,497.000 (+1,172.000). Bankjegytartalék 25,109.000 (—87.000). A francia bank állása július hó 23-án: Készpénzkészlet (arany) 3.181,914.000 (+11,801.000). Készpénzkészlet (ezüst) 912,680.000 (+11,859.000). Váltótárca 737,321.000 (—32,771.000). Bankjegyforgalom 4,734,682.000 (—97,718.000). Magánszámlák 581,518.000 (+22,507.000). Kincstár követelése 222,602.000 (+77,311.000). Összes előlegek 547,398.000 (+239.000). Kamat és leszámítási jövedelem 2,735.000 (+531.000). — A bankjegyforgalom aránya a készpénzkészlethez 86.48.

A nyílt piacon, úgy Berlinben, Londonban mint Párisban alig van változás. A helyzet kedvező. Az ultimórendezés simán folyik mindenütt. Berlinben ultimópénzt 3¼—3½%-al kínálnak. A Seehandlung 3½%-al ajánl pénzt.

A magánkamatláb változatlanul 2¼%. Egyik estilap értesülése szerint a magánkamatláb ma két százalékra csökkent. Nagy csodálkozással vesszük a hirt és igen várjuk a megerősítést. Londonban a napipénz ára 1%, a magánkamatláb 1½%. Párisban a magánkamatláb nem változott. A belföldi pénzpiacra az ultimóra valamivel élénkebb a kereslet. A rendezés csaknem észrevétlenül történik. Malomváltók körülbelül 4%-al nyernek elhelyezést. A magánkamatláb 3½%.

Az Osztrák-Magyar Bank állása július 23-án: Bankjegyforgalom: 1,763,597.000 (—37,126.000). Érczkészlet 1,511,500.000 (+2,511.000). Leszámítási tárcza 440,219.000 (—4,559.000). Lombardkölcsonök 68,249.000 (—3,452.000). Adómentes bankjegytartalék 147,902.000 (+39,636.000).

Lemondások a tőzsdetanácsosságról. A budapesti áru- és értéktőzsdét nemrégiben az a veszedelem fenyegette, hogy Kornfeld Zsigmond, a tőzsde elnöke, lemond állásáról. Kornfeld Zsigmondot csak a kormányának sikerült eltéríteni szándékától, aki engedett Wekerle miniszterelnök és Kossuthi Ferencz kereskedelmi miniszter kérelmének s megmaradt állásában. A tőzsdetanácsosi választások után pedig a budapesti gabonakereskedelem egyik tagja mondott le tőzsdetanácsosi állásáról. Most pedig Herczfild Frigyes, a Schreiber D. és fiai cég főnöke mondott le a tőzsdetanácsosságról s a tőzsdét azt beszélük, hogy még két tőzsdetanácsos készül lemondani tisztségéről. Ezek a jelentések sok és különféle mende-mondákra adnak okot és különösen most, a tőzsdereform küszöbén nagyon alkalmasak arra, hogy a tőzsde jó hírnevének ártsanak. Reméljük, hogy az illetők megmondják még a dolgot.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Hitelegylete e hó 24-én tartotta félévi közgyűlését Weiss Fülöp igazgató elnöke alatt. A felolvasott jelentésből kiűnik, hogy az üzlet folytonosan fejlődik, s úgy a helyi, mint a vidéki cégek mindig fokozottabb mértékben veszik ezen hitelegyletet igénybe. A közgyűlés örömmel vette tudomásul, hogy a vezetőség utánfizetések bekövetelésétől ezuttal is eltekinthetett. A lefolyt félévben 815 darab váltó számítottatott le 3,291.447 korona 18 fillér értékben, a biztosítéki alap pedig 199,050 koronát tesz ki.

Árhanatlan a gabonatorzsdén. Ismét a Csehországból érkezett eső-hírek és a borult időjárás hatása alatt az árak csökkentek a gabonatorzsdén és az

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombírt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM

Vidéki megrendelések naponta postánutánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan báziszer mindama gyomorhajóknaál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM

Vidéki megrendelések naponta postánutánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

októberi buza 26, az októberi rozs 16, az augusztusi tengeri 22 fillért veszítettek árfolyamaikból.

Uj iparfelügyelői kerületek. A kereskedelemügyi miniszter az iparfelügyeleti szolgálatnak decentralizációja céljából Ipolyság, Veszprém, Zalaegerszeg, Dés és Nagyszében székhellyel, öt új iparfelügyelői kerületet létesített s az ipolysági kerület vezetésével Marikovszky László, a veszprémi kerület vezetésével Fischer Elemér, a zalaegerszegi kerület vezetésével Braun István, a dési kerület vezetésével Fetter Arnold és a nagyszébeni kerület vezetésével Benkovich Nándor kir. ipari segédfelügyelőt bízta meg.

Mi lesz az osztrák-magyar államvasút bányási uradalmával? Miután az osztrák kormány magához váltotta az osztrák-magyar államvasút két ausztriai fővonalát, kérdéses, mi fog történni az osztrák-magyar államvasút délvidéki, ugynevezett bányási uradalmával. Ez az uradalom, amelyen virágzó iparvállalatok létesültek, mintegy százötvenezer hold területű, amelynek jó része erdő. A legújabb és teljesen ellenőrizhetetlen híradás az, hogy az osztrák-magyar államvasút bányási uradalma a rajtalevő nagyarányú iparvállalatokkal együtt egy részvénytársaság kezébe kerül, amely jórészt osztrák tőkések által alapított. Ezt a hírt azzal a kommentárral kísérik, hogy az osztrák-magyar államvasút azért fektetett be bányási összegeket délvidéki uradalmának iparvállalataiba, hogy eme iparvállalatok jövedelmezőségét ezen nagyarányú befektetések által kisebbnek tartsa fel. Állítólag így sikerült kimutatni, hogy az uradalom 0.86 százalékos jövedelmez. Azt is tudni vélük, hogy az osztrák tőkével megalapítandó részvénytársaságnak egyrészt az volna a célja, hogy az iparvállalatokat saját kezelésében tovább vezesse, másrészt a nagyterjedelmű birtokot parcellázza. Kétségtelen, hogy az idegen pénzzel alapított részvénytársaság parcellázási terve nem volna tekintettel azokra a fontos kulturális és nemzeti szempontokra, amelyek egy oly akciózt a Délvidéken és különösen Krassó-Szörénymegyében kell, hogy irányítsanak. Bár e híradás hitelességéről nincs módunk meggyőződni, már jó levele ajánlatos figyelemmel kíséreni az osztrák-magyar államvasút bányási uradalmának megváltása, vagy eladása körül történő eseményeket, nehogy a kormánybeavatkozás későn jöjjön és a közvélemény figyelmébe olyan időpontban irányítsák erre a kérdésre, amikor a Magyarországra nézve kedvezőtlen megoldáson már változtatni nem lehet.

Pénzügyi intézkedések mozgalmá. A vidéki hitelélet vezetői között a készülő törvényhozási munkálatok és a fővárosi bankok kártelje miatt mutatkozó nyugtalanság arra indította a Magyarországi Pénzügyi Intézetek Országos Szövetsége elnökét, Mándy Lajos miniszteri tanácsost, hogy a szövetség igazgató-választmányát e hó 30-ára rendkívüli ülésre egybehozza. Az ülés tárgysorozatán a szövetség belügyein kívül az adóreform, az uzóra-törvényjavaslat, a végrehajtási novella, a homestead és a bankkارتel kérdései szerepelnek. Ugyanez az ülés fog határozni az esztergomi megyei pénzügyi intézetek kezdeményezésére sürgetett országos pénzügyi kongresszus egybehozására tárgyában is.

Egyenlenségek a rézkartelben. Az utóbbi időben a magyar és az osztrák rézkartel tagjai között ellentétek támadtak. A különbözőzetek onnan eredtek, hogy a rézkartelnek működésével különösen a kartelhez tartozó magyarországi rézművek nem voltak megelégedve. Valószínű, hogy ennek következtében a rézkartelben változások fognak bekövetkezni. Hogy az ellentétek ezzel el fognak-e simulni, azt még nem lehet tudni. Az üzletmenet javulása mindenestre nagyon elő fogja mozdítani az ellentétek elsimulását.

Sátorajuhely kölcsöne. Sátorajuhelyről jelentik: Ma városi közgyűlés volt, amelyen a pénzügyi bizottság azt a javaslatot terjesztette elő, hogy határozza el a közgyűlés három millió korona kölcsön fölvételét, amelyből új városi színházat, új városi fürdőt, polgári fiúiskolát és szegényházat építenének. A pénzügyi bizottság pártolta a 3,000,000 K kölcsön fölvételének tervét, a képviselő-testület azonban heves vita után úgy határozott, hogy a legégetőbb szükségletekre, úgymint a vízvezeték kibővítésére, csatornázásra, polgári fiúiskola és szegényház építésére egy millió korona kölcsönt vesz fel, a város többi szükséglete és a megvalósításra szükséges költségek kérdésének tanulmányozására pedig bizottságot küld ki, amely záros határidőn belül részletes tervet köteles a képviselő-testület elé terjeszteni.

Uj oláh kulturbank. Az oláhok a tanítói törvény életbeléptetése óta olyan kulturbank alapítását tervezik, amely főlegéből oláh iskolákat tartana el. A Lupta szerint a terv most a megvalósulás előtt van, de nagyon szerény mértékben. A bank alaptőkéje 300.000 korona lesz és az öt százaléknál nagyobb jövedelmet kulturcélokra fordítja. Ebből a támogatásból ugyan nem fogják az oláh közoktatást jobbra tenni, de ez is mutatja, hogy a nemzetiségek minden módot megkísérlelnek a tér-foglalásra.

A marosvásárhelyi kamara és a bankkارتel. A Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara — mint pótlólag közli velünk a kamara titkára — e hó 14-én tartott teljes ülésében foglalkozott a bankkارتellel is s így azok a támadások, amelyek egyes lapokban a kamara ellen megjelentek azért, hogy a kamara kitért a bankkارتel ügyében való állásfoglalás elől — alaptalanok.

A pozsonyi sörárpavásár. A pozsonyi sörárpavásár előkészületei serényen folynak. A rendezőbizottság a vásárrendezés teendőit az összes részletekre kiterjedőleg megállapította s a vásár határnapjára f. évi augusztus 15-ikét tűzte ki, amely napon a vásár a pozsonyi Bellevue tágas és világos helyiségeiben fog megtartatni. A vásár iránt az osztrák, a német és különösen az angol sör- és malátagyárosok és kivitel czégek körében nagy az érdeklődés. A vásár jelentőségét fokozni fogja, hogy a vásárra beküldendő legszebb árpák mintáiból megfelelő gyűjteményt fog küldeni a rendező-bizottság a f. évi berlini és londoni nemzetközi sörárpakiállításokra. A vásár tisztikara is megalakult már. Még pedig:

A vásár elnökei lettek: gróf Pálffy István díszelnök, Bartal Aurél elnök és Mezey Gyula társelnök. A rendező-bizottság tagjai: Jeszenszky Pál, az OMGE, Sendlein János és dr. Wolf Gerő, a Pozsonyi Kereskedelmi Kamara, Dombay Vilmos, vépi Vogronicz Ödön, Kachelmann Károly, Rudnyánszky János, Ordódy Lajos, Kosztolányi István a bars, Kálmán Rudolf, Váczy Ambrus a komárom-megyei, gróf Majláth Géza, Hanzély Gyula, Ruszinkó Antal, Illés Ödön, báró Buttler Ervin a nórádmegyei, Emödy József, Leidenfroszt Károly, Engel Henrik, Blum Sándor, Gosztonyi Gyula, Czobor Béla a nyitrai megyei, gróf Pálffy Béla, Gülicher Jakab, Popper Emil, Pollák Gyula és Eisler Miksa a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület, Milhofer Imre a terményértékesítő vállalat részéről. Vásárgazgatók lettek: Horváth Jenő, Herczmanszky Imre, Levatic László, Agoston Miklós és Siklaky Iván.

Az értéktőzsdéről. Rendkívül csendes volt a mai tőzsdé az üzletmenet igen korlátolt. A külföldi tőzsdéket az utörök politikai mozgalom tartózkodóvá tette s a külföldi tőzsdék tartózkodóvá tette s a külföldi tőzsdék tartózkodó irányzatáról érkező hírek nem voltak buzdító hatással a tőzsdére. Az irányzat ma inkább lanya volt s az árfolyamok gyengén visszaestek. A helyi piacpon kötés volt a Magyar országos központi takarékpénztár régi részvényeiben, a Városi vasút-részvényekben és a Szanatórium sorsjegyekben, a többi néhány részvény árfolyamváltozása kötés nélkül történt. A járadékpiac teljesen változatlan maradt, ugyszintén a valutapiac is, mely a tartós visszaesés után ma változatlan árfolyamokkal zárult.

Népipari vásárok a Balatonnál. A Balatoni Szövetség népipari tevékenysége nagyon szép fejlődésnek indult. A szövetség által Somogyból, Zalából, Veszprémből összegyűjtött legkülönbözőbb eredeti ilyest és felfogást tanúsító ajándék, emlék és használati tárgyak nagy kelendőségnek örvendenek. Ez évben már a Balatonvidék hat helyén: Siófokon, Almáiban, Badacsonyan, Hévízen, Keszthelyen és Ponyód Báltelepen, továbbá a balatoni hajókon lehet kapni a Balatoni Szövetség által forgalomba hozott népipari készítményeket. A szövetség ezen munkálkodása iránt a kormány is meglehetősen érdeklődést tanúsít.

A téglakartel ellen. Az egész magyar közgazdasági világ örömmel fogadta Wekerle erélyes fellépését a téglakartel ellen s általános megnyugvást keltett, hogy a kormány a munkás lakóházakhoz szükséges rengeteg téglamennyiséget házi kezelésben oahítja olcsón előállítani. Nem kis meglepetést kelt tehát most az a hír, amely szerint a kormány által létesítendő munkásházakhoz szükséges téglamennyiség biztosítására nagyobb tőkével részvénytársaság fog legközelebb megalakulni Budapesten, melynek vezető elemei a Röck-féle gyár, a német Bernhard czég és Lázár Pál műegyetemi

tanár, országgyűlési képviselő lesznek. A társaság a Röck-gyár és a Bernhard czég által szállítandó berendezésekkel fogja készíteni az építkezéshez szükséges mézhomokkő-téglákat. Ez a hír nem fedi Wekerle nyilatkozatait. Nem is értjük. Timeo danaos et dona ferentes! . . .

A hűtőház sikere. Érdekes új lehetőségek nyílnak meg az élelmiszerekkel való mindenféle foglalkozás terén azáltal, hogy Budapestén a Magyar Élelmiszerszállító Részvénytársaság egy technikailag tökéletesen berendezett hűtő és fagyasztó raktárházat tart üzemben. Legutóbb a földmívelésügyi miniszter igen eredeti módon használta fel ezt a kitűnő intézményt, midőn megkereste a társaság igazgatóját, hogy az augusztus 18—24-én tartandó dinnye- és őszibarack-kiállításra korábban érkező koraéő gyümölcsöt őrizték meg a kiállítás kezdetéig friss állapotban. Eddig hasonló esetben a koraéő gyümölcs ki volt zárva, most a hűtőház ezt is lehetővé teszi. A földmívelésügyi kormány különben a hűtőházban állandó tanulmányi helyiséget is vesz igénybe a kertészeti tanintézet számára.

A komló állása és piaca a külföldön. A m. kir. földmívelésügyi miniszterhez a cs. és kir. konzuli hivataloktól beérkezett jelentések alapján:

Németország: A nürnbergi konzul jelenti, hogy az előző meleg napok után beállott bőséges esők a komló fejlődését előmozdították és bár az éjszakák hidegek voltak, a komlóskertek állapotát Spalt és Hallertau vidékén, valamint Württemberg, Baden, Elzász és Posenben egyaránt igen jónak jelzik. Ez a terméskilátás a komlópiacpon minden üzleti tevékenység beszüntetését eredményezte és valószínűvé tette, hogy ugy, mint az előző évben, alacsony árakkal kell számolni.

Angolország: A londoni főkonzul jelenti, hogy az időjárás nagyon kedvezett a komlónak, amely jó termést ígér. Rovarkárok miatt nincsen panasz. A jó terméskilátás következtében a komlópiac hangulata nyomott, a vevők várakozó álláspontra helyezkednek és angol mázsánként 40—70 sillingnél nem adnak többet.

Amerikai Egyesült Államok: A new-yorki főkonzul jelenti, hogy a komlópiac lanyhasága és a nyomott árak az Egyesült-Államok komlótermelőit arra bírták, hogy a termőterületet csökkentik és ezzel a kínálatot kisebbítik. Kaliforniában a komlóskertek 10 százalékát kiszántották, 10 százalékát nem művelték és 5 százalékát csak felületesen művelték. A termést 70—75 ezer bárra becsülik, ami mintegy 15,000 zsákkal kisebb a múlt évinél. Oregon államban 10 százalékot kiszántottak, 10 százalékot nem művelték és 10 százalékot rosszul művelték. Washington államban a komlóterület 50 százalékát kiszántották. New-York államban a kiszántott terület 5—10 százalékra tehető. E nagymérvű területcsökkenés dacára azt hiszik, hogy a komlótermés mégis nagyobb lesz, mint amennyit a piac felvenni képes. A komlópiac alakulására kedvezőtlenül hatott, hogy Amerika sörtermelése az idén több, mint félmillió hordóval csökkent s a gyárosok és kereskedők régi készletek fölött rendelkeznek.

Kossuth és az Iparegyesület. Az Országos Iparegyesület az ezidei közgyűlés elé terjesztett évi jelentését bemutatta a kereskedelemi minisztériumnak. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter erre most küldött leiratában a következőket válaszolta: Az Országos Iparegyesület bemutatott évi jelentéséből megelégedéssel győződtem meg arról, miszerint az egyesület eddigi hagyományaihoz híven, a lefolyt évben is sokoldalú és hasznos tevékenységet fejtett ki a magyar ipar érdekében, amiért ez alkalommal is elismerésemet fejezem ki. Kossuth s. k.

Tenyészállat-díjazások Komárom vármegyében. A Komárom vármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmányja megalapította a vármegye területén a folyó évben rendezendő szarvasmarha-díjazások programját, mely szerint folyó évi október hó 18-án Nemesócsán, október 25-én pedig Tatán rendez kiállításal egybekötött tenyészállat-díjazást.

Ipartestület Flumében. A fiumei iparosok akciózt indítottak általános ipartestület megalakítására. A testület létesítésének eszméje onnan ered, hogy a helybeli szabók alapszabályait egy külön szabóipartestület szervezése céljából benyújtották a kormányhoz, a honnan azt a választ nyerték, hogy a törvény értelmében szakipartestületek felállítására csak a fővárosban engedélyezhető, vidéki városokban csupán általános ipartestületek alakíthatók. A szabók és cipészek társulatának igazgatója erre egyesült az általános ipartestület megalakítása értelmében és már ki is küldötték az előkészítő-bizottságot. A mozgalomhoz a szabók és cipészekon kívül számos iparos csatlakozott.

Az iparvasút — ingóság. A közigazgatási bíróság legújabb elvi jelentőségű határozata szerint az ingat-

Jannal sz

illetékessé

Vasut

az osztrák

vasutvállal

vet, amel

kötné az A

Ustipareek

negrói ha

vezetne. V

felé vezet

épit. Miut

fogása a t

trák korm

Adria-vasu

kedvező b

A bu

galma. Az

terjesztette

forgalmár

vásár forg

volt: 35.18

értékben,

ben, 6829

darab bár

galom pén

4,071.777 k

bizományi

adott össz

mult év st

galmat, az

szarvasma

birkával v

kisebb. Az

forgalom

ben — a f

mint az elő

leg teteleit

mélyzeti k

zottak fizet

az üzemi k

gek stb.) ö

leírások szá

vetelések t

korona. Ny

korona 53 fill

hajtó- és b

76 fillér; a

bizományi

ezekből az

a kellő jöv

Egy r

naszterly é

küzd. Az

rugnak. Ha

léseiknek c

50 esztendő

Csöd.

megnyitottá

kir. törvény

Lajos ügy

Elemér ügy

— A

Technológia

négy szapp

iparosok to

kémiai alap

tanították r

lönben a gy

és munkájá

tanításnak

már is 12

lyek közül

nagy tőkév

gyár a szá

tatott mode

mindegyik

gatójának

tőjének, L

nek a taná

lét veendő,

mértékre le

terelni. Nem

a tanfolyam

gyár, üzeme

sokra való

dezte be.

A kecs

Gazdasági

piacpon az

következők

lajszin 30—

6—9, vajalm

fillér. Zöld

100—120 fill

Iannal szervi összeköttetésben nem álló iparvasut illetékességi szempontból ingósnak tekintendő.

Vasut Bosznalából Montenegróba. A magyar és az osztrák kormány megbízást adott egy nemzetközi vasutvállalatnak, hogy dolgozzon ki egy vasuti ter- vet, amely a bosznia-hercegovinai vasutat össze- kötne az Adriai tengerrel. Ez a vasutvonal a boszniai Ustipareek-ből indulna ki Focán keresztül a monte- negrói határszélre. Niksic-Podgoricán át Virpazárig vezetne. Virpazáron pedig csatlakoznék az Antivári felé vezető utvonálhoz, amelyet egy olasz társaság épít. Miután a montenegrói Kormányának nincsen kifogása a terv ellen, valószínű, hogy a magyar és osz- trák kormány is beleegyeznek abba, hogy a Duna-Adria-vasut végállomása Antivári legyen. Ez a vasut kedvező balkáni kivitelnkre nézve.

A budapesti állatvásár-pénztár félévi üzletfor- galma. Az állatvásár-pénztár részvénytársaság most terjesztette be a tanácshoz az intézmény félévi üzleti forgalmáról szóló jelentését. Ebből kitűnik, hogy a vásár forgalma az 1908. év első felében a következő volt: 35.186 darab szarvasmarha 18,818.178 korona értékben, 60.863 darab borjú 2,923.494 korona értékben, 6829 darab birka 144.170 korona értékben, 25.234 darab bárány 160.958 korona értékben. Az összes for- galom pénzürtéke 22,046.796 koronára rugott. Ebből 4,071.777 korona értékű jószág került a vásárpénztár bizományi közvetítésével forgalomba, vagyis az el- adott állatoknak több mint 18 százaléka. A múlt év statisztikai adataival összehasonlítva a for- galmat, az tapasztalható, hogy az idei főlhajtás 3487 szarvasmarhával, 14,596 darab borjuval és 430 darab birkával volt nagyobb és 1190 darab bárányval kisebb. Az eladott állatok értékét tekintve, az összes forgalom — az árak tetemes csökkenése következté- ben — a folyó évben 1,655.306 koronával kisebb volt, mint az előző évnek ugyanebben a szakában. A mér- leg tételeiből fölemlítjük, hogy az igazgatási és sze- mélyzeti költségzsámra, vagyis az összes alkalmaz- zottak fizetése 169.166 korona 26 fillért vett igénybe; az üzemi költségzsámra (üzleti, irodai, utazó költsé- gek stb.) összege 15.997 korona 67 fillérre rugott; a leírások számláján (alapítási költségei, leltári leírás, kö- vetelések tartaléka) 41.000 korona; adózsámra 14.000 korona. Nyereség-egyenlegül mutatkozik 42.019 ko- rona 53 fillér. A jövedelmek legnagyobb része a hajtó- és bélyegző-díjaknál folyt be: 147.270 korona 76 fillér; a beszédés-díjakból 69.951 korona 89 fillér; bizományi és alkusz-díjakból 25.770 korona. Mind- ezekből az tűnik ki, hogy a részvénytársaság elérte a kellő jövedelmezőséget.

Egy régi nőiszabó-czég fizetési zavarai. Mo- naszterly és Kuzmik utóda czég fizetési zavarokkal küzd. Az összes passzívák vagy 270.000 koronára rugnak. Ha a czég felszámolna, a hitelezők követe- léseiknek csak 30%-át kapnák meg. A czég éppen 50 esztendő.

Csöd. Szávoszt Emil budapesti bej. czég ellen megnyitották a csödot. Csödbiztos dr. Tóth Miklós kir. törvényszéki bír., tömeggondnok dr. Urbach Lajos ügyvéd, tömeggondnok-helyettes dr. Kováts Elemér ügyvéd.

A szappanipari tanfolyamok eredménye. A Technológiai Iparmúzeumban az elmúlt iskolaévben négy szappanipari tanfolyamot rendeztek a szappan- iparosok továbbképzésére. A modern, tudományos kémiai alapon álló szappangyártást mutatták be és tanították meg arra a tanfolyam hallgatóit, nemkül- önben a gyári iparhoz szükséges gépek használatát és munkáját ismertették meg velük. A lelkiismeretes tanításnak már most is látható az eredménye, mert már is 12 új szappangyár van keletkezében, ame- lyek közül négy részvénytársasági alapon épül, nagy tőkével és nagy munkakörre. Valamennyi új gyár a szappanipari tanfolyamon tanított és bemu- tatott modern rendszer szerint készül és majdnem mindegyik kikérte a Technológiai Iparmúzeum igaz- gatóságának, illetőleg a szappanipari tanfolyam veze- tőjének, Leimdörfer Joachim vegyész-mérnök- nek a tanácsát. Az igazgatóság, a tultengésnek ele- lőt veendő, iparkodik a gyáralapításokat a kellő mértékre leszorítani és a vállalkozókat más iparágra terelni. Nem kevésbé fontos az a körülmény, hogy a tanfolyamok kihatása gyanánt, hét, már meglevő gyár, üzemét a racionálisabb és modernebb eljárás- sokra való tekintettel változtatta meg és ren- dezte be.

A kecskeméti gyümölcsplac. A Kecskeméti Gazdasági Egyesület jelentése szerint a gyümölcs- piacra az árak kilónként fillérekben július 24-én a következők voltak: Kajszinbaraczk 40-44, róza kajszin 30-36, doktorszilva 55-65, veres szilva 6-9, vajalma 36-46, tüköralma 25-30, körte 32-40, fillér. Zöldszőlő: uborka 50-200 fillér, paprika 100-120 fillér százanként, paradicsom 20-24, zöld-

bab 16-22, fejes káposzta 12-16, sárga dinnye 8-16, görög dinnye 12-40 fillér kilónként.

A cukor fuvardija. Az Osztrák Lloyd-társaság a cukorkiviteli czégek részvételével értekezletet tartott, amelyen az ez évi cukorfuvardíjak tekinté- ben állapodtak meg. Elhatározták, hogy a levantei viszonylatokra nézve a jelen évre szeptember 1-ére bejelentett refakciókat megújítani nem fogják. E helyett az osztrák Lloyd-társaság formális ígéretet tett, hogy az esetre, midőn a cukorkiviteli érdekek azt megkívánják, különleges tarifa-kedvezményeket fog engedélyezni, melyeket az összes külföldi szállí- tók igénybe vehetnek. Kijelentette továbbá a Lloyd, hogy a Karaki, Bombay, Kalkutta, és Kolombó kikötő- kbe érvényes jelenlegi kedvezményes fuvardíjak retokció nélkül tonnánként 11.6 shillingen továbbra is változatlanul érvényben hagyatnak. A ládákban szállított cukornál eddig alkalmazott tonnánkénti 2 shilling póttelék szedését megszüntetik, azonkívül a Suez, Aden, Madrasz, Rangun, Penang, Szingapur, Hongkong, Sanghai, Yokohama és Kobe kikötőkbe szóló cukorszállítmányoknál a normális díjtételeket fogják alkalmazni.

Bácsbodrogmegyei tejszövetkezetek eredményei. Az országos tejgazdasági felügyelőség összeállítása alapján Bácsbodrog vármegye területén az 1907-ik évben összesen 36 tejszövetkezet működött 4776 tag- gal. A tagok összesen 7221 darab üzletrészszel bir- tak. Beszállítottak 4,799.479 liter tejet, készítettek 133.155 kilogramm vaját és összbevételük 581.097 ko- ronát tett ki.

Kincstári vetőmag a gazdáknak. Darányi földmí- velésügyi miniszter elrendelte, hogy a kisbéri, bá- bolnai, mezőhegyesi és fogarasi ménesbirtokok, va- lamint a gödöllői m. kir. koronauradalom gabona- és egyéb terménykészletéből az erre alkalmas minő- ségű magvak az alábbi feltételek mellett, vető- magul mindazoknak a gazdáknak kiadassanak, akik eziránt a birtokok igazgatóságához fordulnak. Az egyes termények csak készpénz fizetése mellett engedtetnek át. Az eladási ár Kisbér, Bábolna és Mezőhegyesre, valamint Gödöllőre nézve a buda- pesti tőzsdei, Fogarasra nézve pedig a fogarasi piacon jegyzett árak szerint állapittatik meg oly módon, hogy az elszállítást megelőző napon jegyzett árból szállítási költségre Kisbéren 83 fillér, Bábol- nán 60 fillér, Gödöllőn 30 fillér, Mezőhegyesen pedig 100 fillér mm.-ként levonatik, az ily módon megállí- tított árhoz azonban, mivel jól megrostált vetőmag engedtetik át, mindegyik birtokon mm.-ként 2 korona hozzászámittatik. Egy gazdának egy és ugyanazon gabonanemből 100 mm.-ig, egyéb magvakból 10 mm.-ig terjedő mennyiség engedtetik át. A vásárolt vetőmag kizárólag csak vetésre fordítható, ezért a megrendelő gazda kiváratra — a megrende- lés teljesítése előtt — hiteles községi bizonyítvány- nyal igazolni tartozik, hogy a megrendelt vetőmagra tényleg szüksége van.

Sorsolás. A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság 4 százalékos és 4% százalékos zá- logleveleinek legközelebbi sorsolása kir. közjegyző je- lenlétében folyó évi augusztus hó 1-én fog meg- ejetni.

Hajóstársaságok közgyűlése. Az északamerikai és a földközi-tengeri járatokban érdekelt hajóstársaságok e hó 20-ára tudvalevőleg gyűlést hívtak egybe Luzernbe, de közbejött akadályok miatt a konferencia elmaradt. Augusztus 17-én Párisban fogják megtar- tani a tanácskozást, amelynek az a czélja, hogy több vitás kérdést elsimítsanak a hajóstársaságok között.

A végrehajtási novella magyarázata. Tekintettel az általános érdeklődésre, mely a pénzüntéti és ál- talában hitelezői körökben a végrehajtási novella iránt megnyilatkozik, a Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége a novella hatását, beható ma- gyarázatát, a jelenlegi végrehajtási törvényhez való viszonyát tárgyzó munkát készítettett elő, amely a novella szentesítése után fog megjelenni. A könyvet a szövetséghez tartozó pénzüntézetek díjmentesen, más érdeklődők 2 korona 50 fillér előzetes beküldése ellenében bérmentve kapják.

A sollingeni bank. A német birodalmi bank a sollingeni bank bukásában 1.4 millió márkával van érdekelve. Békés kiegyezésről nem lehetett szó s ma déiben a törvényszék elrendelte a csödot.

Az Adria magyar királyi tengerhajózási rész- vénytársaság gőzösei közül csütörtökön a „Kassa” Valenciából Fiuméba indult, pénteken a „Deák” Rouenből Fiuméba érkezett.

Kecskeméti Bortermelők Első Pinczeszövetkezte, Kecskemét.

Ajánlja kitünő minőségű borait a következő áron:

F a j	Év- folyam	100 lit		7 decit.	
		Kor	Fillér	Fillér	Fillér
Kadarka	1907	46	74	66	66
Ezerjő	1907	48	76	68	68
Rizling	1907	52	80	70	70
Tramini	1907	56	80	74	74
Ezerjő	1906	60	85	76	76
Ezerjő	1904	64	90	80	80
Rizling	1904	66	100	80	80
Szilváni	1904	80	120	90	90
Burgundi	1904	80	120	90	90
Szilváni	1903	90	130	100	100
Muskotály	1903	100	140	110	110
Burgundi	1903	100	140	110	110
Tramini	1901	100	140	110	110
Formint	1901	120	160	120	120
Rainai Rizling	1901	140	200	140	140

Kis üstő főzött saját égetésű pálinkák:

Törköly	1904	170	200	150
Cognac	1904	500	500	380
Baraczk	1902	600	600	450

A borok tisztán kezelt jó minőségéért, valódi- ságáért és pontos kiszolgálásért mindenkor felelősséget vállalunk.

Szállítási feltételek:

A borok szállítása készpénzfizetés vagy utánvét mellett hordókban, üvegkorsókban (Demyon) és üvegek- ben történik. Hordót és üvegkorsót fedezett mellett köl- csön adunk, melyek 30 nap alatt bérmentve vissza küldendők. A hordókban szállítható legkisebb mennyi- ség hektoliter árban számítva 50 liter, üvegkorsókban 3, 5, 10, 15, 20, 25 liter, melyre nézve a liter ára irányadó.

Egy 5 kg-os postacsomag: 3 drb. 1 literes vagy 4 drb. 7 deciliteres palack; rendelő kívánságára egy postacsomagban különféle fajtájú borokat is csomagolunk: Kecskemét, a postabélyeg kelte.

Héjjas Mihály
igazgató.

Hordó árak: 50-60 100-120 150-170 250
K 9.- 14.- 18.- 26.-
400 litertől fölfelé hltrenként 3.- korona.

Demyon árak: 3 5 12 25 literes
1.40 1.80 3.- 5.- korona.

Kivonat az elismerő-levelekből:

Boraikkal mindig teljesen meg voltam elégedve, azokat nem pancsolt, hanem termé- szetes boroknak, így a szentmiséhez is alkalm- snak tartom
Bernátsky Ferencz
pátpálbanos, Hódmezővásárhely.

Az Önöktől vásárolt bort minden tekintetben kifogástalan s kiváló minőségűnek itélem.
Báró Manassy Barkóczy György
Temes-Murány.

A küldött borral nagyon meg vagyok elégedve.
Hock János
orsz. képviselő, plébános, Kőbánya.

Ugyanolyan minőségű bort kérek, mint a minőt ezideig kaptam, mert az eddigi úgy a vevőim, mint az én teljes meglegedésemre szolgált.
Wagner Géza
Győr - Szentmárton.

Több ízben szállított boraikkal nagyon megvoltam elégedve és továbbra is megrende- lőjök maradok.
Niepel Vilmos
közjegyző, Morvaór.

Vendéglősöknek 100 literenként három korona engedményt adunk.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
 Elektromágneses gyógyítás.
 Röntgen sugarakkal való kezelés.
 Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
 Kék fényvel való kezelés.
 Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
 Villamos fényfürdők.
 Villamos massage (Vibratio).
 Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
 Villamos vízfürdők.
 Szén-savas fürdők.
Főbb javallatok:
 Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
 — Rendelés d. o. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
 Éseles egész napon át. — Kivánatra prospektum!

Ideggyengeségi állapotok:
 Almatlanság.
 Hűdés (Paralysis).
 Idegfájdalmak, idegzsák (Neuralgiák, Ischias).
 Gerincvelősrövidítés (Tabes).
 Szívbetegségek.
 Véredényelmeszesedés.
 Kószvény és ceuz (Rheuma, huyagsavas lerakodások, ízületi és csontbajok).
 Székrekedés.
 Anyagsorobajok, (Előző okokból, vérszegénység).
 Bőrbajok. Bőrvizkelet.
 Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
 Aranyeres csomók.

TÖZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, július 25.

Az idei aratás eredményeit már tisztán látjuk, sokal jobb, semmint remélték, mert az idei minőségek kiválóak és az esetleges mennyiségbeli hiányt pótolja a minőségbeli többlet, amely helyenkint sohasse remélt minőségű. Szokványbuzát alig látni eddig és ami piacra került, majdnem kivétel nélkül 79-80 kgr. fajsúlyu, de urasági buza 83 kgr.-ig megy, mely a termelőnek szokvány-minőségen felül 5 fillért jelent 50 kgr.-kint; amellel érett és aczélos keménységű, hogy a molnárak szinte örömmel öntik fel s szívesen is vásárolják, mert bizony a tavalyi készletekből nagyon kevés maradt. Szóval a hozam aránytalanul jobb, mint azt röviddel ezelőtt hinni merték és szakavatott gazdák véleménye szerint jóval felülmúlja a hivatalos jelentés adatait és határozottan állítják, hogy a végeredmény meglepő adatokat fog felszínre hozni. Ezen jelenség dacára a buza ára inkább emelkedőben van és minél jobb a kínálat, annál mohóbban vásárolnak a malmok s annyira sietnek vele, hogy már itt levő buzáért mindenkor 5-10 fillérrel többet adnak, mint a szállítás alatt levő mennyiségekért; ámde nemcsak nálunk, hanem Ausztriában is élénk a kereslet a magyar buza iránt és megfelelő áron eddig elég szép mennyiség kelt el Cseh- és Morvaországba, ahol különben az időviszonyok még az utolsó napokban nem voltak kielégítőek, amennyiben gyakori csapadék hátráltatja a cséplés folyamatát és a sok csapadékot a minőségre is károsnak tartják. Ezen hírek hatása alatt alakult ezen a héten nálunk az üzletmenet, s mert a készáru-üzlet változatlanul élénk volt emelkedő áron, a múlt hét végén beállt jobb irányzatnak folytatását láttuk.

A határidőpiacon a lefolyt héten az üzlet nem volt olyan élénk, mint az előző héten. A spekuláció várakozó álláspontra helyezkedett, újabb ügyletek kötésétől erősen tartózkodott, de a régiiek lebonyolításával sem sietett, egyáltalán csak igen csekély tevékenységet fejtett ki, hogy tehát emiatt folyvást meglehetősen korlátozott maradt a forgalom, mi mellett az árfolyamok is csak szűk keretben ingadoztak, végeredményképen pedig az októberi buza 14 fillérrel, az októberi rozs 2 fillérrel, az augusztusi tengeri 0 fillérrel, az új-tengeri 40 fillérrel és az októberi zab szintén 40 fillérrel olcsóbbodott a ma egy heti zárlathoz viszonyítva.

A mai üzlet barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. Az üzlet folyamán nyugodt volt a hangulat, csak igen

mérsékelt forgalom fejlődött ki, mi mellett az árfolyamok néhány fillér keretén belül ingadoztak.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen, ma az októberi buza huszonhat fillérrel, az októberi rozs tizenhat fillérrel, az októberi zab tíz fillérrel, az augusztusi tengeri huszonkét fillérrel és az új-tengeri tizenkét fillérrel csökkent.

A készáru-piacon folyvást meglehetősen élénkesség uralkodott; a malmok igen jó vételkedvet mutattak és a hét folyamán mintegy 182.000 mm. buzát váltottak magukhoz és tegnapig mindig jobb és jobb árakat fizettek, tegnap óta azonban csak olcsóbb árakon voltak hajlandók vásárolni. Különösen egészen prompt, vagyis oly árak iránt folyvást élénk érdeklődést mutattak, amelyek már Budapestre érkeztek és rögtön a malomba szállíthatók voltak, ezekért aránylag jobb árakat is fizettek, míg később szállítandó tételek, kiváltképen a hét utolsó két napján meglehetősen el voltak hanyagolva. A kész új buzát azonban nemcsak a budapesti, hanem a vidéki és az ausztriai malmok is élénken keresték és erre nézve igen nagyarányú forgalom fejlődött ki a budapesti tőzsde elkerüléséig is.

A budapesti gabona és örlemények forgalma még meglehetősen korlátozott, így a lefolyt héten mindössze csak 101.458 mm. buza érkezett ide, míg 97.197 mm. korpa szállított el innen. Ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és semmiképen sem voltak hajlandók a tegnapi árakat megajánlani. Mivel az árubirtokosok sem forszírozták a dolgot, csak kisarányú forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mintegy 18.000 mm. buza kelt el, a tegnapiaknál 20-30 fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 24.90 korona volt 81 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 22 korona, 76.7 kilós pestvidéki üszkös buzáért.

Egyéb gabonaméliek közül rozs 20-30 fillérrel, tengeri 20 fillérrel, zab 10 fillérrel olcsóbb.

Forgalomba került 300 mm. árpa, 15.60 koronás áron és 200 mm. zab 16.50-16.70 koronás árakon. A statisztikai hivatal kimutatása szerint az utolsó 24 órán belül 16.492 mm. buza érkezett Budapestre; 15.380 mm. liszt és 2141 mm. korpa szállított el innen.

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 82 kg. 24.75 korona, 300 mm. 81 kg. 21.90 korona, 100 mm. 81.5 kg. 24.75 korona, 100 mm. 81. kg. 24.75 korona, 400 mm. 80 kg. 24.75 korona, 150 mm. 79 kg. 24.75 korona, 200 mm. 81 kg. 24.75 korona, 300 mm. 81 kg. 24.60 korona, 300 mm. 80.5 kg. 24.50 korona, 200 mm. 80.5 kg. 24.60 korona, 100 mm. 80 kg. 24.75 korona, 100 mm. 80 kg. 24.65 korona, 100 mm. 80 kg. 24.40 korona, 100 mm. 80 kg. 24.40 korona, 400 mm. 80 kg. 24.0 korona, 500 mm. 79.8 kg. 24.75 korona, 400 mm. 79.5 kg. 24.70 korona, 1100 mm. 79.5 kg. 24.60 korona, 1300 mm. 79.2 kg. 24.30 korona ó, 1000 mm. 79 kg. 24.70 korona, 2100 mm. 79 kg. 24.40 korona, 100 mm. 78.5 kg. 24.50 korona ó, 1100 mm. 78 kg. 24.— korona, 100 mm. 77.5 kg. 23.50 korona, 550 mm. 76.5 kg. 24.40 korona ó.
Bánsági: 100 mm. 82 kg. 24.75 korona, 100 mm. 83.5 kg. 24.75 korona, 600 mm. 79.5 kg. 24.75 korona, 200 mm. 78.5 kg. 24.75 korona, 100 mm. 78.5 kg. 24.75 korona, 100 mm. 80.5 kg. 24.75 korona, 200 mm. 79 kg. 22.30 korona, 400 mm. 78.5 kg. 22.50 korona.

Pestvidéki: 300 mm. 80 kg. 24.55 korona, 500 mm. 80 kg. 24.30 korona, 400 mm. 79 kg. 24.10 korona, 100 mm. 79 kg. 24.40 korona, 100 mmm. 79 kg. 24.40 korona, 300 mm. 78 kg. 24.40 korona, 100 mm. 76.7 kg. 22.— korona, 100 mm. 76 kg. 24.— korona, 100 mm. 75 kg. 23.20 korona.

Martai: 100 mm. 78.5 kg. 24.40 korona.

Szerémségi: 200 mm. 79 kg. 24.10 korona, 200 mm. 80 kg. 24.10 korona.

Bácskai: 800 mm. 79.5 kg. 24.30 korona.

Árpa. 100 mm. 15.60 korona, kpf. pr., 200 mm. 15.60 korona kpf. pr.

Zab. 100 mm. 16.70 korona kpf., 100 mm. 16.70 korona kpf.

Az árak 100kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon költetett:

Jélelőtt:

Előfordult költések (50 kg.-kint):
 Buza 1908. októberre 11.32, 11.34, 11.30, 11.23, 11.15.
 Rozs 1908. októberre 9.49, 9.53, 9.47,
 Zab 1908. októberre 8.21, 8.27,
 Tengeri júliusra 7.43, 7.44, 7.39.
 Tengeri 1909 májusra 7.19, 7.21, 7.15,

1 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	11.16-11.17
októberi rozs	9.43-9.43
októberi zab	8.20-8.21
juliusi tengeri	7.16-7.17
1909 májusi tengeri	7.34-7.35

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	23.80-24.20
"	76	—	80	24.00-24.30
"	77	—	81	—
"	78	23.80-24.10	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	—
"	78	—	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	23.60-24.00
"	75	—	79	23.00-24.10
"	76	—	80	24.70-24.30
Bánsági uj	74	—	78	23.60-24.00
"	75	—	79	23.80-24.10
"	76	—	80	24.60-24.30
"	77	—	81	—
Bácskai u.	74	—	78	23.60-24.00
"	75	—	79	23.80-24.10
"	76	—	80	24.—24.40
"	77	—	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	19.30-19.30
" középminőségű uj	—	—	—	19.10-19.10
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	15.50-15.80
" II.-rendű	—	—	—	15.10-15.50
Köles	—	—	—	—
Zab I.-rendű	—	—	—	16.60-16.70
" II.-rendű	—	—	—	16.20-16.50
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.20-15.40
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

Budapesti gabonaforgalom.

1908. július 23-tól július 24-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	15406	—
Rozs	1224	—
Árpa	737	—
Zab	762	2306
Tengeri	—	513
Liszt	—	18854
Korpa	—	3514

Értéktözsde.

A tőzsde forgalma a hét folyamán nagyjából üzletlennel volt. Az államvasuti részvények, melyek hetekig előtérben állottak, ma már egyáltalában nem ösztönzik a spekulációt vásárlásokra. Ezen tranzakciók híján az Államvasuti részvények árfolyama a héten visszahanyatlott egészen 692 koronáig, míg a hét végén ismét megjavította árfolyamát, legfőképpen tán azért, mert bécsi megbízásra ismét néhány tételt kötöttek. A többi vezető értéknek árfolyama az üzletlenség következtében alig változott. A tőzsdén a forgalom annyira üzletlennel, hogy az előtőzsdén alig fordul elő minden vezető-értékben egy-egy kötés. Ez az üzletlenség okozza azután azt a kedvetlenséget, mely újabban a tőzsdén észlelhető, mert a teljes üzletlenség miatt a tőzsde látogatóinak nagyon sovány esztendőre van kilátásuk. A vezető-értékek között talán a Rimamurányi részvénynek vannak kedvező árfolyamalakulásra kilátásuk, miután a vaspiacról most már némileg kedvezőbb hírek jelentenek. Az osztrák vasipari társaságok legutóbbi kimutatásai, melyek igazolni látszanak a feltevést, még a visszaesést jelentő időkről is kedvezőbb üzletmenetről tesznek tanúságot.

A helyi piac teljesen el volt hanyagolva. Forgalom e héten alig néhány részvényben volt. Így az Országos Központi Takarékpénztár részvényeiben, melyeknek régi részvényei a joggyakorlás után 1595 koronával, az új részvények pedig 1550 koronával zárultak. A helyi közlekedési vállalatok részvényei is jelentéktelen árfolyamkülönbséggel zárulnak. Az építőipari részvényekben a héten egyáltalán nem volt üzlet, ugyszintén a malomipari értékekben, melyek minden változástól mentek maradtak. A többi értékek közül tán egy-két sorsjegyben volt kötés, de ezek sem voltak befolyással az árfolyamokra.

A valuták és a külföldi váltók árfolyamai a hét folyamán majdnem kivétel nélkül mind visszaestek. Ma az előtőzsde — bár a külföldi tőzsdékről ma reggelre érkezett tudósítások és jegyzések kielégítőek voltak — mégis igen csendes és az osztrák hitellel csekélységgel magasabb jegyzésekkel nyílt meg, a forgalom folyamán pedig barátságosan volt a hangulat, mi mellett mérsékeltlen gyöngültek az árfolyamok, de mint már említettük, csak a két hitelrészvényben történt néhány üzletkötés.

Az üzletmenet igen korlátozott volt. — A külföldi

Vasárnap
 tőzsdéket az
 tette s a kü
 kező hírek
 Az irányzat
 gyengén vis
 Magyar Or
 részvényeib
 Szanatórium
 vény árfoly
 radékpia
 a valutapia
 változatlan
 A déli tő
 itt is csak
 majdnem eg
 nyugodt irán
 jezett, ami
 hogy valam
 A leszá
 való tekintet
 kamatláb val
 nyertek kiél
 Az utótő
 fordult elő.
 Az Osztr
 náról 618.25-
 Államvasut 6
 került tovább
 Villamos vas
 92.85 koronán
 júni 566 kor
 Előtőzsde
 Kötöttek
 Magyar hitelr
 Déli tőzs
 Kötöttek
 hitelrészvény
 vasut 693.50-
 Közp. takarékc
 rium sorsjegy

tőzsdéket az utörök politikai mozgalom tartózkodóvá tette s a külföldi tőzsdék tartózkodó irányzatáról érkező hírek nem voltak buzdító hatással a tőzsdére. Az irányzat ma inkább lanyha volt s az árfolyamok gyengén visszaestek. A helyi piaczon kótés volt a Magyar Országos Központi Takarékpénztár régi részvényeiben, a Városi Vasut-részvényekben és a Szanatórium-sorsjegyekben, a többi néhány részvény árfolyamváltozása kótés nélkül történt. A járadékpiaz teljesen változatlan maradt, ugyszintén a valutapiacz is, mely a tartós visszaesés után ma változatlan árfolyamokkal zárult.

A déli tőzsdén szintén kedvetlen volt a hangulat. itt is csak szórványosan fordultak elő üzletkötések majdnem egészen változatlan árfolyamokon. Berlin nyugodt irányzatot és szintén változatlan jegyzéseket fejtett, ami természetesen nem volt alkalmas arra, hogy valamelyes változás álljon be.

A leszámitolási piaczon az utolsó közeledtére való tekintettel némi élénkülés jelentkezett. A magánkamatláb valamivel emelkedett. Az igények könnyen nyertek kielégítést.

Az utőtőzsdé teljesen üzletlen volt. Kótés nem fordult elő.

Az Osztrák hitel a mai nap folyamán 619 koronáról 618.25-re, a Magyar Hitel 735-ről 734.50-re, az Államvasut 694.50-ről 693.50-re gyengült. Forgalmomba került továbbá: Rimamurányi 550 koronán, Városi Villamos vasut 260 koronán, Magyar koronajáradék 92.85 koronán, Hazai bank 273 koronán és Salgótarjáni 566 koronán.

Előtőzsdé.

Előtőzsdé üzletlen. Kötettek: Osztrák hitelrészvény 619.— 618.50. Magyar hitelrészvény 735.— 734.50.

Déli tőzsdé.

Déli tőzsdé tartózkodó. Kötettek: Osztrák hitelrészvény —. Magyar hitelrészvény 734.75—734.—. Osztrák-magyar államvasut 693.50—693.—. Városi villamos vasut 260.—. Közp. takarékpénztár 1590.—. Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 7.40.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1938. augusztus hó végére 28—30 K.

BÉCSI GABONATŐZSDÉ.

Bécs, július 25. (Az Egyetértés eredeti távirata.) A mai heti tőzsdén árpában még mindig nem fejlődhetett ki üzlet és a Németországból érkezett érdekeltek a vásárlástól tartózkodtak, mivel ezidőszent még túlmagasnak tartották az árakat és különben is Németországban még teljes bizonytalanság van a termés felől. A létrejött kótések főleg kereskedők és sörfőzők között történtek, a kínálat csekély volt és csak éppen urasági áru került eladásra, amely korábban készült el. Legnagyobb részét tótfelvidéki származású áru volt piaczon és a múlt évi forgalom kezdetéhez képest válogatott áruban majdnem 2 koronával, egyébként 1 koronával voltak drágábbak az árak. Gabonanemekben is csekély volt a forgalom és míg buza a hét elején megtartotta a 10—15 fillérsnyi emelkedést, később, mikor Budapesten is hanyatló lett az irányzat, az árak megmaradtak a múlt szombati magasságban. Rozs eleinte gyöngült, később 10 fillérrrel olcsóbb lett. Takarmányárak az esős időjárás következtében hanyatlottak és tengeri 20, zab 15 fillért vesztek.

Jegyzetett buza: tiszavidéki —. korona, új 12.45—12.80 korona, bánáti 12.20—12.50 korona, tótfelvidéki és csepeli régi 12.—13.40 korona, új —. korona, új déli vasuti 12.—12.30, marchfeldi 12.—12.30 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.05—10.25 korona, csepeli 9.95—10.10 kor., pestmegyei 10.05—10.25, déli vasut 10.—10.20 korona, különféle magyar 9.95—10.10 kor., osztrák 10.05—10.20 korona.

Arpa: morvaországi 7.40—7.70 kor., marchfeldi —. kor., bécsvidéki —. kor., tótfelvidéki —. kor., csepeli —. kor., győri —. kor., déli vasuti —. kor., tiszavidéki —. korona.

Magyar tengeri: régi 7.90—8.10, új —. korona, cinquantin 8.55—8.85, új —. korona.

Magyar zab: selejtes —. kor., közepes 8.55—8.80 korona, elsőrendű 8.85—9.10 kor., válogatott 8.95—9.30 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.25—8.50 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, július 24. Az alkotmány helyreállítása Törökországban a piacz érdeklődését nagy mértékben magára vonta és az események politikai és gazdasági következményeit az előtőzsdén élénken megvittatták. Bárha az alapirányzat javuló irányt követett, a piacz magatartása tartózkodó volt. Nagyobb érdeklődés csak török értékek iránt mutatkozott, melyeknek az árfolyama javult. A kulissza vezető értékei nagyon csendesek voltak, miközben azonban hitelrészvények és államvasuti részvények árfolyamukat jól tartották. Alpesi bányarészvények némi ingadozás után javultak. Az előtőzsdé zárlatilag változatlan árfolyamokkal indult. Később berlini jelentésekre az irányzat kedvetlenebb lett, török sorsjegyek azonban tovább emelkedtek.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 619.—. Magyar hitel. 735.—. Länderbank —. Allamvasut 694.50 —. Elbavölgyi vasut 454.50, Déli vasut 116.50 —. Alpesi bányafársulat 668.50. Rimamurányi 550.50 Májusi járadék 96.40, Magyar koronajár. 92.80 Orosz érték —. Török sorsjegy 185.—, Német márka 117.47.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 618.75, Magyar hitel 735.50 Länderbank 435.50, Unio-bank 539.—, Allamvasut 694.—, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 116.25, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 668.—, Májusi járadék 96.40, Magyar koronajáradék 92.80, Török sorsjegy 185.—, Német márka 117.47, Elbavölgyi vasut 454.—, Rimamurányi 550.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Table with columns: Buza, Egyéb gabonanemek, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri magyar, Repeze, Burgonya, Különféle termények. Sub-headers include: 100 kilogramm ára, Faj, Penz, Ár.

Table with columns: Államadósságközfölsőnök, Záloglevelek, Elsőbbségek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalak, Különféle vállalatok. Sub-headers include: Penz, Ár.

Table with columns: Ujlaki téglá és mészgető, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalak, Különféle vállalatok. Sub-headers include: Penz, Ár.

Bécs, július 25. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 96.50, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.05, 1860-as sorsjegy 152.—, Osztrák hitelsorsjegy 471.—, Angol osztrák bankrészvény 293.25, Bécsi Bankverein 518.— Osztrák-magyar bank 1743.— Déli vasút 115.25 Dunagőzhajózási társ. 1005.— Dohány rész. 420.— Cs. k. arany (vert) 11.34 Német bankv. 117.45 Osztr. Lloyd 400.50 4.2 sz. ezüst. jár 96.50—99.10, Osztr. koronajáradék 96.70, 1864-es sorsjegy 261.—, Osztrák hitelintézeti részvény 618.—, Union-Bank 538.—, Osztrák Länderbank 434.50, Osztrák-magyar államvasút 692.50, Elbe völgyi vasút 453.—, Alpesi részvény 667.25, 20 frankos 19.08, Londoni váltóár 239.52, Lipótkohó 425.—, Töröksorsjegy 185.90, Nyugodt.

Bécs, július 25. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.60, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 142.50, Magyar hitelbank részvény 734.75, Magyar leszámítoló és váltó részvény 466.— Rímamurányi 550.40, Magyar cukoripar 1765.—, Adria hajózási részvénytársaság 398.—, Magyar koronajáradék 92.85, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.95, Magyar nyér.-k. sorsjegy 183.25, Kassa-Oderbergi vasutársaság 361.—, Magyar jelzálogbank 428.50, Magyar keresk. bank —.—.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, július 25. (Tőzsdéi jelentés.) A tőzsdén ma is határozott kedvetlenség uralkodott, miután a londoni értékpiacon tartós gyenge irányzata és a new-yorki piac kedvezőtlen magatartása nyomást gyakorolt a vállalkozási kedvre. Megnyitáskor nagyszámú árfolyamot nem lehetett jegyezni és később csak itt-ott történtek kötések helyi értékekben. Vasutak közül amerikai vasutak Newyorkra, osztrák-magyar államvasutak Bécsre engedtek. Bankok többnyire megtartották tegnapi zárlati árfolyamukat bányáértékek túlnyomórészt gyengülésre hajlottak, szintugy gőzhajózási részvények is. Járadékok jól tartották magukat és részben magasabbak voltak, különösen japániai és német járadékok, miután az uralkodó pénzhiányosság a piacon ösztönző hatással volt a vételkedvre. A tőzsde nyugodt irányzat mellett zárult. A készpénzpiac ipari értékei többnyire nyomottak voltak. Magánleszámlálási kamattal 2% százalékos, napi pénz 2% százalékos és alább, ultimópénz 3% százalékos és alább.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.60, osztrák hitelrészvény 194.20, Déli vasút 22.—, orosz bankjegyek 214.55, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.—, Disconto Commandit 170.50, Dinamit-truszt —.—, Harpeni 195.50, Unifikált török járadék —.—, 4.2 százalékos ezüst-járadék —.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.10, Magyar koronajáradék —.—, Osztrák-magyar államvasút 148.20, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —.—, Alt. villamossági Edison 210.60, Gelsenkircheni 210.20, Laurakohó 203.50. Csenedes.

Frankfurt, (Zárlat.) július 25. 4-2 százalékos papír-járadék 98.95, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.60, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.90, Osztrák hitelintézeti részvény 194.10, Osztrák-magyar államvasút 148.20, szakszöv. vasút —.—, Bústiehradi vasút —.—, Londoni váltóár 203.85, Bécsi Bankverein 139.80, Villamos részvény 143.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.25, 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.90, Osztrák koronajáradék 96.35, Magyar koronajáradék 93.80, Osztrák-magyar bank 124.10, Déli vasút részvény 22.61, Elbe völgyi vasút —.—, Bécsi váltóár 85.08, Párisi váltóár 811.05, Union bankrészvény —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) július 25. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.40, 1860. sorsjegy 152.50, Déli vasút 22.35, 4 százalékos aranyjáradék 99.10, Osztrák hitelrészvény 194.—, Osztrák-magyar államvasút —.—, Olasz járadék 104.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.80, Nyugodt.

London, július 25. Angol consol —.—
Páris, július 25. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.75, Osztr. aranyjáradék 98.60, Magyar aranyjáradék 93.95, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 485.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.60, Déli vasút elsőbbségi kötv. 284.—, 5 százalékos marokkói járadék 510.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.25, 4 százalékos Amort. román járadék 1005. 91.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.25, 5 sz. Orosz kincstári ártalvány 1904. 511.—, 4 sz. Szerb járadék 1907. —.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.—, 4 százalékos unifikált török jár. 95.80, Török sorsjegy 176.75, Török dohányrészvénye 940.—, Osztrák földhitelintézet 1117, Osztr. Länderbank 467.—, Magyar jelzálogbank 453.—, Banque de Paris 1447.

Banque Ottomane 695.—, Osztr. magyar államvasút —.—, Déli vasút 123.—, Meridional vasút —.—, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 536.—, Rio Tinto 16.57, Sucrerie d'Egypte 31.—, Tula 233.—, Thomson Houston —.—, Urikányi kőszén 151, Chartered 19.25, De Beers 266.50, East Rand 101.—, Jagersfontein 88.25, Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company 49.25, Váltó Amsterdamba (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 9/16, Olasz aranyváltó (rövid) 9/32, Váltó Svájcra (röv) 9/32, Csek Londonra 251.35, Magánkamattal 1% Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, július 25-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) —.— fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) —.— fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 127—129 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 129—131 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 133—137 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) —.— fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) —.— fillérig.

Sertéslelészám: 1908. évi július 23. napján volt készlet 38692 drb., 1908. július hó 24-én felhajtott 271 darab, 1908. július 24-én elszállított 457 darab, 1908 július 25. napjára maradt készletben 38506 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: kellemes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, július 25. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 45 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 273 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 318 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatott 272 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 46 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirtertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsulyban 104—106 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr-ig, — fillér, ételsulylevonással —124 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 130—136 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 130—140 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 134—140 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — könnyű 140—300 kgr-ig 136 fillérig, ételsulylevonással —138 fillérig. Belföldi süldő — fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. — (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendő.) A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanul szilárdak.

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e r	
jul. 24. jul. 25.		jul. 24. jul. 25.	
Anna	M. Szilgy	1.94 1.74	1.58 0.82
Dana	Paszán	3.50 3.88	1.— 1.55
	Lins	0.78 1.16	3.17 3.47
	Bécs	0.87 0.16	3.10 1.70
	Posony	2.47 1.66	1.80 0.18
	Komárom	1.73 2.17	0.24 0.14
	Budapest	1.60 1.41	0.18 0.56
	Paks	0.85 0.91	0.68 0.98
	Mohács	1.78 1.76	0.15 0.27
	Gombos	2.40 2.28	1.80 1.14
	Újvidék	1.87 1.95	0.24 0.00
	Pancevo	0.46 0.85	0.80 1.80
	Orosva	1.12 1.13	2.78 2.50
Horva	Morvafalu	0.53 0.15	— 42 1.60
Vaz	Zsolna	1.75 2.48	0.20 0.80
	Troncsón	1.51 2.01	0.02 0.20
	Szered	2.40 1.57	0.17 0.18
	Szt.-Gothárd	0.48 0.24	— 0.18 0.18
	Sárvár	0.10 0.10	— 0.18 0.18
	Győr	1.94 1.75	0.65 0.50
	Vezséd	1.72 1.74	1.20 0.90
	Zákány	0.— 0.02	0.61 0.66
	Bécs	0.46 0.62	0.27 0.22
	Bécs	1.54 1.18	1.80 1.44
	M. Szege	0.58 1.60	1.90 1.78
	Zágráb	0.16 0.14	0.40 0.46
	Szécs	0.78 0.66	0.— 0.—
	Mitrovicza	0.84 0.81	0.— 0.—
	Décs	0.75 0.—	0.— 0.—
Szamos	Szatmár	2.88 2.70	0.40 1.10
	N.-Majlány	0.— 0.—	0.01 0.44
	Latorca	0.50 0.70	1.84 1.50
	Homonna	0.45 0.53	1.— 1.03
	P. Szeceeny	0.— 0.—	0.24 0.—
			0.90 0.21

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: ERDŐS ARMAND.

IDEGENEK UTMUTATOJA
Ajánlható beszerzési források Budapestén

Élelmészeti cikkek.

Wilks Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközi.

Fleischmann Lipót szalámi és füstöltusáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Friesli ált. biztosító-társaság Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykikeresési biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréss lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjviszterítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykikeresési Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapítót: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Ed-dig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusító helye: VI., Andrásy-ut 5. Kezi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán, VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Bathy-utca 9. sz. („Szabadság“-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. Hossz Lidör és Társa „Korona“-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Bruck J. Henrik, Budapest. Gyár: IX. Lillom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrásy-ut 92. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Árak a legutányosabbak. Vidéki megrendésekre különös szult fektetünk. Arjegyék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszuszveték és csatornázás.

Pissurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületápolás, műhely és horgany díszítőművek gyára, Légszusz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízellék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összekötéssel vagy saját tűzhelyivel. Ambergi légszuszvető gépek, világítás, fűtési és műszaki-célokra. Saját légszusz-készülék minden háznál. Telefon 20—83.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pohner Ferenc férfi és női szabó Váci-utca 26. Párisi-utca sark. Allandó nagy választék a legújabb divatszövetekben.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat. Bányá-vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erősáram körébe vágó minden egyéb cikkek. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstartyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári árakon, melyek minden tárgyan láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemárak.

Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV. Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Mialán helyben többféle szakmájú „Szenásy cég vas, fűzettel) kérjük, selyemáruházunknak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kifizését, Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruház kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

Sertésárak: Július 24-én. Sertésárak: 1. nehéz 127.— Öreg 300 fill. Szerb ételsulylevonó Eleségárak Kőbányán 37811 drb. — egyéb á. Elhajítás: 1. drb, belföldi tartományi (jorország) — drb, szállásokba hulla — drb. sen 1621 részvényes. Bécsi va köztük 506. héz 116.— 88—120 10 Dresd 1653 drb., eleven suly Berlin drb. sertés 58—59 má 54—56 má Kőolaj. vénytársas olaj 40 K, kőolaj 31 K 20% vagy átvéve, ké könnyű gé Apollo hen dával együl ban átvéve nyel vagy Szalon tós jó szük sertések g kielégíteni, idézett elő gyorsan el fehér tábla áru, 4 oldal D i s z n o z n a gy keres disznósr dett és zá pénz, 70.— A beállott csökkentet zat továbbá turák 11.77 120-as 7.7 85-és 16.75 niai garnit 115—120-a 19 korona, va iz. Sz adatott sz véve, bos 50 kg.-kin Petrol saság gyá soknál a Fiumei W Fiumei St (Az árak lyal, hordó dök.) Egy Széna sitása.) A hozatal és ségü jobb 5.20 koron szalma 3.3 ként házh préselt sz városi pá 8.50 K, te kilogramm Vetőm folyt hét tak már bizonyossá országra lye az E miatt l szűzös b ahol jól takarmány mák a be ősi borsó fizetnek n

Üzleti hetiszemle.

Sertésvásár. Budapest-Kőbánya, 1908. évi július 24-én. Az üzlet csendes volt. Heti átlagárak: magyar válogatott árú 320-380 kgr nehéz 127-129 fill. 280-300 kgr. nehéz, 129-131. Öreg 300 kgr. tulli — fillér, vidéki sertés — fill. Szerb — fill. tiszta kgr.; páronként 45 kgr ételsúlylevonás és 4 százalék engedmény szokásos. Eladásiárak: Tengeri új K 16.20. Árpa K 16.50 Kőbányán átvéve. Helyiállomány július 17-én maradt 37811 drb. Felhajtás: Belföld 2348 drb. Szerbiából — egyéb államokból — drb, összesen 40159 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 344 drb, belföldre 1159 drb, Bécsbe — drb, osztrák tartományokba 105 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Helvétia) — drb, a szappangyárban feldolgozott 13 a szállásokban elhullott drb, waggonokból kirakott hulla — drb borsókásnak találtatott — drb összesen 1621 drb, maradt állomány 38538 drb. A részvényszállásokban elhelyezve 8742 drb van.

Bécsi vásár: jul. 21. Felhajtás 12198 drb sertés köztük 5064 drb lengyel. Az üzlet élénkebb volt. Nehéz 116-119 fill. középnehéz 109-114 fill. súlós 88-120 100 k.-ként elevevényben.

Dresdai vásár: július 20. A vásáron volt 1653 drb., melyek 58-66 márkán keltek 50 kg. eleven súly szerint.

Berlini vásár: július 18. Felhajtás: 10441 drb. sertés. Az üzlet csendes volt. Finom husos 58-59 márká, husos 57-58 márká, silányabb 54-56 márká.

Kőolaj. Az „Apollo” Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság jegyzései a következők: Liliomkirály-olaj 40 K, Háromsziv kőolaj 32 K, Csillagkereszt kőolaj 31 K tisztasúly 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20% vagy tiszta gőngysúlyszámmal, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30 K, VI. Apollo nehéz gépolaj 42 K, Apollo hengerolaj 60 K tisztasúly 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta gőngy súlyszámmal, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedményvel vagy 4 havi váltóra.

Szalonna, disznózsír, szilva. Szalonna. A tartós jó szükséglet, melyet a mostani előállítás, az élő sertések gyenge felhajtása folytán, nem volt képes kielégíteni, e hét folyamán is további áremelkedést idézett elő és a kínált tételek magasabb árak mellett gyorsan elkelték. A hét végével jegyzet 3 oldalas fehér táblaszalonna 60.— korona pénz, 60.50 korona áru, 4 oldalas 56.— korona pénz, 56.50 korona áru. — Disznózsír. E cikkben is gyenge előállítással nagy kereslet állt szemben, miért is a budapesti disznózsír ára a hét folyamán 2 koronával emelkedett és zárul szilárd irányzat mellett 69.50 korona pénz, 70.— korona áru. Árak 50 kg.-kint. — Szilva. A beállott jó eszések a gyümölcs lehellását némileg csökkentették ugyan, mindazonáltal a szilárd irányzat tovább is tartotta magát. Kötettek szerb garnitúrák 11.75 koronán és egyes minőségekből 115-120-as 7.75 korona, 95-100-as 10.75 korona, 80-85-ös 16.75 korona, szerbiai állomásokon véve; boszniai garnitúrák 13.25 korona és egyes minőségekből 115-120-as 9 korona, 95-100-as 12 korona, 80-85-ös 19 korona, brekai paritással, 50 kg.-kint. — Szilvaiz. Szintén további szilárd hangulat mellett eladott szerbiai 10 korona, az ottani állomásokon véve, boszniai 14.50-14.— korona brekai paritással 50 kg.-kint.

Petroleum. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagyban eladókánál a következők: Fiumei kristály-olaj 36.50 K, Fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 30.50 K, Fiumei Standard-White kőolaj (kétesillagos) 28.50 K. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges gőngysúlylyal, hordóval Budapestre bérmentve szállítva értendő.) Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József tudósítása.) A hetivásáron széna és szalmában nagy behozatal és élénk kereslet volt. Eladott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 3.70-4.70 K, muhar 5.20 koronáig, alomszalma 2.75 koronáig, zsup-szalma 3.35 korona, szecska 3.35 kor. per kg fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 4.25-4.75 K, préselt szalma 2.50 K 50 kilogrammonként a józsefvárosi pályaudvaron. — Gabonaneműek: zab 8.25-8.50 K, tengeri 7.80 K, rozs 9.50 K, árpa 8.20 K 50 kilogrammonként.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) A lefolyt hét csekély csapadéka nem sokat változtathattak már a takarmányhiányon. Ennek folytán némi bizonyossággal már ma vonhatjuk le egész Magyarországára ama kedvezőtlen következtetéseket, melyek az aszályos esztendőnek nyomában járnak. E miatt igen kevés őszi borsót, őszi búkkönt és szőszös búkkönt ajánlanak a termelők, minthogy ott, ahol jól fejlődtek e növények, lekaszálták azokat takarmánynak, tehát nem hagyják meg magnak. Ez már a bevásárlási árakban is nyilvánul, amennyiben őszi borsóért 25 koronát, őszi búkköntért 30 koronát fizetnek már 100 kilónként vidéki állomáson. B i b o r

here vásárlása iránt csak vontatott hajlandóság mutatkozik; mindamellett megadták érte minőségéhez képest 32-40 koronát 100 kilónként vidéki állomáson érte. Nyulszapukából egy nagyobb tételt ajánlanak 130 koronáért métermázsánként, alku azonban e magas árkövetelés miatt nem létesült.

Ásványkenőolajok. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság kenőolajgyártmányainak árjegyzései nagyban eladókánál a következők: Fiumei 0. számú tisztítóolaj 20 K, Fiumei 1. számú orsóolaj 30 K, Fiumei 2. számú könnyű gépolaj 34 K, Fiumei 3. számú nehéz gépolaj 40 K, Fiumei 4. számú vulkán (henger)-olaj 20 K, Fiumei 5. számú fénytelen olaj 24 K, Fiumei 6. számú kiváló nehéz gépolaj 42 K, Hengerolaj sötét 68 K, 00 jegyű hengerolaj, világos 73 K. (100 kg. tisztasúlyért, hordóval, valódi gőngysúlylyal, Budapestre szállítva).

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése. 1908. július 25-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának ténézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt az ország délnyugati kisebb felét kivéve majdnem mindenütt volt eső, melynek mennyisége a keleti hegyes vidékeken helyenkint meghaladta a 10, s itt-ott 20 mm.-t is. A hőmérséklet nem változott és többnyire egy-két fokkal a normális alatt van; a maximum: Czirkveniczán 29 C°, a minimum: Árva-váralján 10 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és helyenkint eső, esetleg zivatar várható.

Állomás	Legnagyobb mennyiség 700 +	A hőmérséklet Celsius skálán	Szélirány és ereje	Felhőzet		Hőmérséklet	
				felhőzet	csapadék mm	max.	min.
A-Szaltona	58.7	17.4	NW	2	4	5	18
Ungvár	57.4	18.3	NW	2	1	1	26
Kősmárk	58.0	18.4	N	4	2	2	23
Losonc	58.8	18.2	NW	2	4	1	21
Szabolcs	57.9	17.2	NW	2	4	1	22
Budapest	59.7	18.0	NW	3	4	1	20
Törny	58.8	19.0	N	5	3	1	24
Sopron	58.8	18.9	N	4	4	1	24
Ócsa	58.4	19.5	W	4	3	1	25
Árva	59.9	19.7	N	2	0	1	27
Szeged	58.2	18.0	W	2	3	1	24
Cenecvár	58.5	18.6	NE	4	3	9	24
Nagyvárad	57.5	18.4	SW	2	0	1	20
Kolozsvár	58.8	17.5	SW	9	4	4	21
Nagyzeben	59.0	18.0	NNW	9	4	4	21
Szalma	58.8	18.0	NE	2	4	1	24
Békés	58.8	18.4	NE	2	4	1	24
Árva-váralja	58.4	18.4	NW	6	4	1	18
Solymosbánya	58.8	17.8	NW	4	0	1	22
Nomád	58.8	18.0	NW	5	4	0	23
Magyar-Óvár	58.8	18.0	NW	4	4	1	23
Sopron	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Békés	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Czirkvenca	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Budapest	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Békés	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Ócsa	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Árva	58.8	18.0	NW	2	0	1	27
Szolymos	58.8	18.0	NW				

KÜLÖNFÉLÉK.

A mese kezdete.

Volt egyszer messze valahol
Egy kedves kis leány...
Egyformakép kezdődik így
A mese mind ahány.

Az egyik vigan mondja el
S a kedves kis leány,
Kit hitvesként karjába fon,
Mosolyg vidám szaván.

A másik búsán elvonul
S szemében köny remeg.
Az éjbe rejti bánatát,
Hogy ki se tudja meg.

Volt egyszer... Két rövidke szöveg
Így indul mind a dal.
Az egyik kacagásba vész,
A másik könybe hal.

Feleki Sándor.

Az állatok áloméletéről.

— Álmodnak-e az állatok? —

Dr. Sanctis római orvos vizsgálat tárgyává tette ezt a kérdést, hogy álmodnak-e az állatok? Aristoteles, Lucretius és Seneca szerint igen, mások azt mondják, hogy nem. A modern physiologusok közül Burdach foglalkozott ezzel a kérdéssel. Szerinte arra, hogy az állatok tényleg álmodnak, azoknak alvás közben tett mozdulatairól lehet következtetni. Az ökor kérdezők, a sertés rőfög, a ló füleit hegyezi álmában. A vadászkutya, ha vadászatról álmodik, ugat és futó mozgásokat tesz; ámde ugatása csak halk és mozgásai rendezettek ugyan, de nem hajtják végre, hanem csak jelzik a futást. Romanes az állatok áloméletének magyarázásánál a következő alaptételekből indul ki: A képzetalkotásnak négyféle foka van:

1. Az egyszerű érzéki eszmetársítás; pl. ha egy narancs szemléleténél annak ize jut eszünkbe.
2. Ha valamely tárgy megpillantásakor egy más tárgyra emlékezünk, pl. vizet látva — borra.
3. A képzetalkotás még magasabb fokán külső benyomás nélkül, önmaguktól társulnak a képzetek. Így van ez az álomban, amikor az érzékbenyomások utja el van zárva.
4. A képzetársítás legmagasabb foka az, amely tudatos szándékkal keresi és társítja a képzeteket, hogy ily módon új gondolatalakulatot hozzon létre. Romanes szerint az első fokon állanak szellemi te-

kintetben a puhányok, rovarok, pókok, rákok, fejlábuak és a hidegvérű gerinczesek. A második fokon a hangyák, méhek, pillangók. A harmadik fokot az alsóbbrendű állatoknál nem lehet teljes biztossággal kimutatni, noha igen sokaknál konstatálhatók alvás közben olyan mozgások, amelyekről áloméletre következtethetünk. Áloméletük van tehát a harmadik szellemi fokon állatoknak: a lovak, kutyák, madarak, krokodilok, papagályok. Bennet szerint a vízi madarak álmukban uszómozdulatokat tesznek. A képzetalkotásnak ezen harmadik foka az emberi csecsemő életének hetedik hetében emelkedik. A képzetalkotás negyedik módja a felnőtt ember kiváltsága. Az állatok áloméletére vonatkozó magyarázatok közül legérdekesebbek a Theodor Beeré, aki a halak álmát vizsgálta. Gondolatmenete a következő:

Tudvalevőleg Goltznak sikerült a kutya egész nagyagytát kiirtván, az állatot tizenhárom hónapon át életben tartani és megfigyelni. A kutya ezalatt az idő alatt folyton aludt, mintha részeg lett volna, de alvás közben egyszer sem tett olyan mozdulatot, amelyről áloméletre következtettek volna. Hasonló tünetek észlelhetők súlyosan beteg embereken, akik öntudatlanul, érzéketlenül, álmódás nélkül alszanak, mert valamely mérég vagy vérkeringési zavar támadta meg az agyukat. Minthogy a halaknak igen fejletlen a nagy agya, feltehető, hogy mikor a hal — behuny szemekkel — alszik, alvását álom nem zavarja. Más szóval a hal alvása olyan, mint a nagy agyuktól megfosztott magasabbrendű állatoké. A magasabbrendűekről több megjegyzést tettek a természetvizsgálók. Darwin pl. határozottan állítja, hogy ezek az állatok nemcsak azt árulják el alvásközben véghezvitt mozgásukkal, hogy álmokképek foglalkoztatják őket, hanem lelkiállapotukra és kedélyhangulatukra is ráismerhetünk e közben. Tévedés ugyanis azt hinni, hogy pl. az arczjáték kizárólag emberi képesség. Cicero és Rabelais még így gondolkodtak, de a modern természetudások szerint egyes állatok nemcsak kíváncsiságot, csodálkozást, félelmet elárulni, hanem nevetni és sírni is tudnak. Owen, Macalister és Darwin ugyanolyan nevető arczizmokat találtak a gorillánál, a csimpánznál, és az összes emberformájú majmoknál, mint magánál az embernél. Humboldt írja, hogy a brazilai samíri-majom szemei, ha fél, rögtön megtelnek könnyvel. Linné a medvenőstényt látta sírni. A szarvas, ha a kopó fogai közt elvérzik, csak úgy ontja a könnyeket.

Umbriai parasztok megfigyelései szerint az igavonó ökrök mélyen alszanak, nem mozognak alvás közben. Legfeljebb néha kinyitják a szemüket. A borjúk alvása is csendes, de időnként felemelik és

megrázzák a fejüket, megmozgatják a farkukat és halkán bögnék. A szopós borjú álmában szopási mozgásokat végez a szájával. Hogy a lovak álmodnak, azt minden istállógyerek tudja. Egy kiváló szakember, a san-rossoroi ménes alkalmazottja, a lovak alvását következőleg jellemzi: A lovak egészben véve keveset alszanak; nagy fáradalmakat kivéve, a ménlő 5-6 órát alszik naponta. Álmuk nyugodt, csak a ménlovak horkolnak legfeljebb álmukban és a betegek.

Egy madártenyésztő tapasztalatai szerint az egyes madárfajok álma egymástól nagyon eltérő. Már Milne Edwards megállapította, hogy egy részük csak a csőrét, mások a fejüket is szárnyuk alá rejtik alvás közben, míg némelyek egész gömbölyűre gubbasztják össze testüket. De valamennyiüknek az álma igen éber. Egy részük, úgy látszik, hogy álmódik is, amennyiben csukott szemmel és szárnyuk alá rejtett fejjel hangokat hallatnak, lábukat, testüket mozgatják, — kivált tavasszal a fülemile nem ritkán csattog álmában, de halkán és összefüggéstelen. Houzean tapasztalta, hogy a jaco (egy papagályfaj) álmában is ismételteti a nappal tanult szavakat, de ez nagy ritkaság.

Cornish a vadállatok alvásának három alakját különbözteti meg. Az éjjeli ragadozók/mélyen alszanak, álmuk szinte tompaságszámba megy. A kérdezők, melyek állandóan abban a veszedelemben forognak, hogy megtámadják őket, felületesebben alszanak. A legfelületesebben alszanak a hűsítő háziállatok, kivált a kutya.

A kutyakedvelők nyilatkozatait kedvenczeik lelki élete felől óvatossággal kell fogadnunk, mert ezek gyakran túloznak. Pl. a Sport Illustrato egyik számában le van írva egy eset, amely állítólag egy kutya telepátikus érzékenységét bizonyítja.

A vadászok állítása szerint a kutyák egészségi állapotára éppen álmukból lehet következtetni. Legtöbbet álmodnak a kopók; a vizslák ellenben nyugodtan alszanak. Balta állítása szerint a kopók valószínű vadászjeleneteket álmodnak végig és halk ugatásukból, morgásaikból még azt is fel lehet ismerni, hogy nyulat vagy rókát üldöznek, avagy a zsákmányt apportírozzák-e. Dr. Sanctis észlelte az ő neufundlandi kutyáján, hogy az álmában uszómozgásokat végzett, holott — városban nevelkedvén fel — soha életében nem lehetett alkalma az uszásra. Azt hiszi dr. Sanctis, hogy a neufundlandiban a faji ösztön ébredt fel, mikor álmában uszott. Őshazájában u. i. ez a kutyafaj sokat uszik.

Mindebből pedig az következik, hogy az ember és állatok álomlete közt csak fokozati a különbség,

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

28

Dexter a keresztkérdések alatt közvetlenül bevallotta, hogy megvannak a saját gondolatai Macallan asszony halálára vonatkozólag. Együttal pedig olyan hangon beszélt Beauvy asszony felől, mely világosan elárulta, hogy nem táplál iránta barátságos érzelmeket.

Talán ő is gyanakodott reá? Ezt a kérdést elő kell neki terjesztetni, mielőtt bármit is cselekednék. Ha Dexter ugyanugy gondolkozik, mint én, akkor az utam egészen világos előttem.

Óvatosan el kell rejtenem kiléteimet Beauvy asszony előtt és mint gyanútlan idegen mutakozom be neki.

A friss levegő megnyugtató hatása jobban elfárasztott, mint az éjszakai olvasás.

Öt percz mulva visszamentem a szobámba és rövid időre elfelejtettem bumát és bánatomat. Alig, hogy lefeküdtem, mélyen elaludtam.

Szerény kopogtatás ébresztett fel az ajtómon.

— Kedves gyermekem! — hallatszott be Benjámín hangja. — Ha még tovább fog aludni, éhen hal, már egy óra is elmúlt és egy jó barátja veled fog reggelizni. Fitz Dávid őrnagy! Kiugrottam az ágyból. Éppen az az ember,

akire szükségem van! Az őrnagy ismert jóformán mindenkit és valószínűleg a szegény nyomorékot, Dextert is.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Amint az ebédlő ajtaját felnyitottam, az őrnagy sietett elém.

A megnyerő mosoly ott ült az ajka körül és udvariasan, hódolatteljesen kezet csókolt. Igazán kellemesen érintett, hogy ezzel a divatos Don Juannal újból összejöttem.

— Nem is szükséges a hogyléte és az egészsége után tudakozódnom, — szölt az öreg ur; a szemei világosan megmondanak mindent. Az őn korában egy hosszú, üdítő alvás a legjobb szepítő és ifjító szer. Csak sokáig ágyban maradni, ez az egyszerű titka a hosszú életnek!

— Nem voltam oly sokáig ágyban, amint ön gondolja. Egész éjszaka olvas'am.

Az őrnagy csodálkozva ránczolta össze a szemöldökét.

— Mi a neve annak a pompás könyvnek, mely érdeklődését ennyire lekötötte.

Férfiem bünperének aktáit olvastam, — feleltem komolyan.

Az őrnagy ajkain elhalt a mosoly és önkéntelenül egy lépést hátrált.

— Ne beszéljen többet erről a rettenetes bünperről! — szölt aztán tiltakozva. — Mi köze a bájnak, a szépségnek a mérgezéshez és bünügyi aktákhoz? Különb is, a reggeli már vár önre!

E szavak után karját nyújtotta és asztalhoz vezetett.

— Fitz Dávid őrnagy néhány hirt hoz önnek, — kezdte a beszélgetést Benjámín. — az anyósa ma ide érkezt, hogy önt meglátogassa.

Bár ez a hír érdekelt, alig tudtam a türelmetlenségemet leküzdeni.

— Szabad önhöz egy kérdést intéznem, őrnagy ur? — kérdeztem közvetlenül.

— Hogyne, kedves gyermekem, — felelte az őrnagy kissé csodálkozva. — Szolgáltatára állok önnek mindenkor!

— Ismeri ön Dexter urat?

— Istenem! — kiáltotta az őrnagy, ez mindenesetre váratlan kérdés volt. — Ismerem őt. Mit akar azonban ezzel a kérdéssel?

— Egyelőre csak egy névjegyet szeretnék öntől, amelylyel a nevezett urhoz bejutok.

— Ön fel akarja keresni Dextert? — kérdezte az őrnagy olyan hangon, mintha saját kérdésében is kételkedne.

— Mért lepődik meg ezen annyira? — kérdeztem most már magam is csodálkozva.

— Az az ember örült, — magyarázta az őrnagy. — Halott már csunya tesi hibájáról?

— Igen, tudom, hogy nyomorék, de az nem ijeszt engem semmitől sem vissza.

— Nem ijeszt vissza? Drága asszonyom, annak az embernek szelleme éppen olyan nyomorék, mint a teste. Vegyüléke egy tigrisnek és egy majomnak. Egyik pillanatban halálra ijeszt önt, a másik pillanatban pedig hangos nevetésre ingerli. Ezzel nem akarom elvitatni az érdemeit is, nem követ el erőszakos tetteket, vagy tudatosan nem bánt meg senkit. De minden körülmé-

aminthogy lényegben dónsági k

(A csirály gyermek lanabb ura nem egyszerű ha nádpálcs azokat d

A kis méit rágvá édesanyja czezett, va vicssokkal, mélyén rej

Egyszer jébe betéve bámészkoz Alfonz megpillantó kiáltott:

— Més — Hal — A felel szoritott ké

Csakha kongtak, g is egymást elősiető lak első dolguk

— Tuc — Tuc

kidüllesztet

A laká aki birkózn Alfonz nem nyujtott ne

— Bék és zsebéből raszfíru kal

Néhány király egy azt újjai k

vegye.

— Mi — Egy

amikor a k Alfonz

eset, józút tona nevék katonaságtó

A span ná, irigyke moruan tek

(Népfaj érdekes jel

ben tanusit Nagy e tek

fajok közt népfajok k

igen kiterje

nyek közö mat, de m

— Ta rében.

Az őrn jáminra ne

tan nézett

— Ha mellett, ne

hogy egye kan az őrn

— Elk — Az őrn

tán hirtelen

— Tis próbáljuk

egy kis di

— Egy kül, hogy

— Ige ismételte a

megmarad megismerk

abba, hogy pont, mely

kis dínere más szépsé

Mirleflere önnök tetsz

Szintén na fog mellett

így tudom van intézve

kérdezte a

aminthogy az összehasonlító lélektan nem is ismer lényegbeli eltérést az állati és az emberi lélek tulajdonságai között.

(A csintalan Alfonz.) Alfonz, az ifjú spanyol király gyermekkorában egyike volt a legrakoncztalanabb uralkodóházbeli tagoknak. Királyi mamája nem egyszer adott neki egy-egy etikettszerű poffot, ha nádpálcájával nekiment a drága virágváznak s azokat darabokra törte.

A kis Alfonz ilyenkor összehúzta magát s körmeit rágva, ujjab turpisságokon törte a fejét s ha édesanyja ő felsége félrenézett, már megint bukfenyezett, vagy a lakájokat hajigálta nagy darab kavicokkal, miket mindenféleképpen teletömködött zsebe mélyén rejtegetett.

Egyszer, nem tudni hogyan, a királyi palota kertjébe betévedt, vagy bemászott egy parasztyerek s bémészködve sétált a szépen megnyirt lombok között. Alfonz herceg éppen arra karikázott s amint megpillantotta a vele körülbelül egyidős pórt, rája kiáltott:

— Méssz ki innen!
— Hallgass! — mondta a paraszt.

A feleletre felfortyogt Alfonz királyi vére s ökölbe szorított kezekkel rohant az illetlen parlagi felé.

Csakhamar pofonok csattantak, hátbadöngések kongtak, gurultak a pázsiton s természetesen szidták is egymást, ki-ki a maga módja szerint. A lármára elősiető lakájok alig tudták őket szíjjelválasztani s első dolguk volt lefogni a parasztyereket.

— Tudod-e, hogy mivel verkedtél?
— Tudom — felelte az — a trónörökössei! És kidüllesztette a mellét.

A lakájok el akarták döngetni a vakmerő fiút, aki birközni merészkedett egy királyi herceggel, de Alfonz nem engedte, hanem odalépett hozzá s kezét nyújtott neki.

— Béküljünk ki — mondta hanyag eleganciával és zsebéből egy mellűt kotorászott elő, mit a parasztfiu kabátjába tűzött.

Néhány hónappal ezelőtt meglátta ezt a tüt a király egy pihenő katona kezében, aki úgy tartotta azt ujjai között, hogy az arra haladó Alfonz észrevegye.

— Mi az? — kérdezte a spanyolok királya.
— Egy mellűt, amit akkor adott nekem felséged, amikor a királyi parkban verkedtünk.

Alfonznak mindjárt eszébe jutott a gyerekkori eset, jóízűt mosolygott s noteszába feljegyezte a katona nevét. Aztán megígérte, hogy ha kiszabadul a katonaságtól, az udvarnál jó álláshoz juttatja.

A spanyol király, mielőtt ott hagyta volna a katonát, irigykedve pislantott hatalmas karizmaira és szomoruan tekintett a maga megvékonyult karjára.

(Népfajok halandósága.) A népek életében igen érdekes jelenség az egyes fajok betegségekkel szemben tanúsított ellenállóképesége közti különbség. Nagy e tekintetben az eltérés az egyes európai népfajok között, de még nagyobb a kaukázusi és a többi népfajok között. Pontos adatokat ez irányban csak igen kiterjedt tömegvizsgálatokból meríthetünk, de

ilyenek felett eddigelé csak korlátozott mértékben rendelkezünk. A négereket illetően azonban eléggé megbízható az Egyesült Államok statisztikája, amely egyúttal betekintést enged az ugyanazon vidéken, tehát azonos klíma-viszonyok közt élő európai eredetű népek viszonylagos halandóságára. Connecticut, Maine, Massachusetts, Michigan, New-Hampshire, New-Jersey, New-York, Rhode-Island, District-Columbia államok és az Egyesült Államok még 700 más állambeli városa 28,807,269 lelket számlál. Ezek közül 27,555,800 az európai fajhoz, 1,180,546 a néger fajhoz tartozik, 14,010 pedig az indiánusok száma, a többi japán és kínai. Az 1907. évben ezer európai fajbeli közül meghalt 17,3 ezer néger közül pedig 30,2, vagyis majdnem kétszerannyi. A vidéki lakosság halálzási arányszámai közt kisebb az eltérés; ott ezenként 15,3 hal meg az európaiak, 19,1 a négerek közül. Viszont a civilizáltabb északkeleti államokban az arányszámok még eltérőbbek: 31,8 a négerék, 17,5 a kaukázusiak halálzási arányai. Az utolsó tíz esztendő alatt a higiénie haladása folytán az európaiak halálzási aránya 1,8%-el, a négerké csak 0,3%-el javult. A vidékies államokban pláne még rosszabbodtak a négerék viszonyai. Kétségtelen, hogy a négerre vonatkozó ezen szomorú számadatoknak az az oka, hogy ők bizonyos betegségekkel szemben kevésbé ellenállóak. A malária-halandóság tisztes, a typhus-halandóság kétszer akkora a négerék, mint az európaiak között. Feltűnő nagy a négerék halálzási tuberculosos, tüdőlob és urogenitalis betegségek folytán is. A statisztikusok határozottan kiemelik, hogy ez a nagy halandóság még ott is észlelhető, ahol a külső életviszonyokban nincs eltérés a kaukázusiak és a négerék között. Ebből pedig arra következtetünk, hogy a néger faj életképessége csekélyebb, amit különben már az is bizonyít, hogy a feketéknek sokkal kisebb az aklimatizálódási képessége. Az Európába importált négerék nagy része elpusztul, míg az ő hazájukba benyomuló európai faj ott megerősödik és szaporodik. Ilyenformán előrelátható, hogy a néger faj előbb-utóbb ki fog pusztulni. Egy részüket a betegség pusztítja el, a többi pedig beleolvad a számban tulnyomó fehérbőrű fajokba.

(A láthatatlan irás.) Japánban egy gazdag és előkelő embert család gyanuja alapján elfogtak. A vádlott zárkájában, aki a vizsgálati fogságban felakasztotta magát, különös iratot találtak. Tuss és ecset (toll) hiányában a fogoly végrendeletét pálczikával írta japán papírosra, olyan folyadékkal, amelyet úgy kapott, hogy megszívta fogusát, majd a vér és szájnyál keverékével írt. E végrendelet a betűk fakó barnás voltánál fogva olvasható nem volt. Hozzá tartozóinak természetesen érdekében volt, hogy tisztán olvashatóvá tegyék az irást, miért is dr. Takayama-hoz, a tokiói egyetemen a törvényszéki orvostan professzorához fordultak tanácsért. Dr. Takayama a papírost 2—3 másodpercig tömény alkoholos eozinoldatba (1:15—10) mártotta, majd alkohollal leöblítette, végül az alkoholt itatós papirossal felitatta. Ilyenkor a betűk intenzív piros színűek voltak, a papiros pedig majdnem színtelen, a papiros szárítása után pedig az irás kitűnően olvasható volt. Ez eljárással Takayama 138 éves, fakó barnás vérfoltot is

ugy megfestett, hogy az a friss vérrel megegyező színűvé váltott. A csupán szájnállal írott betűket, amelyek fehér és különösen a nem fényezett papíron teljesen láthatatlanok, sikerült festéssel szintén láthatóvá tennie. Ez esetben 100 cm³ tömény vizes nigrozin-oldatból (1:15—20), 30—40 cm³ arabmész-oldatból (1:5) és 50—60 cm³ hígított (1:2) sósavból készült festő-folyadék bizonyult alkalmasnak. E folyadékot használat előtt jól fel kell kavarni, amíg a sósav hozzáadására keletkezett nigrozin-üledék finomul eloszlik, majd a habot itatós papirossal el kell távolítani. A megvizsgálandó papírost 10—10 percig ide-oda mozgatjuk a festő-folyadékban, majd vízzel jól leöblítjük. A nyállal írott betűk ilyenkor kekesfeketék, a papiros pedig fehér, vagy fakó kekesfekete.

(Innen-onnan.) A föld legforróbb pontja a Mahiore-sivatagban, a Kalifornia és Nevada közti „Halál völgyé”-ben van. Megfigyelésekből kitűnik, hogy a Halál völgyében átlag 39 fok a hőség árnnyékban. A maximum némely napokon 50 foknál is több volt. A legrégebb hírneves bankház Krisztus születése előtt hatszáz évvel állott fönn Babylonban s „Egibi és Kie bankháza” néven szerepelt.

Amerikában most azon töri a fejét néhány törvényhozó, hogy az asszonyokat, lányokat tiltsák el mindennemű kendőzéstől. Ha elfogadják a törvényjavaslatot, akkor tilos lesz a hajfesték, arczkenőcs, illatszer, műfog, álhaj s a testi fogyatkozásokat leplező tömörszerek használata.

Egy newyorki pinczemeszter, aki a legnagyobb nyomorban élt családjával, hat milliót örökölt a napokban, mely hajótörött atyjáról maradt reá, ki negyvenkét esztendővel ezelőtt veszett a tengerbe. A kormány csak most nyilvánította halottnak s most értesítette a fiút, hogy decemberben átveheti a vagyonát.

(Óriási orgona a Szent Péter-templomban.) A pápa kívánságára legközelebb egy óriási orgonát építenek a római Szent Péter-templomban, azon nagy-szerű tervek szerint, amelyeket Cavaillé-Coll már 1868-ban elkészített. Eddig az orgonát azért nem csinálták meg, mert egy régi tradíció azt tartotta, hogy a pápa jelenlétében a templomi zene mellőzendő, mert az nem egyezik a pápa méltóságával; mások meg azt hangoztatták, hogy a templom akusztikája nem felel meg az egyházi zene, főleg az orgona czéljaira. A történelem ráczáfol erre a tradícióra, igenis, voltak valaha a Szent Péter-templomban orgonák és amidőn Frescoboldi orgonista először játszott a Péter-templom orgonáján, ebből az alkalomból ezrével látogattak el a templomba a hírneves orgonista művészetének tisztelői. Tehát nemcsak orgonája, de híres orgonistája is volt valamikor a templomnak. — Most a pápa kívánságára hozzáfogtak a terv tanulmányozásához. Az orgonát úgy építik, hogy szükség esetén egyik helyről a másikra áttehető legyen. Az akusztika kérdését pedig az orgonaépítők feladata lesz megoldani.

nyek között bolond. Megbocsátja kíváncsiságot, de mit óhajt ön Dexter urtól?

— Tanácsot akarok tőle kérni férjem perében.

Az őrnagy a fejét rázza és segélykérően Benjámira nézett, Benjámint pedig éppen olyan riadtan nézett az őrnagyra és szintén a fejét rázza.

— Ha okvetlen megmarad az elhatározása mellett, nem veszem magamra a felelősséget, hogy egyedül Dexterhez engedjem, — szolt halalkan az őrnagy Benjámínhoz.

— Elkísérem? — kérdezte Benjámint.

Az őrnagy egy pillanatig gondolkozott, aztán hirtelen felém fordult.

— Tisztelt barátnóm, — szolt hozzám, — próbáljuk a helyzetet megoldani, — mit szólna egy kis dinerhez?

— Egy kis dinerhez? — ismétlem én anélkül, hogy megértettem volna.

— Igen, egészen helyes, egy kis diner, — ismételte az őrnagy. — Az én házamban. Ön megmarad elhatározása mellett, hogy Dexterrel megismerkedjék, én pedig nem egyezhetem bele abba, hogy vele egyedül maradjon. Az egyetlen pont, melyen összejöhetünk, ha a két felet egy kis dinerre egybe hívjuk az én házamban. Néhány más szépséget is meghívhatunk hozzá; madame Mirleflere jelenleg Londonban van. Nagyon fog önnek tetszeni. És kit hívünk? Lady Clarindát? Szintén nagyon bájos hölgy! Benjámint ur, ön fog mellette ülni. Nagyrabecsülésem jelét csak így tudom ön iránt tanúsítani. A dolog tehát el van intézve? Mondjuk mához nyolcz napra? — kérdezte az őrnagy és elővette kis zsebkönyvét.

Ámbár nem szívesen, de beleegyeztem ebbe a megoldásba.

Különbö pedig a beszélgetés más tárgyról folyt azután, végül az őrnagy egy pillantást vetett az órájára és ajánlotta magát.

— Az ön korában, őrnagy, nem kellene ennyi időt elvesztegetnie, — szolt meg egy mély hang mögöttünk.

Mindnyáján az ajtó felé fordultunk. Ott állt férjemnek édesanyja, az ajkai körül szatirikus mosoly játszadozott.

Az öreg katona rögtön készen volt a válaszszal:

— Ez a szó: öregség, nagyon tág fogalom, Macallan asszony, — szolt aztán. — Vannak emberek, akik soha nem is voltak fiatalok és ismét mások, akik soha nem öregednek meg. Én az utóbbiakhoz tartozom. A vizsgálatásra!

Benjámint a kis könyvtárba nyíló ajtót kinyitotta előtünk és megkérte Macallan asszonyt, meg engem, hogy lépünk oda be.

Egy székre ültem illő távolságra Macallan asszonytól, aki a pamlogon foglalt helyet. Az öreg hölgy mosolygott és maga mellé hívott engem.

— Egy levelet kaptam az ön nagybátyjától, a lelkészől, — kezdte aztán. — Felszólított, hogy látogassam meg önt és én boldognak érzem magam, hogy kíváncságnak eleget tehetek. A jó lelkész arra kér engem, hogy használjam fel minden befolyásomat és tereljem el önt a terveitől és visszatérésre bírjam a szülői házba. Én azonban nem vagyok egy nézetlen az ön nagybátyjával. Akármilyen merészek is legyenek a tervei és bár a legkevesebb eredményt sem re-

mélem tőlük, csodálom az ön bátorságát, hűségét és megingathatatlan hitét az én boldogtalan fiamban, bár megbocsáthatatlanul viselkedett önnel szemben!

— Most már egészen jól értem, miért tett így, — jegyeztem meg én.

— Attól a pillanattól kezdve, hogy nagybátyjának házáat átlépte, viselkedése nem menthető. Mit gondol, mit csinált most az az ostoba bolond? Belépett egy irgalmas rendbe és vörös keresztrel a karján Spanyolországba ment a háboruba, ahelyett, hogy feleségének a lábaihoz borult volna és bocsánatért esdett volna!

Ezek a hírek megijesztettek és mélyen megszorítottak engem. Tehát nemcsak elváltam tőle! De most még veszedelemben is tudom ötöt és rettegek az életéért.

— Amit legjobban rosszalottam a fiannál, — folytatta az öreg hölgy, — az, hogy eleinte nem mondta el a teljes igazságot. Szerettem öt annyira, mint ön. Elismerem az érdemeit. A legkimagaslóbb az, hogy egy bátor és hűséges asszonyt vett el feleségül, ki annyira szereti öt, hogy még az édesanya sem meri előtte felfedezni fia hibáit. Még mindig halandó, — folytatta aztán más tárgyra áttérve, — a világot más véleményre birni férjét illetőleg?

— Mindenesetre.

— Ön tudja, mennyire csodálom az ön bátorságát, — felelte az öreg asszony. — De a jó hírét koczkatatja meg ezzel. Teliesen hiábavaló. Hagyjon fel ezen elhatározásával!

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908, július. 26-án.

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 órakor LILIOMFI

Eredeti vígjáték 3 felvonásban. Írta Szilgelyi Ede. Zenéjét szerző: Szerdahelyi.

CHICAGO

Mozgófényképvállalat. Bpest, VII., István-ut 39. Telefon 93-03.

Magyarország legelső mozgófényképkölcsönző osztálya. Kölcsön adunk 1000 méter képe hetenként közzéri változással napl 15 koronáért.

AMERIKAI-PARK

TELEFON 4-49 UJ OS-BUDAVÁRA Igazgató: Friedmann A.

Nyitva délután 3 óratól reggeli 4 óráig. Ma vasárnap, július 26-án

nagy Anna és népünnepély

Anna-névnep alkalmából

2 nagy dísz előadás a Varietében.

D. u. 8-kor félhétvárákkal és este 10-kor rendezés hányakkal. Mindkét előadás HAVEMANN 18 vadállattal és az Csak rövid ideig FARABONIS.

Szenzációs előadás a Tabarin Moulin-Rougeban Kezdetre 12 órakor.

JARDIN de PARIS

Telefon 15-10. (Párisi kert.) Telefon 15-10. Erzsébet királyné-ut és Hermina-ut sarkán.)

A berlini «Chat Noir»

művészemlékezőnek csak még pár napig tartó vendéglátóka.

Teljesen új műsorral Ferenczy Károly

Új magánzámok: duettek, daljátékok stb.

Conferenczió: GRÜNBAUM FRIGYES.

Jegyek elővételhatók Zipsor & Königinél Andrássy-ut 4. szám.

Cabaret előadás 9-12-ig 12-2 óráig táncszerepek. Reggeli zene.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője VI. kerület, Andrássy-ut 39. szám.

A szalmaösvégek legkedveltebb étterme.

Kérésre árak! Kifűző kiszolgálás

Az újpesti hajóállomási vendéglőben naponta élőháló a közönség előtt szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunai terasz. Gyönyörű kilátás. Katona-hangverseny.

Internátus elemi iskolai fiúk számára.

A „Kis-Svábhely” tőven levő „Szt. József”-fiúnevelőintézetbe 6-10 éves fiúk vétetnek fel havi 70 koronáért, melyért teljes ellátást és egyenruhát kap a növendék.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t.

Egy eredeti üveg ára 3 korona. Foszformentes hely. Buda-pest, VIII. József-körút 78. Gara Géza és Tsa drogéria. Tűszék árjegyzékét kérem.

KÖRÜTI FÜRDŐ GÖZMOSÓ

Erzsébet-körút 51. USZODA 26- és szónavas fürdők hidegvíz-kura! Fango gyógymód! Gőz- és kádfürdők! A gőzmosság gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

Jutásákok

90 fillértől darabonkint

Lenzsákok

25 fillértől darabonkint, (vízhatlan) 70 fillértől -méterenként szállít a

Fischer-téle zsák és ponyvagyár Budapest, Nador-utca 31-33, 25 év óta az ország legjobb tekonyebb uradalmának és viszonteladóinak szállítója. Ponyva-kölcsönző intézet.

Récsei János

fiú-internátusa

Budapest, VII., Damjanich-utca 30.

Családi otthon középiskolai tanulók részére. Az ág. evangy. gimnázium, VII. ker. állami főgymnasium, VI. ker. főreáliskola stb. közvellen közelében. Gondos testi ápolás és nevelés. Állandó felügyelet. Francia, német és angol társalgás. Zene, rajz, vívás és tornaszás. Tulajdonos kiváló paedagogus 20 évi gyakorlatl és kitűnő ajánlatokkal. Bővebb értesítést ad és kívánatra prospektust küld az igazgatóság.

Lakása augusztus 1-ig VII., Rákóczi-ut 60. sz.

Borsajtók, szőlőzúzó, arató- és vetőgépek

a legolcsóbbak és legjobbak FEHÉR ÉS GHIMESSY

gépgyárában, Budapest, VI. ker., Hungária-körút 84E. szám.

BOKOR ARMIN és Dr. SINGER LEÓ

FIU INTERNÁTUSA

Megnyitk az 1908/909, tanévre szeptember 1-én. A főváros legelőzségesebb helyén. Tágas szellős lakhelyiségek. — Modern berendezés. Kitűnő ellátás (szigoruan rituális ételmezzessel). — Vallásorkölcös nevelés. Egyéni oktatás szaktanárok vezetésevel. Nyelvkurzusok, zene és torna. — Üdülő otthonban jelentkeznk lehet július 15-ig.

Budapest, VII., Lövölde-tér 2. szám.

Kívánatra prospektust küld az igazgatóság.

Szálloda

Az „ARANY BÁRÁNYHOZ” BECS, Wieden, IV. Hauptstrasse 4. Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2*60 koronától felfelé, 8 perczyre az Operától és Kärntnerstrassétól. Világos szobák. Világos szobák.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHÉK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szem-üvegek és látcsövek is legolcsóbban kaphatók inyen árlevékek bérmentve.

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer- Hitel- osztály megnyit

a legolcsóbbtól a legfinomabbig kaphatók kösspénztét vagy banknál törlesztendő részlete.

A vásárolt zongorák vagy hangszerek értékét egy bank rögtön kifiselt, a vevő pedig a banknak marad adósa. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzt vinné.

Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepén.

Budapest, Király-utca 58. szám. Prospektus és árjegyzék minden hangszere számára. Kívánatos.

Csak ROGÁTSY-féle BORAX-ot kérjünk! MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arcz-, test- és kéz-bőrötöket üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitűnő és elismert Rogátsy-féle

Magyar Pipere Borax-ot,

mely mint testápoló és szépítő szer felülmúlhatatlan, hatása biztos és gyors.

- Anyal Boriska, Jámboróny. Arany kanál. Nincs jobb pipere! Arany Gáborné, H. Böszörmény. Ezüst kanál. A magyar pipere borax a legjobb bőrápoló. Gállk Aranka, Boszterczobánya. Ezüst kanál. Kérek még egy postacsomagot. Vida Andrásné, Kassa. Arany kanál. Arczom és kezeim tisztaságát a magyar pipere boraxnak köszönhetem. Liszky Ferenozné, Losonc. Aranykanál. Kitűnő eredménnyel használom a magyar pipere boraxot. Medgyessy Paula, M. Kikinda. Ezüst kanál. A magyar pipere borax meghozta a kívánt eredményt.

FOLYTATJUK.

Egy doboz ára 30 és 75 f., 10 nagy doboz vidékre bérmentve Magyar Pipere Borax-Crém 1 tégely 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és üzletüzletben vagy az egyetüli gyártónál: ROGÁTSY RÁLMAN drogeria BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz.

Figyeljünk a „ROGÁTSY” névre.

Csak ROGÁTSY BORAX-ot fogadjunk el!

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(Margittelep, Bereg megye)

A gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esteleforog fenn. Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapeston és a forrás kezelőegységénél Munkács.

Kovács Gyula zongora-termei

Budapest, V. Ferenc-József-tér 5-6. Gresham palota. Telefon 110-66. zongorák, pianók és harmonikumok legolcsóbb árban. Teljesen új hangszerek berbeadása. Részlet és javító-osztály. Zongora hangoltatás eszközöltetik. Állandó képhállítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

Szőlőbirtokosok, kiának eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak. Felkérletnek czégünknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

A legfröszbb és legmegbízhatóbb kartollon kívüli uj és egyszer használ!

ponyva-zsák

és kővektől gyár és kölcsönintézet

NAGEL ADOLF, Budapest,
V., Arany János-utca 10.
Vidéki telefon 35-92. Távirat: Nagela Budapest.

Magyar kir. államvasutak.
186823/908. szám.

A bpest-fiumei vonalon feltételes megállóhely létesítése.

A budapest-fiumei vonalon Budafok állomás és Nagytétény-Diósd feltételes megállóhely közt levő 6. sz. őrháznál Kistétény elnevezéssel új, feltételes megállóhely létesített. E megállóhelynél f. évi július hó 18-ától kezdve az Új-dombóvárról Budapest-Kelenföldre reggel 5 óra 8 perczkor érkező személyszállító-gyorsnehovonat reggel 4 óra 37 perczkor, az Észékről Budapestre reggel 6 óra 55 perczkor érkező személyvonat reggel 6 óra 2 perczkor és a Fiuméből Budapestre este 8 óra 15 perczkor érkező személyvonat este 7 óra 28 perczkor fognak megállítani.

Ellenirányban a Budapestről Fiuméba délelőtt 8 óra 20 perczkor induló személyvonat délelőtt 9 óra 5 perczkor, a Budapestről Adonypusztaszabolcra délután 3 óra 25 perczkor induló személyvonat délután 4 óra 16 perczkor és a Budapestről Észékre este 7 óra 50 perczkor induló személyvonat este 8 óra 33 perczkor állanak meg.

Budapest, 1908. jul. 22.
Az igazgatóság.
(Utányomás nem díjaztatik)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 38. sz.

Még eddig nem létezett ár!

350 kor.

Valódi amerikai hajnyírógép.
Legfinomabb kovácsolt solingeni acélból, fedett rugóval, 3, 7 és 10 milliméteres feltoló fésűkkel és egy pótrugóval együtt:
ára 3 korona 50 fill.
Képes nagy árjegyzék a többi arucikkokról ingyen és bérmentve.

Itt van az alkalom!

Megelőztem az óriási áremelkedést és toltelenen vettem pártiban is olcsó árakban és abban a helyzetben vagyok, hogy b. vevőimet nagyon olcsón szolgálhatom ki s raktáron van 30-40 waggon áru. Üveg, porcellán, lámpa, sománcz, vasedény, konyha felszerelés, vendéglő és kávéházi berendezés, nasszajándék és dísz tárgyak.

ARAI:

Étkező-készlet 6 személyre, rokokó finom porcelán csak	3.50
Étkező-készlet, teljesen a személy, modern fazon festve és aranyozással, beégetve	6.50
Étkező-készlet, teljesen a személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkező-készlet, a személy, rendkívül díszes, rokokó-stílus, pecsenyétál, eleg. festéssel	10.-

Legolcsóbb és legnagyobb választék csak elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben, díszesen festve, fúsan aranyozott rokokó-fazon, kétszer égetve, finom minőségű porcellán árai:

1 nagy pecsenyétál,	2 mártás elja,	
2 kis pecsenyétál,	2 nagykanál,	
2 nagy tésztátál,	2 kiskanál,	
2 kis tésztátál,	2 sórtartó,	
2 főzeléktál,	15 mély tányér,	
2 salátatál,	26 lapos tányér,	
2 mártástál,	12 kis tányér	

25 frt.

Azonkívül vannak készletek egészén . . . 100 frt.

Étkező-készlet 12 személyre, rokokó-stílus kisebb összeállítás, 42 drb, díszes festés és beégetve	12.50
Étkező-készlet 12 személyre, rokokó, díszes festés, áll 2 lovas, 2 pecsenye, 2 tészta, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 uj, 2 sórtartó, 2 kanál, 12 mély, 24 lapos, 12 dessert, 12 csont-tányér	24.-
Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus	3.25
Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, dús aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel	4.-
6 személyes likőr-készlet, festett és beégetett aranyozással	1.75
6 személyes boros, sűrű, v. vizeskészlet festett és beégetett aranyozással	1.75
12 darab angol díszes nagy, valódi majol. mosdókészlet	4.50
Rosspellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos	8.-
Üveg nagy boros pohár 6 kr. és	0.85
1 asztali lámpa, arnyóval	0.65
1 asztali lámpa, arnyóval, díszes	1.50

6 személyes finom üvegkészlet
vésott, elegáns mintával

6 vizes pohár	6 pezsgős pohár	
6 boros	1 vizes kanosó	
6 likőrös	1 boros butella	
6 sörös	1 likőr üveg	

6 frt 50 kr.

2 drb legjobb sománczozott fazék és lábas 3.50
1/2 L-től 5 literig csak
1 sománczozott kávédaráló csak 0.85

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz

nagyban és kicsinbeni gyári raktára

Baross-tér 4. sz.

Rákóczi-ut végén.

INGYEN
bérmentve és titoktartással küldjük érdekes ábrás

GUMMI-
halhólyag stbről szóló árjegyzékünket.

GUMMI-HALHÓLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor, testja NAKIRA valódi indiai férfi-különlegesség tiszta 12 korona.

Üterus-Spray
egyjabb női különlegesség 14 kor

Pessar OCLUS
női szer 3-11 kor.

MINTA-GYÜJTEMÉNY
12 db legfinomabb óvszer 4 k.

IRRIGATOR
3 koronától 10 koronáig.

INGYEN
küldjük

műlábak
műkezek
támgépek
sérvkötők

stbről szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket

universális
sérvkötők

páratlanok, kis onyhe nyomásu pelettával a legugyobb sáv is elzárható.

HÁSKÖTŐK, Gummiharisnyak stb. mérték szerint készíttetnek.

MAGYAR ORVOSI MŰSZER-TÁR
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.
Fontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Tan- és nevelő-intézet

nyilvánossági joggal

Budapesten, V. ker., Hold-utca 19. sz.

Az intézet 31 év óta áll fenn

Dr. László Mihály nyilvános gimnáziumában és nevelő-intézetében, amely államvérvényes osztály- és ereltségi bizonyítványokat állít ki, a beiratások szeptember elsején kezdődnek, azonban már most is lehet előjegyezni.

Értesítéssel kívánatra készséggel szolgál az igazgatóság.

Dr. László Mihály
igazgató.

Az intézet 31 év óta áll fenn

A növendékek lehetnek beniakók, félkosztosok és bejárók.

Mindenütt kapható a legfinomabb

Weider tejszin és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA

Telefon 11 06. Minden vízmérő-tulajdonosnak fontos! Telefon 11-06

Védelem víztulufogyasztás ellen

a vízfogyasztás hetenkinti ellenőrzése folytán.

Prospektust és felvilágosítást mindenkor ingyen küld a

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság KUNZ F.

vízmérők szakgyára, = Saját gyártelep.

Osztály: vízfogyasztás ellenőrzés Budapest, I, Bors-utca 14

Fényképező-gépek és Látcsövek

részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

optikal áruházában

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Árjegyzék ingyen!

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA-FLUID

Kigyó-védjegy.

(TURISTA-FLUID)

Régóta kitűnőnek elismert illatos bőrzsírozás az izmok és inak erősítésére. Erősítés és erőmegtartás céljából használják az összes turisták, kétépárosok és lovaglók turák után

Ára 1 egész kor. 2.-, fél üveg kor. 1.20

KWIZDA-fle FLUID

VALÓDI A GYÓGYTÁRÁKBAN KAPHATÓ.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték.

Főraktár: TOROK JOZSEF gyógyszerésznél.

BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26.

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüster berakott alj	10-15 K.	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 K.
1 taftt berakott alj	25-30 >	1 gyermek-gallér	6 >
1 vászon felöltő	14-18 >	1 selyem-batiszt blúz	5 >
1 pepita utazó gallér	10-14 >	1 cloth alsó-szoknya	4.50
1 lüster utazó köppen	15-20 >	1 delain pongyola	7 >
1 taftt kabát	25-30 >	1 mosó pongyola	5 >
1 angol zefir blúz	3-5-6 >		

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batiszt alsók, pamuttrülkőzők, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, crellonok, delenek selymek, lüsteretek olcsóbban, mint bárhol Budapesten: Naponta óriási maradék vásár mindenféle árukból.

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám Szabott árak! Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

BUTOR BUDAPEST, V. KER., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SZÁMÁBAN)
 BUDAPEST, VI. KER., EÖTVÖS-UTCA 12. (ANDRÁSSY-UTCA SZÁMÁBAN)
 BUDAPEST, VII. KER., RÁKÓCZI-UTCA 52. (HERCZEG ÉS HORVÁT)

MŰBUTOR
 csak kiváló jó minőségben.
 Szolid munka. Olcsó árak.
 Modern kivitel.
Fáy Antal butorgyárosnál
 BUDAPEST, Somfivölgy-utca 4. sz. a sarokban.

GUMMI szerek
 Valódi francia és amerikai gyártmány! Orvosi ajánlással. Feltétlenül biztos!

Gummi.
 Eredeti csomagolásban!
 Árak: 12 drb. finom minőség K 3-4
 12 . francia gyártm. . 6-10
 12 . eredeti amerikai . 10-12
 Capot american (rövid) . 4-6
 12 drb finom . K 6-10
 "Non plus ultra" . 12-18

Halhólyag . K 12-18
Minta-gyűjtemény
 csészérett összehajlítható, 12 drb K 6.-
 25 drb K 8.-

Női övszer "Pezarium oolun-
 sivum" K 3-5
Sérvkötő orvosi rendelésre való d
 angol acél rugóval K 7-10, Cs. és ktr.
 szabad. Keleti-féle pneumatikus pe-
 lóttával K 12.-

Suspensor e-retektől darabja K 1-240
Havibaj kötő darabja K 8-11
Haskötő darabja K 7-24
Gummi görccsen-hariganya darabja K 3-12
Irrigator teljesen felszerelve, darabja K 5-9
Uji "Auto vaginal Spray" legmegbízhatóbb női külön-
 legesség K 15.-

Székfűtés útortartás mellett. Képes árjegyzék
 ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiárak és beteg-
 ségkezelés Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17/a.

BIZTOS
 gyógyulást keresőknek
 kik bármily
 nemi betegségben szenvednek

mint húgycső és hólyagbeteg, húgycsőszűkület, vizelet szava
 rok, éjjeli magömlések, sebék és bujkoros bántalmak (syphi-
 lis), az onterítés utóhátszékű fellépő idegbajok, korai férfi
 erő elgyengülés, bármily bőrkülsők stb. nőknél fehérletyás
 méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigo-
 ruan tudományos és lelkiismeretes gyógymodjánál
 fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal
 v. cs. és kir. osztály (20 éves országos hírné és a legújabb 20
 évi fennálló rendelési intézkedéssel)

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.
 Rendelési órák: 10-12 óráig és 7-9 óráig este. Idült húgycső seb-
 élyes bajok vizsgálatára villamos húgycsőtüskés segélyszer-
 Védőlevek levételére kimerítő választás és szakmódi tanácsok. Gyö-
 nek, gyógyászati gondozókra is. Tilosírású birtok.

Nőknek külön váróterem.

Magyar kir. államvasutak.
 157490/908. szám.

Pályázati hirdetmény.
 A magyar királyi állam-
 vasutak igazgatósága a
 jövő 1909. évben, esetleg
 8 éven át szükséges acél
 és vasnemű anyagok száll-
 ításának biztosítását óhaj-
 tván, eziránt nyilvános pá-
 lyázatot hirdet.
 Az ajánlatok legkésőbb
 folyó évi augusztus 25-én
 déli 12 óráig betervez-
 tendők, a bánatpénz pedig
 folyó évi augusztus 24-én
 déli 12 óráig beküldendő.
 A pályázatra vonatkozó
 részletezett feltételek, vala-
 mint a szükséges mennyi-
 ségeket feltüntető kimuta-
 tások, ugyancsak a külön-
 leges szállítási feltételek és
 rajzok a magyar királyi
 államvasutak anyag- és
 leltárbeszerzési szakosztá-
 lyánál (Bpest, Andrassy-ut
 73.) megtekinthetők.

Bpest, 1908. júl. hóban.
 Az igazgatóság.
 (Ülányomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak
 üzemeltetőség Szeged.
 ad 24704/908.

Hirdetmény.
 A magyar királyi állam-
 vasutak szepedi üzemveze-
 tősége nyilvános verseny-
 tárgyalást hirdet a hercules-
 fürdői állomáson létesítendő
 lakóépület előállításával járó
 munkákra.
 A munka végzésére vo-
 natkozó költségvetés, ajánlati
 minta és szerződés terve-
 zet, valamint az építési ter-
 vek a szepedi üzemeltetőség
 építési és pályafenntartási
 osztályában (II em. ajtó 6.)
 a hivatalos órák alatt meg-
 tekinthetők. Az építési ter-
 vek el nem árusítanak, míg
 a leirási művelet példányon-
 kint a pályázati szándékozók-
 nak 3 korona lefizetése elle-
 nében szolgáltatni ki.
 Az ajánlatok legkésőbb f.
 évi augusztus hó 14-én déli
 12 óráig nyújtandók be az
 üzemeltetőség titkárságánál.
 Ajánlat a herculesfürdői
 lakóépület munkáira felirat-
 tól ellátott lepecsételt borít-
 ékban. Az ajánlat benyuj-
 tását megelőző nap, vagyis
 f. é. augusztus 13-án déli
 12 óráig mint ovadék 2500
 korona készpénzben, vagy
 letétre alkalmas értékpapi-
 rokban a szepedi üzemveze-
 tőség gyűjtőpénztárába be-
 fizetendő. A posta útján
 benyújtott ajánlatok ajánlott
 levélben térti vérvényvel
 adandók fel. Letétjegy az
 ajánlatához nem csatolandó.
 Az ajánlatok 1 koronás,
 az ajánlat mellékletei pedig
 ívenként 30 filléres bolyog-
 gel látandók el.
 Az üzemeltetőség fenn-
 tartja magának a jogot, hogy
 az ajánlattevők közül szá-
 badon választhasson.

Szeged, 1908. év július hó.
 Az üzemeltetőség.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-körút 69.
 (A legújabb és legjobb árak mellett ajánlatot.)
Locomobil és gőzcsepplőgépek.
 szalmakaszalók, járgány-csepplőgépek, lökő-csepplő-
 gépek, szitáló-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
 szénnyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planat
 káspálok, szecskavágók, répvágók, kukorica-
 morzsolók, daráló, őrlőmalom, egyetem-
 gépek, 2- és 3-vasú elék és minden
 egyéb gazdasági gépek.

Hollandi
 életbiztosító részvénytársaság
 (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
Amsterdam.
 Magyarországi igazgatóság:
 BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 1. SZ.
 Az 1907-ik év végén:
 a biztosítások összege a 341.000.000
 koronát meghaladta.
 A tartalékok összege: 99.440.898'20
 korona.
 Eddigi kifizetések: 75.856.650.79 kor.
 Legolcsóbb díjak.

Pontos és legjobb
ÓRÁK
 5 évi jótállás
 mellett.
 Arany és ezüst ékszerek, evő-
 eszközök, nászajándékok
részleltfizetésre is.
 Javításokra és vidéki megrende-
 lésekre különös gondot fordítok.
 Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
 műorás
 Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

E hirdetés rovában minden szöveg egyszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovában minden szöveg egyszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 288

600-nál több

azon vagyosok hólgyek száma, kik hamarosan házasságot kötnek. Komoly ajánlkozók, még vagyontalanok is (állás, vallás mellesleg.) Jelentkezzenek A. Schlesinger-nél, Berlin 18.

Műasztalosnál

Készen kaphatók sima fényezett hálószobák, cseresznye, mahagoni és szürke jávorfából igen jó minőségben raktár tulsufoltsága miatt igen olcsón. Néhány sima angol ebédülő berendezés és uri butorok is vannak készen. Réti, Lónyai-utca 25.

Eladó 90. hl.

homoki fajbor, kiskunhalason, Szántay István szőlőbirtokosnál, - helyben hordó nélkül - átadva.

Csemegeszlőt

postakosaranként 5 koronáért »Bérmentesen« szállít: Mertz Nándor, Nagyváradon.

Kastély

(Biharmegyeben) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Cím meg tudható: Mosse Rudolfnál Budapest, Nádor-utca 11. 27809

Tokaji

aszubor 4 puttonos, literje 3 korona. Eötvös Lajos szőlőbirtokosnál Tarczal (Zempléni megye).

Több jókarban levő

cséplőgép és lokomobil magyar állami és Clayton-gyártmányú, garnitúrában, vagy külön-külön eladók. Cséplést is elvállalok. A kazánok szén-, fa-, vagy szalmafűtésre vannak berendezve. Cseresznye körték. Minden, bármely új munkát vagy javítást jutányos árban eszközölök. Neugebauer Antal gépgyáros Szolnokon, Jász-nagykunszolnokmegye.

Mindenféle

kölcsönöket 4% kamatra, előleges költség nélkül folyósítatok. Papp Zsigmond Kecskemét, Dob-utca. Válaszbélyeg.

Stenografia

Rákóczi-ut 60. I. em., ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirasoktatás az összes írogéprendszereken. Díjtalan és biztos állásbiztosítás. A »Stenografia« országos Gábelbörzse gyorsíró- és gépiroiskolában havonta új magyar, német, gyorsírási, gépiras és kereskedelmi szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairásu-kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsíró- és kereskedelmi akadémiai rendes tanárok vezetésével. A tanítások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolákkal.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államviszágakra (egyesítágyakból is) Kolossvárra, Budapestre ugyszintén államvizágviláitani államvizágvára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium, Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.)

Parkelagár

Gyönyörűen ajánlja gyártmányait. 27733

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossze-Magyar Béza. Telefon 67-47. 27750

Zalogcédulákat,

brillánsokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek. Brillánsokért többet fizetek, mint amennyitért vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Gépészeket

cséplés időnyre ugyszintén gazdasági személyzetet, szakértelmet és jószanságvért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság Nagymező-utca E. 46. 27933 C.

Pótvizsgákra

Pogári, gimnáziumi, kereskedelmi, real, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hólgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegét kérek. 27808

Önök övni kell a felelőségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 60.

(TI Olcsó kölcsönök!)

Tisztviselőkölcslent 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Telzalogkölcslent 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05%-o annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-o-ig. Övadákokra az érték 75%-o-ig. Katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcshifelt, Váltókölcslent gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvétele Osztályorszjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaztatnak! Kín és Társá bankbizományi és kereskedelmi iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarok. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28420

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég elvállal bírsalmi, házassági örökségi és egyéb könyes ügyekben teendő kutatókat, személyes, lakások tátelek feltűnés nélkül megfigyelést s eltitánt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Labor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 108-52. 28587

Ananász kajszin

baraczkot befőzére és lekvárnak postakosaranként 1 frt, zöldrínglő, csemegéalma, szögfülkörte postakosaranként 1.20 frt, Métermézőnként zöldrínglőt, csemegéalmat 12 frt, falkortét 14 frt, vörbőli göbögőlynyt 6 frt, turkesztán és cantalop 10 frt, paradicsom 12 frt, káposzta 100 lejontként 6 frt, korvászos uborkánk, köthető zöldpaprikának száza 1.50 frt. Paradicsom, folszokáposzta, köthető paprika, kovászos ugorka, vajbab, tejos kukorica, nemes tejdiónyék vegyesen vagy postakosaranként 2.30. Vasúti rendelésnél az előleg befűdéssel szállít. »Gyümölcsakvitte« Csongrádtól.

Kajszinbaraczkot

nemes példányokat befőzésre vagy lekvárnak, zöldrínglőt, befőzésre postakosaranként 2.40 csemegéalma, táblakörte 2.40 paradicsom, káposzta, köthető zöldpaprika, vajbab, kovászos ugorka, tejos kukorica, turkesztán és göbögőlynyt vegyesen vagy egyenként 2.40 ismét-eladókna külön árajánlatot küld Szabó Csongrád

Kitűnő likörök

és rum készíthetők házilag olcsón eszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvegcsé ára 60 fillér. Készítési utmutatás mellékelve. 10 üvegnél bérmentve. Réthy Béla gyógyszerész Békéscsaba.

Oszi baraczkot

nagy duránczít, 5 kilót 4 koronáért kajszinbaraczkot válogatott legszebbeket 3 koronáért, apró ananászbaraczkot, ringlőt, aranyalmát, szilvát körtét, 2 koronáért szállít Müller I. gyümölcskivitele Kiskunhalas.

Szepességi csemegék

BARTA-féle veresáfonya befűttel, málna, szamócza, csipkebogyózat, gomba- és huskonzerveket, pástélotokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

Ajtók, ablakok

VASREDÖNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használata és újak olcsón kaphatók!

Lefkovits Jakabnál

Bpest, V., Korall-utca 10. a nyugati pályaudvar közelében.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, eladó nagy raktár

Laub Lipót,

BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő

BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utcasarkán

A legelőnyösebb részleiflzetésre

zongorát,

pianinót,

czimbalmot,

hegedűt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű

bankhitel

úján kizárólag csakis Reményi nagy magyar bank-szerkeletben. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58. szám.

Villamos világítás

saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos czikkék árjegyzéke ingyen. Arájanlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Benzinmotorok

1-25 lóerős műhelyünkben gyártat kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALLAI motortelepén

Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gézcsoptólékszletek és orlamalmok is kaphatók

ASSZONYOK

vigyázzatok!

Fulány gyermekáldás ellen megtűnt védőcsani Fischer Róza takonyva. Több ezer kőszóna is hálaírat, 1 koronáért (ostleg levélbelyegyekben) megküldi Fischer Róza asszony Budapest, VII., Damjanich-utca 27/B. (Indiánutca 4/B.)

BUTOROK

háló-, ebédülő-, szalonberendezések, lovabá uriszoba, iroda berendezések rész- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bér garnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263

30 forint.

Varrógépek

egy új valódi cséplő Singer varrógép árszámkörnyé nyel 5 évi jótállással onalra

SINGER A.

utógépésznél Budapest, főútel Akácia-utca 55. Mindenféle bomú varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Kolozsvári

jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizágakra és alapvizágakra igen alaposan és lelkiismeretesen készítettük elő a legelőnyösebb idű alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vissza sikertét biztosítja 8 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speozialis tanfolyam, melyre korlátozott számban veszünk fel hallgatókat. Osakis utólagos vizsga sikere utáni igen esakély díjazással. Levélbeli érdeklődésekre kiemertően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre szóló árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Felvilágosítással szolgál

Liszt István

Bpest, IV. Koronaherceg-u. 2 (Kigó-tér sarkán) butorraktárában. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzéket bármikor 60 fillér ellen franko elküldök

Pénzkölcsönt

4. 4 1/2 és 5% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 5-70 évig törleszthető. Személyhíltel tisztviselőknak gyorsan eszközölhetik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

Püthető fürdőkád.

60 koronától is olcsó, kádak 12 koronától fejjű mindenféle kávvatnyú és vízvezeték berendezést vállalok

LEFKOVICS ADOLF

Wessolányi-utca 51/B. Erősbet-körút és Hársfa-utca között. Árjegyzék bérmentve.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. TELEFON 62-80.

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédülő-, szalonuriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Vadászfegyver

gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöltük Toplewer-kulcsi Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélsővökkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Branning Welodogghammerles, ugyanitt Görz Zeiss, Voigtländer és más finom fonyképességű, egy perzsaszőnyeg és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. 49032

BELHURUT,

(hasmenés) gyomorgörce legjobb gyógyszer a BARTA-féle PEKETE-APONYA GYÖGYBÖR. gyógyszereszek és fűszerezéseknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üveget 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26971

BUTOR

árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garzon szobák Szalon bér-fotellek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzasszőnyeg és egyéb darabok; Páldes B., VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenféle kárpitos- és díszítőmunkákat. 27831 Mintaraktár művészeti kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből, Költségvétés díjmentes.

INGYEN DRAGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP

MAGYTIASOK

ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT

DÍSZES PASZPARTUVAL 55-68 CMA. HAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA ÉS SZINES

OLAJKEP

ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐNK MINŐBŰT FELVÉTBETNEK.

SZAVATOSSÁG

MINDEN IRÁNYBAN

RAFAEL FÉNYKÉPÁNYTÓ IS

BUDAPEST, VI. BOTTENBERGER-UTCA 60

KÜLTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRSZI KÜLTETÉSI NYILATKOZÁS

NEM ZETKÖZI NYILATKOZÁS

DISZKOLEVEL, KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.

KÖZIGAZGATÁS.

A kongresszista párt programja.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Az „Egyetértés“, mikor az új árvaházi alapszabályzatot ismertette, teljes joggal hivatkozott rá, hogy abban majdnem szóról-szóra benne vannak mindazok a kívánalmak, amelyeket a kongresszista párt egyes tagjai koronkint a lapok hasábjain közzétettek. Abban a nagyszabású programmban, melyet a pestvármegyei jegyzői egyesület nagytekinélyű elnöke ugyancsak az „Egyetértés“-ben hozott nyilvánosságra, szintén benne volt az árvaházak ügyének külön egyesület kezelésébe való átengedése, melynek közgyűlése az összes tagok szavazatának többségével rendelkezessék minden vagyoniogi és egyéb kérdésekben.

Az „Egyetértés“ cikkirója, midőn győzedelmét pontról-pontra kimutatta, hozzátette, hogy az ügy érdekében csak örvendezni tud a fordulat, amelylyel a kongresszista párt egyik sarkalatos programpontja lett ugyan kiszajátítva, de az nem baj. Sőt — ugymond — bárcsak többi pontjainkat is kiszajátítanák és meg tudnák valósítani, ennek senki jobban nem örülne, mint maguk a kongresszisták.

Fájdalom, ezt a megjegyzést is helyben kell hagynunk és csatlakoznunk kell az abban kifejezett kívánsághoz.

Mert ezidőszert úgy áll a dolog, hogy a központi egyesület a 6000 jegyző közül csak azt a pár száz tagot képviseli, aki azon tényleg megjelenik, hozzávéve azt a néhány urat, kik őket a megyékből felküldik, míg ellenben a többi kartárs az elégedetlenek számát szaporítja — mindazáltal a kongresszista-párt a szervezkedés első stádiumán sem tud átesni. Így aztán programunk megvalósítására csakugyan nincsen semmi más reményünk, mint az, hogy hírlapi agitációkkal azokat mintegy rászuggeráljuk a delegációs központi egyesületre.

Komikus dolog, hogy ilyen helyzetben vagyunk, de bele kell nyugodnunk, hogy ezen mindaddig nem lehet változtatni, míg egy való-

ban erélyes vezérre nem találunk, ki a szervezés nagy munkáját a kezébe veszi.

Ha megszavaztatnók a jegyzők ezreit, ha megkérdeznők tőlük, hogy erre a szerepre kit tartanak hivatottnak, körülbelül egyhanguan azt a választ kapnók, hogy a pestmegyei jegyzőegyesület elnöke, Rákoskeresztur jegyzője az egyetlen férfiú ma a jegyzők testületében, aki a széthuzó nézetet levőket egyesíteni tudná és rövid idő alatt oly hatalmas mozgalmat indíthatna az egész országban, mely a jegyzői érdekek érvényesülését a teljesülés útjára vezetné.

Hogy a kongresszista párt hiveinek bizalma ő benne összpontosul, azt ő maga tudja legjobban. Hogy más elégedetlenek is várva-váriák akciójának megindulását, valószínűleg ez sem titok előtte. Hiszen ebben a tudatban tette közzé az „Egyetértés“-ben tavalyi zászlóbontást jelentő programját, s a visszhang, amit az kellett, bizonyította, hogy föllépése nem a sötétbe való ugrás volt, hanem a legszebb reményekre jogosító kezdés.

Miért maradt a dolog mégis annyiban? A párt, amelynek számtalan tagja van, amelynek általánosan helyeselt, és még a hatalmat kezében tartó ellenpártiak által is helyeselt programja van és olyan vezére, aki mindnyájunk tiszteletét bírja — miért nem tudott megalkalni, és miért nem tudja a sokkal gyengébb ellenféllel szemben erejét éreztetni?

E dologról végre egyszer már nyíltan kell beszélünk.

Kezdjük mindjárt azon, hogy a kellő eréllyel való pártszervezés munkáját pusztán egyéni és pedig igen tiszteletreméltó egyéni okokból tekinthetjük elhanyagoltnak. A pestmegyei elnök ugyanis ezéltöt négy esztendővel még benne volt a központi jegyzői egyesület elnökségében, s mint annak legtekinélyesebb és legképzettebb tagját tudvalevőleg az elnöki szék örökösének tekintették.

Mikor aztán a régi elnök nyugalomba vonulásával a választás ideje elérkezett, egész legutolsó napig ő volt a többség jelöltje. Am van neki egy igen régi és becsülésre méltó szokása: soha életében egyetlen egy estét sem töltött családjá körén kívül. Hihetetlen dolog, hogy a jó családapáknak és a szoliditás erényének ilyen

példaképe élhessen köztünk, de ő már ilyen és mint Jókai Mór, mikor bankettre hívták, ő is önértékesen tiltakozott és kijelentette, hogy napal életét és vérét adja a hazának, de esteli kilencz órán túl ő a családjáé.

Ezt mondta azon az emlékezetes estén is, amely a választást megelőzte és barátaitól kikisérve elutazott a 8 óra 5 perczkor induló vonattal Rákoskereszturra. Másnap reggel aztán bejött a kilencz órai ülésre, mit sem tudva a banketten történekről, hol nagy korteskedés volt, senki sem csodálkozott jobban, mikor a közgyűlés majdnem egyhangulag nem őt választotta elnöké. A legnagyobbfoku izgatottságtól renegeő hangon mondott ekkor néhány keserű szót, s végül kijelentette, hogy az egyesület kötelekéből kilép. El is távozott nyomban a közgyűlésből.

Nos — a pestmegyei elnök elég gavallér és ur ahhoz, hogy akkor mondott szavainak a legtagabb magyarázatát adja — önmaga ellen. Ugy okoskodik ugyanis, ha ő egyszer kimondta, hogy a központi egyesületből kilép, annak ügyeivel többé nem foglalkozik, ezek a szavai őt abban az irányban is kötelezik, hogy a mai vezetőség megbuktatására pártot nem szervez. Magánnézeteit előadja ugyan, nyilvánosságra is hozza, hogy mit tart szükségesnek a jegyzők érdekében, mit kíván megvalósítani, de programjának megvalósítását rábizza a mai vezetökre — szóval ő sem bánja, sőt egyenesen megvárja, hogy programpontjait kiszajátítsák, és mások valósítsák meg.

Számos kísérlet történt, hogy őt más nézetre bírják. Küldöttségek és magánemberek keresték föl, kérték, rábeszéltek, kapacitálták, de mind hiábavaló volt. Rákoskeresztur jegyzője annyira megelégette a közügyeket, hogy még a pestmegyei elnökségről is leköszönt és csak nagy erőltetésre vállalta a tisztséget.

Ily előzmények után és ilyen helyzetben a kongresszista párt ugyszólván vezér nélkül van és programjának pontjai, bármennyire képviselők is a jegyzők valódi érdekeit, a levegőben lógnak és kényre-kegyre ki vannak szolgáltatva a központi egyesület vezetői szeszélyének.

Maradhat-e ez így tovább? Főképpen most

Az aranykor.

— Részlet Goethe „Torquato Tasso“-jából. —

Herczegnő:

Ez úton, Tasso, sohsem lelhetünk
Mi társaságra! Ez örvény csupán
Magányos berkek árnyán, elhagyott
Völgyek ölen vezet s bolyongni csábit.
Kedélyünk ott ábrádra hajlik és
A szép aranykort, melyet nem talál meg
A külvilágban, ott a lelke mélyén
Fellelni — bár hiába — megkísérl.

Tasso:

Mily szó az, herczegnő, amit kiejtesz!
A szép aranykor hova tűnhetett,
Mit minden szív epedve visszavár?
Mikor a szabad földön emberek
Növekvő nyájakként terjedtek egyre,
Mikor ősrégi fák a tarka réten
Pásztoroknak s pásztorlányoknak árnyat adtak,
És csemetébb hokor a gvenge gallyat
A vágy és szerelem köré foná;
Hol a folyónak fővenyén a hullám
A nimfa testét lágyan átölelte;
Hol sűrű fűben megriadt kigyó
Féltéken elrejtőzött s vakmerő
Faunt bátor ifjak megfenyítve üttek,
Hol a madár a légben s minden állat
Völgyön, hegyen bolyongva így beszélt
Az emberhez: Szabad mindaz, mi tetszik.

Herczegnő:

A szép aranykor véget ért, barátom;
De visszahozhatják megint a jók,
S megvalljam-e, mit tartok én felőle:
A szép aranykor, melylyel minket a
Költők áltatnak, nézetem szerint
Épp oly kevésbé volt, mint nincs jelenleg;
S ha mégis volt, olyan volt csak bizonynyal,
Aminő bármikor megint lehet,
Rokonszivek most is egymásra lelnek.
S osztoznak a világnak kincsein:
A jelszóban fog változni csupán
Egyetlen szó: Szabad mindaz, mi illik.

Tasso:

Oh bárha jó, ha nemes emberekből
Alakult bíróság eldöntené,
Mi hát az illő, mert mindenki most
Illőnek azt hiszi, mi rája hasznos!
Hisz látjuk, a hatalmas, az okos
Mindent merészel s hozzá illik is.

Herczegnő:

Ha tudni vágyol pontosan, mi illik,
Ugy intézz kérdést nemes asszonyokhoz
Mert nekik áll leginkább érdekükben,
Hogy ami történik, illő legyen.
A gyenge és tulérzékeny nemet
Körülvesszi az illem védfala.
Uralmuk biztos, hol erény honol;
Hol léhaság az ur, ott nincs hatalmuk.

Kérdezd meg mind a két nemet: szabadság
A férfi célja, nőé az erény.

Tasso

Szerinted durva s féktelen a férfi?

Herczegnő:

Oh nem! De mivel messze célra törtök,
Küldelmetek vad és erőszakos.
A halhatatlansáért sikra szálltok,
A mi vágyunk szerény: egyetlen egy
Korlátolt birtok itt a föld ölen,
De az legyen a sirig a mienk.
Nincs férfiszív, amelyben bizhatunk,
Ha egykor értünk bármily lánggal égett.
A szépség elmulik, pedig becsülni
Csupán ezt látszotok. Mi megmarad,
Nem ingerlő s ami nem az, halott.
Ha volna férfi, aki nőszívet
Becsülni tudna s észszel is felélné,
Hogy minő mérhetetlen kincse rejlik
A nőszívben hűségnek s szerelemnek;
Ha lelketekben édes, boldog órák
Emléke tovább élne, megmaradna,
És szemetek, mely máskor élesen lát,
A fátyolon is áthatolni tudna,
Melyet kor, vagy betegség ránk dobott,
Ha a bírás — megnyugtató helyett —
Uj vágyat bennetek nem keltene:
Akkor virradna fel a mi napunk,
S örvendhetnének a mi aranykorunknak.

Fordította: Zoltán Vilmos.

mikor a közélet ugyszólván napról-napra változó helyzetet teremt számunkra? Rohamléptekben fejlődik körülöttünk minden, mi meg évről-évre stagnálunk.

A két év előtti programnak sincs képviselője, pedig azóta hány újabb sebtől vérzünk és hány jogos kívánságunk merült fel, ami mind süket fülekre talál a központi egyesületben.

Itt van például legelsőnek: a fizetés kérdése. Meri-e ezt ma valaki bolygatni a legutóbbi nagyszerű rendezés óta? Ez ügy körül a legmélysegebb a csend, pedig hiszi-e valaki közlünk csak egy ember is komolyan, hogy a jegyzők aránytalan nagy többsége, akik csak erre az 1600 koronára vannak utalva, ezzel meg lehessen elégedve?

Ott van a kedvezményes vasuti jegy kérdése. Ezzel is szépen elhallgattak, holott semmi sem jogosultabb, minthogy a közigazgatás tisztviselői e tekintetben más tisztviselőkkel legalább egyenjogusítottassanak.

Mi van továbbá a jegyzők szolgálati pragmatikájával? Elkészült ennek vajon csak a tervezete is?

Hát a nyugdíjügy országos rendezése miért akad meg folytonosan? A belügyminiszter a legnagyobb jóindulattal van ez ügy iránt, de megfelelő előmunkálatok hiányában a rendezés csak csigalépekben halad előre.

A segédjegyzői állások szervezése is fennakadt. Pedig a legtöbb jegyző csak úgy tud magán segíteni, hogy nyomoruságos fizetése terhére tart irnokot, akivel megosztani kénytelen lakását és asztalát. Miért nincsenek az ilyen esetek régen összeírva és nyilvánosságra hozva?

Az adóvégrehajtás ügyét is mikor veszik le a jegyző válláról? A hetvenes években állami adóvégrehajtók jártak be a községeket, akiket a pénzügyigazgatók küldtek ki és ők zálogoltak, a jegyző csak az adatokat adta át nekik. Mért nem jár utána a központi vezetőség, hogy ezt az állapotot visszaállítsák?

Kérnünk kell továbbá, és pedig sürgősen a legközelebbi jövőben, hogy még a közigazgatás évről-évre késő általános reformja előtt az összes eddigi rendeleteket revideálják és ha nem is kodifikálják, de gyűjtsék össze, hogy a jegyző eligazodhasson bennük. Ma senkisé tudja bizonyosan, mi van érvényben, mi veszítette hatályát, innen a sok írka-fírka, sőt néha (azaz

elég gyakran) egy-egy kis birságolás a szerencsétlen jegyző nyaka közé.

Volna még a községi közigazgatás javítása érdekében is egy sereg kívánni való — de megfelelő pártszervezet nélkül, mely ezeket magáéva tehetné és megvalósításukat követelné, nem pusztában elhangzó szó-e minden beszéd?

Ime — mennyi számos közérdek követeli, hogy a kongresszista párt végre szervezkedjék, illetőleg egy a szervezés munkájától nem húzódo elnököt keressen és találjon!

Egy körjegyző.

Megüresedett községi orvosi állások.

Kémer, körorvosi állás, 1700 korona fizetés, 600 korona utátalány, 200 korona lakpénz. Augusztus 31-ig. Főszolgabíró: Szilágyosmlyó.

Marosillye, körorvosi állás, 1000 korona fizetés, 500 korona utátalány. Julius 30-ig. Főszolgabíró: Marosillye.

Tataháza, körorvosi állás (2 községgel), 1600 korona fizetés, látogatási díj 1 korona, éjjel 2 korona. Halottkémdíj 40 fillér és huszvizsgálati díjak. Szomszéd községben hetenként egyszeri látogatás ingyen kocsival. Kézi gyógyszerár. Julius 31-ig. Főszolgabíró: Bácsalmás.

Zsidve, községi orvosi állás, 2000 korona fizetés, szabadlakás 3 szobával, kerttel. Látogatási díj 1 korona, orvos lakásán 40 fillér. Augusztus 3-ig. Főszolgabíró: Hosszuaszó.

Balkács, községi orvosi állás, 1600 korona fizetés, 100 korona ötödéves pótlék, szabadlakás, tűzifa. Látogatási díj 1 korona, orvos lakásán 60 fillér. Augusztus 31-ig. Főszolgabíró: Hosszuaszó.

Bethlenszentmiklós, körorvosi állás (13 község), 1200 korona fizetés, szabadlakás. Havonként egy körut, ezért minden községtől 2 korona. Augusztus 3-ig. Főszolgabíró: Hosszuaszó.

Mikeszász, körorvosi állás (11 község), 1200 korona fizetés, 240 korona lakpénz. Havonként egy körut, ezért minden községtől 2 korona. Augusztus 3-ig. Főszolgabíró: Hosszuaszó.

Jerkovác, községi orvosi állás, 2400 korona fizetés. Látogatási díj 40 fillér, éjjel 80 fillér, huszszemledíjak. Vasuti orvosi állás kilátásban. Szeptember 30-ig. Főszolgabíró: Antalfalva.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Szőllős, községi jegyzői állás, 1447 korona fizetés, 12¼ hold szántó használata, kézbesítési átálány 40 korona, szabadlakás kerttel. Julius 28-ig. Főszolgabíró: Tata.

Nagydenk, körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 770 korona egyéb javadalmak, szabadlakás, tűzifa

fára 24 korona és 4 öl tűzifa az irodának. Aug. 6-ig. Főszolgabíró: Szászváros.

Nagymaros, adóügyi jegyzői állás, 1600 korona fizetés, 200 korona lakpénz. Aug. 1. déli 12-ig. Főszolgabíró: Szob.

Sajóbábony, körjegyzői állás, 1442 korona fizetés, irodafűtés és világításra 120 korona, fogyasztási adókezelés 50 korona, 7 hold szántó és 2 hold rét használata. Szabadlakás és iroda. Jul. 31-ig. Főszolgabíró: Miskolc.

Harsány, jegyzői állás, 1332 korona fizetés, segédjegyzőnek 400 korona, fűtés és világítás 120 korona, 22¼ hold szántóhasználat adómentesen, háromszobás lakás. Jul. 31-ig. Főszolgabíró: Miskolc.

Nagygyer, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, 50 korona lakpénz. Julius 29-én délelőtt 9-ig. Főszolgabíró: Nemesócsa.

Alsószabad, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Julius 28-án délután 5-ig. Főszolgabíró: Breznóbánya.

Világos, községi irnoki állás, 1000 korona fizetés. Augusztus 17-ig. Főszolgabíró: Világos.

Jánk, Nóbrád, Kölcse, Tiszabecs községekben négy aljegyzői állás, egyenként 1000 korona fizetés. Julius 31-ig. Főszolgabíró: Fehérgyarmat.

Csátalja, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, német nyelv szükséges. Augusztus 10-ig. Főszolgabíró: Baja.

Alsótelek, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, 800 korona lakpénz. Julius 29-én délután 5-ig. Főszolgabíró: Vajdahunyad.

Homoktereny, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Augusztus 15-ig. Főszolgabíró: Salgótarján.

Pleskucz, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Augusztus 3-án délután 5-ig. Főszolgabíró: Nagyhalmagy.

Csucs, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Augusztus 2-án délután 5-ig. Főszolgabíró: Nagyhalmagy.

Korompa, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Augusztus 10-ig. Főszolgabíró: Gölniczbánya.

Delinyest, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Augusztus 10-ig. Főszolgabíró: Resiczabánya.

Kishalmagy, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Augusztus 5. délelőtt 10-ig. Főszolgabíró: Nagyhalmagy.

Lónyabánya, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, 200 korona lakpénz. Julius 29-ig. Főszolgabíró: Losoncz.

Bemutató.

Írta: Léon Xanrof.

(A második felvonás véget ér; a fiatal szerző, aki tudni szeretné, hogy darabja minő benyomást tett a közönségre, reszkető kézzel megnyomja a szinpadról a nézőtérre nyíló ajtó kilincsét s tettetett közönyvel elhalad a folyosón álldogáló csoportok előtt. Minduntalan a hátát mutogatja, hogy fel ne ismerjék. Tulzott óvatosság, mert a legjelentéktelenebb gonosztevő arczképét jobban ismerik, mint az övét. Párbeszédet hall.)

Egy hölgy (megmutatja öt barátnőjének): Nézd csak azt a fiatal embert!

A szerző (meghatva): Felismertek Lám, a híresség átka!

A hölgy: Mily halvány. Valószínűleg beteg.

A barátnő: Kétségtelenül a hőség teszi. Oly meleg van itt, mint a kemenczében.

A szerző: Mint a kemenczében, igen! (Feltűnés nélkül eltávozik.)

Egy költő (néhány fiatal emberhez, aki körülállja): Fényes jelenetek, kifogástalan versek, remek jellemek... szóval megvan a fényes siker és a ragyogó dicsőség minden kelléke...

A szerző (átszemlélve): Ah, kissé tulmessa megy... de miért mondja, hogy a darabom versben van írva?

Többen: És hol fogod előadatni?

A szerző: ...?

A költő: Először a Francia-ra gondoltam. De azután oly kedvező ajánlatot kaptam a Concert Européentől...

(A szerző arca zöldre válik s hogy zavarát elrejtse, a nyitott ajtón keresztül betekint egy páholyba. Ott egy fiatal pár cseveg halk hangon.)

A fiatal nő: Vannak szavak, melyeket nem lehet elfelejteni s melyek mélyen bevésődnek a szívbe!

A szerző: A darabom szavai!

A fiatal nő: Ezek a szavak olyanok, mint a nyitott ablakok. Nyílásukon át be lehet látni a szívekbe.

A szerző (csókokat dob neki): Helyes, helyes! Csak a nőknek van szívük és érzékük a szép iránt...

A fiatal ember (megragadja a nő kezét): Nos, ha nem feledte el s ha tudja, hogy mennyire szeretem, miért nem mondja ki a boldogító szót?

(A szerző annyira meghökken, hogy nekiesik a páholy ajtajának, mely panaszosan nyikorog.)

A fiatal nő: Csend! A férjem!

(Mindketten elhallgatnak. A szerző a zenekar felé megy s megáll az első zsöllyeszek előtt. Két kritikus cseveg egymással.)

Az első kritikus: Olyan, aminőről már régóta ábrándozom...

A szerző: Csillapulj, szívem!

Az első kritikus: Világos, gyönyörű kilátás, nagy ablakok...

A szerző: ...?

Az első kritikus: A levegő jól járja, magasan fekszik; remek dolgozószoba lesz belőle...

(A szerző oldalra megy, hol két bourgeois cseveg egymással.)

Az első bourgeois: Nekem jobban tetszik a második rész, mint az első...

A második bourgeois: Azt hiszem, hogy ön téved...

A szerző: Végre egy komoly bírálat!

Az első bourgeois: A második rész világosabb...

A szerző: Helyes!

Az első bourgeois: Már pedig ön is tudja, hogy ezekben a társas szerződésekben a világosság a földolog...

A szerző (kétségbeesve): Ilyen crétinek!

(A szinpadon megszólal a villamos csengő, mely a harmadik felvonás kezdetét jelzi. A szerző felrohan a lépcsőkön s egy fordulónál nekiütközik Francisque Sarcey-nek. A szerző elesik, Sarcey leejti szemüvegét.)

A gyermek figyelme.

— Fejlődése és ébrentartása. —

Budapest, július 25.

Számos élettani tény bizonyítja, hogy a csecsemő világrajtja után bizonyos ideig tisztán u. n. állati életet él. Mindazon ténykedések, melyeket a gyermek a szóban forgó korban visz véghez, mibenlétükben véve nem egyebek, mint reflexek.

A gyermek szellemi élete csak az érzékszervek működése által kezd ébredni. Azonban az érzékszervek s ezzel egyetemben az egész idegrendszer bonczani berendezése kezdetben nem alkalmas annak a feladatnak tökéletes és természetszerű betöltésére, melyre tulajdonképpen hivatva van. A hiba, melyben az idegrendszer s annak a végkészülékei: az érzékszervek leledzenek, semmi egyéb, mint az élettani tökéletlenség. Ebből ered az a különös tünet, mely a bizonyos ideig tartó élettani siketségben, vakságban stb leli szülőökát.

Látjuk tehát, hogy a lélek ébredésének kezdő foka, valamint nyilvánulásainak száma, nagysága, helyessége, stb. a lehető legszorosabb viszonyban áll a szervezet, kivált pedig az idegrendszer mineműségével és ténykedésével.

Minél tökéletesebb az idegrendszer s minél hatványozottabb a munkaköre, annál kizárólagosabb, többoldalabb a lélek működése.

Az idegrendszer bonczani berendezése tökéletesedésével, fejlődésével párhuzamosan fejlődnek a lélek nyilvánulásai, jelenségei, többek között a figyelem is.

Nyilvánvaló, hogy van: érzéki, vagyis külső; értelmi (belső) figyelem. Mindkétbéli figyelem lehet ismét: önkéntes és önkéntelen.

A gyermek legelső figyelme az önkéntelen érzéki figyelemben leli kifejezését. Leginkább a tapintó, ízlelő, későbbben a látó, halló, szagló érzékszerve az, mely a gyermek figyelmét bizonyos időre felkölti. Természetes, hogy az ily foku figyelem kezdetben csak pillanatnyi, azonban az érzékszervek fokozatos működésével párhuzamot von. A normális csecsemő világrajtja után első, második napon kezd létezni. Bizonyítja ama jelenség, hogy szemét valamelyes fényforrás felé irányítja. Hovatovább a szem működése folytán feléled a látás, nyomán támad önkéntelen, később az önkéntes figyelem is.

A gyermek figyelmét kezdetben kizárólag csak a mozgó, ingó, csillogó, riktó színű tárgyak keltik fel. Ennek nyitja a kövekezőkben nyeri magyarázatát.

Azok a tárgyak, melyeket körülöttünk érzékelünk, nincsenek teljes nyugalomban, mert ilyet nem

A szerző (felszedi önmagát és a szemüveget): Oh drága mester! Ezer bocsánat! Vigasztalhatatlan vagyok... Reményilem, nem ütöttem meg?

Sarcey bácsi: Oh dehogya, barátom! Köszönöm! (Felteszi szemüvegét.) Lám, Nem ismertem önt meg az imént, drága gyermekem. Ah, oly rosszul látok! Ön egy fényes tehetség...

A szerző (elragadtatva): Oh, drága mester!

Sarcey bácsi: Tudja mit? Irjon nekünk valami vidám dolgot a Comédie-Francaise részére. Jó lesz? Mi? Molière meghalt, hisz ön tudja...

A szerző: Valóban... ah, ez az elismerés boldoggá tesz! Tehát tetszik önnek a darabom?

Sarcey bácsi: Az ön utolsó darabja?

A szerző: Az, amit ön most lát.

Sarcey bácsi: Hogyan, ez... (A szerzőt odavonszolja egy lámpa alá és szemüvegén át gondosan megnézi minden oldalról.) Ah, bocsánat! Azt hiszem, tévedtem. Kicsoda is ön?

A szerző: Szerzője vagyok annak a darabnak, melynek előadása épp most folyik a színpadon...

Sarcey bácsi: Ah, bocsánat! Még egyszer bocsánat! Azt hittem, hogy ön Gandillót!

(Sarcey beleül zsöllyeszékbe, a szerző zavarában egy hölgy ölébe hanyatlik.)

lehet érzékelni, hanem bizonyos foku molecularis mozgásokat végeznek. A tárgyak által keltett molecularis mozgáshatásokat átveszik az érzékszervek, melyek az illető mozgáshatásokat, mint ingereket az agykéreg megfelelő helyére, illetve mezejére szállítják; ahol dispoziciókat hoznak létre; vagyis megindul a szellemi folyamat. Amde említettük, hogy a gyermek érzékszerveinek, azaz idegrendszerének bonczani berendezése kezdetben tökéletlen; ebből eredőleg az öt környező tárgyak által keltett molecularis mozgás-hatások nem elég erősek ahhoz, hogy azt a szellemi folyamatot, melynek eredménye a figyelem, megindíthassák.

Igy tehát az érzékszerveknek erősebb, fokozottabb mozgás-hatásokra van szükségük, hogy a gyermek figyelmét felkölthessék. Ily szolgálatot tesznek a gyermeket környező mozgó, ingó, csillogó, stb. testek, melyek állapotuknál fogva hatványozottabb mozgás-hatásokat szállítanak az érzékszervekhez, mint a nyugvó, avagy az egyszerű színnel bíró testek.

Ehhez hasonló értelemben nyilatkozik a hallás nyomán támadó figyelem is.

A normális gyermek élete 2—3-ik hetében kezd hallani, tehát a hallás jóval később éled fel, mint a látás. A gyermek figyelmét kezdet-kezdetén csak erősebb hangforrások képesek felkölteni. A gyermek 12—13 hetes korában fordul a hangforrás felé; vagyis ezidőtájtban kezd fülével figyelni. 16—18-ik hetében a hallás által keltett figyelmet a látásával összekapcsolja. Tíz hónapos korban figyel a beszédre. Egy éves korában a figyelme már apróbb, jelentéktelen dolgokra, tárgyakra is kiterjed. Így fokozódik előre, majd mindinkább tágabb kört foglal le maga számára.

A gyermek figyelme, amint azt a fentiekben hangoztattuk, kezdetben önkéntelen jelleggel bír. Világos is. Nevezetesen tudvalevő, hogy az önkéntes figyelem nem egyéb, mint az akarat ráhatása a tudatra, vagyis helyesebben az akaratí velejáró.

Amde a gyermek energiája, tudniillik az az energia, melyből az akarat s ennek kapcsán a figyelem is táplálkozik, felette zsenge; nem eléggé erős arra, hogy a figyelmet bizonyos ténykedésre serkentené, indítaná.

Azonban az idegrendszer fokozatos fejlődésével s tökéletesedésével lassan-lassan feléled az önkéntes figyelem is, amely a gyermek energiájából fejlődik ki.

Megjegyzendő, hogy ennek a jelenségnek még egyéb, még pedig fiziológiai sajátsága is van.

Tudvalevő, hogy a figyelem fiziológiaiban véve bizonyos foku érmozgató változás, mely értágulással végződik. Tehát a figyelem ilyfajta értelemben izommunka, melynek keresztülviteléhez hosszabb ideig tartó gyakorlat szükséges.

A kis gyermek kezdetben eme gyakorlat teljes híjával van, emiatt képtelen figyelni. Idővel azonban, midőn izomgyakorlatra tesz szert, figyelmét, a gyakorlat irányához és fokához képest, bizonyos tárgyakra irányíthatja ugyan, de a figyelem az illető izommunka összrendezetlensége folytán nem lesz teljesen kielégítő.

Az első izommozgások esetlenek, ügyetlenek, akárcsak az első járásnál, járnai tanulásnál szereplő izmok, azonban hova-tovább összrendezettebbek lesznek, miáltal helyesebb, összpontosíthatóbb maga a figyelem is.

Mindebből röviden láthatjuk, hogy a figyelem oly izommunka, melynek mineműsége, helyessége, erőssége stb. szorosan összefügg a megfelelő izmgyakorlati konyságával s annak irányával.

Ami pedig a gyermek értelmi figyelmét illeti, arra nézve megjegyezhetjük, hogy az értelmi figyelem akkor támad, midőn már a gyermek bizonyos számú képzetet gyűjtött, szóval, midőn a lélekben rejlő és összegyűlemlett képzetek felmerülnek s egymással társulni kívánnak, mi körülbelül a gyermek életének 7—8. hónapjában történik.

A gyermek értelmi figyelmének iránya, erőssége, ténykedésre való vágya az agykéreg sejttrétegében rejlő dispoziciók mineműségétől, nagyságától, irányától, azaz az agykérgi mezők helyzetétől függ, hasonlóképp az egyes mezőket összekötő pályák kialakulásától s állapotától.

E sorokban néhány vonással érintenünk kell a szellemi fogyatékosok, a siketnémák és a vakok figyelmének fejlődését is. A szellemi fogyatékosok figyelmének fejlődése az idegrendszer rendellenes volta miatt jóval későbbben történik, mint a normális gyermeknél. Soknál egyáltalán nem is jelentkezik, másoknál ismét egy bizonyos fokot elér ugyan, de ennek korlátait már nem lépi át. A szellemi fogyatékos gyermekek fokozatal közül legkedvezőbbben jelentkező figyelem a gyengetehtőségű (debilis) gyermekeké nyilvánul. A szellemi fogyatékos gyermekek figyelmének, illetve annak hibás fejlődésének oka, fiziológiai szempontból véve, a figyelemnél szereplő izmok összrendezetlen működésében gyökerezik. A siketnéma gyermek figyelmének első ébresztői: a tapintás és a látás. A hallás hiánya miatt a siketnéma gyermek érzéki figyelme egyoldalabb, mint a normális gyermeké.

A vak gyermek figyelmét a hallás és a tapintás kezdeményezi. Érzéki figyelme szűkebb körű, egyoldalabb, mint a normális gyermeké.

Valamint a siketnéma, azonképpen a vak gyermek belső figyelme a képzetgyűjtés lassabb és felületesebb volta miatt, későbbben támad, mint a normális gyermeknél.

A tanulatlan vak, siketnéma figyelem korlátotabb, szegényesebb körű, kisebb erélyű, mint a tanulté. Sok esetben tapasztalható, hogy az a betegség, mely a vaknál a vakság, a siketnémánál a siketséget előidézte, az többnyire hatással volt a figyelemnél felmerülő káros tünetek előidézésére is.

Végezetül nem hagyhatjuk érintetlenül a gyermek figyelmének helyes irányítását sem. Ezen művelet nagyfontosságú jelleggel bír, épp ezért ugy a szülők, azonképpen a pedagógusok ténykedési körének egyik multhatatlan, elengedhetetlen tartozéka.

Számtalanszor tapasztaljuk, hogy a gyermek figyelmét nem a természetes követelmények szerint fejlesztik s irányítják, hanem homlokegyenest ellenkezőleg. A szülők többnyire édes-keveset törődnek a figyelem helyes fejlesztésével, így nem csoda, hogy később számtalan ferde, hibás hajtással ellátva vezet a lélek nyilvánulásait.

De nemcsak a családban, hanem az iskolában is találhatunk hibákat a figyelem fejlesztésében s irányításában. Természetes, hogy az ok nem a pedagógusok eljárásában, hanem a fennálló helyzetben gyökerezik.

Első az, hogy a tanítás, nevelés nem egyéni, hanem tömegtanítás; azaz általános. És ez nem is lehetséges másképp, hisz tudvalevő, hogy jelenleg egy-egy pedagógusra 80—100 tanuló oktatása, nevelése van bizva.

Ily körülmények közepette az egyéni tanításról, mely a figyelem észszerű és helyes fejlesztésének és irányításának legfőbb követelménye, szó sem lehet.

Azonban, hogy az ily viszonyok között is gondoskodjunk kell a gyermek figyelmének természetes fejlődéséről és helyes irányításáról, az minden kétséget kizárólag nyilvánvaló. Kérdés, hogy különösen mire kell ügyelnünk a gyermek figyelmének helyes fejlesztésénél és irányításánál.

A kisebb gyermekekénél kivált az érzéki figyelem játszsa a főszerepet.

Azon kell tehát lennünk, hogy az érzéki figyelmet minél többoldalavá, tökéletessé tegyük. Keressünk kell azon tényezőket, melyek az érzéki figyelem felkeltésére, könnyű munkásságára előnyösek. Többek között ilyenek azok a tényezők, melyek az érzékekre kellemes hatással vannak. T. i. az érzéki kellemes tényezők. Az érzék kellemes jellemzője: mérsékelttség, jóleső egyenletes izogátás, mely nem fáraszt s nem untat, mi a figyelem követelményeinek egyik legjellegzetesebb vonása.

A kiseddévőkben és a népiskola alsóbb osztályaiban inkább az érzéki, semmint az értelmi figyelem szerepeljen. Amde ebből nem következik az, hogy az értelmi figyelmet teljesen mellőzzük; sőt, mi több, teret kell engednünk neki, amikor csak erre alkalom adódik. A népiskola felsőbb osztályaiban, valamint a középiskolákban kivált az értelmi figyelemnek adjunk előnyt. Az érzéki figyelmet csak akkor vegyük igénybe, ha az értelmi figyelem, ténykedése folytán, erőtlenné válik.

A figyelem helyes irányításánál s fejlesztésénél

előtérbe kell szólnunk a változatoságot is. A változatos ható ingerek kellemesek s így jótékony hatásuk a figyelemre is. A figyelemmel járó izommunka nem egyoldalú, hanem többoldalú s így kevésbé fárasztó, mint az egyoldalú figyelésnél.

Mindennapi példák eléggé tanuskodnak, hogy a szabadjára hagyott gyermek figyelme változatos munkát végez, mi derült hangulatot kölcsönöz egész lényének, miveltnak. Látniuk, hogy bizonyos ideig pl. babájával játszik, majd pillangót kerget, virágot szed, stb. Szóval a gyermek figyelmeinek ténykedése változatos jellegű. Erre különösen a különböző illúziók, hallucinációk készítetik őt.

Ebből arra a következtetésre jutunk, hogy a gyermek figyelmét csak addig szabad lekötünk, ameddig azt természete, ereje megengedi.

Végzett műveletünkkel nem szabad mellőznünk a tárgyra, dologra irányuló érdeklődés felkeltését sem, mert az érdeklődés a figyelem kezdeményezője és irányítója.

A gyermek csak arra figyel, ami iránt érdeklődik, a többi dolgok iránt teljesen közömbös. Az érdeklődés a képzelet-vonulat törvényén alapul, ennél fogva ennek ismertetésére van szükségünk. Számos körülmény közepette tekintettel legyünk a gyermek lelki alaphangulatára is. A kedélyélet derüje, mosolygása sokkal kedvezőbb a figyelemre, mint ellenkezőleg. Épp azért kerülünk kell mindazt, ami a kedélyt borongóssá teszi. Különösen ártalmasak a különböző nemű és rendű büntetések, feddések, stb. El kell osztanunk mindazt, ami a figyelemre gátolag hat, mert csak illetéknépp képes a figyelem feladatát kötelességszerűen teljesíteni.

Számbeveendő továbbá a gyermek kora, neme, testi és lelki fejlettsége, annak állapota, valamint azon tényezők is, melyek a szervezetre, ezzel egyetemben a lélekre is hatnak. Ilyenek az időjárás, a munka minősége és tartama stb.

A figyelemnél főleg ügyeljünk az érrendszer állapotára. Amenyiben tudjuk, hogy a figyelem érmozgató változás, tehát izommunka, melynek minőségét s irányát a gyakorlat szabja meg. Amily irányban és minőségben működik a figyelemnél szereplő izomzat, épp oly feltételek között mozog az általa indított figyelem is. Ebből világossá válik, hogy a figyelem helyes irányításánál nemcsak a pszichológiai, hanem azzal együtt a fiziológiai tényezők is szerepelnek. Azok együttes ténykedése: a figyelem.

Szabolovszky István.

IRODALOM.

Shaw-aforizmak.

Az újabb angol irodalom érdekes alakjai közé tartozik Bernhard Shaw. Csak néhány év előtt bukkant föl és máris fölkapta szárnyaira a népszerűség. Színdarabjait a kontinens minden színpadán sietnek előadni és szellemes mondásai iskolát csinálnak.

Shaw már a mi színházaink műsorán is polgárjogot nyert. „Az ördög cimborája”, például, a Vig-színházban nagy sikert aratott s a Hebbel-Theater tagjai a „Warrené mestersége” című merész tárgyú darabjával keltettek feltűnést a Magyar Színházban.

Sokféle vitaközörsre ad okot a Shaw írásaiban megnyilvánuló életfelfogás s filozófia, így legújabb darabja, mely Londonban néhány hét előtt került bemutatásra és maró guynyal fordul a házassági intézmény ellen, heves irodalmi polémiát vont maga után.

Érdekesnek tartjuk Shaw apró remekeit, a kitűnő író egyéniségét visszatükröző aforizmáit bemutatni. Talán nem helyeseljük minden állítását, talán nem követjük minden tanácsát, de egy mondatát se fogadjuk közönyösen: Mindegyik gondolkozásra, vagy ellenmondásra serkent.

Önfeláldozás képesít bennünket arra, hogy másokat pirulás nélkül féltádozzunk.

Ha szomszédodat megsérted, tedd ezt alaposan. Két éhez ember nem lehet kétszer olyan éhes, mint egy, — de két gazember tizszerte bitangabb lehet egyenél.

Szociális kérdésekre ne pazarold idődet. A szegények betegségé szegénység, a gazdagok betegségé henyélés.

Ugy mondják: midőn Jehova a világot teremtette, látta, hogy minden jól van, — mit szólna most. Minden gazságot magába foglal ez a mondat: „One messieurs les assasius commencement”.

A rabság épp oly kevésbé tehető jóvá, mint a halál.

Ameddig fegyházaik vannak, keveset határoz az, hogy ki lakja őket közülünk.

A fegyház legnyugtalanabb lakója annak igazgatója.

Amit magadnak kívánsz, azt ne tedd másnak; az izlés különböző.

Ama nézet, hogy egy ezredes különb ember, mint egy komisz baka, épp oly esztelenség, mint az a nézet, hogy egy épület zárókövének erősebbnek kell lennie, mint alapkövének.

A följebbvaló és alárendelt közötti viszony, kizárja a jó modort.

A tökéletes szolgáló, veszélyeztetve látja existenciáját, ha gazdája részéről emberbaráti hajlamokkal találkozik — és siet állást változtatni.

A tizenkilencedik század legforradalmibb találmánya a házasság mesterséges magtalanítása.

A házasság legfontosabb tényezője a fajfentartás, — amint azt az imakönyvekben olvassuk.

A házasság azért oly általánosan kedvelt, mert a kísértés maximumát összeköti az alkalom maximumával.

Az „otthon” a leány fogháza és az asszony fegyháza.

A legaliasabb angyalcsináló az, aki egy gyermek jellemét akarja idomítani.

A tudós egy semíttevő, ki az időt studiummal fíti agyon.

Sohase részesítsd gyermekeidet erkölcsi és vallási prédikációkba, — ha nem tudod biztosan, hogy azok nem veszik ezt egészen komolyan.

* **Uj Idők** Herceg Ferenc hétfelapjának e heti számába novellát Heltai Jenő és Krudy Gyula írtak. Az idegen írók című rovatban Hauklandtól találni elbeszélést, aki a norvég irodalom nemrég feltűnt ki-tűnősége. Cikket Keve és Farkas Pál írtak, verset Farkas Imre és Lőrinczy György. Mindezt két regényfolytatás és tartalmas Mindenféle rovat egészíti ki. A képek közt van egy „somó aktualitás, eredeti rajz, Mühlbeck humoros fejlécei, Tóth Imre, a genfi Klapka-émléktábla, Zeppelin új léghajója stb. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona., Kiadóhivatal VI., Andrassy-ut 10.

* A „Vasárnapi Ujság” július 26-iki száma nagy érdekességű képekben mutatja be Koburg Fülöp herceg szentantali kastélyát és parkját, a londoni olimpiai versenyeket, gróf Khevenhüller párisi osztrák-magyar nagykövet kerti ünnepélyét, Klapka György tábornok emléktáblájának leleplezését Genfben, az angol hajóhad fiúmei látogatását. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György elbeszélése, Komjáthy Győző és Mohácsi Jenő verse, Krudy Gyula eredeti regénye és Fogazzaro olaszból fordított regénye. Egyéb közlemények: Junius cikke Berzeviczy Gergelyről, Balla Mihály cikke a Fugger-családról, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egy-letek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám.). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, fél évre két korona 40 fillér.

* **Magyarország Tiszti Czim- és Névtára.** A jövő évi január elsején jelenik meg Magyarország Tiszti Czim- és Névtárának új folyamata, amelyen már az összes ez év folyamán történt változások keresztül lesznek vezetve. A czimtar tartalma most is, úgy mint az előző években, a legnagyobb részletességgel terjed ki a magyar korona országai állami szervezetének ismeretására: az uralkodóházra, az udvartartásra, az országgyűlésre, a minisztériumokra és az ezek alá tartozó hatóságokra és hivatalokra s itt nemcsak a hivatalok személyzetéről nyújt kellő tájékoztatást, hanem világos képét adja annak is, hogy a hivatalok mely felsőbb hatóság alá tartoznak; megjelöli a hivatalok számát, székhelyét; feltünteti a felsőbb hatóságoknak ügybeosztását, hatáskörét és a hivataloknak működési területkört is. Előfizetési ára kilencz, bolti ára pedig tizenkét korona.

* „Kis kiránduló” czimen jelent meg a Balatoni Szövetség kiadásában egy kicsinyke füzet, mely hasznos tájékoztatót nyújt az aligai, síófoki, balatonföldvári, balatonfüredi és aludári fürdővendégek részére. A füzetet 20 filleres levélbélyegért bárkinek megküldi a „Balaton” szerkesztősége Siófokon.

* A föld körül. Házasi napló. Itt dr. Jármy László. E fővárosi és ártafüredi körökben népszerűségnek örvendő orvos, ny. czimen adta ki, világ kö-

rüli uti emlékeit. Szerző nem terjeszkedik ki hosszab részletekre, már a könyv kisebb terjedelme miatt sem. Vonzóan, érdekesen, de röviden írja le uti vonalát s éles szemét nem kerüli ki semmi fontosabb, feljegyzésre méltó. Főleg utazni szándékozók olvashatják nagy élvezettel és haszonnal, mert az utast érdeklő praktikus és nem praktikus dolgokra minden alkalommal rátér. A könyv az Eggenberger könyvkereskedő kiadásában jelent meg. Ára 3 korona.

A tanítónők.

Budapest, július 25.

Sok a tanítónő. Ez magában véve még nem volna baj, de kevés hozzá az állás és ez aztán már baj. Meg kell nézni a fővárosi tanítónői pályázatokat; elretten az ember attól a rengeteg női számtól, amely itt mind kenyérért esdekel. Fűt-fát megmozgat, hogy állást nyerjen. A vége az egészsnek a legtöbbször nézve az, hogy reménye szétfoszlik, mint a színes szappanbuborék. Ő pedig folytatja tovább a kálváriának azt a tövises útját, amelyet nyomornak nevez az emberiség. Ha ez a csalódás még férfit ér, nem olyan veszedelmes. Mert a férfi edzettebb, erősebb lény, a nyomorral is szívósabban megküzd, mint a sokkal törékenyebb női nem. De mi lesz az ilyen csalódott nővel, kivált ha senkije sincs, kivált ha még öreg szülője is esetleg ő benne látja és reméli életének támasztát, ápolóját, fenntartóját?

De így van ez már, ha nem is ilyen dimenziókban, a vidéken is. Ott is nagy a tanítónői állásért a küzdés. Ott is sok a csalódás, a reményvesztés. Végállomásai ezeknek a törtéteseknek itt is ezek: vén leány, a csalódás keserősége, nyomor és szenvedés.

Mi ennek az oka? Mi volna más, mint hogy a tanítónői anyagban sokkal több a termelés, mint amennyit az ország kultúr-szükséglete ezen a téren fel tud szívni. Mert hát itt is úgy van, mint az anyagi világban, hogy a fölösleg nem mehet be a forgalomba, hanem mint holt anyag, azon kívül marad.

Kezdetben ez nem így volt. Mert kezdetben a nők nem siettek úgy a tanítónői pályára. Akkor tehát nem is volt annyi család, a reményvesztés. Végállomásai ezeknek a törtéteseknek itt is ezek: vén leány, a csalódás keserősége, nyomor és szenvedés. Mi ennek az oka? Mi volna más, mint hogy a tanítónői anyagban sokkal több a termelés, mint amennyit az ország kultúr-szükséglete ezen a téren fel tud szívni. Mert hát itt is úgy van, mint az anyagi világban, hogy a fölösleg nem mehet be a forgalomba, hanem mint holt anyag, azon kívül marad.

Kezdetben ez nem így volt. Mert kezdetben a nők nem siettek úgy a tanítónői pályára. Akkor tehát nem is volt annyi család, a reményvesztés. Végállomásai ezeknek a törtéteseknek itt is ezek: vén leány, a csalódás keserősége, nyomor és szenvedés. Sok szegény lány előre látja, hogy a mai társadalmi és családi viszonyok mellett kevés kilátás van arra, hogy férjhez mehessen. Ezért megy sok nő a tanítónői pályára. Amely bár távolról sem fényes ugyan, sőt még ma is meglehetősen sötét, de egy jó tulajdonsága mégis megvan. És ez az, hogy legalább megment az éhenhalástól, tehát az ember legféltebb és legdrágább kincsét, az életet megtartja számukra és nyugdíjával öregségükre legalább az életnek száraz kenyerét biztosítja. Mikor valamelyik nő erre a keserű pályára szánja el magát, mindig ez a perspektiva lebeg szeméi előtt. Ugy fogván fel a dolgot, hogy mégis jobb élni keserőséggel és száraz kenyérrel, mint koplalással és bizonytalan jövővel. És ez tökéletesen igaz is. Amde az e téren tapasztalható tultermelés azt idézte elő, hogy éppen a női tanítók szedik ki egymás szájából a kenyeret. Tehát nem hogy segítettek volna saját bajukon, sőt ellenkezőleg, egymás vesztét okozták.

Mivel ez a tünet nemcsak egyéni, hanem társadalmi baj is, azért ezen az államhatalomnak okvetetlen segítenie is kell. Még pedig úgy, hogy a megállapított diagnózis szerint a tultermelést mindenestre meg kell akadályoznia. Nemcsak, hanem a termelést egyelőre talán be is kell szüntetnie, vagy legalább is azt a minimumra szorítania addig, míg a kínálat és kereslet közötti viszony egymással teljesen egyensúlyba nem jön. Az egyensúlyzavarás nemcsak a nagy természetben okoz veszedelmet, hanem a emberiség életében is katasztrófákat idéz elő. Ezt pedig az államnak megakadályozni a legszentebb kötelessége.

Művészet és arany.

— New-Yorki levél. —

A milliárdok hazájában dolláreső csik a művész kalapjára. Legalább odaát Európában valamennyi azt hiszi. Főleg a zeneművész, akinek a legizgatottabb álma az amerikai „tournée”. Patti Adelina milliókat söpört be; Jean Reszke, Paderevszky, Caruso csak úgy duzzadtak az aranyeső alatt és egy egész sora a szegényebb példákknak, a muzsikusi nép európai fogalmait szerint még mindig bőségesen a „busás” jelző alá tartozik. Igen, hull a dollár-eső, ha egyszer meg-ered, de ennek a dollár-esőnek megvan a maga egészen sajátos meteorológiája. Egész más szelek fujdogálnak ide át és a művészet fölött, még eddig legalább, más nap ragyog, mint az öreg Európában.

Először is az európai nap az új világban nem számít. Hiába sütkérezik idehaza valamely művész a hír és dicsőség fényében, hiába van a kontinensünkön nagy „neve”, — a névre, hírnévre, európai dicsőségre a yankee nem ad semmit. Ez már az ő rémségesen önálló eszének biztos ösztönszerűsége. Amint a nagy „név” semmiképen sem biztosít a siker felől, úgy név nélkül is nyitva az amerikai siker kapuja, annak, aki — tud. Persze, éppen ennek a tudásnak egy kicsit más a nyitja ideát, mint otthon.

A tika: az amerikai specializálódás mindenben. Amint minden munkában: foglaljon valaki még oly szűk helyet a maga szakmája széles területéből, de ha abban a szűk körben, kicsiny dologban kiváló, — ez tetszik a yankeeknek. Így a muzsikában is. Csak egyetlen egy olyan kitűnő vonása, tulajdonsága legyen a művészeknek, amiben kiváló: annak tapsol az amerikai, az tetszik neki, az sikert arat.

Éppen ezért szó sincs róla, hogy a tengeren túl nagy, bő, általános művészi tökéletesség volna a döntő. Ép így bő reportóár sem kell oda. Sőt ellenkezőleg. Ha egy „maneger”, aki Amerika számára dolgozik, európai művészt készít elő a tengeren túl való próbálkozásra, akkor körülbelül a következő tanácsot köti a lelkére, mint amelynek betartásától függ minden:

— Kérem, odaát ön csak verki, de amit verki, az olyan legyen, hogy olyat az amerikai még nem hallott. Tessék pontosan és gondosan egyetlen egy művészi tulajdonságot megállapítani, egyetlen egy vonást, amiben ön a legnagyobb. És azzal megülnk. Egyebet nem fog játszani, mint olyat, amiben az érvényesülhet, legyen az akármi.

És tényleg, ettől függ minden. Az amerikai közönség olyat akar hallani, ami a maga nemében tökéletes. Legyen az, a mit a „maga nemében” így kíván, akár milyen szűk részlete a művészet világának. Egy másik, ezzel egybevágó sajátásként lehet azt kihámozni, hogy az amerikai a gyorsaság népe. Neki soha sincs ideje. Rögton kell neki, amit követel. Így a hangversenyteremben is. Amelyik művész nagyon elmerül a számításában, hogy fokozatosan fogja a közönséget magával ragadni, az megtéved. Az amerikai hallgatóság figyel, várja a „medvét”, de azzal minél gyorsabban elő kell állani. Gyors rohammal bevehető a yankee lélek, természetesen csak olyannal mindig, ami a non plus ultra. Ez az amerikai sikernek a kulcsa. Innen van, hogy néha nálunk jelentéktelen művészek a tengeren túl nagy sikereket aratnak, viszont meg elismert nagyságok egyáltalán nem tudnak érvényesülni. Azokból az újsághirekből, amelyek egy-egy amerikai körut sikereiről szólnak, a valóságot kihámozni teljesen lehetetlenség.

Mert ami Amerikában az újságokba kerül, az mind csinált dolog. Van egynéhány hangverseny-üzlet, iroda és ezek egészen a saját céljaik szerint közölnek az újságokban üzletszerűen megfizetett híreket szédítő sikerekről és ezeket a híreket veszik át az európai lapok. Természetesen így mindig csak a szédítő sikerek híre érkezik, gyakran ideát harmadnegyedrangú művészekről és magától értetődik, hogy az európai olvasó hozzáképzeli: hát még egy elsőrangú művész miféle hódítást végezhet? Akik pedig szegett vitorlával, törött árbocokkal térnek vissza a dollárok hazájából, azoknak van eszük, hogy ne őrüljenek a hírekről, mentől nagyobb művészek itthon. Természetesen mindezek fölött a főkérdés még mindig az: vajjon hát mi is odaát a művészet?

Minő fokon áll ott a művészet kultusza? Tagad-

hatatlan, hogy az amerikai művészet semmi esetre sem mondható kezdetlegesnek.

Az amerikai, aki mindent meg akar tanulni az öreg Európától, gyorsan megtanulta a művészetet is. Amit csak megtanulni lehet. Külön amerikai művészet nincs ugyan még, de már rajta van a „marque.” Ugyanaz, amit talán festészet dolgában Európában jobban meglátunk, a zenében is feltűnő. T. i. az a bizonyos előszeretet az éles, határozott perfekciók iránt. Ezeknek a megszerzésében fáradhatlan az amerikai.

A legnagyobb híru zenemestereket Európában mindenütt egy sereg amerikai környezi. De ebben is sajátosság, hogy ha megpróbálta egy-egy ilyen kiválóbb mester Amerikába telepedni, ott nem boldogult. Az amerikai meg van róla győződve, hogy a művészetnek csak Európában van levegője. Megtanulni csak ott lehet. Mindenesetre bámulatos önismeret az amerikai elbizakodottság mellett. Az amerikai sajátosság ama vonása mellett, hogy az éles, határozott perfekciók felé törekszik, érthető az, hogy a zenében másodrangu dolog előtte az előadás egysége, stilszerű tökélye. Szóval, a művészi előadás értelmi része. Ellenben az egyéni tökéletességeikért rendkívül tud lelkesedni. Azt lehet mondani, hogy a hangszer kezelésének a művészetét becsüli a legtöbbré. És ezt nem szabad csakis a technikai virtuozításra érteni, mert másrészt megint rendkívül gyorsan felismeri ennek a művészi értékét vagy értéktelenségét.

Még egy tényező van, amivel Amerikában tisztában kell lenni: a művész társadalmi állásával. A művészek egyszerűen nincs ott társadalmi állása. Majd hogy nem olyan, mint nálunk a cigány. Ahol az ember a milliónál kezdődik, ott a legelőkelőbb művészt is csak aféle művészek nézik.

Éppen csak hogy hozzá tartozik a világhoz, hogy ilyen is legyen benne. És ugyszólván csak ennek a muszájnak tesznek eleget a milliomos házak, ha művész odakeveredik. Társadalmi talajuk azonban egyáltalán nincs. Az az egyetlen vizsgálatuk lehet, hogy ugyanaz a sorsuk van a Societyben a tudósoknak is, azok se társaságképesek a pénz arisztokráciájában.

Ahol a milliárdosoknak még a köztársaság elnöke sem imponál, ha ő maga is egy pár millióeskat nem számílgathat, ott a milliomosok részéről egészen érthető, ha a művész is csak akkor szalonképes, ha ő is milliomos. Kivétel csak az esetben van, ha a művészt valami rendkívüli romantikus hír kíséri. Például Reszkekré rajongtak a társaságban is. Mintha az amerikai, aki mindenben a non plus ultráért lelkesedik, ezúttal azt a hangot akarta volna ünnepelni, mely a legtöbb asszony szívét tudta elbolondítani. Apró rekordok nem imponálnak. De a non plus ultra, úgy látszik, ebben az irányban is érvényesül.

Gr. Wass Géza.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

201. számú játszma.

Játszották Surnesben 1908. február 4-én. (X. és utolsó matchjátszma.)

Vezércsel.

Világos:	Sötét:
Janowski.	Marshall.
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e5

Ez az ellenesél különösen az 1900. müncheni és az utána következő versenyeken volt igen kedvelt, de napjainkban már csak ritkán fordul elő. Sötét gyalogot áldoz, hogy elkerülje azt a nyomot játékot, mely a szokásos folytatásoknál a védelmet nagyon megerősíti. Ez a folytatás élénk játékra vezet, a gyalogáldozat azonban még mindig kétes értékű, mert ha sötét a játék folyamán vissza is nyeri gyalogját, a jobb állással legtöbbször világos bír.

4. d4xc5

Ha világos nem akar a bonyodalmakba bele- menni, úgy egyszerűen 3. e2—e3 elhárítással foly- tathatja.

3. d5—d4

Ezzel sötét Falkbeer-cselt játszik a vezérszár- nyon. Természetesen játszható 3. d5xc4 is, azonban a vezércsere után világos gyorsabban fej-

lődik a hosszú sánczolásal kapcsolatban, míg a sötét király a középen rosszabbul áll.

4. h2—h3

Ezen állásban szokatlan; rendszeren 4. Hg1—f3 történik, de alkalmazzák 4. e2—e4 és 4. a2—a3 foly- tatást is.

4. Hb8—c6

5. Hg1—f3 Fc8—f5

6. g2—g4

Janowski mindenképpen az állás komplikálására törekszik.

6. Ff5—e4

7. Fc1—f4 f7—f6

8. Hb1—d2 Fe4xf3

9. e2xf3

9. Hd2xf3 gyöngébb volna, mert 9 f6xe5 után világos úgy sem üthetné vissza a gyalogot 10. . . . Ff8—b4+ miatt.

9. f6xe5

10. Ff4—g3 d4—d3

Ez az előnyomulás még korai, mivel Hc6—b4 fenyegetés úgy sem vihető keresztül.

11. Vd1—a4 Vd8—f6

Természetesebb volna 11. . . . Vd8—d7 s utána 0—0—0, vagy Ba8—d8.

12. Ff1xd3 Ff8—b4

13. 0—0—0 Ba8—d8

Valamivel jobb volt 13. . . . Fb4xd2f. 14. Bd1xd2, Vf6xf3. 15. Bh1—e1, Hg8—e7 stb.

14. Fd3—c4 Fb4xd2f

15. Bd1xd2 Bd8xd2

16. Kc1xd2 Hg8—e7

17. Kd2—c1 0—0

18. Bh1—d1 Vf6—h6f

19. Kc1—b1 Vh6xh3

Sötét anyagilag törekedett az állást kiegyenlí- teni, de ezzel nagyon veszélyezteti saját vezérének állását.

20. c4—c5

Igen jó lépés, melynek célja, hogy világos a h-vonalon juthasson támadáshoz.

20. h7—h5?

Marshall nyilván nem látja, hogy milyen nagy fenyegetés rejlik világos előző lépése mögött. A helyes folytatás lett volna 20. . . . g7—g6 s utána h6-ra visszalépni a vezérrel.

21. Va4—c4f Kf8—h8

22. Vc4—c1! h5—h4

23. Bd1—h1 Vh3xh1

A sötét vezér el van fogva; 23. . . . Vh3—g2-re következnek 24. Bh1xh4f és utána 25. Bh4—h2 stb.

24. Vc1xh1 g7—g5

25. Fg3xh4

Legrövidebb ut a nyereshez

25. g5xh4

26. Vh1xh4f Kh8—g7

27. Vh4—h7f Kg7—f6

28. g4—g5f Kf6—e6

Sötét nyugodtan föladhathná.

29. Vh7—h6f Ke6—f7

30. g5—g6f Kf7—e8

31. g6—g7 Bf8—g8

32. Vh6—h5f Ke8—d8

33. Vh5—f7 Hc6—d8

34. Fe4—h7 Bg8—e8

35. Fh7—g6 He7xg6

36. Vf7xg6 földaja.

202. számú játszma.

Játszották Burnleyben (Lancashire) 1908. elején.

Vezércsel.

Világos:	Sötét:
Tanácskozók.	Dr. Lasker E.
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e5
3. Hb1—c3

Érdekes újítás, világos nem reagál a fölkinált gyalogra. Egy másik, elvéve előforduló folytatás 3. c4xd5, Vd8xd5 4. Hg1—f3.

3. Hb8—c6

Sötét bonyodalmakat keres, mert tudatában van annak, hogy a nehéz állásokban könnyebben tulaj- tázhatja tanácskozó ellenfeleit.

4. e2—e3

Jobb volt 4. c4xd5, Hc6xd4 5. e2—e3.

4. e5xd4

5. Hc3xd5

Egyszerűbb volt 5. e3xd4 és d5xc4-re, 6. d4—d5 Hc6—a5, 7. Ff1xc4 stb.

5. Hg8—f6

6. Hg1—f3 Hf6xd5

7. c4xd5 Ff8—b4f

8. Fc1—d2 Vd8xd5.

8. d4xe3 nem volna jó 9. Fd2xb4, Hc6xd4 10. Vd1—a4f miatt.

9. Hf3xd4 0—0

10. Hd4—f3 Bf8—d8

11. Vd1—c2

Nem jó, mert erre a sötét futár tempóval fejlődik.

11. Fc8-f5
12. Vc2-c1 Ff5-e4
Sötét már sokkal jobban áll és az indirekt fenyegetései ellen a tanácskozók nem találnak kielégítő védelmet.

13. Ff1-c4 Vd5-a5
14. a2-a3 Fb4xd2†
15. Hf3xd2 Fe4xg2
16. Bh1 Hc6-e5!
17. b2-b4 Bd8xd2!
18. Bg1xg2

Nincs jobb; fenyegetett He5-f3† és matt. 18. Vc1xd2-re pedig 18. He5-f3†, 19. Ke1-e2, Va5-h5 stb. következnek.

18. He5-f3†
19. Ke1-f1 Va5-h5
20. Ba1-a2

Világos el van veszve; fenyegetett 20. . . . Vh5-h3 s utána 21. . . . Hf3xh2†, 22. Kf1-e1, Hh2-f3† és utána matt.

20. Bd2xa2
21. Fc4xa2 Vh5-b5†
Világos feladja; 22. Fa2-c4, Vb5xc4, 23. Vc1xc4, Hf3-d2† stb. után sötétnek tiszt előny marad.

Sakk-hírek.

Sakkverseny Düsseldorfban. A közelmúltban lejátszott prágai verseny után ez év egyik nevezetes sakkcseménye lesz a düsseldorfi sakkverseny, mely a „Német Sakk szövetség” XVI. kongresszusával kapcsolatban augusztus 1-22. között időben fog lefolyni. Program szerint augusztus 2-án a kongresszus tart ülést s ugyanakkor kisorsolják az összes versenyek résztvevőit. A sakkvilág érdeklődése természetesen a mesterverseny lefolyása felé irányul, amelyen több kiváló mester kerül ismét össze. A düsseldorfi versenybizottság elnökségétől nyert értesüléseink szerint az elmúlt hét elejéig a mesterversenyre a következő játékosok jelentkeztek:

Marshall (New-York), Bardeleben (Berlin), Przepiórka (München), Fritz (Alsfeld), Treybal (Prága), Spielmann (München), Salve (Lodz), Johner (New-York), Mieses (Leipzig), Jacob (Mülhausen), Swiderski (Leipzig), Wolf (Bécs).

A mesterverseny mellett igen érdekes torna lesz az A) főturna, vagyis az ugynevezett mesterjelölt-verseny, amelyben 16-18 erős amatőr fog elkészredett küzdelmet folytatni a mesteri oklevélért. Ezen a versenyen vesz részt rovatvezetőnk is. A B) főturnán 21-24 játékos vesz részt valószínűleg három csoportban. A mesterversenyen naponta egy játszmát játszanak, a főturnákon azonban két nap alatt három játszmát kell lebonyolítani. Játékidő mind a három versenyen, vasárnap kivételével, naponta délelőtt 9-1 és délután 3-7 óra között.

Küzdelem a világbajnokságért. Megirtuk, hogy a „Német Sakk szövetség” elnöksége és dr. Lasker világmester között tárgyalások folytak a dr. Lasker és dr. Tarasch közti match létrejövetelére érdekében. Mint értesülünk, a feltételekre nézve megállapodásra jutottak és a két világhírű mester között a mérkőzés augusztus 17-én kezdetét is veszi, ugyan csak Düsseldorfban. Győztes, aki előbb nyer nyolcz játszmát, a remis-játék azonban nem számít. A győztesnek 4000, a vesztesnek 2000 márka díj van kifizetve.

Prága. A mesterverseny után dr. Lasker és Schlechter a Rice-csel megnyitással öt játszmát véltottak, az eredményt azonban annyira titokban tartják, hogy a kontinentális lapok is csak később tudnak meg bővebbet az amerikai lapokból.

A prágai mesterverseny tíz díjnyertese után következő és jó eredményt elérő Dus-Chotimirski számára külön, XI. díjat (120 korona) kreáltak, míg a többi nem díjaz résztvevő egyenkint 100 korona kérpótlásban részesült.

Sakk-üzenetek.

G. Miksa. Pásztó. Multkori üzenetünkbe sajtóhiba csuszott, ami félreértésekre adhat alkalmat. Nem sakk-, hanem s e k-jelzés nincsen. A vezér ugyanis éppen olyan figura, mint a bástya, vagy a futár, tehát a megtámadását nem kell bejelenteni. Bejelentés (sakk-jelzés) csakis a királyt illeti meg.

Urihölgyek kérése megtagadva.

(Az amerikai „Evening Post”-ból)

Ohio államban a nagy nőegyesület kérvényt adott be a vasúti igazgatósághoz, hogy a vonaton alkalmazzon egy-egy „World vibrációs masszáz apparátust”, hogy a hölgyek, akik megszokták hosszabb utazás alatt is használni.

A vasúttársaság a következő indoklással utasította vissza a kérvényt:

„Műtán nevezett apparátus minden hölgynek birtokában van és a legkönnyebben szállítható, aktának szüksége van rá, magával vihető.”

A „World” vibrációs masszáz apparátus már Magyarországon is kapható, az Amerikai Porcellán Powder Részvénytársaság magyarországi főképviseleténél, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1.

Ára: 20.-, 40.-, 100.-, 300.- és 500.- korona.
Amerikából küldött magyar nyelvű leírás már megjelent.

A japán lélek.

Budapest, július 25.

Ismerni Japánt, ezt a keletázsiai hatalmas szigetvilágot, annyit jelent, mint nagyon megszeretni csodás természeti gazdagságban bővelkedő földjét s példátlanul szorgalmas népét. Hearn Lafcadio, a Kokoro, Izumo és Lotus című beszédes könyvek szerzője életfelfogásával legalább ezt bizonyította be. Az angol származású, görög földön született tokiói tanár nagyon megszerette Nipont. Multja, jelene, földje népe, kultúrája, egész valója csodálatos bámulat és szeretet érzését keltette szívében. Aki valamennyire is ismeri ezt a keletázsiai ambiciózus népet s hazájuk exotikus varázsait, hasonló érzelmekkel fog irántuk viseltetni. S Hearn Lafcadio nagyon ismerte Nipont. Nem csoda, ha megszerette s mint író, könyveiben az ihlet hatalmával még vonzóbbakká teszi Japán előnyeit. A japán léleknek nincs is energikusabb védelmezője, mint ő. Valami nagyon imponáló erővel hódította meg őt ez a bámulatos lélek, melynek annyi és oly vonzó rajzai velünk is megkedveltetik annak kiválóságait. Sokan azt mondják, felületes a japán ember, kultúrájuk, civilizációjuk csak utánzat: a nyugatnak egyszerű utánzása. Felszínes ítélet az, amely csak ennyire becsüli az utóbbi három-négy évtizedben oly hirtelen nagyra emelkedett japán kultúrát. Rathgen tolla is avatott méltatója ennek a bizarr voltában is fényes és nem egészen utáztott kultúrának, de még inkább Ichigawa Daichi, a berlini tanár, aki nem szűnő kitartással hirdeti szóval és írásban, hogy téves ítélet az, amely Japán kultúráját csak a nyugati kultúra szolgáló utánzásának vallja. Hát ahhoz mit szól a büszke nyugati, hogy az eltanult technikai vívmányok némelyikét éppen ők, a szolgáló utánzók fejlesztették tovább? Különösen bámulatra méltó ősrégi erkölcsi fellegőség tisztasága, amely, ha nem tisztán keresztény is, sok tekintetben nemesebbnek mutatja az ő életüket, mint amilyen igen sokszor a mi politikai, társadalmi és egyéni életünk. Ez az ősrégi erkölcsi nemesség, mely még Konfuciusztól, a nagy kínai bölcsőtől nyerte első csiszoltságát, a shintoizmusban, a japánok nemzeti vallásában sok általunk is tiszteletre méltó vonást örzött meg. A családi erények legfényesebbike, az u. n. kó k ó is Konfuciusz erköstanából került az övékébe, amelynek Nippon népeinél Kaibara Ekken lett a leghivatottabb, a legnépszerűbb hirdetője.

Sok eredeti és megkapó gondolat, sok költészet van Hearn Lafcadio vonzó és tartalmas könyveiben. Mondhatnám Japán tükrének is azt a könyvtáriszt, mert aki ezeket olvassa, valami derűs világba ringatózik bele s ilyen szentimentalitásában, csak éppen úgy szeretni tudja Japánt, mint maga az író, ki látta és csodálta a szép Japánt, a csodás vegetációt, az örökhódította Fudsi no jama ormát, a bájos Nikkót, a japánok Nápolyát. Különbözik csak az tud ily hünen és vonzóan rajzolni és festeni, aki, mint szerzőnk, ismeri a keleti szigetország életének minden részletét, minden gondolatot és érzelmét, mely Japán főben vagy szivben terem. Pedig ő látta az európai reformok küzdelmét a konzervativizmus csökönyösségével, látta az ujjászületett Dai Nipont, Nagy-Japánt, mely Kinát, az óriási rokort leverte s mely az orosz medve elpaskolásán törte a fejét. Ismerte törekvéseiket, s azt a végtelen sovinizmust, mely az új Japán annyi fényes sikerét kivívta a krizantémok országának. Ez látszik is Hearn Lafcadio könyvében s még egyéb is látszik: az, hogy író, hogy költő, hogy filozófus. Szemléleteit beleszüti minden sorába s ezekkel is tovább ragad bennünket a sárgabőrű japánok iránti rokonszenvünkben.

Jellemző a japán lélekre az a pár fejezet, amit írónk a nyugati és keleti jellemek közti különbség megvilágítására nyújt. Nagy különbséget lehet ugyanis felfedezni a japáni és európai népek lelkében. Az európaiak az örökkévalóságnak építik sokemeletes palotáikat, míg ők a mulandóságnak bambuszfiából összetakolt házikóikat. Ami a napi használatra van szánva, ott ők nem sokat adnak a tartósságra. A mihamar elhasznált szalmaczipőt sietnek másik géttel pótolni, ruhájuk csak úgy nagyjából van összetakolva, s a vendéglökben az étkezéshez használt evőpálcikákat (kashi) minden alkalommal újjal cse-

relék fel. Házaik sem készülnek az örökkévalóságnak. Azt tartják, semmi sem tart örökké, csak hazájuk csodás természeti bája, vegetációjája, meg Japán istenei élnek örökké. Maga az Indiából átplántált buddhizmus is csak fejlesztette ezt a felfogást. Csak a sir, a Nirvána tart még örökké.

A nemzeti vallás Shinto-tanai szerint a holtak szellemei az élők közt élnek s azok mindennapi életére befolyást képesek gyakorolni. Az ősek már szellemei lényekkel együtt busulnak és örvendeznek az utódokkal, kiknek árthatnak, használhatnak s kiktől kegyeletes áldozást kérnek a siri életben. A természet-kultusz szintén ősrégi vallásos tanításai mellett a japánok erkölcsi világára az u. n. őskultusz gyakorolt legmaradandóbb befolyást. A multnak, az őseknek kegyeletes emlékezetben tartása minden japánnak erénye. A holtak tisztelete talán egy népnél sem olyan benső, oly érzéletes, mint náluk. Ebben gyökerezik végtelen patriotizmusuk, mely oly szent kötelességeket ró rájuk békében és háboruban egyaránt. Ebben gyökerezik a mikádó iránti végtelen lojalitás, mely szintén minden japán lélek legfőbb erése.

Aki valaha találkozott japánnal, meggyőződhetett róla, mily udvarias emberrel van dolga. Henri Cordier szerint is főjellemonásuk az udvariasság és a titkolódzás, érzelmeik leplezése — kivált idegennel szemben. Az európai és amerikaiakkal nem valami bizalmasok. De a legtöbb ismertetőjük szerint becsületes, szorgalmas, vidám és szerföltött bátor minden japán. A halálmegvetésük közismert, kivált az utolsó nagy háboru óta. Bármely samuraj (nemes) könnyen áldozza fel életét, ha kell, harakirivel, melynek ünnepélyes ábrázolását a színpadon is szemléltetni. Percival Lowel kiemeli a japánok változatoság kedvelését. A világnézetük határozottan optimista. Dolgozni szeretnek, de szórakozni is, ámbár a duhajkodást ők nem ismerik. S mit mondjunk nőikről? Chamberlain azt írja, hogy a japán nők jószágos lények, szelid, önmegtágadó hajlammal, kiknek egyetlen boldogsága, hogy férjüknél engedelmes élettársaik legyenek. Hearn könyvében meglevenednek előttünk a grációzus japán nőcskék, amint aranyhalacskaikat etetik, vagy diszes vázában virágot helyeznek el. Majd az essay csiszoltsága, majd a novella bája, máskor meg az író személyes tapasztalatai gyönyörködtetnek. S a természeti szépségek rajzában mily mesteri?! Virágos japán parkok, évszázados várak, vidékek elevenednek meg előttünk. Látjuk a még barbár japánt primitív, majd rohamosan fejlődő kultúrával. Látjuk a samurajt büszke lovagként meghalni a japán értelemben vett becsület védelmében, a történelmi kor egy-két jellemző fázisát eleven példákban szemléltetve. Minden gondolatot, érzést, mely Japánban fogamzik. A multat, a jelent. És sejtjük a jövőt. Csak nagy népekről lehet így írni, ahogy Hearn Lafcadio ír Yamato népeiről. Írói véna, költői fantázia nem akadhatott hivatottabb, hogy megismertesse velünk a japán lelket.

Dr. Agner Lajos.

Szerkesztői üzenetek,

Könyvek. A könyvek beszerzésére kevesen tudnak elegendő gondot fordítani. Hatalmas polczok állnak egyik-másik ember szobájában, miknek rekeszeiből cifra kötések rökítanak elő, vagy vaskos füzetek akarnak imponálni a szemlélőnek s ha keresünk valamit a könyvtárban, odalyukadunk, hogy nincs benne semmi. Ügyetlenül, hübe-balázs módra összevásárolt irodalmi termékek értéktelen zöme tömi meg a polcz hézagait s mindjárt megismerjük az emberünket, aki a könyvtárt egy nyóra helyezi a szobadiszszel. Arra a kérdésre, hogy mennyibe kerül egy irodalomkedvelő ember igényeinek megfelelő könyvtár berendezése, nem adhatunk határozott választ. A feleletet t. i. megnehezíti az a körülmény, hogy a legtöbb könyv, szólva természetesen az irodalmi becsükről, több kiadásban hagyja el a sajtót. Az egyik diszkótés, a másik népszerű füzet könyv, a harmadik pedig olesó füzeteszerű kiadás, mit pár krajczárért vesztetnek a könyvkereskedések. Erkölcsi szempontból mindegy, hogy melyiket vesszük, mert az a célunk, hogy elolvassuk őket és azért tartogatjuk a polczon, hogy alkalomadtán ismét elővehessük. Szerényebb igényű s pénztelegebb könyvbarátok bizonyára a legolcsóbb

adásból pedig meg...
megy. Fő...
az irodalom...
tartalmas...
amikről...
vásároljunk...
szó, okvet...
megfordult...
dolog s ná...
jönni. Még...
kinék adu...
könyvek h...
ják, nem a...
dig nagyon...
mesen rag...

Érdekl...
től számító...
nap várhat...
akarja biz...
ha ugyan...
ha az ille...
akkor hagy...
annyira m...
védelmezi...
Igvonó jó...
le lehet fo...
czius 15-t...
foglás al...
közök rész...
veletett...
szántófol...
jóság, fél...
vábbá gaz...
ban pedig...
szükséges...
a szakasz...
foglás al...
nem pedig...
adhatnak.

Apatin...
tán katolik...
Társulatnál...
másikat ne...

K. Gy.
Budapest...
geden. Kol...

H. S.
levél kell...
határokon...
okvetlen s...

D. J.
M. J. M...
dest. Mind...

Teológ...
mert van...

M. H.
teri leirat...

Főhadn...
kéz alatt...
nyerésked...
valamelyik...
Versenylap...

Margit...
jából kiadt...
juk, hogy m...
dők köré...
bevárni, m...
kerülni.

Derecs...
egész orsz...
el, ha kéri...

Tizenh...
megpróbálk...

T. P. I.
izléstelen...
utczai ruhá...

Naiv. S.
amit komo...
szokták be...

Csokon...
lönös türel...
rom hónap...
órak hossza...
beválni". C...

Nem k...
Éhes ember...
Zengő hur...
Görbe nap...
tél. A része...

K. B.
tek.

Romea...
léssel és ol...
de amit ez...

P. Zs.
merjük, mi...
már olyan...
iratkozzék...
vagy az ip...

Dr. M.
inkább vét...
lenne, ha...
kérheti. 3.

adásból hordják össze a könyvtárt, a tehetősebbek pedig megveszik a dískötésűt, ami teljesen egyre megy. Fő az, hogy meg legyen minden, ami gyöngye az irodalomnak. Inkább legyen a könyvtár kicsi és tartalmas, mint nagy és üres. Olyan könyveket, amikről tudjuk, hogy úgy sem fogjuk elolvasni, ne vásároljunk. Viszont, ha világirodalmi termékről van szó, okvetlen vegyük meg, ha mindjárt tiszser is megfordult a kezünkön. A könyvbeszerzés dicséretes dolog nálunk — sajnos — nem igen akar divatba jönni. Még egyet. Nagyon válogassuk meg, hogy kinek adunk kölcsön belőlük, mert a kölcsönadott könyvek harmincz százaléka elkallódik. Elhagyogatják, nem adják vissza, vagy eladják. Ez a baj pedig nagyon is divatos s az utóbbi időben veszedelmesen ragad emberről-emberre.

Érdeklődő. 1. A Törvénytárban való kihirdetésétől számított 15 nap múlva. Ez a kihirdetés minden nap várható. 2. Ha még a régi végrehajtási eljárást akarja biztosítani, akkor most rögtön pórolni kell, ha ugyan lehet és egy éven belül végrehajtani, de ha az illetőben van fizetési készség és képesség, akkor hagyni kell a dolgot az eljárásra, amelytől kár annyira megijedni. Ez az eljárás existenciájában védelmezi a gazdát, tehát fizetőképességét erősíti. Igavonó jószágát és gazdasági eszközeit ezután is le lehet foglalni, csak elárverezni nem lehet márczius 15-től november 15-ikéig terjedő időben. A foglalás alól mentes: „Mezei gazdálkodással foglalkozók részére az általuk házilag művelt, vagy műveltetett, de legfeljebb tizenkét kataszteri holdnyi szántóföld műveléséhez szükséges vetőmag, igavonó jószág, félévre szükséges takarmány és szalma, továbbá gazdasági eszköz és trágya; vetőmag hiányában pedig a lefoglalható készpénzből a beszerzéshez szükséges összeg.” Ha kémiai akarják adósaikat, ez a szakasz se lehet ok a hitel megvonására. 3. A foglalás alól való mentesség a vetőmagra vonatkozik, nem pedig az eladott gabonára, arra tehát előleget adhatnak.

Apatin. 88. 1. Tanítók Évkönyve a czime s tisztán katolikus tanítók számára készült. A Szt. István-Társulatnál három koronáért megrendelhetik. 2. A másikat nem ismerjük.

K. Gy., Igazf. Mechnikai szakiskolák Budapestén, Gölniczbanán, Marosvásárhelyen, Szegeden, Kolozsvárt, Aradon vannak.

H. S., Pécs Svájczba és Franciaországba utlevél kell, de ha csak utazik, anélkül is átmehet a határokon, persze valamilyen elfogadható igazolvány okvetlen szükséges, ha az esetleges kellemetlenségeket el akarja kerülni.

D. J. Dr. Lázár Alfréd Eskü-ut 6. szám, Budapest. Minden időben.

Teológus. Szíves ajánlatára nem reflektálhatunk, mert van tudósítónk.

M. H., Lőrincz. Ugy tudjuk, hogy a miniszteri leirat a népiskolai tanítókra is vonatkozik.

Főhadnagy. Eger. Idomított szalon agarat csak kéz alatt lehet vásárolni, vagy folyanoktól, akik üzleti nyereszkezdésből foglalkoznak az ilyesmivel. Tessék valamelyik zoológiai laphoz, vagy a Vadász- és Versenyaphoz fordulni s hirdetés után tudakozódni.

Margit. Az a munkatársunk, akinek bírálata czéljából kiadtuk, most szabadságon van s így nem tudjuk, hogy mi a sorsa. Ha jó, mindenesetre a közlendeők közé sorozta s ebben az esetben sziveskedjék bevárni, még a rengeteg tárczahalmaz miatt sorra kerül.

Derecskai Olvasókör. A tagosítás kiterjed az egész ország területére, de csak részenként rendelik el, ha kéri.

Tizenhárom. Nem hisszük, hogy sikerül. Azért megpróbálhatjuk.

T. P. I. Czégeket nem ajánlunk. 2. A legnagyobb izléstelenség szines nyakkendőt kötni hozzá. 3. Ha utcazi ruhában jelenik meg, könnyen kinézhetik.

Naiy. Szeretném elmondani, hogy urak nyájas ígéréte, amit komolyan venni könnyelműség, mert sohasem szokták beváltani. Aligha lesz kivétel ennél az esetbenél.

Csokonai. Kár volt annyi időt pazarolni rá. Különös türelem kell hozzá, hogy valaki leüljön és három hónapig dolgozzon olyan munkán naponta órák hosszáig, amelyről nyílván tudja, hogy nem fog beválni. Csak nem gondolja, hogy féltéve fogjuk untatni olvasóinkat folytatásos dolgozatokkal, amik senkit sem érdekelnek. De ha kedve tartja, adja ki könyvalakban. Ezzel is legfeljebb csak erkölcsi sikert fog elérni.

Nem közölhetők: Szerellem. Tiltott gyümölcs. Éhes emberek. Tiszta lélek. A párisi utca. Nyitány. Zengő hurok. Az idő mulik. Faragatlan emberek. Görbe napok. Szerencse. Alszol? Talán mást szeretnél. A részeselek. Mikes utja. A zanzibári urfi. Akkor-dok.

K. B., Nyiregyháza. Sorsjegyei nem nyertek.

Romea. Kissé kezdetleges dolgok gvenge verseléssel és olyan témával, amely szívből fakad ugyan, de amit ezren és ezren megirtak már.

P. Zs., Gyoma. Míthogy a képeket nem ismerjük, művészüket sem ajánlhatjuk senkinek. Ha már olyan igazán nagy tehetséget érez magában, iratkozzék be valamelyik fővárosi festő iskolájába, vagy az iparrajziskolába, mert tanulás, irányítás nélkül a nyers tudás s ösztönszerű tehetség mit sem ér.

Dr. M. K. I. Nem annyira szórakozottság, mint inkább vétkes könnyelműség. Nagyon helyes dolog lenne, ha alaposan megbíntetnék. 2. Egész bátran kérheti. 3. Nem szokás.

K. László. A levegőben röpködő szerves és szervetlen por általában is kártékony és kellemetlen, de veszedelmessé is lehet. Például kórházakban, sebész műtermekben életveszélyes fertőzéseket okozhat, kivált ha a mütéteket olyan helyiségben végzik, amelyben sok ember tartózkodik, akik a legnagyobb elővigyázat mellett is felkavarják a padlózat porát, ugy segítették ezen a bajon, hogy a termék padlózatát kőből, aszfaltból vagy linoleumból készítik, szóval olyan anyagból, amelyről a por teljesen eltávolítható. Sőt vannak tulzók, akik csak ugy engednek be valakit a műtőtermekbe, ha — mint a mohamedánok a templom előtt — levetik sarujukat és papucsot huznak. Némely külföldi klinikán divatban van a spray. Mütét előtt a szoba levegőjét telehintik apróra porlasztott vízecseppekkel, amelyek lecsapódnán, magukkal rántják a levegőben repkedő porszemcséket is. Ehhez hasonló berendezés vált szükségessé nagyvárosok telefon-központjában is. Az áram-kapcsolókban lerakódó por ugyanis igen sokszor szigetelő módjára hat és megszakítja az összeköttetést, ami aztán sok kellemetlenséget okoz. Ezen ugy igyekeznek változtatni, hogy a szellőztető nyílásokon „levegőmosó” készüléket alkalmaznak, amelyben az állandóan permetező nedvesség visszatarthatja a port. Igaz, hogy a megmosott levegőjü szobában 70% a páratartalom (21° C mellett), de ez egyáltalán nem árt, sőt egészséges. A légmossó-készülék ezenfelül nyáron le is hűti a levegőt. Erdemes volna a szellőztetőnek ezt a módját a lakóhelyiségekben is meghonosítani. 2. Elismerését köszönjük. Páratlan kedvezmény az Egyetértés Vasárnapja.

Lakáskereső. Dr. Thayer (Newyork) számos olyan utcában, melynek iránya éppen kelet-nyugati, beható betegedési és halálozási statisztikát állított össze, hogy megállapítsa, van-e és milyen különbség van az északi és déli oldal közt egészségügyi tekintetben. A megvizsgált utcák lakosainak száma összesen 170.000 volt. Kiderült, hogy a halálozás 2/1000-el nagyobb az északi, mint a déli oldalon. Különösen tödőbb és tödővész szerepelnek nagy számmal a halálokok közt. Ellenben a déli oldalon aránylag több heveny-fertező betegséget fordult elő. Az északi oldal egészségügyi hátránya dr. Thayer szerint az, hogy ott a hálózobák többnyire észak felé néznek és nap nem éri azokat, e miatt aztán kevésbé szellőztetik. Déli házak hálózobái ellenben dél felé fekszenek, naposabbak s így bátrabban szellőztetik azokat. A tanulság ebből az, hogy az éjszakai felé eső házsorok lakói jól teszik, ha hálózobául az utca felé eső, tehát déli szobák valamelyikét választják.

Utlevél. (V. J.) A konzul magyar nyelvű levelet is elintéz. Az Amerikai Egyesült-Államok fő-konzulátusát Mária-Valéria-utca 15/a. alatt találja a levél Budapestén.

Tengerimádó. Van vagy husz halféleség, mindannyia csak a tengerek legmélyén él, amelyeknek a testén fényforrás képező szervek vannak. A németek egy expedíciót küldtek ki, amely a tengerek legmélyebbéig felöl volt ismereteket gyűjtötték. Ennek az expedíciónak a zoológusa a világító halakkal foglalkozván, arra az eredményre jutott, hogy az a fény nem arra szolgál, hogy a halak valahogy a táplálékukat könnyebben leljék meg, mert a világító szervek elhelyezése sem olyan, hogy odavilágítanak. Ezek a feketeszínű, tengeri mélyiségekben élő halak fajtáinkint más-más színű fényt szórnak. Ebből azt következteti a tudós, hogy ott a tengerfenék teljes sötétségében a halak ezekről ismernek meg egymást, hogy melyik az ő fajtájuk. Szóval fényvel hívogatták egymást. Ha valósággal így van, mindenesetre érdekes beszéd, amelyet nem egy helyig iryvelhet meg, hogy bár az ő szemében ragyogna ilyen fényforrás. A fény eredete azoknál a halaknál tisztán chemiai természetű. Bizonyos mirigyek nedve világít.

Videki. Forduljon a térfelügyelőség forgalmi irodájához. (Nyugati pályaudvar.)

H. Géza, Nyitra. Weininger szerint két szexuális típus van: az eszményi férfi és az eszményi nő típusa. Az első (Mann) M betűvel, a másikat (Weib) W betűvel jelöli. A valóságban egyik ideál sem található fel. Csak a legkülönfélébb átmeneti állapotok vannak a tökéletes férfi és a tökéletes nő között, anélkül, hogy valaki is elérhetné az eszményiség legmagasabb fokát. Igazán tökéletes nő és férfi tehát nincs, legfeljebb nőiességről és férfiaságról beszélhetünk. Minden egyén jelleme M-ből és W-ből van alkotva, úgy, hogy szerinte az u. n. „szexuális átmeneti fokozatok” nem természetelleneségek, hanem normális jelenségek.

A szexuális vonzás törvényét Weininger így határozza meg:

„Mindig egy egész M és egész W törcszik az egyesülésre, még akkor is, ha férfiaság és nőieség egyenlőtlenül vannak elosztva a két egyénben.” Például, ha a férfiban $\frac{3}{4}$ M és $\frac{1}{4}$ W foglaltatik, akkor az a nő fog neki legjobban tetszeni, akinek jelleme $\frac{1}{4}$ M és $\frac{3}{4}$ W-ből áll, vagyis, akinek férfiasága az ő saját férfiaságának hiányát pótolja és akinek részben hiányzó nőieségét az ő saját nőiesége egészíti ki. Weininger szerint ez a törvény megmagyarázza a conträr-szexuális érzéseket is, amelyeket a hermaphroditikus lényekkel hoz párhuzamba. Mindezek szerint nem is elég valamely egyénről csak annyit mondani, hogy férfias vagy nőies: meg kell határozni, mennyi benne az M és mennyi a W.

Nagyvárad. L. M. Hóstingsznek ejtik s jelenti a parlamenti választásoknál a magaslatot, vagy szinpadot, amelyen a képviselőjelöltek megjelennek s a választók előtt szónokolnak.

B. B. Nem álltak egymással soha semmiféle rokonságban. Az egyik régi, nemes család sarja, a másik pedig magyarosított nevé.

Póla kérdésére egyik neves történésszünk üzenete ez:

Királyaink közül IV. Béla volt az első, aki egy országos ügyben Bécsben hozott határozatot. Uralkodásának a tatárveszt követő éveit több ízben betört a szomszédos osztrák főhercegségbe, hogy azt Magyarországra bekebelezze. Ez a szándék különösen akkor volt komoly, amikor Frigyes osztrák hercegenben magva szakadt az ősrégi Babenberg-család fiúágának. Azonban daczára IV. Imre pápa jó indulatának, nem tudta szándékát megvalósítani, mert a német jog szerint mindkét tartomány, Styria és Ausztria visszazárt hűbéri birtokképen a szent római birodalomra, illetőleg császárra. Ugyanebben az években több osztrák és stájer ur: Schenk von Habsbach, Henrik, a Preusselek és Wernhardt, bajvivóvitéz is betört Magyarországra és a határszéleket pusztították. IV. Béla e „kihívó gonoszságra” azonnal kardjához nyult. Az ország nemességét általános felkelésre bírta és 1250. júliusában a hatalmas magyar és kun sereggel betört Ausztriába. Az osztrák kis Mária-Zellt-Pottenstein vidéken július 25-én égették fel a kunok s Bécs vidékétől le a Semmeringig terjedt a dúlás. IV. Béla mindenütt előljárt a harcban. Seregével jelen volt a waltersdorfi és bécsi pusztításoknál is s itt esküdött meg az egykoruak felelgyezési szerint, hogy előbb nem megy haza, míg egész Ausztriát fel nem dulta. Zöször tehát — ily irányban döntött a magyar király osztrák földön.

Kivonat a hivatalos lapból!

— Julius 25. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Sallayné Bocskay Emilia sepsiszentgyörgyi állami tanítóképző-intézeti gyakorló iskolai tanítót a szolnoki állami polgári iskolához a X. fizetési osztályba rendes tanítónővé, Nagy Sándor katonai ref. elemi iskolai tanítót a diódi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Husz József hegyeshalmi róm. kath. elemi iskolai tanítót a pándorf-nádligetpusztai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a győri itélőtábla elnöke dr. Sült József ügyvédjelöltet a győri itélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká; az egeri törvényszék elnöke a pétervási járásbírósnál ugyanon rendszeresített III-adj osztályú hivatalozgái állásra Gál Miklós tartalékos szakaszvezető, pétervási lakost nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vedres B. László alsó-kubini állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében a tapolcai, Hajas Eszter körmendi állami polgári iskolai rendes tanítónőt ugyanebben a minőségében a nagykikindai, Tas Ferencz mezőberényi állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében a miskolci, Valkovszky Olga nagykikindai állami polgári iskolai rendes tanítónőt ugyanebben a minőségében az abonyi, Ambrus Ferencz alsólendvai állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében a körmendi, Ehenné Keményfi Katalin mezőberényi állami polgári iskolai rendes tanítónőt ugyanebben a minőségében a dévai, Koltay Alajos kapuvári állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében a győri, báró Jeszenák Anna abonyi állami polgári iskolai rendes tanítónőt ugyanebben a minőségében a szolnoki, Csefkó Gyula hosszafalusi állami polgári rendes tanítót ugyanebben a minőségében a szigetvári állami, Simó Géza titeli állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében a nagyrócezi, Szentirmay Vilmos Gyula abonyi állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében a békéscsabai, Darnay Péter iglói állami polgári iskolai tanítót ugyanebben a minőségében a csáktornyai, Kemény Sándor szigetvári állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében az iglói, Murányi Kálmán alsólendvai állami polgári iskola ríendes tanítót ugyanebben a minőségében a korponai, Somogyi Imre csáktornyai állami polgári iskolai ríendes tanítót ugyanebben a minőségében az alsólendvai, Gyubek Irma belényesi állami polgári iskolai ríendes tanítónőt ugyanebben a minőségében a miskolci, Knauté Karolin dévai állami polgári leányiskolai rendes tanítónőt ugyanebben a minőségében az upesti, Schwererné Krolopp Evelin beregszászi állami polgári iskolai segéd-tanítónőt ugyanebben a minőségében a kapuvári, Ugray Lajos homonnai állami polgári iskolai segéd-tanítót ugyanebben a minőségében az ujvidéki, Francsák Gábor korponai állami polgári iskolai segéd-tanítót ugyanebben a minőségében a zayugrócezi és Marschalk Hugó pásztói állami polgári iskolai segéd-tanítót ugyanebben a minőségében a győri állami polgári finiskolához, Deák Ferencz gombosvasuttelepi és Hadanich Endre monostorszegi állami elemi iskolai tanítókat pedig kölcsönösen áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Farkas János upesti lakos Németre, Gebora János isaszegi lakos, valamint Jenő, Béla, Ilona és Erzsébet nevű kiskoru gyermekei Kubinyira és Borsó Dezső Imre budapesti lakos családi nevének Bartára kért átváltóztatását megengedte.

Pályázatok. A székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazó-gyakornoki, a ballassagyarmati és az erzsébetvárosi törvényszéknél telekkönyvezetői, Eperjes szab. kir. város adópenztáránál végrehajtói állásra 2 hét; — a dévai tanítóképző-intézetnél paedagógiai tanszékre 3 hét; — a gyulafehérvári törvényszéknél és járásbírósnál hivatalozgái állásra 4 hét; — a bajai állami tanítóképző-intézetnél és a sziszeki adóhivatalnál ugyan-csak szolnoki állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

